ELSZÁMOLVA

Karácsonyi szám 48 oldal

Ára: 24 fillér

DEBRECZEN

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL ÉS NYOMDA DEBRECEN, JÓZSEF KIRÁLYI HERCEG U. 1. SZ. TELEFON: 27-89. (HÁROM MELLÉK-ÁLLOMÁS)

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: HAVONTA 3 P, NEGYEDÉVRE 9 P, FÉLÉVRE 18 P, ÉVENTE 36 PENGŐ EGYES SZÁM 12 FILLÉR. VASÁRNAP 24 FILLÉR

XV. ÉVFOLYAM, 292. SZÁM. Debrecen, 1938 december 25 vasárnap ÁRA: 24 FILLÉR.

Magyarok Karácsonyfája

Karácsony szent estéjén palotákban és kunyhókban, szegényes hajlékokban és fényűző lakásokban kigyul a szeretet lángja a karácsonyfa zöld ágain. A kicsinyek várva-várt öröme beteljesedik, a zöld fenyő dús terhe égi boldogságot varázsol kicsiny szívükbe. Jézuska fáját elhozták a halkan szálló angyalok...

Mi előttünk, felnőttek lelki szemei előtt a mai sorsdöntő időkben képzelettársítás révén feltűnik a magyar nemzet karácsonyfája. Mit hoz a magyar nemzet számára a karácsonyi zöld fenyő, mi van a nemzet karácsonyfáján.

*

Az idei Karácsony boldog öröme a Felvidék felszabadult részeinek visszatérése, mely éppen ezekben a napokban nyer teljes befejezést a visszacsatolás polgári beiktatásával. A Szent Koronához visszatértek ősi felvidéki vármegyék, történelmi városok, melyek immár teljesen egyesíttettek az anyaországgal. A nemzet karácsonyfája alatt találjuk mint drága ékköveket Kassát, Komáromot, Ungvárt, Beregszászt, Munkácsot és a többi felvidéki várost, kedves hangzású helységek nevét, színmagyar vidékeket és a karácsonyfa ünnepi hangulatában magunk mellett tudjuk elszakított véreink százezreit. Ebben a vonatkozásban felbecsülhetetlen nemzeti érték az idei Karácsony ajándéka. **Nem is lehetett volna elképzelni szebb ajándékot a sokat szenvedett, megcsonkított hazának.**

*

Belpolitikai téren a nemzet karácsonyfája alatt ama reformok vannak, melyeket az újabb idők hoztak magukkal. Ezeket a reformokat hagyjuk a napi politika tengelyében, a mai ünnepi alkalom sokkal inkább arra késztet, hogy elvi magaslatokon szemléljük a mai magyarság feladatait és a karácsonyfa csillogó fényében a nagy célokra függesszük szemünket, melyek nemzeti felemelkedésünk fénylő kapuját nyitják meg.

Jelszavakkal körülvett kis világunkban könnyen lidércfények csábos ingoványába juthatunk, ha nem azon az úton járunk, melyet a magyar történelem szent hagyományai jelöltek ki számunkra. A magyar nemzet útját ezer év tradíciója jelöli ki. Ez korántsem jelenti a maradiságot, a megcsontosodott konzervativizmust, a teljes elzárkózást, hanem jelenti azt, hogy a kor eszméit a magyar mult szűrőjén kell átengedni, reformokat, újításokat a magyar ember testére szabni, a magyar lelkiség által kiformálni. Nem azért harcolt a szabadságért századok vérzivatarában ez a nemzet, hogy eldobja magától az újabb idők első fuvalatára. A magyar ember szabadságszerető, de fegyelmet tartó. Mi sem könnyebb, mint önként vállalt kötelességteljesítés abroncsába fogni, ha nagy és szent nemzeti erőfeszítések úgy kívánják. De idegen, a nemzet lelkétől távol eső életformák és berendezkedések között elsorvadna az az ősi magyar erő, mely csodákra képes, ha lényegének megfelelő módon ébresztik cselekvésre.

Olyan időket élünk, mikor kétségtelenül szükség van a nemzet erőinek teljes egybekapcsolására. **A nemzetmegtartás és a nemzetépítés kettős feladatai meredenek a mai nemzedékek elé.** Egyik kézben fegyver másik kézben építő kanál. Erőszak, kényszerítés korántsem azok az eszközök, melyek révén hatalmas teljesítményeket lehetne elérni. Talán ideig-óráig igen, **de nem ugy, hogy az örök nemzet céljainak megfelelne.** Sokkal inkább arra van szükség, hogy **a nemzeti szolidaritás érzése által egy megbonthatatlan csatasorba állítsuk a nemzet apraját, nagyját, hogy a haza szent érdekében testvérek legyünk, jó testvérek, érző szívű és lelkű testvérek.**

*

Éppen Karácsonykor, a szeretet ünnepén időszerű hangoztatni, hogy közéletünk felől tünjön el a gyülölködés mérges felhője. Magyar a magyarban pillanatra se lásson ellenséget. Véleményeltérés, nézetkülönbség ne állítson egymással szembe ádáz ellenség gyanánt embereket, kik egyformán hű fiai ennek a hazának. Láthatjuk, hogy a nagy nemzeti célok megértésében minden magyar egyformán jó magyar, miért van akkor az, hogy efemer jellegű dolgok miatt megkülönböztetések érvényesülnek. A nemzet igazi lelki egységét csak úgy lehet elérni, ha a haza minden polgárában felülkerekedik a szeretet és elnyomja a gyülölködés szavát. Szeressük egymást magyarok, legyen ez a jelszó és ez a felfogás teremti meg valóban a sokat hangoztatott magyar testvériséget.

Igen, magyar testvériség, szeretet és a magyar szolidaritás! Ezek nek a fogalmaknak jegyében történhetik meg az ország szociális átalakítása is. Mert hiába az irott törvény, ha nincs lélek benne. Hiába a jogszabály, ha azt csak a kényszer hajtja keresztül, ha hatalmi szóval lehet csak érvényesíteni. **Az igazi szociális átalakuláshoz szív és lélek kell, mely közelebb hozza ebben az országban a gazdagot és szegényt, a munkaadót és munkást, a különböző társadalmi rétegeket és eltünteti, de legalább is lefaragja az osztályellentéteket.** Igazi magyar egységről csak akkor lehet beszélni, ha leomlanak az osztályellentétek és a krisztusi demokrácia önti el a **lelkeket, amely egyszerű halászokat tett apostolokká.**

*

Bár a napi politika körébe kivánkozik a zsidókérdés, mégis szót kell itt is ejteni róla. Ennek a kérdésnek helyes vagy helytelen megoldása az ország szempontjából nem lehet közömbös. A boldog örömmel elkönyvelt tíz millió magyar közé számítottuk mindig a magyarországi zsidóságnak azokat a hazafias rétegeit, melyek teljesen beleilleszkedtek a nemzeti életbe, együtt éreztek velünk, együtt voltak velünk bánatban és balsorsban. Szerencsétlen megoldás lenne, ha kirekesztenők a nemzeti életből a teljesen asszimilálódott hazafias érzelmű zsidókat és „kisebbséget" kreálnánk, mikor úgyis számolnunk kell már néhány százezernyi svábbal és más nemzetiséggel. Ha már újabb zsidótörvény meghozatala elől kitérni nem lehet, **ezt is a keresztényi szeretet és krisztusi tanítások szellemében kell megoldani,** az ország érdekében pedig számot kell vetni azzal, hogy egy tíz milliós nemzet vállalhatja-e olyan megoldások kockázatát, melyet egy nyolcvan milliós hatalmas nép sokkal kisebb arányú zsidóságával szemben megtehetett. És meg kell fontolni, hogy az evolúciós folyamat nem-e eredményesebben biztosítja az elérendő célt: több munkahelyet a keresztény fiatalságnak és általában a keresztény néprétegeknek.

*

A helyesen értelmezett keresztény politika pedig nem merülhet ki egyedül az úgynevezett zsidókérdés rendezésében. Attól még nem lesz valaki jó keresztény, ha ebben a kérdésben radikálisabb, s szélsőségesebb magatartást tanusít. **Az igazi keresztény politika csak az lehet, ha a keresztény etikát és a krisztusi morált helyezzük közéletünkben és a társadalmi életünkben piadesztálra, ha nemcsak ünnepeken, hanem hétköznapjainkban is keresztény életet élünk és a krisztusi hitelvekhez igazítjuk minden cselekedetünket. Ez jelenti a keresztényi megújhódást, és jelent egy tisztultabb magyar életet.**

*

Ezek a gondolatok kivánkoznak a nemzet karácsonyfája alá. A karácsonyi gyertyák szelid fénye sugározza be a magyar lelkeket és fogjuk egymás kezét testvéri érzéssel mindnyájan magyarok és így készüljünk fel az eljövendő időkre, melyek méhében ki tudja mi rejtőzik. Az igazi lelki egységben összeforrott, krisztusi eszmékkel felvértezett magyar nemzet bátran nézhet minden megpróbáltatás elé. **A bethlehemi csillag felragyogott már a haza felett, most kell valóban jóknak, igazaknak, jobb magyaroknak lennünk!**

—g—

Kapható:
Földes Sándor
Püspöki palota.

— **Az agy- és gerincvelő megbetegedéseinek kezelésénél** a régóta bevált, tisztán természetes **„Ferenc József“** keserűvíz — korán reggel egy pohárral bevéve — a tápcsatornát alaposan kitisztítja, a további bélműködést elősegíti, a gyomoremésztést megjavítja és fokozott anyagcserét eredményez. Kérdezze meg orvosát.

Gróf Ciano köszönete a magyar vendegszeretetert

Gróf *Ciano* Budapestről való hazatérése alkalmából táviratot intézett gróf *Csáky István* külügyminiszterhez. A távirat szövege a következő:

Olaszországba való visszatérésem alkalmából mégegyszer kifejezni óhajtom Nagyméltóságodnak legőszintébb köszönetemet azért a felejthetetlen vendégszeretetért, amelyben engem a magyar kormány a baráti Magyarországon való tartózkodásom során részesített.

Kérem köszönetemet tolmácsolni a miniszterelnök úr önagyméltóságának, valamint a magyar hatóságoknak is. Igaz öröm volt számomra, hogy Excellenciádnak körében az érzelmek és szándékok oly szívélyes közössége jegyében tölthettem el néhány napot. Legmelegebb szerencsekívánataimat küldöm Nagyméltóságodék munkásságához baráti és szívélyes üdvözletemmel együtt. *Ciano.*

Újévre
ESZTERHÁZY
Borok, Pezsgők, Sonkák — Husáruk
Monoky Nándor Piac-utca 30 szám.

erősödésétől a magyarság sorsának javulását várom — mondotta határozottan a miniszter. Arra a kérdésre pedig, hogy Magyarország külpolitikájában várható-e változás, a következőképpen válaszolt:

— **Nem!** A huszéves magyar külpolitika legnagyobb értéke a kontinuitás és **a megbizhatóság volt. Egy országnak csorbitatlan politikai hitele legalább annyit ér, mint egy vállalatnak a jóhirneve. Magyarország külpolitikájának célja továbbra is az igazságos béke.** Ennek érdekében — fenntartva jóviszonyunkat minden jószándéku állammal — változatlanul támaszkodni kívánunk **nagy és bevált barátainkra, Olaszországra és Németországra. Egyuttal Lengyelországgal való őszinte baráti viszonyunk fenntartására is fogunk törekedni.**

— Hogy milyen viszonyban kívánunk élni a szomszédállamokkal, az közismert, — hogy milyen viszonyban tudunk élni, az tőlük függ, — fejezte be nyilatkozatát a **külügyminiszter.**

IDŐJÁRÁS

Az ország nyugati részen a fagypont alatt maradt a hőmérséklet, keleten azonban 3 fokig, Budapesten 1 fokig emelkedett a hőmérséklet. Csapadék az ország nyugati részében és a hegyeken hó alakjában hult, a fővárosban és a keleti országrészeken eső alakjában.

Jóslat: **Mérsékelt szél, sokhelyen eső, majd havaseső és főként nyugaton és a hegyeken hó. A hőmérséklet különösen keleten csökken.**

Ma iratunk először PARACELSUS SÖRT a Pál sörözőben

Csáky külügyminiszter nyilatkozata

„A magyarság sorsának javulását várja a nemzeti együvétartozandóság elvének érvényesülésétől.“

Gróf **Csáky** István külügyminiszter egyik pesti lapban nyilatkozatot tett a magyar külpolitika **irányelveiről.**

Arra a kérdésre, hogy Magyarország nemzetközi értékelésében milyen változást eredményez a Felvidék visszacatolása, a miniszter a következőket válaszolta:

A Felvidék visszacsatolása az ezeréves közösség által elmélyitett népi összetartozás gondolatának diadalát jelentette. A **békeszerződések óta ezt az elvet vallotta és ennek a hitnek élt a magyar nemzet. Bebizonyult most, hogy ez a gondolat békésen megvalósitható, sőt, hogy annak megvalósitása elejét veszi a háborus veszedelemnek.** Ez a példa meggyőzőleg hathat azokra a népekre is, akik e politika békementő jelentőségét eddig nem látták. Ennek az igazságnak felismeréséből önként következik Magyarország nemzetközi megbecsülésének erősbödése.

A továbiakban a miniszter kijelentette, hogy a Münchenben lefektetett nemzeti együvétartozás elve történelmi távlatban **nagy fordulópontot fog jelenteni a népek egymás mellett való élésében.**

Ez az elv, **amennyiben kellőképpen érett kérdésekre alkalmaztatik, sok káros viszály elejét veheti.**

— A müncheni elvek további

Tejmalacokat napiáron vásárolunk
Bőde Kossuth u. 57. Csapó u. 8.
Ujévi malacra előjegyzéseket elfogadunk.

Kellemes karácsonyi ünnepeket kíván
Horváth Gábor
hentesáru üzlete.
Ujévi tejmalacokra előjegyzéseket elfogadunk.

A pápa karácsonyi beszéde

„Elaggott életünket a békéért és a népek jólétéért ajánlottuk fel“ — mondotta a Szent Atya.

Róma, december 24. Szombaton délben 12 órakor ünnepélyes keretek között folyt le a vatikáni konzisztórium termében a Szentatya szokásos karácsonyi üdvözlése. A Szentatya, aki igen jó színben és erőben volt, helyet foglalt a trónszéken, majd a 88 éves Pignatelli di Belmonte, a bíborosi testület dékánja üdvözölte a pápát.

XI. Pius pápa a dékán szavaira válaszolva hosszabb beszédet mondott. Emlékeztetett arra, hogy az idei karácsony majdnem összeesik az egyház és az olasz állam kibékülésének 10. évfordulójával. Háláját és köszönetét fejezi ki azoknak a hatalmas személyiségeknek — a nemes uralkodónak és az ő kimagasló miniszereinek —, akiknek tulajdonítható az, hogy ezt a fontos munkát siker koronázhatta. Sajnos, azonban az idei évforduló számára súlyos gondokkal és keserű szomorúságokkal esik egybe. Sajnálkozását fejezte ki, hogy az Actio Catolica számára, ha nem is általánosságban, de sok helyen nem olyan helyzetet teremtettek, amely megfelelne a lateráni egyezménynek.

— Elaggott életünket a békéért és a népek jólétéért ajánlottuk fel — mondotta végül a Szentatya. — Most mégegyszer felajánljuk, hogy fennmaradjon a belső béke és a lelkek és a leikiismeretek békéje és fennmaradjon ennek az országnak virágzása, amely — bár minden népet kedvelünk — a legkedvesebb számunkra, mint ahogy Jézusnak is, aki az egész emberiségért áldozta fel magát, szintén kedves volt hazája. Áldásunkat adjuk mindnyájatokra és mindarra, ami elmétekben és szivetekben van.

Vigszinház

Budapesttel egyidőben!

A páratlanul érdekes és izgalmas **kalandor-kémtörténet:**

Az őserdő kéme

A leghatalmasabb világfilm!
Főszereplő: **Gustav DIESSL.**
A legujabb magyar világirodában Ciano gróf magyarországi látogatása!

BEMUTATÓ MA!

Előadások: ma és holnap 3, 5, 7, 9 órakor, kedden 5, 7 és 9 órakor

x **Még a takarékos ember is járhat szinházba, ha kedvezményes füzetszelvényt vált a Csokonai Szinház földszinti titkári irodájában.**

Eka -R- Soltész
Orion -á- Soltész
Philips -d- Soltész
Standard -i- Soltész
Telefunken -ó- Soltész
Kálvin tér 2. - Nagytemplomnál.

Óriási fegyverkezés Amerikában

Roosevelt kétezer millió dolláros fegyverkezési terve.

London, dec. 24. Newyorkból jelentik: Roosevelt elnök befejezte a végső simitásokat a tizenegy nap mulva a törvényhozáshoz intézendő véderőüzenetén, amellyel kétezer millió dollár előirányzását kéri a következő haderőfejlesztési célokra:

1. Tizenháromezer elsőosztályu hadirepülőgép épitése.

2. A szárazföldi haderő ellátása legujabb rendszerü önmüködő puskákkal, gépfegyverekkel és ágyukkal, harcikocsikkal és légelháritó fegyverekkel.

3. A hadsereg teljes ujjáépitése.

4. Amerika egész iparának militarizálása, hogy bármely pillanatban haditermelésre legyen állitható.

5. Kiképzett emberanyagtartalékok felépitése a három fegyvernem számára.

Ez lesz a legnagyobb haderőfejlesztési program, amelyet Amerikaa történelem során keresztülvitt.

Fájdalom olyan, mint a harag, ha egyszer megindul, viszi saját terhe.

Ön is bánkódni fog, ha rosszul vásárol. Ezért jöjjön Körösi Piac ucca 38. sz. alatti gazdag raktárral biró női divat üzletébe, hő választékból izlésének megfelelő olcsó selymet, anyagokat, kelméket kap olcsón szabott áron.

Megkezdődtek az ellenségeskedések az orosz japán csapatok között

A japán hadvezetőség csapatmegerősitést küldött a szovjet-madzsu határra.

Páris, december 24. A szovjet-japán feszültség egyre fokozódik.

A »Journal« tonkingi jelentése szerint a japán hadvezetőség újabb 45.000 emberből álló csapatmegerősitést küldött a szovjet-mandzsu határra.

Másfelől híre jár, hogy Vorosilov vezérkari főnöke kiséretében repülőgépen útrakelt a front felé. Karbini jelentés szerint a szovjet és japán csapatok között az ellenségeskedések már meg is kezdődtek.

A »Matin« tokiói jelentése szerint Kouoye herceg és a Kínából visszarendelt tábornokok értekezletén a következő döntéseket hozták:

1. Japán tovább folytatja a kínai háborút.

2. A japán kormány Szovjet-Oroszországgal szemben igen erélyes politikát fog folytatni.

3. Japán kifejleszti a német-olasz tengellyel való katonai együttmüködést.

4. Japán Londonnal és Washingtonnal szemben gazdasági megtorlásokat fog alkalmazni.

5. Ázsia területén propagandát fognak kifejteni »Ázsia az ázsiaiké« jelszó alatt.

Hitler távirata Budapest fővároshoz

Budapest, december 24. A müncheni sorsdöntő tárgyalások idején Budapest székesfőváros közgyülése üdvözlő iratot intézett Hitler kancellárhoz. A közgyülés müvészi formában elkészitett üdvözlő iratát *Erdmansdorf* német követ külön futár útján juttatta el Hitler kancellárhoz. Erdmansdorf követ szombaton délelőtt továbbitotta el *Karafiáth Jenő* főpolgármesterhez a vezér táviratát, amelynek szövege a következő:

Igen tisztelt Főpolgármester Úr!

Örömmel szereztem tudomást arról a köszönetnyilvánitásról, amelyet Budapest törvényhatósági bizottsága és közönsége nevében müvészi formájú átiratban hozzám eljuttatott. Kérem Excellenciádat és a közgyülés minden egyes tagját, hogy fogadják ezért szivből jövő köszönetemet.

Ezt az alkalmat használom fel egyúttal arra, hogy legjobb kivánságaimat küldjem a magyar királyság fővárosába.

Szivélyes üdvözlettel:

Hitler.

Debreceni Reviziós zászló Jaross Andor autóján

Csonka Ferenc debreceni házfelügyelő, aki már régóta árusitja kerékpárokra és autókra nemzetiszinü revíziós zászlócskáit, elküldött *Jaross Andor* miniszternek is egy zászlócskát. A miniszter megkapta a zászlót és levélben köszönte meg. Megírta, hogy a zászlót már az autójára tette, hogy hirdesse a magyar feltámadást.

A visszacsatolt Felvidéken anuár elsején kezdődik a polgári birás.odás

Budapest, december 24. A kormány a Magyar Szent Koronához visszacsatolt felvidéki területeken a magyar polgári büntetőbiráskodás müködésének megkezdéséről rendeletet adott ki, amely kimondja, hogy *a polgári büntetőbiráskodás a visszacsatolt területeken január elsején kezdődik meg.*

A kormány ugyancsak rendeletet adott ki a visszacsatolt területeken a polgári peres eljárás és egyes nemperes eljárások szabályozásáról, valamint a felvidéki területeken müködő vállalatokhoz felügyelők kirendelése és azok ügykörére tárgyában.

Az Apollóban

KARÁCSONY ELSŐ és MÁSODIK NAPJÁN is 3, 5, 7 és 9 órakor
kedden délután 5,7 és 9 órakor
NAGY ÜNNEPI MÜSORUNK:

Arséne Lupin visszatér
Stan és Pan válik

a két nagyszerü komikus ragyogóan mulatságos bohózata!

Müsor: Hungária filmszinház
KARÁCSONY MINDKÉT NAPJÁN délután 3, 5, 7 és 9 órakor
kedden délután 5, 7 és 9 órakor

ZSARNOK

a francia filmgyártás monumentális müvészi alkotása.
Cimszerepben: HARRY BAUR.
VILÁG HIRADÓK!

Szilveszter estéjét jó kölcsön gramafónnal, lemezekkel és rádióval

Szendrőtől

Tegye kellemessé **Batthyányi utca 22.**

SZÍNHÁZ

A szinházi iroda jelenti:

Karácsony első napján délután 3 órakor

mérsékelt helyárakkal:

Legyen ugy, mint régen volt

Délután hat órakor

mérsékelt helyárakkal:

Mindig a nők kezdik

ESTE 9 ÓRAKOR bemutató, vidám huszároperett:

Huszárparádé

Karácsony másodnapján, délután 3 órakor

mérsékelt helyárakkal:

Ide gyere rózsám

6 órakor

mérsékelt helyárakkal:

Angyalt vettem feleségül

Este 9 órakor

Huszárparádé

Kedden

Huszárparádé

Szerdán prömierbérlet 12. számban

Trópusi szerelem

Dijleszállitást tervez a posta

Budapesti jelentés szerint a postavezérigazgatóság erőteljesen foglalkozik a postatarifák leszállításával. Egyelőre csak *tervekről van szó*, melyek szerint:

1. A vidékre szóló levélportónak 20 fillérről 15 fillérre való leszállítása.

2. Az 5 kilogramig terjedő csomagok díjának leszállítása és új kedvezményes tarifa az 5—20 kg-ig terjedő postacsomagokra.

3. A távolsági (telefon) beszélgetések díjának leszállítása, különösebb olcsó tarifákkal a belföldi távolsági beszélgetések forgalmában.

4. Egyszerűsítések a távíróforgalomban. Olcsóbb tarifák az üzleti és az üdvözlési forgalomban.

Végül, komoly megfontolások és szakszerű tárgyalások folynak arról, hogy kivételes esetekben, a népi rádiószolgálatban, a rádióelőfizetési díjak milyen mértékű csökkentése volna keresztülvihető.

Karácsony a Kárpátaljján

Kárpátaljai fenyvesek örökzöld lombjaikkal, puha fehér hóval megrakott ágaikkal, hívogatólag integetnek az alantfekvő ismerős falvak és városok felé.

Mintha ők is vágynának, mintha az életüket sem sajnálnák odaadni, azért az egy csillogó boldog szent estéért, melyen a világ Megváltója született, ott a betlehemi istállóban.

Mintha ők is szemtanui akarnának lenni annak az örömünnepnek, amikor a béke, szeretet költözik az emberi szívekbe, amikor a melegség szent áhítatot sugárzik az emberi arcokról, a kunyhókban épp úgy, mint a palotákban.

Ti békét, szeretetet, reménységet hirdető sötétzöld fácskák nem tudjátok, hogy az idén Kárpátalja megsanyargatott, kifosztott, megkínzott lakossága nem fog értetek menni oda a rahói és körösmezői fenyvesekbe.

Ti örökzöld, tűlevelű illatos fenyők nem gondoljátok, hogy ezévi szent estén nem fognak kigyulladni Kárpátalja lakóházaiban az ezer és ezer színes gyertyácskákkal, cukorkákkal és játékokkal ékes karácsonyfák. Örömtől sugárzó arcú vidám gyermekek nem fogják körülállani fejedelmi koronádat sem a békés, megelégedett vonású szülők és testvérek nem fognak gyönyörködni a ti kedves jelenlétetekben. De elmaradnak a szokásos betlehemi játékok is, melyeknek úgy örvendenek a kicsinyek és nagyok egyaránt. Hallgatni fognak az énekes gyermekajkak, nem fogja azokat édesíteni a mennyei szózat; „Dicsőség az Istennek, Békesség földön az embereknek".

Az üldözésektől, zaklatásoktól rettegő családások félelemmel húzódnak meg elsötétített otthonaikban s remegve figyelnek minden zörrenésre, mert nem tudhatják, nem-e éppen ebben a pillanatban fogják elhurcolni a családapát, vagy egyik másik testvért, a gyáva poroszlók.

Kárpátaljai lakosok, ti valóban sokat szenvedtetek már eddig is. Ti a huszadik századnak legszomorúbb huszadik karácsonyestjét értétek meg.

Mi, kik a határokon innen figyeljük a ti küzdelmes napjaitokat, gondolatban sokat időzünk köztetek.

Vajjon miért van mindez? Hiszen ti is emberek vagytok. Vallásos, hazafias és szorgalmas lények, a multban éppen úgy, mint a jelenben.

Ti tudtatok húsz esztendőn át némán tűrni, szenvedni és remélni. Most hogy a történelmi események hatása alatt fellángolt szivetekben a honvágy, hogy kiöntöttétek érzéseiteket, kinyilatkoztattátok akaratotokat, gyávák, kóborló idegenek vallatnak s ítélkeznek felettetek. Annak pedig „Jajj, akin gyáva győz!" Ahogy a költő mondja.

Kárpátaljai lakosok! Mi ismerjük a történelmet, annak sok-sok dicső megnyilvánulását, melyekben ti mindenkor részesek voltatok, de ismerjük a fájó jelent is — amelynek most ti vagytok a szenvedői.

Mi veletek együtt érezünk, együtt reménykedünk, mint ahogy ti is biztatok húsz esztendőn át, de különösen a közelmultban, amikor azt hittétek, hogy a gyönyörű kassai, komáromi, beregszászi bevonulások után ti is ismét szabadok lesztek.

Rákóczi katonáinak utódai, manilovai hősök, bizzatok és tartsatok ki! Még akkor is, ha talán a sors újabb megpróbáltatások elé állít benneteket. Ma inkább jogotokban áll hinni, mint húsz évvel ezelőtt. Hazátok milliói tekint felétek, vár benneteket.

Mi hisszük, reméljük, hogy a ti álmaitok is egyszer valóra válnak és ti is megéritek azt a szebb, boldogabb karácsonyt, mert hiszen nektek is szól az égi üzenet, a mennyei szózat; „Dicsőség az Istennek, Békesség földön az embereknek".

Erdő Lajos.

Uj évre

olcsó szabott árak

Schreiber Adolf

cégnél Piac-u 19 vásároljon hol

Női téli kabát dus szörmével 28 P-től
Női bundák 32 P-től
Női szövet ruhák 15-50 P-től

Harisnyák, fehérnemüek, kötött áruk és minden téli meleg ruházati cikkek.

szabott árba

Takarékosságra is.

Ujévre vásárolja

Bőde

háziasan készült hentesáru különlegességeit

Főüzlet: **Csapó u. 8.** **Tel. 26.77**

Gyár és fiókűzlet: **Kossuth u. 55., 57.** **Tel. 19.54**

Százezernél többen kérik tüzharcosságuk igazolását

A hiányos kérvények sorsa.

Amikor IV. Károly két évtizeddel ezelőtt megalapitotta a Károly csapatkeresztet, még senki sem gondolta, hogy annyi idő után ez a háborus jelvény sok frontkatonának a polgári életét, exisztenciáját teszi majd lehetővé. De nem gondolta volna senki azt sem, menyi fáradságba kerül a bizonyitékokat beszerezni aról, hogy három hónapot töltött a harctéren, szemben az ellenséggel.

Talán egyik hivatal se bonyolit le akokra forgalmat, mint a budapesti hadigondozó hivatal. **Hirek szerint április óta a hivatal ügyforgalma meghaladja a százezer darabot.** Ez a szám azonban még nem végleges. December 31-én jár le ugyanis a kérvények benyujtásának határideje és **az utolsó napokban még igen sok kérvény fog befutni.**

Bármilyen óriási munkát is igényel ennek az aktatömegnek a feldolgozása, a jövő év folyamán mind el akarják intézni. Igen sokan hiányos felszereléssel nyujtották be kérvényeiket. A hivatalok most már valószinüleg nem lesznek abban a helyzetben — mint a közönség hiszi, — hogy a hiányos kérvényeket külön eljárásra utalja, hanem minden további nélkül elutasitja.

Ezért mindenkinek nyomatékosan a figyelmébe kell ajánlani, hogy a lehető leggondosabban szerelje fel kérvényét. Ugy látszik, az illetékesek között az a hivatali gyakorlat alakult ki, hogy csak vidéki és irni-olvasni alig tudó kérvényezőket szólitanak fel hiányzó okmányaik pótlására. Ezt jól szem előt kell tartaniok a kérvényezőknek, nehogy exisztenciajukra kiható esalódás érje őket.

Belgrád, dec. 24. (Havas). Nem hivatalos, de rendszerint jól értesült forrásból jelentik, hogy Ciano gróf, január közepén ellátogat Jugoszláviába. A jugoszláv miniszterelnök, aki az év végét Svájcban tölti el, akkorra már otthon lesz.

Gyomorégésnél? Hurutos bántalmaknál bevált a

CSOKONAI ÁSVÁNYVIZ

Mintegy 3000 szegény részesült az ipartestületen a karácsonyi szeretet adományaiból

Az ipartestület eddig az idén rendezte legnagyobb karácsonyfaünnepélyét, amelyen *650 iparosnak és 70 munkásnak adtak szeretetcsomagokat.* Kéthetes gyüjtés eredményét osztották ki. Az ünnepélyen megjelent dr *Orosz Árpád* tanácsnok, dr *Koller József* iparhatósági biztos, *Kiszely Árpád* főigazgató, *Szöör József* igazgató, dr *Szabó Mihályné*, a MANSz egyik elnöke, aki *Zelinger Edénével* és *Tóth Gyulánéval* díszitették fel a szép karácsonyfát. Megjelent az előljáróság csaknem teljes számban, az ipartestület vezetősége, *Galamb Ferenc* elnök, *Szendrey Sándor* és *Pataky József* alelnökök.

Galamb Ferenc mondott karácsonyi beszédet, majd megkezdődött a csomagok kiosztása. Volt olyan sokgyermekes család, amelyik 30—40 pengő értékű élelmiszert kapott, míg a magánosok mintegy 9—10 pengős csomagokat kaptak. Nagy munkával és ügyes előrelátással előre számozták a csomagokat, de még így is hosszú órákba telt, amíg a kiosztás befejeződött.

Ha csak 3—4 gyermeket számítunk egy megajándékozottra, már akkor is 3000 körül jár azok száma, akik az ipartestület útján élvezték a karácsonyi szeretet melegét.

Elegáns vasuti tolvajnőt itélt el a debreceni törvényszék

„Ártatlan vagyok, de megnyugszom az egyévi börtönben"

Érdekes tárgyalást tartott a debreceni törvényszék egy vasuti tolvajlás ügyében. A vádlottak padjára került egy elegáns, fiatal nő, akiről a rendőrség megállapította, hogy **Velics** Máriának hívják. A vád az volt ellene, hogy a debreceni vonaton, mely Budapest felől robogott, szemlét tartott a vasuti kocsikban és mikor látta, hogy **Farkas** Sándorné kézitáskája az ablakhuzóra van akasztva, odament és mintha csak az ablakon át figyelne ki, leakasztotta a táskát és elvitte magával. Néhány perc mulva észrevették a táska el ünését és keresni kezdték a tolvajt. Az elegáns nőre, aki csak átment a kocsin, nem is gyanakodtak. A kalauz azonban, aki látta, hogy az ablakhoz ment, megkérte, hogy mutassa a pénztárcáját, mert keresik Farkasné 38 pengőjét, mely a táskájában volt. Az elegáns nő nagyon felháborodott, de kénytelen volt átadni a táskáját, melyben pontosan meg voltak külön rekeszben azok a pénzek, melyeknek ellopását Farkasné előzőleg elmondotta.

Velics Mária konokul tagadta a lopás elkövetését és a pénznek darabonkénti egyezését csupán a véletlennek tulajdonította. A bíró beigazoltnak vette a bűncselekmény elkövetését és elitélte egyévi börtönre a tolvajnőt, aki már többször volt elitélve lopások miatt. A konokul tagadásban lévő vádlott az itélet után kijelentette: Ártatlan vagyok, de megnyugszom az egy évi börtönben.

Az itéletet az ügyész is tudomásul vette és az jogerős lett.

Milyen badarságokat és szörnyü valótlanságokat tanitanak a magyarokról a román iskoláskönyvek

»*Erdély vérző kultúrája*« címen adta ki *Urbányi József* erdélyi tapasztalatait. Urbányi hivatalos megbizásból tanulmányozta a közelkeleti államok oktatásügyi intézményeit és fájó tapasztalatokat szerzett az erdélyi magyar viszonyokról. A magyar iskolák és a magyar iskolások megdöbbentő küzdelme az anyanyelvért bontakozik ki a könyvből, amely komoly, súlyos irás. Az adatok szörnyű tömegét vonultatja fel s mutat rá ezekkel *az erdélyi magyar kultúra élet-halálküzdelmére.* Néhány adatot veszünk ki az alábbiakban a könyvből arra vonatkozóan, hogy mit tanitanak a román iskolákba kényszeritett erdélyi magyar fiúknak — rólunk. Az egyik elemi iskolai olvasókönyvben, amelyet Buenilescu és Tascu inspektorok szerkesztettek, ezeket olvassuk:

»A magyarok olyanok, mint a majmok, fejük nagy, szemük pici, orruk lapos, kezük lelógó. Amíg lovos ülnek, mindig görbe kard lóg az oldalukon és állandóan vadállatokhoz hasonlóan üvöltenek, mikor az ellenség fejét lekaszabolják. A koponyákból kupát csináltak, a koponyából készült kupa volt a pohár is. Mikor az ellenséget meggyilkolták, utána a szívét vágták ki, majd feldarabolták az áldozatot, megették és ehhez áldomásként vért ittak, hogy erősödjenek.«

Gostescu és Stojnescu vezérinspektorok negyedik osztályos olvasókönyvükben ezzel a mondattal szolgálják a nemzetközi békét és együttmüködést:

»Egyetlen barbár nemzet sem tett nekünk annyi rosszat, mint a magyarok, akik évszázadokon át súlyos rabságban tartották a románokat. A magyarok nyersen zabálták meg az ellenségeik kiszakított szívét.«

Cioranescu, a román »tudós« »történelmi kutatásai« alapján így ir rólunk egyik iskolai könyvében:

»A magyar undorító és vad nép. Kivágták a fogságukba ejtettek szívét, azt megették a saját erejük növelésére. A magyarok igéretet tettek, hogy román testvéreinkkel barátságban fognak élni, de esküjüket nem tartották meg. Testvéreink földjét elrabolták, vezéreit megölték, vagy rablánera verték.

A kisdiákoknak szóról szóra kell bemagolni a következő mondatot:

»A magyarok városokat és falvakat gyujtottak fel, asszonyokat, véneket és fiatalokat rettenetes kínzások között borzalmas módon meggyilkoltak.«

A legelterjedtebb elemi iskolai olvasókönyv Zaharescu román professzor könyve, amelyben ezeket olvassuk:

»A magyarok eleinte félelmet gerjesztő külsővel birtak, apró karikalábukkal futottak. Pici szemük mélyén feküdt a szemüregükben. A szakállatlan emberek borzasztó kegyetlenek voltak. A civilizáció első elemeit az oláhoktól vették. Miután az oláhokkal, szerbekkel, németekkel és horvátokkal keveredtek össze, most már végre eljutottak odáig, hogy elfogadható természetük van. Most már nem laknak sátrakban, vagy lóháton.«

Az erdélyi magyarság panaszra ment a román kultuszminiszterhez Zaharescu úr megállapításai ellen, mire a miniszter kitiltotta a könyvet az iskolákból. A tábla azonban feloldotta a miniszter határozatát és a kitiltásért 150.000 lej kártérítést állapitott meg a professzornak az államkincstár terhére.

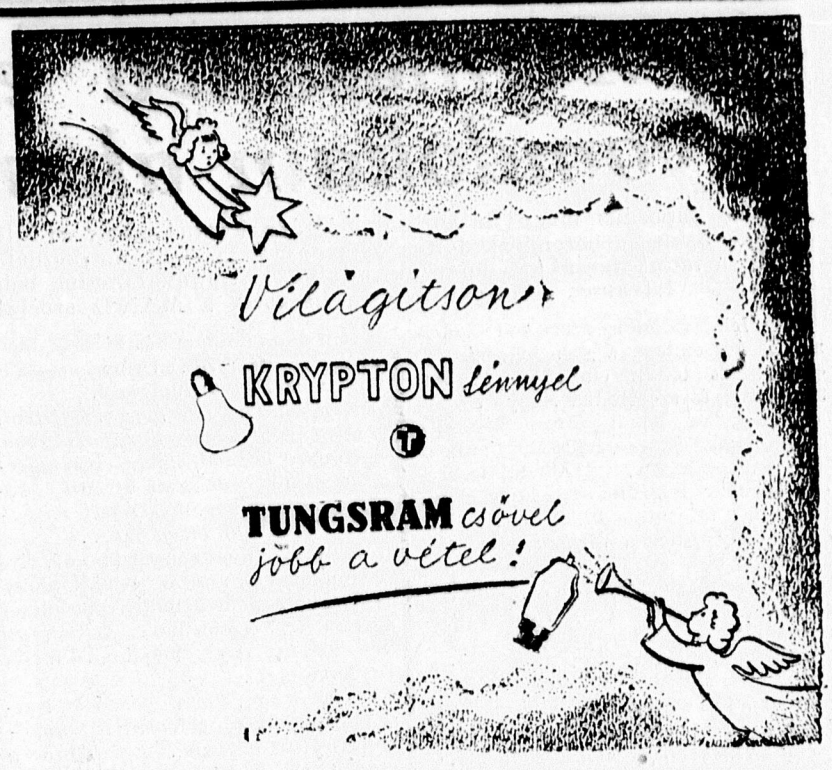

Javult a földmüvelésügyi miniszter állapota

Gróf Teleki Mihály földmüvelésügyi minisztert néhány nappal ezelőtt tudvalevően baleset érte, azóta a minisztert a Bakay klinikán ápolják. — A miniszter állapota most már teljesen javul, de csak néhány nap múlva, az ünnepek után hagyhatja el a klinikát és veheti át tárcájának vezetését. A minisztert tegnap meglátogatta vitéz **Imrédy** miniszterelnök.

— **Magánlaksértés lett a báránykeresésből.** Hajdunánáson Ondi László földmivesnek a báránykája elcsavargott a házától és Ondi a keresésére indult. Eljutott Siket Balázsné lakásához is és engedély nélkül bement az udvarrar és kereste a bárányt, de nem találta. Siketné megtette ellene a feljelentést magánlaksértés miatt. A debreceni törvényszéken kiderült, hogy Ondi László kétszer is járt Siketné lakásán engedelem nélkül. Először tényleg a bárányt kereste és felmentették a magánlaksértés pádja alól, de este is visszatért és betörte a konyhaajtó ablakát és úgy ment be a házba, mert, mint mondotta, „társalkodni" akart az özvegyasszony leányával. A bíró az ablakbetöréssel összekapcsolt társalkodásért egyhónapi és 20 napi fogházra itélte el. Az itélet jogerős.

Ruszin szépség.

— **Meghalt az egyik szibériai telepen Konstantin Miklós nagyhercegözvegye,** aki nihilista volt s férje a kedvéért látogatta az összeesküvők gyüléseit. A cár számüzte őket a távoli Szibériába, hol meghalt a nagyhercegés forradalmak idején. Felesége, aki egy postamester leánya volt, most halt meg. Férjét nem hagyta el a számüzetésben sem.

— **Boldoggá akarják avatni a** budapesti Városmajor egyházi vezetői Samassa Adolf ny. államtitkár feleségét, aki életében olyan cselekedetekkel segitette egyházát és hiveit, hogy cselekedei alkalmassá teszik őt a boldoggávatásra. Samassáné 1140 Krisztus-képet rajzolt életében. Szegény betegeknek segitségére volt s gyógyitotta őket.

x Még a takarékos ember is járhat szinházba, ha kedvezményes füzetszelvényt vált a Csokonai Szinház földszinti titkári irodájában.

Ujévi malacok prima minőségben

Bődétől

Csapó-u. 8. Kossuth. u. 57.

»Nemesszivü elődeim nyomdokain akarok járni!«

Ilyen impozáns megnyilatkozását a jóságnak sehol soha nem láttam. — A debreceni lélek különlegesen jó és nemesen berendezkedett a jótékonyságra. — A megkezdett munkát folytatjuk, sőt fokozzuk. — Olyan munkatársakkal dolgozni, mint az én munkatársaim, boldogság együtt dolgozni. — Lossonczy Istvánné, a főispán neje nyilatkozik a MANSz szociális munkájáról.

Alig fél esztendeje debreceni lakos, már is úgy emlegetik a nevét, mint az emberséges tettek emberének nevét: tisztelettel és szeretettel. Nagy elődök nyomdokaiba lépett olyan kivételes meglátással és megértéssel, ami a nagy és igaz lelkek tulajdona. Debrecenben már hagyomány, hogy a főispán neje áll minden kezdeményezés élére, mely ennek a városnak szociális kérdéseit, első sorban a nyomor enyhítését tűzte ki célul. Báró Vay Lászlóné olyan alapokra rakta a MANSz munkáját, hogy azok,

akik utána jöttek, ezen a megkezdett úton haladva föltétlen eredménnyel és nagy, nagy lelki megnyugvással szolgálhatják a szociális tevékenység könnyet törülő, lelket derítő, elhagyatott segítő, éhezőt tápláló és minden rászorulón egyforma mértékkel segítő élet igaz útját...

Ezek a gondolatok vezettek bennünket, amint felkerestük Lossonczy Istvánnét, a magyar nagyasszonyok igaz mintaképét, akit éppen lelkületéhez híven nemes munkája közben találtuk. Osztotta személyesen azokat a nagyszerű és értékes adományokat a rászorulóknak, mely adományokat a MANSz csoportok a szent este közeledtével gyüjtött össze.

Nem ment könnyen, hogy szóra bírjuk, mert ezekben az ünnep előtti napokban a legelfoglaltabb asszony éppen ő, a nagyasszony volt, aki nemcsak a MANSz ünnepélyein, nemcsak a MANSz hivatalos ügyeinek rendezésében serénykedett, de minden ünnepi megmozduláson ott láttuk személyesen,

adott, buzdított, serénykedett, dolgozott és míg másoknak saját életük ünnepének előkészítésére volt idejük, ő ezeknek a napoknak lázas tevékenységét szegény és szenvedő embertársai javára igyekezett kihasználni és felhasználni. Minden nőegyleti munkában serénykedett, tevékenykedett, a Szent Erzsébet, Jótékony Nőegylet munkájában az agilis vezetőséggel.

Néhány percre tudtuk elvonni a munkától, hogy alábbi nyilatkozatát megszerezzük azoknak, akik az elmult rövid idő alatt, mióta debreceni nagyasszony, elmondhassuk, mi az, ami eddig történt elnöksége alatt a MANSzban és melyek azok a tervek, amelyek megvalósulásra várnak...

Néhány percre felmentünk muzeális értékekkel telített dolgozó szobájába, ahol, mielőtt megkérdezhettük volna, ő mondta el bevezetőjét:

— *Mindenek előtt végtelen hálát érzek elődeimmel szemben, akik itt, én előttem a MANSz élén megkezdték azt a nagy munkát, melynek célja az élet szebbététele, az embertársainkon való segítés. Éppen ezért nemes szivű elődeim nyomdokain akarok és fogok járni.*

Vay Lászlóné, Bissingen Margit grófnő építette ki munkatársaival azt az utat, melyen most megy a MANSz munkás és értékes élete. Hét csoportot állított be a munka és szociális tevékenység szolgálatába és ez a hét csoport lankadatlan buzgalomaml és el nem hervadó bittel dolgozik. Öröm ezekkel az emberekkel együtt dolgozni.

Nem tudja azt más megérteni, hogy mit jelent ilyen tevékeny, ennyire odaadó, ilyen lelkes gárdával dolgozni. Emberfeletti akarat és minden dicséretet megérdemlő buzgóság...

Igy beszél Lossonczy Istvánné. Nem azt mondja el, amit ő csinált, amit ő dolgozik, hanem nem telik be dicséretével a hét csoportnak. A csoportok vezetőinek és egyes tagjainak dicséretét mondja...

— *Csak igy, ilyen gárdával merhettem vállalkozni arra a munkára, melyet végzünk. És Debrecen megértő szelleme, lelke olyan tőke, mely kiapadhatatlan. Sok helyen jártunk a férjemmel, sok féle emberrel volt dolgunk, ügyünk, de azt, amit Debrecenben tapasztaltunk nap, nap után, sehol se találtunk. Külön szive és külön lelke van a debrecenieknek...*

Megkérdezzük, hogy milyen munka volt az elmúlt esztendőben, melynek legnagyobb jelentősége volt:

— Mindenek előtt a gyermeknyaraltatás volt sikeres. Olyan sikerü , ami már ott tart, hogy nemcsak a gyermekek, közel kétszáz gyermek, testi üdüléséről gondoskodhattunk azzal, hogy illetékes helyen férjem közbenjárásával 2000 pengővel segítettek bennünket ebben a nagy nemzetmnető munkában, de abban első sorban, hogy kitünő tanítónőkkel gondoskodhattunk a gyermekek lelki neveléséről. A gyermekek lelkének gondozásával is törődhettünk eredményesen.

— Hogy hol szorul rá Debrecen népe a szociális segítségre? Természetesen a perifériákon, első sorban a Nyulason, Nyilas-telepen, Köntös-kertben, Homok-kertben, tehát a város külsőségein élő legszegényebb néprétegénél.

Sajnos, mindenfelé nem mehetek magam, bár bejártam többször is a legtöbb helyet, ahol segítségre volt szükség, de a központi irányitást teljesen magam vezetem és elmondhatom jó lelkiismerettel, hogy ott, ahol nagy a szükség, ma már gyors a segitségünk is.

— A segítés módozatai közül természetesen első sorban arra gondolunk mi is, hogy munkát kell adni, de ott, ahol valamilyen oknál fogva munkát nem adhatunk, nem dubitálunk, ha segíteni kell, hanem adunk. Gyorsegélyek, apróbb, nagyobb pillanatnyi segélyek mellett hosszú »lejáratú segélyeket« is nyujtunk.

Ismét csak azt mondom, hogy meghatottság nélkül nem tudok Debrecen társadalmára gondolni, mely társadalom lehetővé teszi ezen a téren a lehetetlent. Szegények és gazdagok egyforma odaadással adnak, hogy adhassunk oda, ahol nagy a szükség.

Igazán könnyes lesz az ember szeme, amikor látja, hogy szegény körülmények között élők is milyen szeretettel, odaadással vannak embertársainkkal szemben és ez ad mindig több és több erőt az embernek arra, hogy dolgozzék a mai nehéz helyzetben küzdőkért...

— *Természetesen arra törekszünk, hogy minél több ember kapjon munkát és abból tartsa el a családját. Ennek a munkaalkalom teremtésnek egyik módja a lassanként országos hirűvé fejlődött szövődénk, melynek éppen a legutóbbi időkben sikerült férjem közbenjárásával kétezer pengős rendkivüli segélyt szereznünk, amiből aztán új szövőgépeket vettünk, igy ismét több munkásnak tudunk kenyeret adni a kezébe.*

Az őszi TIKÁV-on olyan gyűjteményes kiállítással szerepeltünk, ami méltán keltett feltűnést és nagy érdeklődést. Legutóbb pedig a fővárosban szerepeltünk kiállítás keretében, ahol a főméltóságú Asszony magas tetszését sikerült megnyernünk és miniszterek, államtitkárok nyilatkoztak igen elismerően, dicsérően munkánk gyönyörű kiállítási anyagáról...

— A legfrissebb munkánk volt a Magyar a magyarért kezdeményezésbe való bekapcsolódásunk, amikor is gyermekkelengyét küldtünk el éppen a mult hétekben olyan imponáló tömegben, ami méltó volt az akcióhoz. De ezen a téren még további munkák várnak reánk, melyeket hiszem, hogy sikeresen megoldhatunk.

— Nem mulaszthatom el az alkalmat, hogy itt, ezen a helyen külön ki ne emeljem a leánykör védenc gyermek kezdeményezését, mely gyönyörű eredménnyel jár. Az elmúlt évben kezdte a Reviziós leánykör, hogy harminc kelengyét készítettek el, melyeket aztán rászoruló szegény újszülötteknek juttattak, majd ebben az esztendőben a tavaly kelengyéhez jutottaknak nagyobbacska ruhát és szükséges holmit adtunk és ez a gondoskodás nyolc, tiz éves koráig fog tartani a védenceknek, tehát addig, míg legjobban rászorulnak.

Óriási jelentősége van ennek a szép kezdeményezésnek, mert a gyermeket számon tartják, a gyermekről valósággal anyagilag, szülőileg gondoskodnak. Nem lehet elkallódó gyermek, gondozatlan gyermek, ha ez az akciónk még szélesebb körben kiteljesedhet...

— Magam is három gyermeket fogadtam védencemnek. Kettőt látogatósnak, akiknek életéről és fejlődéséről személyesu kívánok gondoskodni, egyet pedig állandó ellátásra, mondhatnám teljes ellátásra fogadtam fel. Tikenkét gyermekes nagyszámos család gyermekéből egyet. Természetesen nemcsak én, de valahányan, akik ilyen kötelezettséget vállaltunk, a gyermekek élelmezéséről, ruházatáról is gondoskodunk.

Mikor ezt a kezdeményezést kihirdettem a MANSz csoportoknál, mondhatom, hogy valóságos verseny indult lelkes asszony társaim között ebben a nagyon méltánylandó és fölötte fontos nemzetvédelmi munkában.

A védenc gyermek lassanként oda fog tartozni Debrecenben minden jobb úriházhoz és erről a védenc gyermekről gondoskodni kívánunk minden tekintetben. Testi fejlődése, lelki gondozása egyformán fontos lesz számunkra. Hiszen, hogy ezen a téren is mindig szebb és szebb eredménnyel fog dolgozni a MANSz. Ahol, — ismételten hangoztatom, — olyan lelkes tábora van a jótékonyságnak, ott minden munkán ott lesz az Isten különleges áldása is.

Éppen ezért elmondom, hogy nem a terhét, megpróbáltatását látja a debreceni közönség ennek a jótékonyságnak, hanem mindenek előtt és fölött a jótékonyságnak boldogitó tudatát érzi.

És én hiszem, hogy a nagy elődök által megkezdett munka minden téren gyümölcsöző lesz és a MANSz tudja kötelességét még akkor is, ha ez a kötelesség fokozódik a jövőben, mert nincs égetőbb kérdése a magyar életnek, a városok társadalmának, mint megszüntetni a nyomort, jólétet és munkát teremteni becsületes, jó magyar szándékkal és becsületes jó magyar tettel.

Mindenki ezt akarja és mi is ezért harcolunk magyar asszonyok minden Isten adta tehetségünkkel és erőnkkel,

— fejezte be szavait Lossonczy Istvánné, hogy mindjárt menjen is vissza a karácsonyfa alá, ahol sok száz, meg száz kopott magyar gyermek ölelő karral fogadja a nemes szívek ajándékát, a jó cselekedet tettekben beszélő kincseit. Nem hisszük, hogy volna családi tűzhely ebben a városban, ahol a nemes lelkek angyaljárása fekete, szomorú karácsonyt vinne gondba borult családfők asztala mellé.

Ezek a jó lelkek, ezek az igaz magyar asszonyok szivük, lelkük melegének, tettének, jóságának egy, egy kis karácsonyi csillagával bevilágítanak minden tűzhelyre, minden magyar szállásra, minden magyar házba hirdetvén a tettek legszebb bizonyságával, hogy: Dicsőség a magasságában Istennek; Békesség a földön a jóakaratú embereknek...

Ez a karácsonyi fény gyulladt ki a mi lelkünkben is, amikor Lossonczy Istvánné szavai után az ünnepi fénybe borult vármegyeháza bolthajtásai alatt mosolygó magyar arcokkal, felnőttekkel, gyermekekkel találkoztunk, akik a nagyasszony kezéből vették át a magyar karácsony magyar ajándékát.

Uj hőforrást tártak fel Hajduszoboszlón

Hajdúszoboszlón a város által megindított mélyfurásnál aránylag kis mélységből, 367 méterről, bővizű 36 fokos új hőforrás tört a felszinre. A hőforrás cca. 7 m. magasra szökken s nagy tömegü földgázt is tartalmaz. A víz a fürdőtelep hullámfürdőjét fogja táplálni, a földgáz pedig a MÁV. vasuti kocsijainak világitására szolgál. Ez az új mélyfurás eredménye is kétségtelenül igazolja, hogy Hajduszoboszlón viz és gáznyerés szempontjából páratlanul kedvező geológiai alakulat van. Az eddig meglevő kutak közül az egyik 1090 méter mély 73 fokos gázos gyógyvízzel, a másik 2032 méter, ahonnan 78 fokos víz és gáz jön felszinre. Az új kut ezek szerint Hajduszoboszlón a harmadik, mely melegvizet tartalmaz.

x Nagy figyelemmel, kegyeletes körültekintéssel végzi a temetéseket és exhumálásokat a Dankó temetkezési intézet.

Ujévre
szép ékszert, órát
Frisch József
ékszerésztől Szent Anna u. 5.

Ujévi ajándéknak
rádiót
legolcsóbban beszerezheti
NEUMAN JÓZSEF csillár és kerékpár üzletében
Piac-utca 27. szám.

ARANY BIKA
családi ebédje kihordásra
P 1·50

Juhász Nagy Sándorra 25 év alatt a legmélyebb hatást Révész Imre püspök szavai keltették

Érdekes beszélgetés a jubiláris főjegyzővel, aki előtt a legnagyobb erték a lelki hatás. A debreceni egyház elmult 25 évében a legkiemelkedőbb esemény az egyházrészek szerinti szervezkedés megindítása. Juhász Nagy Sándor az egyházmegyévé szervezésről.

Pár nappal ezelőtt ünnepelték dr Juhász Nagy Sándort 25 éves főjegyzői jubileuma alkalmából. A presbiteri gyülésen a szerénységéről ismert *Juhász Nagy* Sándor alig pár szóval válaszolt a hozzá intézett beszédekre és méltatásokra. *Juhász Nagy* Sándor »igehirdető« presbiter-tipus, aki nem szavakkal, hanem cselekedetekkel szeret beszélni. Most is, hogy interjut folytattunk vele, ha már beszélni »kényszerül« inkább másokról beszél, mint önmagáról. Pedig kétségtelen, hogy a történelem legérdekesebb negyedszázadát átélt ilyen nagytudású ember sok mindent elmondhatna, ami mindenkit érdekel. Mégis ami őt legjobban megfogta a lélekbe világító püspöki beszéd volt. Reflektorfény a már véghez vitt cselekedetek indítókain.

Alábbiakban adjuk a beszélgetést *Juhász Nagy* Sándorral, semmit el nem vévé és hozzá nem téve szavaihoz. Erre az interjura igazán el lehet mondani, akinek szeme van a látásra, az belelát *Juhász Nagy* Sándor magasrendű lelkébe. Elsősorban megkérdeztük *Juhász Nagy* Sándort, hogy 25 éves jubileumával kacsolatban mi gyakorolt rá legmélyebb hatást? Ezt felelte:

— Az a megragadó beszéd, melyet hozzám dr *Révész* Imre püspök úr intézett. Különösen, midőn arra mutatott rá, hogy az elmult 25 év alatt felfoghattam volna hivatásomat úgy is, hogy elvégezzem a külső mérték szerint kifogástalanul kötelességemet. Ide a lélek igazi indítása nélkül, avagy az egyházi életet belekapcsolhattam volna a világi politika áramlataiba, ámde én nem ezt tettem, hanem a láthatatlan egyház szolgálatába állítottam oda szerény erőimet, vagyis a lélek belső indítását követtem a külső, csillogó világi értékek helyett. Ezt mondotta rólam a Püspök.

— Mikor én ezeket a szavakat hallottam, egyszerre megvilágosodott előttem, hogy én most annak a férfiúnak ítéletét hallom, aki nemcsak egyházam püspöke, hanem a ma élő történetírók közül egyik legkiválóbb, aki tehát az emberek jellemét kutatja és bele tud világítani az emberi lélek sötét rejtekeibe is. Majdnem felkiáltottam, hogy ime, én csakugyan mindig ezt akartam, hogy csakugyan ez volt mindenkor minden törekvésem és ime, van valaki, sőt éppen Révész Imre, aki megértette szándékaimat, megértette a mai általános megnemértés iszonyatos vadonában, ahol a lélek üldözöttként jár fel és alá . . .

— Mély hatást tett rám, *Tóth Lajos kályhásmester presbytertársam indítványa is,* aki azt kezdeményezte, hogy az évforduló emlékére alapítványt létesítsünk az öreg Kollégium javára és bejelentette, hogy egy magát megnevezni nem akaró presbyter 500 P-t felajánl erre a célra. Ime, az egyházát szerető református polgár, aki egész vagyonát még életében egyházának ajándékozta oda! Ilyen férfiakkal öröm együtt munkálkodni. Ilyen püspök és ilyen egyháztag között állani és dolgozni, csakugyan nemes hivatás.

— A 25 éves egyházi főjegyzői szolgálat ideje alatt, mit tart legkiemelkedőbb eseménynek a debreceni egyház életében?

— *Kétségtelenül az egyházrészek szerinti szervezkedés megindítását. Ennek eredményei ma már nyilvánvalók, de* kezdetben nagyon sok ellenállást kellett a békés, szeretetteljes meggyőzés és rábeszélés módszereivel megszüntetni. A szervezettségben az erő! Ezt az egyház tagjai kivétel nélkül megértették és az a munka, melyet a szervezés körül sokan elvégeztünk, — hála Istennek, — nem volt hiábavaló.

A jubileumi üdvözlés során felvetődött ismét az egyházmegyévé szervezés kérdése. Meg fog-e ez a közel jövőben valósulni?

— *Régi terv az, hogy a debreceni református egyház úgynevezett városi egyházmegyévé alakuljon át, amidőn is Debrecen területén a mai egyházrészek egyházközségekké válnának és felettük az egyházmegyei szervezet alakulna ki. Boldogemlékezetű Baltazár püspök ez ellen a terv ellen határozottan állást foglalt, mert attól tartott, hogy a mai egységes egyházközség helyett sok egyházközség alakulván, a központi erő meggyengült és a debreceni egyház ilyen erős központ nélkül sokat veszít majd súlyban és értékben.*

— Én is csak úgy tudtam mindenkor elképzelni az egyházmegyévé való szervezkedést, ha a részek megerősödésével együtt, egyidejüleg gondoskodunk arról is, hogy az egyház központi képviselet továbbra is olyan erős maradjon, amilyen erős jelenleg. Ezt meg is lehet oldani. Körülbelül tíz évvel ezelőtt tervet dolgoztam ki idevonatkozóan, melyet a kistemplomban tartott presbyteri és egyházrészi közös nagy értekezlet, melyen mintegy *500 résztvevő volt jelen, egyhangúlag el is fogadott.* Ebből a tervből az országos zsinat éppen azt nem fogadta el, amit mi debreceniek mellőzhetlen feltételnek tekintettük, jelesen az egyházmegyei közgyülésnek egy nagy presbyterium színvonalára emelését. Ez a legfőbb akadálya ma is az új szervezetnek.

— Meg vagyok róla győződve, hogy a fennálló nehézségeket el fogjuk hárítani és a mindenkit megnyugtató megoldást meg fogjuk találni. Azt hiszem azonban, hogy az egyházmegyévé való átszerveződést is éppen olyan egyetértéssel kell elvégeznünk, amint az egyházrészi szervezkedést sikerült megvalósítanunk. Bizonyára eljön ennek is az ideje.

— Egyébként magától értetődő, hogy e kérdésben a döntő szót a presbyterium fogja kimondani és ahogyan én a mi nagyszerű presbyteriumunkat ösmerem, nem kétséges előttem, hogy meg fogja találni a legjobb kivezető utat.

Audi - Horch - Wanderer
automibilok tiszántuli és felsőmagyarországi képviselete
Gombosi Zoltán
Debrecen, Déli sor 4b. Telefon: 12-90.

Révész püspök üdvözli Juhász Nagy Sándort.

Nagyobb adományok a református egyház részére

Dr Juhász Nagy Sándor jelentést tett arról, hogy a református egyház különféle céljaira a következő nagyobb adományok érkeztek be:

Szabó István Böszörményi út 4. a Mester u. templom részére egy darab ezüst boroskancsót 300 P és 10 drb. ezüst kelyhet tálcával 200 pengő értékben adományozott. Uj kenyér és új bor és advent alkalmával kiszolgáltatott úrvacsorához adakoztak kenyeret és bort, vagy lisztet: özv. Szikszay Istvánné, Csoka László, dr Nagy Béla, Ecsedy János, özv Pogány Bálintné, Tóth Julianna, Erdey Péter, Szövetes Péter, Szövetes Mihályné, Rácz Sándorné.

A Mester uccai, helyesebben a Károlyi Gáspár téri templom felszerelésére a következő adományok érkeztek be:

Jakucs István orgonára 20 P, Bordás Mária zenetanárnő egy keresztelő terítő, Feldmayer Irén V. gimn. tanuló egy keresztelő terítő, Tóth Lajos presbyter bort, Ecsedi Imre kenyeret, Korom Józsefné Rápóti Rebeka kézimunkát adományozott.

Ugyancsak a Károlyi Gáspár téri templomhoz Tar József és neje a lelkészi szoba számára egy asztalt és két széket, és egy karosszéket, Torma Ilona kenyértálra terítőt, dr Vásáry István egy nagy fényképet adott az egyháznak, mely ábrázolja az első erdei istentisztelet résztvevőit. A képet maga Vásáry István vette fel még 1921-ben. Urvacsorához Polgáry Bálintné 20 kg. lisztet, a Kossuth u. templomhoz megfelelő mennyiségű bort.

Az ispotályi 400 éves jubileumi alapra adományokat tettek a következők:

Dr Juhász Nagy Sándor 100 pengőt,

Karácsonyra remek leszek,
mert a **Mindenesboltban** veszek!
Órát 3-ért, koresolyát 1½-ért,
Ajándékot olcsó pénzért,
a babám szép szeméért,
Csapó utca 62. Cégt.: Szemere.

dr Kölcsey Sándor 142.80 P, Tóth Lajos kályhásmester 50 P, Bujdosó András 100 P, Seszlina Lajos cég 200 P dr Kertész Endre 50 P, Piczés Imre 50 P, Nagy Gábor 20 P, Molnár Istvánné 10 P, dr Tóth Emil 25 P, özv. báró Györffy Miklósné 42.50 P, Székely Adorján 143.20 P, Birinyi István 100 P özv. Tiszai Imréné 100 P, dr Vásáry István 200 P adományokat ajánlottak meg.

Özv. Polgáry Bálintné az ispotályi szegényeknek élelmiszereket küldött, illetőleg őket megvendégelte.

—o—

Állandóan friss vajat, turót, tejfölt, sajtot és csemegét
Mogyoróssy Ilona üzletében
(Kossuth u. 8. Kölcsönsegélyző épülete) szerezhet be.

Unnepekre rendeljen
Csokonai ásványvizet
Szliuka szikvizgyárból

Családi értesítések:

Nagy Mária-Magdolna
és
Dr. Karalyos Gyula
jegyesek.
(Minden külön értesítés helyett.)

vitéz nemes Ádám Endre
ny. m. kir. ezredes és neje
Niedermayer Elvira leányát
Piroskát
eljegyezte
dr. Kapros Tibor
banktisztviselő, néhai Kapros József földbirtokos cs. és kir. tart. huszárfőhadnagy és neje H. Kraus Berta fia.
(Minden külön értesítés helyett.)

Szekeres Erzsébet
(Debrecen)
és
Kovács Béla
tanító
(Hajdúszoboszló)
jegyesek.
Minden külön értesítés helyett.

Janzsó István
(Bödönhát)
Lovász Agnes
(Tiszacsege)
jegyesek.

Bartos Géza és özv. Frank Imréné
gyermekei
Erzsébet és Pál
folyó hó 26-án déli fél 1 órakor tartják eskövőjüket az izraelita hitközség dísztermében, József kir. herceg ucca 26. sz. (Minden külön értesítés helyett.)

Kálmán Mancika
és
Nagy László
gazdálkodó, folyó hó 21-én tartották eljegyzésüket.

Balogh Rózsa
és
Dr. Sarkady László
belklinikai orvos
e hó 24-én tartották eljegyzésüket.

Füzessy Jolánkát
eljegyezte
Komáromy József
(Minden külön értesítés helyett.)

Erdélyi Rózsika
(Gróf Vécsey u. 46.)
és
Bartha Lajos
jegyesek.

Fekete Annuska
és
Falussy Tibor
jegyesek.

FILLÉRBŐL LESZ A PENGŐ

ha takarékosan vásárolja be karácsonyi szükségletét a közismert

FEUER divatház Csapó u. 26.

hol mindent egy helyen megvehet. Textil, kötött, rövidáruk, férfi-női divatcikkek, pa planok, retikülök, ernyők, sapkák, Bébi kelengyék

FEUER Divatház

DEBRECEN, Csapó u. 26. sz.
Legkedvezőbb beszerzési helye.
Szabott ár! Telefon: 16-86. Takarékosság.

Kik részesültek herceg Eszterházy 50 ezer pengős orvosi adományából

Tudvalevően herceg *Esterházy Pál* az 1939. évre újabb 50 ezer pengőt adományozott az orvosi tudományos munka támogatására. A herceg a felkért bíráló bizottság: *Johan Béla*, báró *Korányi Sándor*, *Verebély Tibor*, *Herzog Ferenc*, *Grósz Emil* egyetemi tanárok és más szakértők javaslatára 128 pályázó közül a következőknek adományozott segítséget:

Bakács György, Balás Guidó, Beöthy Konrád, Botár Gyula, Dobozy Elemér, Ernst Jenő, Faragó Ferenc, Fazekas Gyula, Haranghy László, Hofhauser János, Ivanovits György, Janesó Miklós, Jendrassik Lóránd, Juba Adolf, Kerpel-Fronius Ödön, Krompecher Itsván, Kup Gyula, Lengyel Julia, Lovrekovich István, Margitay-Becht Endre, Meduna László, Mészáros Gábor, Mihalik Péter, Ratkóczy Nándor, Rötth András, Schimert János, Simon Sándor, Straub János, Szarka Sándor, Szelőczey Dénes, Vásárhelyi János Weinstein Pál.

Ezek közül 18 már a mult évben is részesült támogatásban.

Gramafon
Szendrő
gramafonlemez, rádió
Kölcsön Szilveszterre, Batthyányi-utca 22. szám.

Korlátozva mzgengedték a sertésvásár megtartását

A ragadós száj- és körömfájás fell épett Debrecenben, de a veszedelmes állatbetegség nálunk enyhe lefolyású.

A ragadós száj- és körömfájás, ez a veszedelmes állatbetegség, sajnos, nem kerülte el Debrecent és az első, második és ötödik állategészségügyi körzetben fellépett megbetegedések miatt ezeket a körzeteket fertőzötteknek kellett nyilvánítani. Szerencsére ezek az állatmegbetegedések enyhe lefolyásúak, mindazonáltal tartani lehetett attól, hogy a debreceni sertésvásárokat betiltják, ami természetesen az egészséges állatok értékesítését megnehezítette volna.

A földmüvelésügyi miniszter azonban bizonyos megszorításokkal engedélyezte a sertésvásárokat. Ezek a feltételek: hogy csak kizárólag nem fertőzött kerületekből és a nem fertőzött községekből szabad a vásárra szállítani sertéseket éspedig csak azonnali levágásra szánt hízott sertéseket, ezeket is csak járművön. Ilyen feltételek mellett az ünnep utáni kedden hízott sertések felhozhatók a debreceni sertésvásárra.

Január 21-én lesz a „Magyar-Est" amit a Rádió is közvetit a Bikából

Az idei szezon legfényesebb bálját rendezi meg a Baross Szövetség január 21-én a Bika dísztermében. A »Magyar Est« rendezőbizottsága dr *Balogh Gyula* kormányfőtanácsos vezetésével már megkezdte működését az összes keresztény társadalmi egyesületek bevonásával és meghívták József Ferenc főherceget, Jaross Andor miniszter, az ungvári dalegyesületet és számos felvidéki egyesület is bejelentette már résztvételét s ez alkalomra minden vidékről ere-deti népviseletben fognak megjelenni. Az est műsorát, melyben Lossonczy István főispán mond megnyitó beszédet, a budapesti rádió is közvetíti. Az ünnepi beszédek után színre kerül Tanay Kallé Emil színművész rendezésében Babay József: »Megváltás« című zenés színjátéka a magyar hadsereg bevonulásáról. Ezután a színes felvidéki magyarruhás felvonulás következik és kezdődik a táncvigalom. A rendezőség kéri a résztvenni óhajtó különböző magyar képviseletek bejelentését.

Karácsonyra
3 méteres gyapjuszövet maradékok hallatlan olcsó árakon
Feldheim Imre
Posztóházban
Svetits-palota

Anyakönyvi hirek

SZÜLETÉS: Szabó András hentes s. Hegyi M. u. 17. fiú, Sándor. Varga József könyvkötő s. Urrétje u. 16, fiú Ferenc. Gál András inségmunkás Mikepércsi út 20. fiú, Sándor. Schwarcz József baromfikereskedő Szepesi u. 12. fiú, Jenő. Guttmann József kereskedő aHtvan u. 52. fiú, György. Dörgő Ferenc napsz. Verseny u. 5. leány, Irén. K. Leitner Lajos géplakatos s. Honvéd u. 65. fiú, Sándor. Kovács Sándor soffőr Miklós u. 34. fiú, Sándor. Neuman Miklós kerskedő Rothermere u. 29. leány, Edit. Béres Gyula kereskedő Oláh K. u. 46. fiú, Csaba.

ELJEGYZÉS: Dhuyvetters Julien Octaaf villanyszerelő—Hevesi Erzsébet Gent. Dr Csáfordy Ernő magántisztviselő Budapest—Tárnok Piroska Hüvelyes u. 3. Guttmann Izráel kereskedő s. Kiskunfélegyháza—Klár Emma Szotyory u. 2.

HÁZASSÁG: Koroknai Sándor gyári munkás—Szénás Ilona Tegez u. 12. Kardos József cipészmester—Gyarmati Juliánna Péterfia u. 38. Kapusi Ferenc fuvaros Szél u. 5.—Balla Piroska Borzán Gábor u. 20. Major Sándor kárpitosmester Kölcsey u. 15.—Patkós Ilona Bercsényi u. 11. Jankó Béla malomellenőr Arany János u. 35.—Szigetváry Erzsébet Táncsics M. u. 38. Feleki Viktor községi irodatiszt—Molnár Rozália MÁV állomás Debrecen. Nagy Lajos cipész s. Jánosi u. 1.—Havasi Katalin Rakamaz.

HALÁLOZÁS: Szabó Róza g. kath. 8 hónapos Ocskay u. 2/b. özv. Molnár Mihályné ref. 51 éves, Dózsa u. 14. Hamar Imre dohánykertész ref. 58 éves, Sárkút-tanya. Némethy József kereskedő ref. 68 éves Zápolya u. 3. Balogh Mária r. kat 2 napos MÁV Kolónia. Liber József gazdasági cseléd r. kat. 66 éves, Hajdúböszörmény. Venyige Ferenc háztulajdonos izr. 63 éves Széchenyi u. 50.

Boldog Karácsonyi ünnepeket kíván nagybecsü vevő.nek
Mikó László
posztókereskedő Piac utca 4.

Meteor
Csillár
vezet
Debrecen, Piac. u. 9. szám.

Eckhardt Tibor a földreformról, a zsidókérdésről és az egységről

Eckhardt Tibor, a Független Kisgazdapárt vezére karácsonykor nagyobb nyilatkozatot adott, melyben őszintén feltárta, hogy milyennek látja a mai helyzetet.

A felvidéki magyarság visszacsatolása után a belpolitika alakulásának jövőbeni irányáról a következőket mondotta:

— A Felvidék visszacsatolása — mondotta Eckhardt Tibor — kétségtelenül olyan kipróbált magyarokat hozott vissza az anyaországhoz, akik a nagy nemzeti célok szolgálatában sokat áldoztak s *így meg fogják gondolni, hogy szélsőséges, vagy pláne, forradalmi irányzatok előmozdításával kockáztassák azokat az eredményeket, amelyeknek kivívásában nekik maguknak húszévi szenvedéssel oroszlánrészük volt.*

— Jó hatást várunk a felvidékiektől az oly égetően szükséges szociális reformok s elsősorban a földbirtokpolitika népi irányú megvalósítása érdekében is. A felvidéki magyarság életében kikristályosodott az a gondolat, hogy *eredményes nemzeti politikát csak széles alapokon, tehát népi elgondolások jegyében lehet eredményesen szolgálni.* A felvidéki magyarság visszacsatolása azt a kötelességet is hárította reánk, hogy egy részt a régi Magyarországon megfelelőbb ár- és színvonal alakíttassék ki, másrészt a felvidéki magyarságra, hogy a nálunknál gazdagabb Csehszlovákiában élvezett némely előnyökről lemondjanak.

Ezután arról beszélt *Eckhardt Tibor*, hogy hozhat-e megnyugvást a kormány reformprogramja.

— A reformprogram célkitűzéseit és tempóját — mondotta Eckhardt Tibor — eddig még sűrű homály fedi, túlsok az ingadozás, a határozatlanság s igen gyakran keletkezik az a látszat, hogy külső befolyások és nem belső meggyőződés mozgatja az intézkedéseket. Megnyugvás nézetem szerint csak akkor fog bekövetkezni, ha a kormányzat világos elvek alapján és nyomban megvalósítható intézkedések formájában fogja reformterveit az ország előtt feltárni.

Ezután a földkérdés megoldásának mindennél előbbvaló fontosságát fejtegette Eckhardt Tibor.

— *Kétségtelen* — folytatta Eckhardt —, *hogy a legfontosabb és legsürgősebb reform a földkérdés megoldása.* Egy részt, mert a legtöbb család existenciáját érinti, másrészt, mert ez a probléma egyike a legvisszamaradottabbaknak. A kormány reformtervének részletei nem ismeretesek előttem. Abban, ami eddig kiszivárgott felőle, sok az ellentmondás s a tervbevett intézkedések nem közelítik meg a szükséglet mértékét.

A zsidókérdésre vonatkozólag a következőkben nyilatkozott a Független Kisgazdapárt vezére:

— Ami áll a földkérdésre, az áll a zsidókérdésre is. A kormányzat nem hirdethet, mint ahogy azt évek óta tette, programokat, amelyeket nem valósít meg.

— Felelős állásban egy reformot akkor kell meghirdetni, amikor azt a kormányzat meg akarja s meg is tudja valósítani.

— Az ellenkező eljárás csak étvágyakat gerjeszt és hovatovább a kielégítetlenség és nyugtalanság érzését kelti fel.

— *A kormány által most kihozott zsidójavaslat bizonyára számos módosításon fog még átesni.* De nyugvópontra a kérdés csak akkor jut, ha egy részt a kormány sürgősen keresztülviszi a reformot s másrészt véget vet a felelőtlen izgatásnak, mely főleg a zsidókérdés körül a gyűlölet lavináját indította el s mely, ha tovább is így terjed, sarkaiból fogja kifordítani az ország jó rendjét.

Végül a mindenütt őszintén várt, igazi nemzeti egység megteremtésének lehetőségéről szólt Eckhardt Tibor.

— *Az ország igazi egységét csak három pillérre lehet felépíteni. Ezek: őszinte és átfogó népi reformpolitika, független magyar külpolitika és a nemzeti önkormányzaton felépülő szabad és fegyelmezett társadalom, melyhez határozott, erélyes, céltudatos vezetés szükséges* — fejezte be nyilatkozatát Eckhardt Tibor.

— **Hetven kiló búzáért négyhónapi fogházra ítélték** a debreceni törvényszéken Kovács Gyula 21 éves legényt, aki Hajdusámsonban özvegy Horváth Imréné lakásából ellopott álkulcs segítségével egy zsák búzát. A legény beismerő vallomást tett és elmondotta, hogy jót akart mulatni és azért kellett neki a búza, hogy a korcsmárosnál becserélje.

Eszméletre tért a József kir. herceg utcai autószerencsétlenség áldozata

Freireich Alfréd 16 éves iskolai tanuló, akit pénteken délben a József kir. herceg ucca és Pásti ucca sarkán egy kistaxi elgázolt, tegnap délután magához tért a sebészeti klinikán. Állapota annyira javult, hogy dr Csige Sándor rendőrkapitány kitudta hallgatni. A fiatal fiú nem emlékszik a gázolás körülményeire. A rendőrségi vizsgálat megállapította, hogy Sándor Imre kocsiveztőt nem terheli felelősség a szerencsétlenségért. Freireich Alfréd, akit 15 méteren át a kerekek közé göngyölődve tolt maga előtt az autó, mint utólag kiderült, csodálatos módon nem szenvedett olyan súlyos sérülést, hogy életveszélytől kellene tartani s felgyógyulása bizonyosra vehető.

Vass Antal, menekült ref. lelkész a volt cs. és kir. 39. közös gyalogezred tábori lelkészének megválasztása

Vass Antal, a volt 39-esek vitéz tábori lelkésze, aki Temesváron, Versecen, Pancsován és Belgrádban volt lelkész s a szétszórtan élő reformátusokat még Szerbia és Macedónia területén is összegyüjtötte és gondozta, akit 2 évvel ezelőtt hivatása teljesitéséből kifolyólag állásából és otthonából a jugoszlávok kiutasitottak s azóta állás- és kereset nélkül volt, most szülőföldjén, Dévaványán **egyhangu meghivással megválasztották.**

Vass Antal mindenütt megállotta a helyét. Szaboleska Mihály temesvári ref. lelkipásztornak, a hires költőpapnak nagyon kedves káplánja volt. **A világháboruban, mint a vitéz 39-esek hős tábori lelkésze, számos kitüntetést kapott. Dr Baltazár Dezső püspök palástjával tüntette ki.** József főherceg is nagy dicsérettel emlékezett meg róla. Vass Antalnak ez a harmadik egyhangu megválasztása, ami ritkaság.

Füleki Kovács Zoltán
ref. lelkész,
emléklapos m. kir. honvéd tábori főlelkész-százados.

— **Az egész család együtt ül ma a terített asztalnál.** Mutogatják egymásnak az ajándékokat. Az egyik a szép ruhának, a másik az ékszernek örül, de mindenki megállapodik abban, hogy a legtökéletesebb ajándék a Standard rádió volt.

Felvilágositást nyujt a Debreceni Első Takarékpénztár R.-T. Debrecen, Piac ucca és a Debreceni Kölcsönös Segélyző Egylet Debrecen, Kossuth ucca.

GÉPTŐL A KÉPIG
MINDENT MEGKAP
UNGÁR
OPTIKAI és FOTO
SZAKÜZLETÉBEN
SZÉCHENYI U. 1.
TAKARÉKOSSÁGI TAG

ÖNNEK IS ÉRDEKE..., keressen meg, mert

Ujévre

FÉNYT és HANGULATOT visz otthonába, ha csillárt, rádiót

Gulyástól

PIAC UCCA 59. vásárolja. PIAC UCCA 59.

Olcsó árak! Csere. — Részletre is!

„Az emberiség jövője a laboratóriumokban fog eldőlni"

Hogyan látja a kémikus az ember sorsát?

Rejtelmes lombikik, titokzatos csövek, az üvegekben különböző színű kevverékek, kísértetiesen kékes színnel égő, duruzsoló borszesz láng adja a hátterét ennek a beszélgetésnek, melyet egyik ismert debreceni kémikussal folytattunk. A kiváló tudós hirét már régen szárnyára emelte a tudományos világ s kartársai szerint egyik legjogosabb várományosa az idei Eszterházy-dijnak. Képességeinél csak szerénysége nagyobb, mellyel azt is megtiltotta, hogy nevét kiírjuk nem mindennapi nyilatkozataival kapcsolatban.

— A tudósnak messze el kell kerülnie minden látszatát az önreklámozásnak — mondja mosolyogva. De egyébként is olyan mellékes a név. Az anyag, a találmány fennmarad, az ember elenyészik. A valóság mellett, hogy annak az emberiség olykor használ veszi, olyan elenyésző csekélység is egy név.

— Hogyan látja professzor úr, mint kémikus az emberiség jövőjét? — kérdezzük.

— Lehet, hogy a mesterségem önzése szól belőlem, de én szerintem az ember jövője szoros összefüggésben van a kémiával. Itt forr a világ sorsa a vegytani intézetek, kísérleti szobák munkájában. Egy ilyen laboratóriumból fog kikerülni az emberiség egész életét gyökeresen megváltoztató új találmány. Nem kétséges, hogy minden vonalon a legjelentősebben fog beleszólni az eljövendő helyzet kialakulásába az, hogy miként sikerül a kémiának pótanyagokat előállítani. A kémia pótolni akarja a természet esetleg kifogyó anyagjait és szeretné kissé minden vonalon tökéletesíteni az életet.

— Napjaink képe mit mutat: sikerül ez?

— A huszadik század, amely egyébként sok fázisában az életnek dekadenciát mutat, itt óriási eredményeket könyvelhet el. Olyan találmányok híre röppen fel a vilg minden részéből, melyek magukban hordják egy gyökeres újjászületés lehetőségét. Még akkor is, ha sok találmány a pusztítás szolgálatába szegődött...

— Lehet e teljes mértékben hinni azoknak a sokszor fantasztikus híreknek, melyek különböző, ellenőrizhetetlenül csodálatos találmányok létezéséről beszélnek?

— Nézze kérem... ez úgy van, hogy ami ma felröppen, mint fantasztikus hír, holnap valóság lesz... Gondoljon a Verne-regényekre és egyéb hasonló munkára... Szerintem a találmányok igazi kezdeményezői nem is a tudósok, hanem az írók.... akik felvetik az ötletet, amit aztán valósággá változtat esetleg évtizedei multával egy tudós. Pár hónappal ezelőtt olvastam egy könyvet... Károlyi István nevű író munkája. Hatalmas mű, a címe, ha jól emlékszem: »Genie éhenhal.« A rendkívüli ember megrázó tragikuma van benne megrajzolva 20 zseni-típus sorsán keresztül. Azt bizonyítja benne be a szerző, hogy az élet a középszerű emberekké, a zseni egy elfajzás, akitől félnek, rettegnek embertársai a társadalom és nem engedik érvényesülni. Ebben a kötetben a húsz zseni-típus annyi ezer találmány korszakalkotó reform, remek ötlet, társadalommegújító terv, ragyogó gondolatát, sziporkázó eszméjét veti fel, hogy az ember szédül bele, mikor elolvassa. Ha rajtam állna lefordíttatnám minden nyelvre és a világ valamennyi kémikusának, tudósának és politikusának megküldeném, annyi indítást, remek reformot, ötletet találnának benne. Nos, én állítom pár évtized múlva ezeknek jórésze meg lesz valósítva. Így haladunk egymásután: az úttörő, az ötletek felvetője: a művész... nyomában halad a tudós, a politikus, a reformer, akik megvalósítják a felvetett ötletet és aztán a munka szürke, de époly pótolhatatlan serege, akik szétviszik a társadalom vérkeringésébe az újítást.

— Miben látja a kémia legnagyobb hivatását?

— Egy új emberiség kiformálásán dolgozik követve a kémia... Sokan vannak, akik kétségbeestek az ember jövője felett. Azt vallják, hogy hibás utakra terelődött fajunk fejlődése. Nos, ha így van, ezt helyre hozni a kémia feladata elsősorban... A mi feladatunk keresni az anyagot, ami forrása minden tökéletesebbnek. Ezért van az, hogy a kémikus, az igazi tudós munkája nyomán a leghamarabb eljut Istenhez és ő, aki alkotni akar alázattal borul le munkájában a legtökéletesebb Alkotó előtt, akinek munkája olyan nagy és végtelen, hogy mi még másolói sem lehetünk...

Ezekben a szavakban az igazi tudós hangja szólalt meg a legszebben, legtisztábban. A tudósé, aki a tökéletesebb embert keresi és aki hisz ennek a sokat szenvedett föld-paránynak jövőjében. *(kiss.)*

A Svetits Intézet növendékeinek tolvaja a bíróság előtt

Egy hatodik gimnazista kislány bravuros magánnyomozása jutatta rendőrkézre a züllött fiatalasszonyt. — Az orgazdákat felmentették.

Egy debreceni fiatalaszony Gulyás Istvánné vakmerő lopási ügye foglalkoztatta a debreceni járásbíróságot.

Még ez év szeptemberében történt a *Svetits Intézetben,* amikor a növendékek iratkoztak, hogy egy vakmerő fiatalaszony azon ürügy alatt, hogy ő is gyermekét akarja beíratni, összeszedett táskákat és egy óvatlan pillanatban kirohant az uccára, ahol nyoma veszett. Két gimnázista növendék, akik a beíratkozást elvégezték a legnagyobb metgdöbbenéssel, csodálkozással vették észre, hogy a padjaikon maradt táskát tartalmukkal együtt a mellettük álló fiatalasszony elvitte. *Bagi Katalin VI. gimnazista* lány nem hagyta annyiba a dolgot, hanem azonnal a tolvaj aszszony után sietett. *Hosszas keresés után az ügyes kislány kinyomozta, hogy a tolvaj asszony a Varga uccára sietett, ahol egyik férfiismerősét látogatta meg.* Innen a nyomozás szálai a Kishegyesi útra vezették Bagi Katalint, ahol a lány szülei laktak. Ott a szülők a legnagyobb megrökönyödéssel fogadták azt a hírt, hogy a lányuk lopott, de semmi közelebbit nem tudtak róla mondani, mert a család züllésre hajlamos lányukkal megszakított mindennemű érintkezést. Még aznap aztán Gulyás Istvánné Vargha uccai férfiismerőse kifizette a kárt Bagi Katalinnak, csakhogy Gulyásnét megmentse a rendőri feljelentéstől.

Ugyanigy járt Kurucz Katalin tanítóképzős kislány is, akinek vadonatúj aktatáskáját vitte el Gulyásné a benne lévő két darab pulloverrel együtt. A rendőrség ezután hamarosan kinyomozta Gulyásné tartózkodási helyét és a tolvaj asszonyt elfogta.

Három hónappal ezelőtt aztán a debreceni járásbíróságon dr Janka Dezső járásbíró Gulyásnét beismerő vallomása után 2 hónapi fogházra ítélte, amit ki is töltött.

Ennek a lopási ügynek egyik mellékhajtását tárgyalta most a debreceni járásbíróságon dr Janka Dezső járásbíró. A per vádlottjai Weisz Zseni, Frész Béla és Barna Andor, akik valamennyien orgazdasg vétsége miatt kerültek a vádlotak padjára, mert a lopás elkövetése után Gulyás Istvánné ő hozzájuk vitte el azokat a tárgyakat, melyeket a két diáklánytól ellopott táskában talált. *Weisz Zseni egy pár harisnyát vásárolt a tolvaj asszonytól egy pengőért, Frész a két pullovert és egy harisnyatartót vette meg 1.90 fillérért, míg Barna a Kurucz Katalin tulajdonát képező aktatáskát vette meg 3.50 fillérért.* A vádlottak mindannyian azzal védekeztek, hogy évek óta ismerik Gulyásnét, akit tisztességes aszszonynak ismertek és fel se tételezték róla, hogy milyen úton jutottak hozzá a holmik, melyeket ők megvettek tőle.

Kihallgatták a vádlottak után, mint tanút Gulyás Istvánnét is, aki kijelentette, hogy az orgazdák *tényleg nem tudhattak a holmik lopott voltáról, mert ő úgy állította be előttük az eladott holmikat, mintha azok az ő tulajdonát képeznék. Azért adta olyan olcsón oda nekik, mert azt állította, hogy válófélben van az urától és minden fillérre szüksége van.*

A bíróság ezután meghozta ítéletét, miután megkérdezte dr Janka Dezső bíró a sértett diáklányokat, hogy kívánják-e a vádlottak megbüntetését. A diáklányok kijelentették, hogy nem kívánják, mert ők megkaptak mindent Gulyásnétól és károsodás nem érte őket.

A bíróság, minthogy nem igazolódott be, hogy tudtak volna a vásárolt holmik lopott voltáról, felmentette minthárom vádlottat.

Sok bál lesz

a Bika termét hetekre lefoglalták A hölgyek készüljenek, Orosz-Lengyel szalón olcsón gyönyörü ruhákat készit. — Piac ucca 42. szám.

Trafik betörés a Kassa-uton

Vakmerő betörés történt tegnap éjszaka a Kassa uton. A tűzérlaktanyával szemközt levő s Földi Lászlóné tulajdonát képező trafikot ismeretlen tettesek álkulccsal felnyitották és onnan többszáz pengő értékű dohány és bélyegárut, öngyujtókat vittek magukkal.

A betörést a reggeli órákban, nyitáskor fedezték fel s nyomban feljelentést tettek a rendőrségen. A detektívek a helyszini szemle során több fontos nyomra bukkantak, melynek alapján a tettest rövidesen kézrekerítik.

x **Még a takarékos ember is járhat szinházba, ha kedvezményes füzetszelvényt vált a Csokonai Szinház földszinti titkári irodájában.**

A hirdetéseket az Első Magyar Betüöntöde rt., Budapest betüiből szedtük

Jótékony intézmények részére ujévi ajándekok céljaira

flanell és szövet gyermekruhák készen, MARADÉKOK nagy választékban olcsó árakon

Kontsek Kornél

divatházában.

Kartelen kivüli Barátvölgyi szénbánya

elsörendü termékei legolcsóbb napi áron megrendelhetö:

Gombosi Zoltán

Derecen, Déli-sor 4/b. Telefon: 12-90.

A Kollégium jubileumi ünnepségére 50 német egyetemi tanar jön Debrecenbe

A jövő év nyarán berlini jelentés szerint 50 német egyetemi tanár indul Debrecenbe, hogy résztvegyenek a debreceni református főiskola 400 éves fennállásának jubileumi ünnepségén. Négy évszázadon keresztül állandó és termékeny kultúrális kapcsolatban állt egymással a német és magyar protestantizmus és a német protestáns egyetemek méltó módon akarják magukat képviseltetni a magyarországi testvérintézet örömünnepén. A debreceni magyar theológusok elsősorban a wittenbergi egyetemmel tartottak fenn szoros érintkezést. Számos kiváló magyar református pap és tudós folytatta ittt tanulmányait. A német egyetemi tanárok éppen erre tekintettel a félszázfőnyi küldöttség vezetésével a wittenbergi Luther Márton egyetem theológiai fakultásának dékánját bízták meg.

Fellebbezés a Köztemető deficites költségvetése tárgyában

Dr. Budaházy-Bruckner Ernő országos jelentőségü fellebbezése a belügyminiszter előtt

Debrecen város 1939-ik évi költségvetésével kapcsolatosan a Köztemető deficites költségvetése tárgyában dr Budaházy-Bruckner Ernő kir. egészségügyi főtanácsos, városi törvényhatósági bizottsági tag fellebbezést nyujtott be a belügyminiszterhez, melyet közérdekü voltánál fogva az alábbiakban közlünk.

Nagyméltóságú m. kir. Belügyminiszter úr! Kegyelmes uram!

Debrecen sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 1938. szeptember hó 29-én tartott rendes közgyülése tárgyalta a város háztartásának és önálló vagyonkezelésü intézményeinek 1939-ik évi költségvetését. Ennek keretében, a Köztemető költségvetése tárgyában, tisztelettel fellebbezéssel élek a következő okok alapján.

A Köztemetőnek az 1939-ik évre vonatkozó költségvetése 110.576 P bevétellel szemben 182.616 P összkiadást, vagyis 72.0404 P deficitet tüntet fel. E nagy hiánynak lecsökkentése lehetetlennek látszik csupán a közönségre nehezedő köztemetői költségek fokozatos emelése útján, mert ezt nem bírja elviselni a legyengült anyagi helyzetben levő közönség, ellenben alapos remény nyilna a költségvetési hiány csökkentésére a krematórium üzembehelyezése folytán, ami előreláthatóan csakis a teherbírásra képesebb, vagyonosabb osztályt terhelné anyagilag.

Nagyon sokan vagyunk azon a nézeten, hogy a kormányhatósági jóváhagyás után nagy költséggel létesített debreceni krematórium sokáig már nem maradhat hasznosításon, illetve üzembehelyezésen kívül, mert jelentékeny kár hárul a város közönségére, ha ettől az előreláthatóan nagy jövedelmezőségtől tartósan elesik.

Bátor vagyok kiemelni, hogy különösen aktuálissá teszi fellebbezésemet azon értesülésem, hogy a Londonban állandó szervként működő »Nemzetközi Halotthamvasztási Szövetség« néhány hét előtt emlékiratot terjesztett vitéz Imrédy Béla miniszterelnök úr őnagyméltósága elé a debreceni krematórium üzembehelyezése iránt.

A halotthamvasztás ma már az összes művelt államokban el van terjedve s többszáz krematórium van üzemben, igy pl. Németországban (Ausztriával együtt) 123, Angliában 37, ebből Londonban 5, Olaszországban 36, ebből Rómában a Vatikánnal szemben különösen díszes, Svájcban 20, Svédországban 19, az Északamerikai Egyesült Államokban több, mint 100 stb. Magyarországból az 1924. évtől, amikor a bécsi krematórium létesült, 1937. május 31-ig 117 tetemet szállítottak a bécsi krematóriumba.

Kétségtelen, hogy általános emberi szempontból mindenkinek joga van holttetemeinek sorsa iránt intézkedni. Midőn a halotthamvasztás hívei ezen joguk érvényesülését igénylik, ugyanekkor tiszteletben tartják azoknak meggyőződését és akaratát, akik tetemüknek elföldelését óhajtják.

Jól tudom, hogy a mostani nagy történelmi események mellett eltörpül minden más kérdés, de abban a reményben vagyok, hogy e fellebbezésem sorsa sokkal nyugodtabb légkörben fog eldőlni, miért is mély tisztelettel kérem Kegyelmes uramat, hogy méltóztassék felhívni Debrecen sz. kir. város közönségét, hogy közjogi képviselete, a törvényhatósági bizottság útján, alkalmas időben foglalkozzék a debreceni krematórium üzembehelyezésének tervével, mint a Köztemető erősen deficites költségvetésének javítására irányuló és sikeresnek igérkező törekvéssel.

Debrecen, 1938. október 29.

Dr. Budaházy-Bruckner Ernő
m. kir. egészségügyi főtanácsos,
városi törvényhatósági biz. tag

Két tragikus öngyilkosság Budapesten

Hírt adtunk már arról, hogy dr *Liebermann Leó*, az európai hírű szemészprofesszor a lakásán öngyilkos lett. A golyó a szív felett hatolt be és halálát elvérzés okozta. Barátainak vallomása szerint *a zsidótörvényjavaslat elolvasása után határozta el magát az öngyilkosságra.*

Liebermann ugyanis zsidó származású. Szülei zsidók voltak, de még születésük előtt kikeresztelkedtek. Ő maga keresztténynek született.

Az öngyilkos szemészprofesszor előkelő orvoscsalád sarja. Apja Liebermann Leó, a közegészségtan tanára volt a budapesti egyetemen, nagyapja 48-as honvéd. Liebermann Leó 1883-ban született, 1914-ben lett egyetemi magántanár, a háború alatt négy hadikórháznak volt szemészfőorvosa, 1916-ban a Rókus-kórház szemészeti osztályának vezetője lett és ekkor nevezték ki rendkívüli egyetemi tanárrá. Ő gyógyította először eredményesen a csecsemők szemfertőzését, nagy eredményeket ért el a trachoma gyógyítása és a hályogműtétek terén. Nagy szakirodalmi munkásságot fejtett ki, tagja volt az Országos Közegészségügyi Tanácsnak, elnöke a Magyar Szemorvos Társaságnak.

A másik megrendítő öngyilkosságot dr *Dombóváry Géza* budapesti ügyvéd, a Budapesti Ügyvédi Kamara főkönyvtárosa és az izraelita hitközség jogvédő irodájának helyettes vezetője követte el. A kiváló nagynevű ügyvéd testvére, özvegy Róth Frigyesné tegnap bejelentette a rendőrségen az ügyvéd eltűnését. — Elmondotta az úriasszony, hogy testvére délután 4 órakor távozott otthonról és akkor rendkívül ideges volt. Távozása után íróasztalán a következő szövegű levelet találták:

— Senkinek a világon nem tartozom egy fillérrel sem. A zsidótörvény miatt távozom.

Az ügyvéd holttestét a Salgótarjáni úti régi zsidó temető bejáratától nem messze találták meg a hajnali órákban. A golyó a szívét fúrta át.

„Csak akkor megyek be a rendőrségre, ha kocsin visznek" — mondotta az előkelő betörő

Veszedelmes betörőket fogott el a debreceni rendőrség.

Jó fogást csinált a tegnapi napon a debreceni rendőrség. Egyik rendőrnek feltünt az utcán, hogy egy férfi hatalmas batyuval a hátán halad. Igazolásra szólította fel és kiderült, hogy az illető Őri János nevü debreceni illetőségü lakos, akinek decemberben kellett volna megkezdeni a debreceni fogházban háromhónapos büntetése kitöltését.

A rendőr előállította Őri Jánost a rendőrségre, ahol a csomagot megvizsgálták és abban nagyon sok selyemruhákat és értékes tárgyakat találtak. A rendőrség megállapította, hogy ezek Hajduhadházon elkövetett betörésekből származnak. Őri a kihallgatások során beismerő vallomást tett és bűntársát is megnevezte Sápi Gyula nevü egyén személyében.

Kiderült, hogy Őri ellen feljelentést tett még szeptemberben Pusztrik István Bajnok utca 36. szám alatti lakos, mert a Nyugati utcán hátbaszurta őt Őri és elmenekült. Őri a vizsgálat közben Hajduhadházra távozott s ott követte el a betöréseket.

A délutáni órákban elfogták Sápi Gyulát is, akit egy csendőr a Hatvan utcán feismert. Elő akarta állítani, azonban Sápi ellenszegült, úgy, hogy nagy tömegcsődület támadt körülötte. A rendőrséget hívták segítségül, azonban Sápi kijelentette, hogy ő csak abban az esetben hajlandó a rendőrségre menni, ha kocsit hoznak neki. Az izgága embert végre megbilincselték és előállították. A rendőrség még a tegnapi napon átadta Őrit és Sápit a hajdúhadházi csendőrőrsnek és helyszini szemlére viszik őket a hadházi betörések színhelyére.

x Nagy kedvezménnyel válthat szinházi füzet-szelvényt a Csokonai Szinház földszinti titkári irodájában.

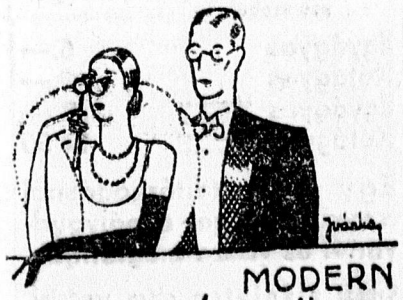

MODERN LÁTCSÖYEK SZEMÜVEGEK

CSERÉP

KLINIKAI LÁTSZERÉSZNÉL

PIAC-U. 21.

Ünnepen a család együtt van. Készittessen fénykép felvételt otthonában. Telefon hivásra házhoz megy BERZÉKI fényképész.
PIAC UCCA 38.

Városi és Lengyelbundák
Bőrkabátok nagy választékban olcsó árban a
Budapesti Férfiruhaházban Csapó u. 6

A gyermekmenhely és a városi árvaszék által rendezett karácsonyi szeretetünnepség résztvevői.

Nagy visszhangja van a családvédő takarékbetét gyüjtési mozgalomnak

Napról-napra nő az uj rendszer követőinek száma.

Nemrégiben számoltunk be arról a szenzációs új magyar találmányról, amely Családvédő takarékbetétgyüjtés néven csakhamar a legismertekk akciók közé fog tartozni.

Mint előrelátható volt, ennek a mozgalomnak úgyszólván nem lesz kezdete, helyesebben fejlődési vonala, ez egyszerre hódit meg mindenkiti mint ahogy váratlanul és meglepetésszerüen ugrott ki a nyilvánosság elé.

Bátran azt lehet mondani, hogy a családvédő takarékbetétgyüjtés olyan rendszer, amelynek nincs hibája, csak előnyei vannak.

A mai érdekhajhászó világban szinte csodálatos, hogy ilyen gondolat létrejöhetett és ennyire hirtelen meghódíthatta az embereket. A kirobbanó erejű sikernek az a titka, hogy az ember itt nem másra támaszkodik, hanem önmagára. Már pedig a legtöbb ember mégis csak sajátmagának a legjobb barátja.

A családvédő takarék rendszer tehát már az elindulásában jó alapra épit, a folytatásában pedig nagyon is tetszetős, mert akinek van elég akaratereje, az tudja, hogy gyönyörű eredményeket lehet erős akarattal elérni, aki támogatásra szorul, az viszont örülhet, mert lendítőerejű segitséget kap a családvédő takarékban olyan módon, hogy önmagát ráneveli az állandó és rendszeres takarékosságra, még ha egészen kicsik is az egy-egy alkalommal félretett összegek.

A problémának pedig tulajdonképen ez a lényege. Elsősorban szükséges a komoly elhatározás, hogy az ember a maga keresetéből egy keveset félretesz és ha ez meg van és belépett a családvédő takarék mozgalomba, akkor már félig-meddig biztositotta is a családját vagy önmagát a nehéz napokra. Ha kitartó lesz és gyüjt bizonyos évig, gazdag jutalmát látja, mert a kamatos kamatok szép összeget ajándékoznak neki, ha pedig a halál megakadályozná abban, hogy a gyüjtést addig folytathassa, amig számottevő összeget már magáénak mondhat, akkor érezteti a családvédő takarék a tulajdonképeni igazi áldását a családra, mert a biztositó intézet, — amelynek létéről a takarék betétgyüjtő eddig jóformán tudomást se kellett, hogy vegyen, — most mint egy jótékony angyal előáll és kifizeti a családnak azt az összeget, amelyet az apa összegyüjteni akart.

Megtörténhetik az a szerencsétlenség, hogy az apát a takarékbetét gyüjtés első évében már elragadja a halál. Ilyenkor a család nem marad elhagyatottan, minden támasz nélkül, mert ezer, kétezer, sőt többezer pengőt is kifizetnek a hátramaradottaknak az uj találmány alapján létrehozott rendszer útján.

Ha pedig az Isten áldása kiséri azt az embert, aki szorgalmasan gyüjtögeti a takarékbetéteket, akármikor, ha nagyobb kereseti lehetősége nyilna és ehhez pénzre lenne szüksége, nem kell kezesek után szaladgálnia, könyörögnie, egyszerűen annyi kölcsönt kap — sőt majdnem azt mondhatnánk saját magától, — amennyit összegyüjtött, de mégis anélkül, hogy ez azt a jótéteményt, amely halála esetére a család számára biztositva van, a legkisebb mértékben is veszélyeztetné.

Debrecenben két nagy pénzintézet vezette be az uj rendszert: a Debreceni Első Takarékpénztár és a Debreceni Kölcsönös Segélyző Egylet. Részletes tájékoztatót mind a két intézetben szivesen adnak.

Szülők gyermekeik számára okosabb, bölcsebb és áldásosabb újévi ajándékot nem is adhatnának, mint ha ilyen családvédő takarékbetét könyvet váltanak.

A debreceni bőriparosok hatalmas tiltakozó nagygyülése a cseh „Bata“ cipőgyár magyarországi letelepedése ellen

Meghivják Beregszász, Munkács, Ungvár és Rozsnyó bőriparosságát is a nagy gyűlésre

Mint a vészhir járta be az országot, hogy a „BATA“ cipőgyár Magyarországon le akar telepedni s a bőripari fronton megakarja a lábát vetni. Hatalmas tőkeerejével minden úton módon kiakarja vinni e szándékát, hogy ezáltal a hazai bőriparosságot tönkre tegye és eltiporja. Már egyszer tett kisérletet erre, de az országos felzudulás visszahúzódása kényszerítette Batáékat, de úgy látszik, hogy tovább kísérletezik, míg célját el nem éri. Azonban a hazai bőriparosság résen van s a maga hatalmas erejével harcba száll és a maga részéről is a legerélyesebb fegyverekkel fog küzdeni a cseh gyár inváziója ellen.

Éppen ezért, mint az egész országban, úgy Debrecenben is hatalmas méretű tiltakozó nagygyűlés lesz 29-én, csütörtökön este 7 órakor az Ipartestület dísztermében, melyen a cipész, csizmadia, timáriparosok stb. vesznek részt, mely nagygyűlésre azonban meghivták Beregszász, Munkács, Ungvár és Rozsnyó bőriparosságát is.

Ezen a nagygyűlésen a debreceni és a meghivott vidéki iparosságnak, mert egy embernek kell legerélyesebb tiltakozó szavát felemelnie a cseh Bata gyár törekvésének meggátlása érdekében s ezért, tekintettel az érdekelt iparosokat rendkívül súlyosan érintő ügyre, a legteljesebb számban meg kell jelennie.

A cipész s a társszakosztályok ezúton hívják meg a bőriparosokat e nagygyűlésre azzal, hogy az ügy komolyságára figyelemmel azon a legnagyobb számban jelenjenek meg.

Uzembehelyezték az ország első, hőforrás-vizzel fütött üvegházát Hajduszoboszlón

Most készült el Hajdúszoboszlón Veress Béla igazgató mérnök tervei szerint az első üvegház, mely a hőforrások vizével van fütve. Az üvegház egyelőre csak a Hajduszoboszlói Gyógyfürdő és a város parkjainak ellátására szolgáló növényanyagok előállítására van berendezve, azonban a jövő évben újabb nagyobb méretü, üvegház létesitése van tervbevéve, amely lehetővé fogja tenni a termelés másirányú kiterjesztését is. A hőforrások forróvizével való fütés kitünően bevált s kétségtelen, hogy a hajduszoboszlói hőforrások vizének hasznositható melegenergiája, mely naponta 3 vagon porosz szén fütőértékének felel meg, az üvegházi növénykultúra nagyszabású további lehetőségét rejti magában.

METEOR MOZI MŰSORA

Vasárnap: **„Mártirasszony“** — **Marlene Dietrich.** Orosz vörös pokol igazi arca! **Hiradó!** Előadások: 3-tól.

Hétfőn: **„Sárga lobogó“**, Olga Csehova—Hans Albers. **Hiradó!** Előadások 3-tól.

MERANO
SZÁLLODA
Budapest, IV., Bécsi ucca 2.
Exclusiv belvárosi családi ház.
Propagandaárak kizárólag belföldi utasok számára. Kifogástalanul berendezett, hideg meleg folyóvizes, központi fütéses szobák:

Egyágyas		5.—
Kétágyas		8.—
Egyágyas	háromszori étkezéssel	8·—
Kétágyas	háromszori étkezéssel	14·50

Egy heti tartózkodásnál a taxi költségét a pályaudvartól és vissza megtéritjük.
Szobát ajánlatos előre rendelni.

PHILIPS, STANDARD ,ORION stb.
rádiók csereáron, részletre is
Mayer Emil okl. gépészmérnök
Burgondia u. 15. Telefon: 15-79.

Jó órát, szép ékszert
Debreceni-től
Piac utca 16.

HIREK

Mindenben első a „Debreczen"

Gyógyszertárak éjjeli szolgálata december 25-től január 1-ig: »Nap«, Piac u. 1. Telefon: 27-73. — »Muraközy«, Piac u. 72. Telefon: 13-30. — »Aranyegyszarvú«, Kossuth u. 8 Telefon: 34-96. — »Arany János«, Csapó u. 66. Telefon: 11-78. — »Mátyás király«, Nyilastelep, Vámospércsi út 16. Telefon: 13-83.

MENTŐK TELEFONSZÁMA: 04.
RENDŐRSÉGI TELEFON: 20-45.

KÉPKERET SZENTKI KERETEZŐBOLTBAN PIAC U. 89.

Karácsonyi istentiszteletek

A REF. TEMPLOMOKBAN

Ünnep első napján:

Nagytemplomban délelőtt 10 órakor pr. dr Soós Béla, ág. dr Farkas Pál, délután 5 órakor Kiss István. — Kistemplomban délelőtt 10 órakor pr. dr Révész Imre, ág. Uray Sándor, délután 5 órakor Szabó Gábor. — Kossuth u. templomban délelőtt 10 órakor pr. Baja Mihály, ág. dr Bartha T., délután 5 órakor Koncz Zoltán. — Károli Gáspár téri templomban délelőtt 9 órakor pr. K. Kiss László, ág. Kiss Antal Jenő, délután 4 órakor Harsányi Géza. — Ispotály templomban délelőtt 10 órakor pr. Molnár Ferenc, ág. Kulcsár Dezső, délután 5 órakor Balázs Zoltán. — Árpád téri templomban délelőtt 10 órakor pr. dr H. Kiss Géza, ág. Márki Kálmán, délután 3 órakor Kiss István. — Homokkerti templomban délelőtt 10 órakor pr. Kovács József, ág. Szilágyi László, délután 5 órakor Losonczy Géza. — Nyilastelepi templomban délelőtt 10 órakor pr. Mezey Béla, ág. Orosz János, délután 3 órakor Balázs Zoltán — Csapókerti templomban délelőtt 10 órakor pr. dr Dancsházy Sándor, ág. Kiss Lajos, délután 3 órakor Szabó Gábor. — Kerekesteleph templomban délelőtt 10 órakor pr. és úrvacsorát oszt Kulcsár Ferenc, délután 5 órakor Kulcsár Ferenc. — Nyulasi állami iskolában délelőtt 10 órakor pr. és úrvacsorát oszt dr Lencz Sándor — Téglaskerti állami iskolában délelőtt 10 órakor pr. és úrvacsorát oszt Magyar Bertalan. — Egyeken délelőtt háromnegyed 11 órakor Siposs Imre. — Téglavetői gyülekezeti házban délután fél 4 órakor pr. K. Kiss László, ág. Kováts Árpád. — Wolaffkatelepi Olvasókörben délután 3 órakor Szilágyi L. Horthy kórházban délelőtt fél 9 órakor pr. és úrvacsorát oszt Nagy Sándor. — Nyilastelepen délelőtt fél 9 órakor nem úrvacsorázóknak Orosz János prédikál. — **Tanyai istentiszteletek:** Pallagon délelőtt 8 órakor pr. és úrvacsorát oszt: Erdei Mihály. Szikgáton délután 2 órakor pr. és úrvacsorát oszt: Erdei Mihály — Ondód I. Kádárdülő délelőtt 10 órakor pr. és úrvacsorát oszt: Rápolty Árpád. Ondód II Vedresdülő, délután 2 órakor pr. és úrvacsorát oszt: Rápolty Árpád. Macs délelőtt 10 órakor pr. és úrvacsorát oszt: László Lipót. Kismacs délután 2 órakor pr. és úrvcsorát oszt László Lipót. Dombos-tanya délután 2 órakor pr. és úrvacsorát oszt: Halász András. Haláp délelőtt 9 órakor: Bárdi Ferenc. Állóhegy délelőtt 11 órakor Bárdi Ferenc. Pipóhegy délután 2 órakor: Bárdi Ferenc. Pac délelőtt 10 órakor Papp Géza. Mézeshegy délután 2 órakor Papp Géza. Fancsika délelőtt 9 órakor: Bíró Béla. Nagycserei iskola délelőtt 11 órakor: Bíró Béla. Szata délután 2 órakor Bíró Béla. Cuca délelőtt fél 9 órakor: vitéz Szabó Endre. Elep délután 2 órakor: vitéz Szabó Endre. — Belsőohat délelőtt fél 9 órakor: Siposs Imre. Telekháza délután 3 órakor: Siposs Imre.

A Kistemplomban kivételesen karácsony első napján délelőtt 10 órakor lesz az istentisztelet, egyébként az istentiszteleti idő marad a régi.

Ünnep másodnapján:

Nagytemplomban délelőtt 10 órakor dr Farkas Pál, délután 5 órakor Koncz Zoltán. — Kistemplomban délelőtt 9 órakor Szabó Gábor, délelőtt 11 órakor pr. Uray Sándor, ág. Szenes László, délután 5 órakor Losonci Géza. — Kossuth uccai templomban délelőtt 10 órakor Kiss István, délután 5 órakor Szabó Gábor. — Károli Gáspár téri templomban délelőtt 9 órakor Losonczi Géza, délután 4 órakor Balázs Zoltán. — Ispotály templomban délelőtt 10 órakor Koncz Zoltán, délután 5 órakor Kiss István. — Árpád téri templomban délelőtt 10 órakor Balázs Zoltán, délután 3 órakor Szabó Gábor Homokkerti templomban délelőtt 10 órakor Kulcsár Ferenc, délután 5 órakor legátus. — Nyilastelepi templomban délelőtt 10 órakor Orosz János, délután 3 órakor Losonczi Géza. — Csapókerti templomban délelőtt 10 órakor Kiss Lajos, délután 3 órakor Koncz István. — Kerekestelepi templomban délelőtt 10 órakor Kovács József, délután 5 órakor Kulcsár Ferenc Téglaskerti állami iskolában délelőtt 10 órakor Magyar Bertalan. — Szegényházban délelőtt fél 9 órakor pr. s úrvacsorát oszt Halász A. — Horthy kórházban délelőtt 9 órakor Siposs I. Téglavetői gyülekezeti házban délután 3 órakor Kovács Árpád. — Wolaffkatelepi Olvasókörben délelőtt 10 órakor Szilágyi László. — **Tanyai istentiszteletek:** Nagyhegyes délelőtt 9 órakor pr. és úrvacsorát oszt · Rápolty Á. Kunpálhalma délután 2 órakor pr. és úrvacsorát oszt: Rápolty Árpád. — Pallagon délelőtt 9 órakor László Lipót. Hármashegyen délelőtt 9 órakor: Bárdi Ferenc. Lukaháza délután 2 órakor Bárdi Ferenc. Hosszúpályi út délelőtt 10 órakor Papp Géza. Ebes délután 2 órakor: Papp Géza. Bánk délelőtt fél 10 órakor: Bíró Béla. — Diószegi út délelőtt 11 órakor: Bíró Béla. Kösélyszeg délelőtt 10 órakor v. Szabó Endre. — Elep délelőtt 10 órakor: Erdei Mihály. Szepes délelőtt 10 órakor pr. és úrvacsorát oszt: Erdei Mihály.

A RÓM. KAT. TEMPLOMBAN

Karácsony első napján:

Ma szombaton éjjel 12 órakor éjféli mise, melyet tart dr Beöthy György apát.

Vasárnap reggel misekezdetek: 6, 7 8, 9 órakor. Féltíz órakor nagymise, melyet tart dr Lindenberger János apostoli kormányzó. A további szentmisék, valamint kápolnai szolgálatok ugyanazon a helyen és időben, mint mult vasárnap.

Karácsony másodnapján:

Rendes vasárnapi miserend: fél 10 órakor nagymise, melyet tart Láng Pál pápai kamarás. Szentbeszédet ugyancsak ő mond. A kertségekben a múlt vasárnapi miserend az irányadó.

GÖR. KAT. TEMPLOMBAN

Karácsony első napján:

Ma szombaton éjféli 12 órakor éjféli istentisztelet.

Vasárnap reggel 8 órakor diákmise. Délelőtt 9 órakor katonamise. — Délelőtt 10 órakor nagy szentmise, a szentbeszédet Papp Gyula szentszéki tanácsos mondja. — Háromnegyed 12 órakor csendes szentmise. — Délután fél 4 órakor rózsafüzér ájtatosság. — Négy órakor vecsernye, utána szentségimádás. — Délután 5 órakor karácsonyi ünnepély az iskola emeleti nagy termében a szegény iskolás gyermekek felruházásával együtt.

Karácsony másodnapján:

rendes vasárnapi miserend. Délelőtt 10 órakor a szentmisét ifj. Papp Gyula újmisés áldozópap mondja, a szentbeszédet Kiss László római katolikus segédlelkész tartja.

Karácsony harmad napján vasárnapi miserend.

AZ EVANGELIKUS TEMPLOMBAN

Karácsony első napján:

Szombaton este 5 órakor esti áhítat. Prédikál: Pass László.

Vasárnap délelőtt 9 órakor külön istentisztelet a nem úrvacsorázók részére. Prédikál: Böjtös Sándor. — Délelőtt 10 órakor istentisztelet úrvacsoraosztással. Prédikál és úrvacsorát oszt: Pass László. — Délután szórványistentiszteletet tart úrvacsora osztással Püspökladányban és Hajdúszoboszlón: Pass László. — Este 5 órakor itthon istentisztelet, prédikál: Böjtös Sándor.

Karácsony másodnapján:

Hétfőn délelőtt 10 órakor istentisztelet úrvacsoraosztással. Prédikál és úrvacsorát oszt: Pass László. — Derecskén, Berettyóújfaluban és Biharkeresztesen szórványistentiszteletet tart úrvacsoraosztással: Böjtös Sándor. — Este 5 órakor itthon istentisztelet, prédikál: Pass László.

ISTENTISZTELETEK A BAPTISTA IMAHÁZBAN:

A szappanosuccai imaházban vasárnap délelőtt fél 9—fél 10 óráig imaáhítat. — Fél 10—fél 11 óráig prédikáció. — Délután 6—8 óráig vallásosestély gyermekelőadásokkal a feldíszített karácsonyfa alatt.

Hétfőn délelőtt 10—11 óráig prédikáció. — Este 6—8 óráig vallásosestély. — Szerdán este fél 8—fél 9-ig bibliaóra. — Pénteken este 7—8 óráig imaóra.

— **Karácsony másodnapi istentisztelet az unitárius templomban.** Debrecen, Hatvan ucca 24. szám alatt levő unitárius templomban december hó 26-án, hétfőn, karácsony második napján délelőtt 10 órai kezdettel ünnepi istentiszteletet tartanak úrvacsoraosztással. Ez alkalommal imádkozik, prédikál és úrvacsorát oszt: dr. Csiki Gábor, budapesti unitárius missziós lelkész, kormányfőtanácsos. A templom fűtve lesz.

x Hölgyek! A legdivatosabb szőrmebundákban és szőrmékben nagyválaszték Barkó Márton utódainál, a Színház-átjáróban. Javítások, átszabások legolcsóbban.

CONTINENTAL az irógépek remeke MARKOVITS mérnöknél PIAC U. 58. Tel. 24-02

Boldog karácsonyi ünnepeket kiván összes vevőinek

Bőde Gyula kft.

és összes alkalmazottai.

Karácsonyesti emlék

A karácsonyfánk fél méter se volt
És hatan voltunk hozzá gyermekek,
Mégis, a szívünk az égig dobolt,
Mikor a kis Jézuska csengetett.

A dió, mely aranyköntöst kapott,
Reggel még a padláson nevetett.
Pár csillagszóró szórt csak csillagot,
Mégis teleszórt földet és eget...

Mi álltunk, hatan, csukott ajkkal ott.
Apám megfogta jó anyám kezét,
És eljöttek mind, mind az angyalok,
Ma is hallom még lépteik neszét.

...Ó régi, régi szép karácsonyest,
Velhér emléked most is visszajár
És rám ragyog — mert esteledni kezd,
Csillagszóródból pár szelíd sugár...

VARGA LAJOS

— **A Déri Muzeum** karácsony első napján zárva. Ünnep másodnapján délelőtt 10—1 óráig nyitva. Belépődij nincs. A Baltazár Dezső u. 2. sz. iskolaépületben berendezett Thaly-szoba kivánatra az igazgatóság engedélyével megtekinthető 10—1 óráig. Belépődij 20 fillér. A Déri Muzeum baloldali kiállitási helyiségében a Műpártoló Egyesület karácsonyi kiállitása ünnep első napján zárva, ünnep másodnapján délelőtt 10—1 óráig nyitva. A Közmüvelődési Könyvtár ünnep mindkét napján zárva.

— **A hentesüzletek karácsonyi nyitvatartása.** Karácsony első napján, december 25-én, vasárnap a hentesüzletek egész nap zárva tartanak. Karácsony második napján, december 26-án, hétfőn a hentesüzleteket reggel 7 órától, délelőtt 10 óráig lehet nyitvatartani. — Elnökség.

— **A „Magyar a magyarért" akcióra** Markovics Sándor hentes 5 kg. sós szalonnát adományozott.

— **Jaross Andor miniszter az alábbi köszönősorokat intézte a debreceni frontharcos főcsoporthoz:** A magyar Felvidék visszacsatolása, lehetőleg miniszterré történt kinevezésem alkalmából küldött üdvözletet szivből köszönöm. **Jaross.**

x **A háziorvosi tiszteletdijak félévenként előre fizetendők.** A Debreceni Orvosszövetség választmányának határozatából közli, hogy a háziorvosi tiszteletdijak január és julius hónap elején, félévenként előre fizetendők. — **Az Orvosszövetség.**

— **Légvédelmi gyakorlat egy elemi iskolában.** A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztériumnak vonatkozó rendelkezése értelmében a debreceni tankerületi királyi főigazgató ezúton is figyelmébe ajánlja az összes elemi, közép-, középfokú és szakiskolák igazgatóinak a budapesti Rádió 1938. évi december hó 27-én 18 órakor viaszlemezről adandó közvetitését, amelynek cime: Légvédelmi gyakorlat egy elemi népiskolában. Buzditsák az igazgatók a vezetésük alatt álló iskola tanitó- és tanártestületét, valamint ifjuságát, hogy a tanulságos közvetités meghallgatását, mely a nagyközönség érdeklődésére is számot tarthat, tartsák hazafias kötelességüknek.

Székrekedés

a vért beszennyezi. Ennek következményei: émelygés, fej- és derekfájás és más bajok. Ilyenkor Önnek is segit a jó hashajtó: DARMOL

x **Dr Bessenyei György** fog- és szájszakorvos ismét rendel Csapó u. 17., I. em.

— **A Debreceni Légoltalmi Liga** most fejezte be négy héten át megtartott házcsoport parancsnoki tanfolyamát. A tanfolyamnak 210 hallgatója volt és Turányi András mérnök és Arany Sándor tüzoltóparancsnok vezették a házcsoportparancsnokok kiképzését.

x **Garai Tánciskolájában** Varga ucca 42. d. u., Margitban este vasárnap és hétfőn összténc.

— **A Kerekestelep és Környéke Polgári Olvasókör** helyiségében a Nemzeti Egység Párt 39-ik körzetének ifjusága karácsony első napján este fél 7 órai kezdettel családias jellegü müsoros estet rendez. Belépti dij nincs.

x **Orvosi rendelő megnyitás. Dr. Katona Ferenc** orvos, a M. Kir. Posta Betegbiztositó Intézet kezelőorvosa, állami iskolaorvos egészségtantanár és testnevelési tanár, orvosi rendelőjét Ferenc József út 58. szám alatt a Linóleum házban megnyitotta. Rendel: déli 1-től 3-ig, este 6-tól 8 óráig.

— **Künn téli hangulat,** benn a szobában barátságos meleg... és szól a rádió. Mennyi örömet, mennyi meglepetést jelent egy jó rádió. Az Orion rádiók minden tipusa azt nyujtja, amit várunk a ma rádiójától és a legértékesebb karácsonyi ajándék az egész család számára.

x **Vattay Margit tánciskolájában,** január 7-én kezdőknek 9-én haladóknak táncianfolyam kezdődik. Kossuth ucca 11.

Ujévre

Olcsón, jót, divatost óriási választékban

WERNER

Uridivat, kalap, fehérnemű- és ruha üzletében vásároljon.

x **Dr Végh Lajos orvos** rendelőjét Vigkedvü M. u. 17. alatt megnyitotta. Rendel d. u. ½3—½5-ig.

Tartós hullámot, hajfestést, frizurát **Batánál Simonffy-utca 1. sz.**

— **Derecskén** a menhelyes gyermekek karácsonyfa ünnepélyén felemelő müsor keretében osztották szét a közadakozásból összegyüjtött szeretetcsomagokat. Vadon Béla ref. lelkipásztor imája után dr. Fülöp györgy községi orvos mondott lendületes beszédet, imája után dr Fülöp György községi orvos a felemelő ünnepséget. A gyüjtési mozgalomban dr. Mariay Barnáné MANSz elnöknő, Kovács Béla főjegyző, Riegel Géza plébános, özv. Hágen Ignácné, dr. Benkő Istvánné, Nagy Lajos kereskedő, Hangya Szövetkezet, Lehóczky József kereskedő jártak elől adományaikkal. A mozgalom irányitása és rendezése pedig Somogyi Bella telepfelügyelőnő szorgalmát és érzékét dicséri.

— **Elveszett 1 drb pisztoly sárgabőrtáskával,** megtalálója nagy jutalomban részesül Libakert, Viola u. 5.

IRÓGÉP kellékek HURAY, parkemare T: 17-93

x **Serdülő-avató ünnepélyt** rendez a KIE 26-án délután pontosan 4 órakor Piac u. 36. sz. a. otthonában. Belépődij nincs. Mindenkit szeretettel hiv a Vezetőség.

x **Karácsonyi táncestélyek** „Koronában", első napján reggeligtartó táncvizsga, másodnapján összténc. Január másodikán uj tanfolyam kezdődik. Különórák bármely időben.

— **A Szent László Dalegylet** Fait Antal XI. miséjét adja elő **karácsony első napján** a fél 10 órai nagymisén, Zempléni Kornél piarista gimn. VII. oszt. tan. orgonakiséretével.

— **86 millió lesz Németország lakossága** rövid idő alatt a német statisztikai számitások szerint, ha a csecsemőhalandóságot sikerül 4 százalékra leszoritani.

— **Hitler számára lakosztályt rendeznek be a schönbrunni kastélyban,** mert Hitler januári hosszabb bécsi tartózkodása idején ott fog megszállni. Még nem ismeretes, hogy a schönbrunni kastély melyik lakosztályát fogják berendezni a német vezér és kancellár számára.

x **Bartalis tánciskolájában** január 3-án tánctanfolyam kezdődik. Szépen táncolni Bartalistól tanul.

— **Ezer pengőt adott az állam a debreceni iskolák orvosi rendelőjének felszerelésére.** A Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium a debreceni iskolák iskolaorvosi vizsgálószobájának felszerelésére ezer pengőt utalt ki. Egyuttal felhivta a Tankerületi Főigazgatóság útján az érdekelt egyházi főhatóságokat, valamint a rendeletben felsorolt iskolák igazgatóit, hogy az iskolaorvosok müködésének biztositására gondoskodjanak az iskolákban megfelelő helyiségről. A vizsgáló szobával kapcsolatban lehetőleg kisebb várószobának is kell lenni, ahol a szülők és a vizsgálatra váró tanulók tartózkodhatnak. Az iskolaorvosi rendelők felszerelésére dr. Katona Ferenc orvos a felszerelési tárgyak beszerzésére javaslatát elkészitette és az iskolák igazgatóinak a bevásárlás céljából elfogadásra beterjesztette. Igy minden remény meg van arra, hogy városunkban az iskolaorvosi munka az állami szervezet keretén belül is, a jövő év első napjaiban megindulhat.

A Debreceni Vas- és Rézbutorgyár R.T.

Ujévi vására

Ferenc József ut 56.

— **Adomány.** Kardoss Sándor Bánk 29. szám alatt lakó gazdálkodó 1 drb kenyeret adományozott Palotai Matild világtalan asszonynak. Ugyancsak Kardoss Sándor gazdálkodó 1 drb kenyeret adományozott Vargha Istvánnénak, akit a napokban lakoltattak ki az uccára. A nemsszivü adományokért ezúton mondunk köszönetet és rendeltetési helyére juttattuk.

x **Ujévi ajándékot** ajándék árban vásárolhat gyártmányaimból. Dr Révész Gézáné, Piac u. 40. Hangya bérház udvarában.

— **Karácsonyi táncestély** a Koronában, első napján reggelig tartó táncvizsga, iparos és kereskedőknek. — Másodnapján összténc. Uj tánctanfolyam január másodikán kezdődik. Különórák bármely időben.

Főzéshez, fürdéshez, szobafütéshez

A **GÁZ** legjobb, legolcsóbb, legtisztább,
a **GÁZ** a legkényelmesebb
a **GÁZ** a leggyorsabban kezelhető,
a **GÁZ** melege pontosan szabályozható.
a **GÁZ** számla értéke egy hónappal később fizetendő.

A gázvezetékeket 5 évi részletre készitjük és a bevezetés költségeit a gáz állandó használata esetén nagyrészt visszatérítjük.

Főzőt, tüzhelyet, autogeysert, fürdő- és fütőkályhát olcsón bérbeadunk.
Díjtalan felvilágositások, készülékek bemutatása, költségvetés.
Batthyány ucca 17. Telefon: 28-53.
DEBRECEN SZ. KIR. VÁROS VILÁGITÁSI VÁLLALATA.

Zománcozott tüzhelyeket kályhákat

Disznó öléshez szükséges husgépeket kolbásztöltőket és mindenféle késeket felelőséggel

Tóth Gyula

vasüzletében Városház épülete

Boldog ünnepeket kívánnak:

x **Dr Kürthyné Máriássy Magda** táncintézetében 25. és 26-án 6—9-ig ünnepi, 31-én szilveszteri nagy összetánc. Péterfia ucca 30.

— **Felbontottak egy kriptát a Köztemetőben** szombatra virradó éjszaka. Kegyes Ferenc temetőgondnok tett feljelentést a rendőrségen ismeretlen tettesek ellen. Értesitették a családot, melynek hozzátartozói vannak a kriptában eltemetve és megindult a nyomozás, hogy a kriptát féltörő tettesek fosztogattak-e a sirban?

— **Ugy kezet fogott egy kislánnyal a barátnője, hogy kiugrott a vállperece.** Kovács Valéria 3 éves kislánnyal, Herczeg ucca 8. szám alatti lakosal a szombat délutáni gyermekelőadás szünetében összetalálkozott egy másik kis barátnője és a találkozás örömében olyan erővel rántotta meg karját, hogy kiugrott a vállperece. A mentők tették a kislány vállát **helyre.**

— **Az agy- és gerincvelő megbetegedéseinek kezelésénél a régóta** bevált, tisztán természetes **„Ferenc József“ keserűvíz** — korán reggel egy pohárral bevéve — a tápcsatornát alaposan kitisztitja, a további bélműködést elősegíti, a gyomoremésztést megjavítja és fokozott anyagcserét eredményez. Kérdezze meg orvosát.

— **Bundákat csalt ki a vidéki városokban egy magasrangu bütisztviselő felesége,** aki állitólag elmebeteg. A titokzatos előkelő hölgy, M. Zoltánné saját autóján megjelent tegnap Debrecenben is és egy előzőleg Szegeden kicsalt bundát eladott egyik debreceni szücsnek, mig Nagy József szücsmestertől kicsalt két értékes bunnát és azzal nyomtalanul eltünt. A debreceni rendőrség erélyes nyomozást inditott az előkelő „prémvadász“ hölgy kézrekeritésére.

— **Eljegyzés.** Juhász Ilonkát eljegyezte Szücs Sándor Szolnokról. (Minden külön értesités helyett.)

x **Naményi Gyorsiróiskolában új beszédiró tanfolyamra havi tandij 3 P. (Rákóczi ucca 17.)**

— **Kétezer év szerelmes levelei.** Óriási sikert aratott Az Est-lapok új karácsonyi ajándéka, az 1939-es Hármaskönyv. Az ötödfélszáz oldalas, ezüstfedelü, gyönyörü kötet az emberi szív világtörténetét tárja fel 2000 év szerelmes leveleiben. Százhusz-százötven eredeti irott dokumentum és soksok száz kép eleveniti meg az olvasó előtt, hogy hogyan éltek, szerettek, örültek és szenvedtek az emberiség legnagyobb hősei. Királyok, királynők, hadvezérek, irók, festők, zenészek, apostolok és örültek, a szellem, a toll, a kard és a muzsika legnagyobbjai nyitják fel szivüket ezekben a vallomásokban, az egész emberiség szive és lelke szól ezekből a hiteles szerelmi levelekből. Illusztrációs anyaga pedig valósággal tárháza a női szépségnek, az emberi századok kultúrtörténetének. Ez a nagyértékü kötet a Pesti Napló előfizetőinek karácsonyi ajándéka. A Pesti Napló előfizetési ára 1 hóra 4 pengő, 3 hóra 10.80 pengő és 6 hóra 21.60 pengő.

x **Nyáron fagylalt. Télen kávé! Debrecen szenzációja. A legmodernebb olasz kávéfőzőgép (Expresso), a Sántha cukrászda fióküzletében. Minden látogató részére külön néhány másodperc alatt főzik a párolgó pompás fekete kávét és teát. Feketekávé tejszinhabbal 28 fillér, tea rummal, citrommal 30 fillér. Tessék megkóstolni.**

— **A „szent majmok“ temetőjében egy ősi egyiptomi sir feltárásánál** megtaláltak egy papirusztekercset, melyen részletesen irva találták a többezer esztendővel ezelőtt élt földes urak és földbérlők egymáshoz való jogát s kötelességeit. A földbirtok törvények megtalálása nagy örömet szerzett az egyiptomi kultúra kutatóinak.

— **Leesett a szekérről és agyrázkódást szenvedett.** Burai János ácssegéd, 55 éves, Jánossi ucca 37. szám alatti lakos tegnap este farakás közben lakása előtt leesett a szekérről és agyrázkódást szenvedett. Az eszméletlen férfit a mentők tériteték **magához, zuzott fejsebét bekötözték és lakásán vették** ápolás alá.

— **Véres támadás.** Szentesi József 29 éves Németi ucca 33. szám alatti lakost tegnap délután a Dégenfeld téren ismeretlen férfi ittasan megtámadta és egy tompa tárggyal fejbeütötte. A vérző fejü Szentesi Józsefet a mentők részesitették elsősegélyben.

— **Leesett a létráról Mónus Antal 23 éves napszámos, Kinizsi ucca 48. szám alatti lakos a régi Bábaképző udvarán munka közben. Fejét olyan erősen megütötte, hogy eszméletét vesztette. A mentők lakására szállitották és magához tériteték.**

Női bundát Vágó-tól
Női kabátot Vágó-tól
Férfi lengyelkét Vágó-tól
Városi bundát Vágó-tól
Piac és Széchenyi u. SAROK
Takarékosság tagja.

— **Cseresznyefához láncolták magukat a washingtoni** díszparkban az amerikai asszonyok, hogy megakadályozzák 88 cseresznyefának a kivágását, melyeknek **helyén a** Jefferson emlékművet építik meg. A fákat kedvelő asszonyokat azzal szerelték le, hogy az elnök ígéretet tett arra, hogy ezer új fát ültetnek el a kivágott fák helyett.

— **A nátha súlyos betegségtől védi meg az embert,** állítja egy angol orvos és megfigyelései alapján azt állítja, hogy a gyermekparalizis és álomkór kórokozói nem juthatnak náthás ember szervezetébe, mert a betegség csirái az orron keresztül jutnak a szervezetbe, már pedig a náthás ember orra nem alkalmas a betegség bejutására. A nátha sok más betegséget is távoltart a szervezettől.

— **Ellopták kabátját és sapkáját.** Papp József Szepességi utca 12. szám alatti lakosnak egyik Hatvan utcai vendéglőben. A tettes lekapta a fogasról a ruhadarabokat és elmenekült. Papp József utána vetette magát, azonban nem tudta elfogni. A rendőrség megindította a nyomozást a tettes kézrekerítésére.

Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, akik felejthetetlen, jó édesanyánk özv. Majda Mátyásné elhunytával mély gyászunkban részvétükkel nagy fájdalmunkat enyhiteni igyekeztek, ravatalára koszorut és virágot helyeztek, ezúton mondunk hálás köszönetet. A gyászoló család.

— **A tengeralatti kert első termését Londonba szállitották eladásra.** A Cardigan öbölben van a **tengeralatti farm,** melyen főzeléknek alkalmas **tengeri növényeket termelnek. Negyvenméteres mélységben termelnek ötvenféle növényt és emelődarukkal** huzzák fel a menőtt növényeket és gépek daraboljak fel. A főzelóknek használható növényeken kivül gyógynövényeket is termelnek a viz alatt.

— **Szepessy György debreceni származású festőművész a karácsonyi ünnepekre kiállítást nyitott meg művei**nek egy részéből a női iparisko**lában.** A hányt-vetett életü festő igazán megérdemli, hogy képeit megnézzük és támogassuk. Kiállított **művei közül** különösen akvarelljeit kell **kiemelni.** Az életből ellesett jeleneteket teljesen egyéni felfogással adja vissza. Akár a Három jómadárt, a nő megvásárolható, Édes a bor, Pletyka stb. **képeit** vesszük, akár a miniatür **rajzait,** — mindegyikben **mozgás, élet, valami** egészen sajátos egyéni szín **és hangulat** motivumok tárulnak a szemlélő elé. Ezek a mély emberi arcvonások itt vésődtek a Tiszántúlon és az Alföldön Szepessy lelkébe és csak a sors mostohasága, hogy nagyszabású alkotásokban éledtek ujra **műveiben.** A néhány napig tartó kiállítást bizonyára számosan fogják megtekinteni.

— **A világ legöregebb emberét megtalálták** Addis-Abeba közelében. A falubeliek állitása **szerint az öreg földmivelő 185 éves.** Nyolcvan éves emberek bizonyitják, hogy már az ő **gyermekkorukban száz éves kort meghaladta** Liccs Affevork.

— **Elsüllyedt 120 milliós kincsével egy hajó** 1872-ben a délafrikai part egyik öblében. A vitorlás hajón sok láda arany és drágakő volt. Az angolok most lezárják az egész öblöt, feltöltik a tenger felőli részét, hogy kiszáritsák és ilyen módon kiásni tudják az iszapból a kincsekkel rakott hajót.

— **Repülő templomot épitenek a kanadai sarkvidék lakói részére.** Az egyik missziós akciót kezdett, hogy épitsenek egy óriási repülőgépet, mely szárazon és vizen leszállhat és egész templom berendezését viheti magával. A repülő templom a tavaszi hónapokban már megkezdi működését.

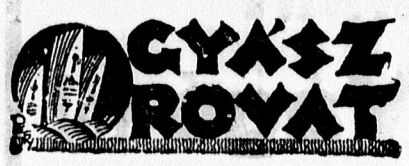

Köszönetnyilvánitás. Mindazon kedves rokonainknak, barátainknak, jó ismerőseinknek, kik felejthetetlen jó férjem, édes apukánk temetésén megjelenni szivesek voltak, ravatalára koszorut, vágy csokrot küldtek, fogadják hálás köszönetünket. **Özv. Veress Lászlóné és családja.**

Köszönetnyilvánitás. Mindazon kedves jó rokonainknak és ismeröseinknek, kik felejthetetlen jó Nagybátyánk, körösi Borbély Miklós temetésén résztvettek, ravatalára koszorukat helyeztek, ezáltal mély fájdalmunkat enyhiteni igyekeztek, valamint a Dankó temetkezési vállalatnak figyelmes és gondos rendezéséért, ezuton mondunk köszönetet. **A gyászoló család.**

Köszönetnyilvánitás. Mindazon kedves jó rokonainknak és ismeröseinknek, kik felejthetetlen jó férjem, édesapánk és testvérem temetésén résztvettek, ravatalára koszorukat helyeztek, ezáltal mély fájdalmunkat enyhiteni igyekeztek, ezuton mondunk köszönetet. **A Némethy család.**

Köszönetnyilvánitás. Felejthetatlen jó férjem, édesapánk, nagyapánk: néhai kolvégi Fülöp Jánosné ny. MÁV kárpitos elhunyta alkalmából nyilvánitott jóleső részvétekért, koszorukért, csokrokért, a temetésen résztvevő Egyetértés Dalegyletnek, a MÁV kárpitosoknak, a mozdonyvezetői karnak és mindenkinek ezuton mondunk hálás köszönetet. **Özv. kolvégi Fülöp Jánosné és a gyászoló család.**

Uj temetkezési intézet

Cégtulajdonos

PUSZTAI JÓZSEF

Kálvin-tér 5.
Telefon 33-90

Megbizható és pontos kiszolgálás, szolid árak.

Exhumál, szállit, temet.

Dankó temet szállit exhumál

kérjen árajánlatot.

Sas u. 3., Kossuth u. 6.
Telefon: 23-22. Telep 30-66.

Mélyen tisztelt vevőközönségének, barátainak és ismerőseinek ezután kiván

Kellemes Karácsonyi ünnepeket

Markovics Sándor
hentes és mészárosmester és alkalmazottai
Debrecen, Piac utca 71.

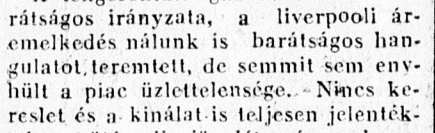

A tengerentúli gabonatőzsdék barátságos irányzata, a liverpooli áremelkedés nálunk is barátságos hangulatot teremtett, de semmit sem enyhült a piac üzlettelensége. Nincs kereslet és a kinálat is teljesen jelentéktelen, kötés alig jön létre és a piacon legfeljebb névleges árfolyamok állapithatók meg a tegnapi árkeretek nívóján.

A tartózkodás egyaránt terjed a határidőpiacra és a készárúpiacra is. A malmok vásárlásaiból a karácsonyi ünnepek miatt beállott átmeneti szünet a 80 kg-os tiszavidéki búza árát 20.80—20.95 pengőn tartja, a más származásu és kisebb fajsúlyú búzafajták ára is 20.70—20.95 P között mozog. A rozsüzlet teljesen szünetel, a névleges ár 14.20—14.30 P. A tengeri iránt élénkebb érdeklődés mutatkozik 10 fillérrel magasabb, 12.85—12.95 pengős árkeretek között.

DEBRECENI TERMÉNY- ÉS TAKARMÁNYPIACI ÁRAK:

Búza mázsája 19.00—19.10 pengő, rozs 13.00—13.20 P, tengeri szemes 11.00—11.55, lucerna 9.00—10.60 P, széna 7.00—9.00, lóhere 10.00 P, bükköny 7.50 P, szalma 2.00 P, cukorrépa 2.30—2.50 P takarmányrépa 1.80 2.20 pengő mázsánként.

Országos vásárok

December 26, hétfőn: Semjeháza.
December 27, kedd: Enying.
December 28, szerda: Sümeg.
December 30, péntek: Mindszent.
December 31, szombat: Mindszent, Szekszárd (havi).
Január 1, vasárnap: Pilis.
Január 2, hétfőn: Balassagyarmat, Bodajk, Emőd (havi), Guta, Királyhelmec, Léva, Magyaróvár, Mezőtúr (állat), Nádudvar, Ozora, Pécs, Pétervására, Somogysámson, Sárvár (havi), Tápiószele, Tinye, Tiszadob Veszprém (alsóváros).
Január 3, kedd: Beled, Cegléd (havi), Nagybörzsöny, Sátoraljaujhely (havi), Szikszó (havi), Udvard.
Január 4, szerda: Jánosház (havi), Kállósemjén, Kaposvár, Kunhegyes (havi), Léva, Miskolc (havi).

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

Folyó évi december 28-án, szerdán délelőtt 10 órakor nyilvános önkéntes árverésen használt ruhaneműeket fogok a legtöbbet ígérőnek eladni Zádor u. 4. szám alatt.

Városi közgyám.

52.670—1938. VI.

HIRDETMÉNY

Értesitem a város lakosságát, hogy a m. kir. pénzügyminiszter 92.142—1938. XI. a. számú körrendelete értelmében a sertéspestis elleni védőoltások engedélyezése iránt előterjesztett kérelmek az illeték díjjegyzék 14. tételének h) pontja alapján a beadványi illeték alól mentesek.

Debrecenben 1938 december 24.

Polgármester.

x Nagy kedvezménnyel válthat szinházi füzet-szelvényt a Csokonai Szinház földszinti titkári irodájában.

APRÓHIRDETÉSEK

Nyomozó iroda

Gálócsy,
Vigkedvű Mihály ucca 23., telefon: 28-72. sz. Évtizedes gyakorlattal nyomoz, — megfigyel mindenütt. 1343 12. 31

Szabó
magánnyomozó irodája Varga ucca 41. sz. Legdiszkrétebben nyomoz, megfigyel, informál. 1844

Levelezés

Hangszer
jeligére levél van a kiadóban. 1869

Rómeóm!
Névnapja alkalmából soha el nem muló szeretettel gratulálok. J. 1872

Házasság

30 éves
árvaleány férjhez menne, tisztességes iparos, vagy más keresetü férfihez, kevés hozománnyal. Csak komoly férfihez, kevés hozománnyal. Csak komoly férfiak irjanak. Leveleket „500 pengő" jeligére a kiadóba. 1816

Ösmeretség
hiányában férjhez adnám vidéken élő 25 éves ref., tehermentes 400 hold földdel rendelkező unokahugomat (orvos) előnyben. „Ő nem tud róla" jeligére a kiadóba. Teljes cimü levelekre válaszolok. 1753

Magánhirdetés.
Hatvanas, magános özvegy MÁV nyugdijas vagyok. Jobb módú 45-50 év körüli élettársat keresek, ki lehetőleg szintén magános. Teljescimü leveleket „Komoly 1779" jeligére a kiadóhivatal továbbit. 1779

Nősülne,
polgári iskolai igazgató fényes jövővel, megértéssel nyolc—tízezerpengő hozománnyal. — Házasságközvetitő kizárva. Leveleket „Tavasz" jeligére. 1747

Alkalmazást nyer férfi

Házmesterpárt,
gyermektelent, állandó keresettel birót, díjazással felvesz bérház, Arany János ucca 62. 1752

Müszerész
tanulót keresek. Molnár Oszkár müszerész, Kossuth u. 31. 1884

Város
közelében levő birtokra feles kertészt, dinnyést felveszek. Jelentkezés Hajó u. 2. sz. 1883

Apróhisdetések folytatása 46, 47, 48 oldalon.

KÉPES VASÁRNAPJA

Jegyzőnökyv

arról, hogy

szép őszt

adott nekünk a felséges Uristen, mintha ezzel is jutalmazni akarta volna diecsőséges őszünk értékét. Mert diecsőséges őszünket mindenben követte a jó ősz. Ami csak van, azt mind el lehet mondani erről az évszakról. Rendelni se rendelhettünk volna szebbet és jobbat. Gazdagságosabbat és szegény embernek valóbbat. Ugy hordozott bennünket három hónapon keresztül szinte a tenyerén a jó Isten és ezt a gondosságát időben, napfényben, melegben adta olyan pazarló kézzel, ami előtt csak leborulni lehet. Most már fenyegethetnek bennünket azzal, hogy majd lesz még böjtje ennek az ősznek, ennek a remek időnek. Egy bizonyos: olyan hosszú már nem lesz az elkövetkező hideg tél, mint amilyen lett volna akkor, ha október derekán szokás szerint beáll a hideg idő. Hosszú tél már nem lesz akkor se, ha erős tél köszönt reánq. Lassan nőnek a napok, nyúlnak az árnyékok és tavasz illatát érezzük meg a hótakaró alatt is. Nekünk való, gyönyörű ősz volt, magyar ősz sok virággal, sok napfénnyel és Isten adta gazdaságos szép idővel...

arról, hogy

a telepités

gyönyörű valósága innen indult el a vén Kollégium falai közül és a magyar diák szive mozdult meg első sorban azért, hogy szavak helyett valóság erejével mentse a magyar földből azt, ami menthető. Mert ma még sok menthető ebből a magyar földből, de ha holnapig várunk a mentés munkájával és csak szavalunk tettek helyett, akkor ismét elkésik ez a nemzet s ezt a késést se lehet többet pótolni, mint annyi késést a történelem folyamán. A debreceni diákok fillérjei megmutatták azt az utat, melyen haladnia kell a magyarnak, ha sorsát magyarabbá és nemzetibbé akarja tenni. A debreceni diákok fillérciből épült telepes ház, rásárolt telepes föld példa és könnyes valóság, melyet követni az ország népének késlekedés nélkül. Minden perc elveszett, minden elrepült nap pótolhatatlan. A debreceni diákok munkája szent és nagy mert habozás, beszéd és tervezgetés helyet a tettek meggyőző erejével bizonyították be azt, amit minden magyarnak régen meg kellett volna tennie.

arról, hogy

a paraszt

volt ezer esztendőn keresztül ennek a nemzetnek megtartója és fenntartója, amire legfőbb bizonyság maga történelem. Akkor, amikor három részre szakadt az ország és 150 esztendőn keresztül nyögte a török és német igáját, hűséggel és nemzeti összetartással kitartott magyar volta mellett. Történelmi osztály, melynek múltja előtt levett kalappal kell megállani. És hogy mennyire megtartója nemzeti voltunknak, arra bizonyság a magyarrá lett, ismét hozzánkjött Felvidék, ahol a paraszt-réteg volt és van túlsúlyban, mégis megmaradt magyarnak, sőt talán éppen ezért. Nem vitás, hogy lelkes vezetői voltak és vannak, de csak azokat lehet vezetni, akik maguk is akarják, hogy vezessék őket. Ez a történelmi osztály egy ezredéven keresztül áldozott, még akkor is, amikor áldozatáért a legemberibb jogokat se kapta meg. Ez a történelmi osztály az, mely elkövetkező viharokban újra, meg újra kiáll magyar voltáért, ha kell újra, meg újra életét, vagyonát áldozatul hozza. Éppen ezért üdvös a törekvés, sőt időkövetelte a törekvés, hogy ennek a rétegnek minél szélesebb körben kell új és uj életlehetőséget teremteni azzal, hogy földhöz juttassák. Földhöz, mely az övé, földhöz, melyért eddig is elt és szó nélkül halt meg. Idők jele, hogy ezzel a kérdéssel a legmagasabb körökben is úgy foglalkozna, hogy minden remény meg van arra, előbb, utóbb, de a magyar paraszt ezer esztendős égető kérdését megoldják végre, s teggyük hozzá mindjárt: jól.

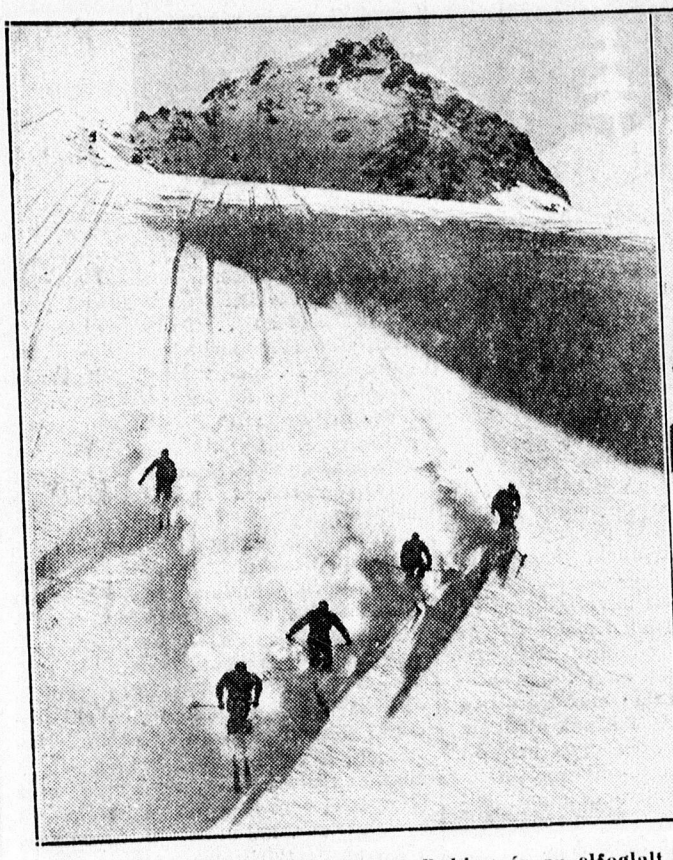

Japán propaganda plakát, melyet Peking és az elfoglalt kínai városok uccáin ragasztanak ki. Azt fejezi ki, hogy a diecsőséges Japán diadalmaskodik a kommunista világrend felett és eltaposса Chiang Kai Sek és Sztalin uralmát.

A svájci hegyekben megkezdődött a téli sport.

Alföldi Takarékpénztár

DEBRECENBEN.

Ferenc József-ut 16. Alapitási év 1872. Telefonszám: 19-70 22-32

Kölcsönöket olcsó kamat mellett **folyósit** házra, földre, nyers és készárura, közraktári jegyre, értékpapirra.

Betéteket a legjobban gyümölcsöztet folyószámlán vagy takarékbetétekben

Kereskedők! Iparosok! Mezőgazdák! Tisztviselők!

Ha földet, házat, vagy árut és jószágot vásárolnak, ha épittetnek és **nincs elegendő készpénzük**, keressék fel az

Alföldi Takarékpénztárt Debrecenben.

FUTURA. Főbizományi üzlet: mindennemü terményt vesz és elad, Telefonszám 28-68.

arról, hogy

a merénylő diák

lassanként olyan hétköznapi, sőt mindennapi fogalom lesz Romániában, mint a többi úgy nevezett rendes foglalkozás. Az ember háta borzódik, amikor hallja, hogy itt is, ott is bomba robban és diákok dobták; itt is, ott is fegyver dörrent és diákok dörrentették; itt is, ott is emberéletet pusztítottak el és diákok voltak a tettesek. A mi lelkületünkkel, a mi felfogásunkkal sehogy se egyezik az e felfogás, ez a módszer. Ezek e tünetek minden esetre azt példázzák, hogy kiskorú nép sarjadó fiai még sehogy se tudtak beletanulni a kultúrába és azt hiszik, hogy azt, amit más népe ezer esztendő alatt verejtékkel szerzett meg, ők egy bombával, vagy revolver golyóval percek alatt megszerezhetik ..

arról, hogy

a harangozó

foglalkozás nem tartozik a nagyon úri foglalkozások közé, bár kétségkivül a legmagasabb állása. Magasan dolgozik, magas az állása, de a keresete szerényen szegényes, éppen azért kapja meg az ember annak a harangozónak a gyönyörű példája, aki hosszu esztendőkön keresztül melengetett két aranyát felajánlotta a Magyar a magyarért kezdeményes gyönyörű céljára. Olyan ez, mint valami regebeli szép mesetörténet, melynek hőse a szegény ember, aki két aranyat egy életen keresztül tartogatott, melengetett azért, hogy egyszer valami nagy, valami felségesen szép csoda történhessen ebből a két aranyból. És a csoda megtörtént. Szebb és nagyobb cseményt

nem ismert a magyar harangozó, mint a magyar Felvidék egy részének visszatérését és a két mesebeli aranyat nyomban felajánlotta azoknak, akik húsz esztendőn szenvedtek, vergődtek, gyötrődtek, de egyetlen pillanatra se feledkeztek meg arról, hogy magyarok. A két arany legendája bizonyság arra, hogy mínálunk csak úri lelkü ember lakik, akár kastélyban érzi az élet napos oldalát, akár harangláb mellett éli az élet küzdelmes megpróbáltatását. Két arany legendája, melyre a koronát azzal tette fel a legelső magyar ember, hogy saját kezüleg juttatta el a szegény falusi harangozó két aranyát a legilletékesebb helyre...

arról, hogy

a papság

mindig érthető megkülönböztetést kapott állása, pályája és foglalkozása miatt mindenütt a földön. Annak idején ennek a kiváltságos helyzetnek tudhattuk be, hogy az erdélyi román papság olyan szabadon és fölényesen politizálhatott és készíthetette elő az elszakadást. Hogy milyen mesteri munkát végeztek, azt csak akkor tudtuk meg, amikor húsz esztendővel ezelőtt a gyulafehérvári gyűlésen kirukkoltak a megvalósult álmukkal. No, ezek után azt hihettük volna, hogy a román papság aztán igazán első osztályú állampolgárságot nyert az új hazában. A jelek szerint azonban tévedtünk. Alaposan tévedtünk. Lépten, nyomon k.., van ismét odaát a papsággal. Ismét politizálnak és éppen politikai multjuk miatt sokat követelnek és amikor ezeket a követeléseket nem teljesítik, mindjárt készen vannak a konspirálással. De persze a román állam nem olyan gyengéd és nem olyan elnéző, mint a Monarchia idejében mi voltunk a bécsi nyomás hatása alatt. Egykettőre ellátják a politizáló papok sorsát és egymás után tartóztatják le őket. Bizony, bizony, így múlik el a világ hitvány dicsősége. Kár, hogy még se okulnak a példából és nem mondanak le éppen ezek a papok a politizálásról, mely több keserűséget szerez nekik és híveiknek, mint dicsőséget az Istennek...

arról, hogy

az elmenekült ember

soha se lehet szimpatikus azok előtt, akik elől menekült. Ilyen nem éppen szimpatikus emberről emlékeznek meg, valljuk meg, egészen kiméletes és óvatos szempontok szerint a lapok, holott most ideje volna a nagy és erős hangra való áthangolódásra is, mert az, aki nem merte megvárni, hogy tettei után milyen lesz a sorsa, igazán nem érdemel kiméletet. Valaki éveken keresztül az úgynevezett köztisztesség napsugarában sütkérezett, mérhetetlen javadalmakat vágott különféle címeken zsebre, sőt az ország honatyái között is megkülönböztetett első helyen lehetett, igazán nem értjük, hogy ennyi dicsőség, fény és siker után miért üzenget távolról, miért volt olyan sürgős a távozás akkor, amikor számot kellett volna adni egyről, másról. Idők jele, hogy a felelősség sokszor nem áll egyenes arányban azzal a pozicióval, melyet valaki minden úton, módon kiverekedett magának. Arra volt kedve, ereje, hogy pozíciót, jövedelmet, mérhetetlen közjót megszerezzen, de arra már se kedve, se ereje, se bátorsága nincs, hogy egy ország előtt számot adjon sáfárkodásról.

jegyzi: sz. r. i.

Az Ő karácsonya

Irta: Bot Andor

A villamos a végállomáshoz érkezett, Eszti alig tudta sok, apró csomagját összeszedni; sokan irígykedve néztek utána, mikor nagy lendülettel indult a maga uccája felé. Kinek, kiknek viszi ezt a sok apró csomagot — gondolták és kérdezték magukban a járókelők. Sokan megnézték, utána fordultak. Túl a harmincötön emelkedő éveit nem árulták el szapora léptei; ápolt arca nemcsak külső szépségben virágzott még, de volt rajta valami, amiről azt szokták mondani: műveltség lelki szépség külső pecsétje. S még sem látszott jókedvűnek, vagy boldognak.

Mikor befordult az udvarukba a kicsi — nyáron virágokkal beültetett területen már vékony fehér szőnyeget húzott lábai alá a tél, mely fehér karácsonnyal ajándékozta meg a főváros külsőségeit. Udvari lakásuk ablakain kiszűrődött a fény, öreg anyja már ott sürgött, forgott a karácsonyfa körül.

— Soká tartott a hivatal, nincs lelkük a főnökeidnek, elégedetlenkedett a jó öregasszony, az édesanyja.

Eszti nem felelt, tudta, hogy már délben vége volt a munkának, s ő azóta vásárlásokkal töltötte az időt; a sok apróságot — mind-mind az édesanyjának vitte. S ezt az utolsó percre kellett hagyni, különben az egész nem lett volna meglepetés. A karácsonyi ajándék pedig úgy szép, akkor édes, ha egyben váratlan meglepetés is. Most is nagy ügyeskedéssel takargatta s rejtegette a sok apróságot.

Aztán ő is a karácsonyfa elé lépett.

Csak a bundáját tette el, a kalapját vetette az ágyra s maga akart mindent megcsinálni.

— Eridj anyukám, nézz inkább egy kis meleg után, egy csésze teát; jó? Magadnak is! oltztam hozzá minden jót...

— Megfáztál? — Kérdezte az anya, de már indult is ki a konyhába.

Eszti magára maradt, elővette a sok apró csomagot s ügyeskedve csempészte őket a fa lábához egy kézimunkából rögtönzött takaró alá... Aztán a komótjába nyult s az utolsó estéken előkészített csomagokat szedegtte ki és tette maga elé a szlónra... Egyenként vette ölébe őket és bontogatta róluk elmult évek selyempapírjait, a tovarohanó évek sokasodó, fájó, lemondást jelentő takaróit...

Ezek voltak az ő ajándékai, melyeket az elrohanó tíz-tizenöt év az ő lábaihoz rakott, melyek magukban s egyenkint egy-egy boldog, reményteljes karácsonyt jelentettek s most, így együtt egy élet emlékeivel, tarka álmok szétfoszlott ereklyéivé zsugorodtak..

Ime az első, kicsi kis bársonykötésü emlékkönyv, fiatal tizenötéves kis lányok első szívdobbanásainak öröme, rejtegetett titka, benne az első oldalon a vers, érettségizö diák, tánciskolai vizavi ajándéka és költeménye. Az első halvány kis csillag a nagy éjszakában, mely minden leányunak titokzatos egén először egyszer felragyog. Eszti mosolyogva teszi a könyvet a karácsonyfa alá... Aztán bontogatja a másikat, a harmadikat, s tovább valamennyit. Berakásokkal díszített doboz — benne apró játékok... Az ajándékozó mindent összeszedett a lány gyermekkori emlékeiből s a díszes dobozba rakta őket, biztosan azzal a gondolattal, milyen kedves lesz majd elöszedegetni ezeket — ha nekik is lesznek gyermekeik! Egy sárközi selyem ruha... egy tanár ajándéka... Nagy ornitológus volt, s komoly imádó, kérő és vőlegényjelölt... ma valahol az Isonzó völgyében por és földomladék... S a lány megsimogatja a sárközi aranyszálakat... melyek csak a ruhán ragyognak, életének minden aranyát devalválta az idő, a legkérlelhetetlenebb uzsorás.

Aranyszegélyü imakönyv kerül elő a selyempapírokból... imakönyv, mely egy jó nevü papnak ajándéka és saját szerzeménye. Ez is a komoly ajándékozott sorából való. De Eszti soha kisem nyitotta az imakönyvet.

— Valaki, aki kötetszámra gyártja és adja ki az imakönyveket, aki irodalmi sikereit gazdagítja, *Istennel beszélget*, de aki a gög, a hiúság és a látszat embere. Akinek a nyelvén a szeretet el nem fogy és sohasem volt Krisztus igazi katonája. Becsomagolja a kis aranyszélü imakönyvet s visszateszi a komót sötétjébe. De van még pár kedves dolga, mi odakerül a karácsonyfa alá... Drága gyöngysor... legalább is az ő anyagi viszonyaihoz mérten drága... Egyik volt főnökének ajándéka... Mennyit költött ezekre a gyöngyökre s számos más értékes ajándékaira ez a főnöke, ki valójában szerette és aki iránt Eszti sem volt egészen közömbös. De sok kínos hónap várakozása és egymást gyötrő szenvedése után ez a szerelem egy fájó és visszataszító vitában talált gyors befejezést, mikor Eszti ráébredt arra, hogy a főnöke barátnét keres benne és nem tartja lehetségesnek, hogy egy alantasát elvegye. Mit szólnának elökelő rokonai és barátai?

— Megérdemelnék ezek a gyöngyök, hogy a szemétre dobjam őket, gondolta most is, mint annyi máskor; de nem mégsem!... Ki tudja, a romboló élet késői napjaiban nem válthatja-e kenyérré őket... ha nem magának, szegényeinek, nálánál is nincstelenebb rokonainak. S mint leendő kenyérnek, orvosságnak és szeretet ajándéknak biztosító zálogát oda tette ezt is a karácsonyfa alá. A szeretet fája mindent megtür lábainál, s a szeretet áttud változtatni mindent nemessé és értékessé! S már nem volt sok válogatni valója; tarka apróságok, jelentéktelen emléktárgyak sokasága közt már csak egy csomagja maradt hátra. Behunyt szemmel is ismerte, ez volt az a csomag, melyet, évközben is elő-elővett néha; betegsége óráiban, vagy ha elfogta a vágy: visszarepülni a múlt emlékei közé. A vékony selyemszalag szinte magától vált le a csomagról, mely mindössze pár levélből állt. Levelek, melyek messziről jöttek és messzire röpítették gondolatait. Levelek, melyek fakó betüket és sorokat tartalmaztak, melyeknek elgondolásai sohasem öltöttek testet, de amelyeket még is mindig újra és újra felépit — szines álomképekből izlelhető, megfogható valósággá akar varázsolni s melyek leperegnek képzelődése fájáról, mint elfagyott virágok az almafáról. Véletlenül találkozott a sorok frójával egy külföldi körutazásukon. A kirándulók csopertjában egymásra bukkantak s egy nap leforgása alatt ráeszméltek, hogy egész életen át egymás bolygói lesznek; de soha-soha nem találkozik útjuk s kéz a kézben nem mehetnek előre s föl az emberi vágyak csúcsai felé. Őszinteség és becsület, tisztult szerelem és fájó lemondás volt a levelek tartalma és az életük hátralévő része. Egymásnak élni — egymás nélkül, gyakori történet ez a mindennapi életből; de ők leszálltak a tengerek mélyébe, hogy veszélyt és pusztulást sem kerülve hozzák fel onnan egymásnak a valódi, drága gyöngyöket. A férfi neki szentelte egész életét; műterme tele volt az ő képeivel, templomok oltárképeiben az ő arca világított, freskók csoportképei közt az ő alakja köré sorakozott a történelem sok kimagasló egyénisége; az arató s szürelő tömegbe ő volt a falu szépe... s a Sirató árvák aranybabérral koszorúzott képén Eszti siratta az édesanyát — s az élet meg nem adott, elrabolt örömeit. Neki egy őszi rózsás képen kívül csak a pár levél jutott. De e levelek egy vergődő lélek tisztaság utáni vágyainak tengerszemei voltak s ezekben is örökké és mindig a maga képét látta Eszti kirajzolva. Egyszer — kezdetben haragudott a lány erre az emberre, mert gyengének akaratban szegénynek, gyávának tartotta; de idők múltával mindig jobban és jobban belátta a férfi igazságát. Megakarta tartani őt magának mindenkorra annak és olyannak, milyennek akkor s egy párszor látta; elkellett vszefienie az életre, hogy megtarthassa tisztán, érintetlenül, salakmentesen a muzsájának...

Levelek... melyek egyszer egy késői téli alkonyatkor az utolsó tüzet fogják fellobbantani élete kemencéjében, de a melyek most még a karácsonyfa alá kerülnek mint drága ajándékok; nem-nem adventi sejtelmekkel és ígéretekkel, de az örök lemondásban is teli szeretettel...

S kigyulnak a kicsi fán a színes gyertyák szépséges apró lángjai.

Ott issza teáját a jó öreg édesanyával a szemközti asztal mellett. Olyan édesen-pajkosan beszél az öreg matrónával, mintha nem is érezné szívében az összemarkoló érzéseket, halántékán az erek feszülését és pattanásig kínzó fájdalmait:

— Milyen szépen lobog az a zöld kis gyertya ott a cserebogár mellett: a Bandika gyertyája; fönt az angyal közelében az a fehér: a Sándoré, itt jobboldalon az a piros a szegény hősi halált halt Mikiósé. Minden letünt és messze került régi ismerősnek egy-egy gyertya lángja sugárzik rá, a harmincon jóval túli, már lemondások ösvenyét járó lányra... De ő most nem érez éveket, elmult idők viharából, csalódásából semmit, csak az emlékek szántogatják szívét és a mámor és vágyak tüzétől tisztán maradt lányos keblét. Hányan vágyódtak pihenni e kebleken s milyen árván maradtak meg azok szüzi tisztaságukban!

— Ó miért, miért! Sikolt föl benne az elkésett vágyak kitörő, fájó kérdése. Felugrik... ideges és fáradt; a fa elé toppan és magasra ágaskodva fújja el egymásután a gyertyákat.

— Miért sietsz Eszti? Miért nem hagyod égni őket?

— Holnapra is kellenek!... S a csillagszórókat is megakarom gyujtani s tudod, azt a sötétben szeretem nézegetni.

S kialszanak a lángok sorra, egymásután, s a kialvó fényekkel egy-egy arc vész el a sötétségbe.

De nini — egy gyertya meggyujtatlan maradt! Az ő gyertyája! Legalább ezt nem kell eloltani. Ennek a lángja ott ragyog a csillagszórók fényében, egyedül és zavartalanul... mint elnéz a sötét szoba sarkából — a kályhának támaszkodva végtelen sokáig... még akkor isí mikor már rég kialudtak a csillagszórók, mikor már mélyen sötét minden a szobában s csak kívülről világít a mindent szitálva beborító fehér hóvilág...

A régi és a mai Ungvár

Irta: dr Csürös Ferenc ny. közmüvelődési tanácsnok

— Első közlemény. —

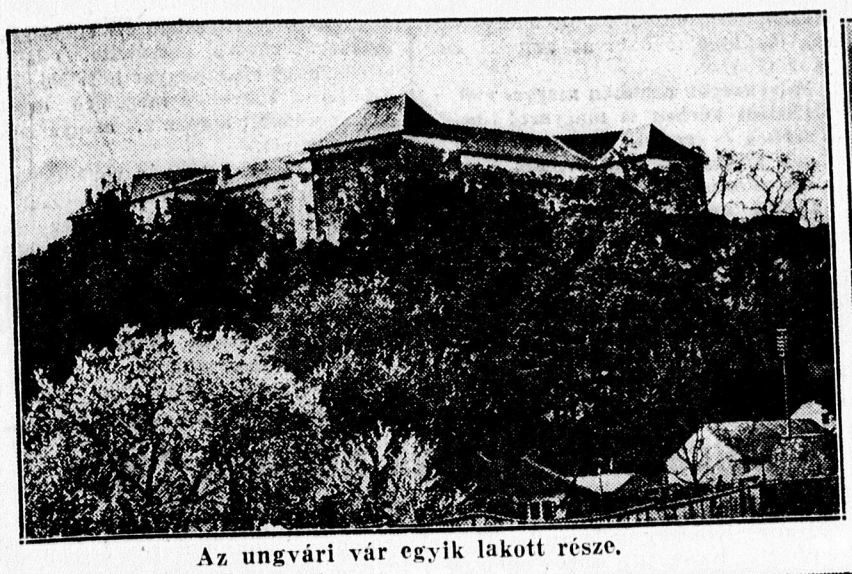

Az ungvári vár egyik lakott része.

A cseh városrész ungparti részlete, elotérben a sétánnyal.

A magyar Felvidék visszatérésének örömtől bíboros, lázas hete állította a magyar nemzet érdeklődésének előterébe a felvidéki városokat. Közöttük Ungvárt is.

Érdekes város. A világháboru előtti boldog időkben a forgalmi vonaltól félreeső, nem sok vizet zavaró vidéki magyar kisváros szerény életét éli. A háborúban megnő a jelentősége. A kárpáti harcok idején a Böhm-Ermolli hadsereg főhadiszállása. Izgalmas, nehéz napokat és hónapokat él át.

A szörnyű összeomlás után cseh uralom alá kerül. A cseh állampolitika furcsa szeszélye jóvoltából egyszerre főváros lesz: Ruszinszkó fővárosa. Egy botesinálta főváros. Mert Ungvár ugyan nem vágyott erre a szerepre soha sem. Rettentő pénzáldozatába került az ottani lakosságnak ez a fényűzés.

Most újra visszajött a magyar államtestbe.

Huszonnégy óra alatt visszaváltozott a régi magyar várossá. Mintha rossz álom lett volna az egész húszesztendei cseh uralom. Szinte nyom nélkül rohant át fölötte ez a husz év.

Csak a csehek építkezései, a nagy, néma üres paloták állnak őrt a város fővárosi mivolta fölött, hallgatag, nema tanui egy világra szóló politikai szemfényvesztésnek.

*

Erről a városról sok érdekes színes riport jelent most meg a fővárosi lapokban. Sok jóakarat, de még több felületesség s a dolgok nem ismerése nyilvánult meg bennük. Aki Ungvárt és viszonyait ismeri, bizony sokszor csóválhatta a fejét miattuk.

Az alábbiakban nem egy huszonnégyórás ott tartózkodás röpke élményeit kívánom megrögzíteni, hanem ennek az érdekes városnak olyan képét szeretném megrajzolni, mely a valóságot, a város és lakosságának hűséges képét adja. Már amennyire egy hirlapi közlemény keretében megtehetem.

Diákévemet, fiatalságomat ebben a városban töltöttem. A cseh impérium húsz esztendeje alatt is sokszor fölkerestem. Életét éber figyelemmel kísértem Ez a biztosítéka az elmondandók életszerűségének.

Ungvár a Felvidék egyik legszebb fekvésű városa. Az Ung folyó mellett dél felé egyre ereszkedő hegynyulványok végső kiágazása egy ékalakú völgyet alkot. Ennek a völgynek katlanában, pontosan ott, ahol a szelíd hajlású dombokban végződő Kárpát hegység az Alföld síkságába simul át, fekszik a város az Ung két partján, a

A régi vásártér a pénzügyi palotával (a cseh uralom alatt: Massaryk tér). A sarkában álló Massaryk-szobornak már csak az üres talapzata van meg, a szobrot magukkal vitték a csehek.

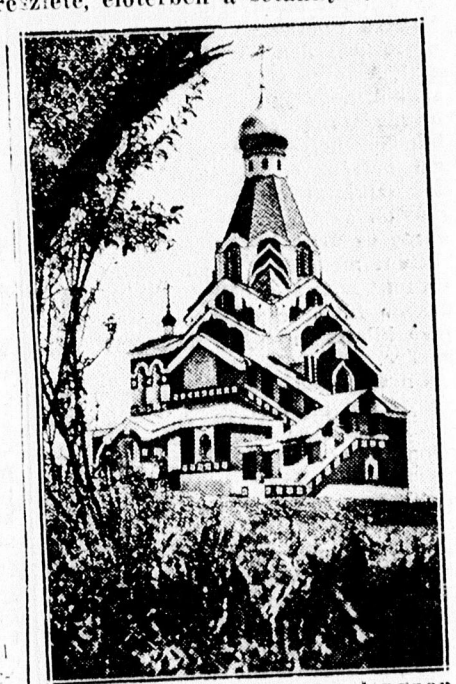

Pravoszlav templom az Ungparton. Rikitó piros szinü. Hagymaalaku toronvégződése aranyozásával mesze csillog. Jelenleg hivők hiányában be van zárva.

várhegy tövében.

Északról a hegyek védik a süvöltő szelektől. Ezért klímája páratlanul enyhe és kellemes. Sehol oly szép átmenet nincs a télből a tavaszba és a nyárból az őszbe, mint Ungváron.

Sajátságos, hogy a természetadta határvonal, mely a hegyvidék és rónu választóvonalaként megy át Ungváron, pontosan egybeesik a néprajzi határvonallal.

Ungvár az Alföldnek a Kárpátok aljáig húzódó részén a peremváros szerepét tölti be. Ő maga még magyar város, de északra tőle már ruszin falvak sorakoznak.

Ungvárról két főútvonal ágazik ki kelet-nyugati irányban. Nyugat felé a szobránci országút, kelet felé a munkácsi országút. Ez a két útvonal adja meg nagyjában a néprajzi határvonalat is.

Ettől délre árpádkori településü magyar falvak félkaréja övezi Ungvárt: Radvánc, Ördarma, Ungdaróc, Sislóc, Baranya, Kis- és Nagygejőc, Minaj, Ketergény, Homok, Koncháza, Császlóc, Botfalva, Hosszúmező, Tarnóc. Délebbre Kis- és Nagykapos, Mokcsa, Csicser, Bajánháza, Budaháza, Gálócs, Györöcske, Magyarkelecsény, Palágy, Vaján, Szürte, Tiszasalamon, Csap és sok más színmagyar falu tart le egészen a Tiszáig. Az egységes magyar ethnikumnak ezt az egyszinü szövetét alig zavarja meg egy-két kevert lakosságú falu tót vagy ruszin színfoltja.

A csehek Ruszinszkó déli határát a Tiszánál vonták meg. Hát erről szó sincsen. Ungvártól a Tiszáig színmagyar vidék terül el, melynek semmi köze Ruszinszkóhoz.

Maga Ungvár is teljesen magyar város.

Az 1910. évi teljesen megbizható magyar hivatalos népszámlálási adatok szerint Ungvár ekkori összes lakossága volt: 16.919 lélek, ebből magyar anyanyelvű 13.590, német 1151, tót 1219, ruthén 641.

Ez azonban csupán az anyanyelv szerinti megoszlást mutatja. Magyarul mindenki tudott Ungváron. Más szó nem is hallatszott az egész városban a búcsúk és hetivásárok kivételével, mikor az északra eső falvakból lejövő ruszin tömegek tarkították a vásári sokadalmat.

Ami kevés németség volt Ungváron, azt a kisszámú bevándorolt iparos és a zsidóság német anyanyelvű (úgynevezett **jiddis** nyelvet beszélő) része tette ki. Tót és ruszin bentlakos vajmi kevés volt. A cselédnek szegődött tót és ruszin paraszt lányok tették a zömét a statisztikában feltüntetett számnak.

Ezek is pár eszendő alatt szépen megmagyarosodtak.

Ungvárnak ez a magyarsága ép-

Magyar Országos Központi Takarékpénztár

Debreceni fiók

Sürgönycím: Moktár. Telefon: 20—21.

Debreceni Közraktár és Kereskedelmi Rt. Debrecen.

Központi iroda: Ferenc József út 36. szám.
Raktárháza: Hid u. 16. szám.

Mindenféle terményt legelőnyösebb áron vásárol és tárol. Elraktározott terményre, borra kedvező feltételek mellett KÖLCSÖNÖKET folyósít!

pen nem volt erőszakolt. Senkinek soha eszébe sem jutott, hogy eröltesse a magyar szót. Kiki úgy beszélt, ahogy jól esett neki. A magyarosodás teljesen spontán, önkenytelenül történt. — Éppen ezért tartós is volt.

Ungvártól északra már a lakosság ruszin. Az Ung völgyében fel Uzsokig ruszin községek sorakoznak. Alsó- és Felsődomonya, Neviczke, Ókemence pár kilométernyi távolságban követik egymást egészen a völgyet övező Dombsor összezáródásáig. Ezek a falvak úgyszólván Ungvárból élnek. Tejet, baromfit, gyümölcsöt, gombát és sok minden mást szállítanak a piacra. Elszakítva ettől, pusztulásra vannak ítélve.

Az Ókemencénél összezárult völgy feljebb megint kitágul. Az így alakult medencében van Perecseny és Nagybereznа. Ezek kevert lakosságú községek Nagybereznának pl. 1910-ben 5167 lakosa közül magyar volt 426, német (helyesebben: jiddis nyelvet beszélő zsidó) 930, tót 300, ruszin 1120. Bereznán túl egyre zordonabb a vidék, meredekebbek a hegyek. Itt már teljesen ruszin lakosságú falvak lapulnak meg az Ung völgykatlanaiban.

Ez a vidék páratlanul szép. Az ungvár—uzsoki vasutvonal az Ung völgyében fut mindvégig. Előbb szelid hajlású dombok koszorújában. Majd egyre meredekebb hegyoldalak között. A folyó völgye néhol úgy összeszükül, hogy az Ung, a pályatest és az országút alig férnek el egymás mellett. Sok helyen a vaspálya a mederbe van beleépítve. Egyik oldalon meredek sziklafal nyulik az égig, másik oldalon az Ung vize csattog, zúg, kavarog az óriás kövek között a szükre szabott mederben. Ligetes fölött óriási viadukt szeli át a völgyet. Szédítő magasban fut a vonat. Ablakából csodaszép kilátás nyilik a környező völgyekre.

Ungvár maga sokkal szelidebb környezetben, másfajta természeti szépségekkel övezve öleli körül a régi vár ódon bástyáit. A vár egy része még lakható. Bástyáiról gyönyörű kilátás nyilik északra a nevickei várrom felé, délre az alföldi síkság felé, ahol az Ung folyó ezüst csillogású vize már színmagyar falvak között kanyarog a Tisza felé. Kétoldalt szelid hajlású dombok övezik a várost, déli oldalaikon csupa szőllőskertekkel.

Ungvár fekvése oly szép, klímája oly kedvező, hogy méltán lehetne a magyarországi nyugdíjasok paradicsoma. Olyanformán, mint Keszthely a Balaton mellett.

*

Milyen volt a régi Ungvár társasélete?

Erről akár könyvet lehetne írni. Annyi érdekessége, eredeti színeződése, kedves bohémsége, jóízű magyarossága volt ennek a társaséletnek, annyi színes, eredeti alakja járt-kelt közöttünk, annyi pompás história, remek anekdóta termőföldje volt az ungi társasélet, hogy bizony megérdemelt volna egy rátermett írót, aki megörökítette volna úgy, mint Mikszáth a palócság, Komáromy a zempléni tájak és emberek képét. Talán Kaffka Margit Színek és évek c. bájos szép regénye közelíti meg legjobban ezt a társaséletet.

Alapszínét az ungi nemesi familiák adták meg. A Buday, Bánóczy, Komjáthy, Kende, Mocsáry, Tomcsányi, Szmrecsányi, Pribék, Fekésházy, Előry, Csuha, Korláth, Némethy, Patay, Gyöngyösy, Pólányi, Rónay, Lám, Györöcskey, Kovássy, Nyomárkay, stb. nemesi családok ülték meg a környező magyar falvak udvarházait. Az ő sarjadékaik népesítették be az ungvári főgimnázium tantermeit. Ők adták a vármegye és városháza vezető embereit. Asszonyaikból, leányaikból telt ki az ungvári megyebálok, szobránci Anna-bálok, kisebbnagyobb farsangi mulatságok, műkedvelő előadások táncos, jókedvű, **kazagó közönsége.**

A Ferenc József korának gondtalansága, vidám derüje ömlött el azon a társaságon, mely a Nagykaszinó termeiben politizált, kártyázott, billiardozott, a Korona vendeglő nagytermében, vagy a megyeházán bálozott, vasárnap délelőttönként Herznél sörözött, az unalmas nyári délutánokat az Ozvegyi cukrászdájában anekdotázta, nevetgélte végig.

Ehhez a társasághoz tartozott, de külön csoportba verődve, az erdészek vidám népe. Az erdőhivatal nagy személyzete összetartó, egybeforrott csapat volt. Közülök kerültek ki a legjobb lövők, vadászok és a legjobbízű anekdótázók. A messze híres ungi kincstári vadászatokat ők rendezték a nagytekintélyű **Rónay** Antal vezetése alatt. Ezeken a vadászatokon ezerféle móka esett, nagyszerű vadászesetek születtek. Pompás adomákká gömbölyödve járták be a szomszéd vármegyéket.

Minden augusztusban, a király születése napján, hétvármegyére szóló mulatságot csaptak a nevickei vár omladozó bástyái között. Hivatalos volt oda az egész vármegye táncos faitalsága. Sok-sok édes emlék melegíti át még most is azt a nemzedéket, mely a nevickei várban a Lányi cigány muzsikája mellett mulatott nyaranta valaha régen.

Patriarkális, szép, boldog világ volt az. Magyar a zamatja, magyar minden porcikája.

Gondtalan és boldog volt a kispolgárság élete is. Az ungvári iparosság jól élt. A hetivásárokon gazdára lelt minden portékája az ungvári mestereknek. A nagyvásárok és az augusztusvégi búcsújárások nagy tömegeket hoztak le a hegyekből. Ezek Ungváron szerezték be mindenféle szükségletüket.

Nem is volt olyan tisztes ungvári mesterember, akinek kis háza ne lett volna a jellegzetes vár alatti kis utcácskák valamelyikén, takaros kis szőlője ne került volna a várost övező domboldalakon. Sziklába vájt pompás hűs pincék sora rejtegette a mesteruramék jóízű, savanykás borát. Ide kijárni vasárnap délutánonként, hozzá tartozott az ungvári élet gyönyörűségeihez.

— **Megyünk pincet!** Ez volt a jelszó, melynek hallatára készséggel vonult ki a vidám társaság a pincesorra. Hajnali derengéskor, a nótázástól berekedt torokkal, botladozó lépésekkel széledtek azután haza a háromlábú székhez, vagy gyalupadhoz. Nyáron a vadaskerti tűzoltómajálisok hozták össze ennek a kispolgárságnak fiait, leányait, asszonyait táncos mulatságra. Ez is izig-vérig magyar élet volt.

A ruszin falvakban a magyar tisztviselők és főleg a görög katolikus papi családok jelentették a magyar életformát.

Ungvárott a vár és környéke, főleg a csöndes, árnyas Káptalan utca volt a fészke a görög katolikusságnak. A várban volt a lelkészképzőjük, a vár bejáratánál a tanítóképzőjük. Ezeknek tanárai és a kanonokok laktak részben a várban, részben a Káptalan utca úri előkelőségű családi házaiban.

Különálló, de magyar világ volt ez is.

A görög katolikus papi családok részt vettek ugyan a város társaséletében, de leginkább **mégis egymás között szerettek lenni.** Ungváron kevés ilyen család volt. Legnagyobb részük az északra eső ruszin falvak paróchiáiban élte életét.

A Jaczkovics, Kaminszky, Duliskovics, Melles, Vaszócsik, Ruszin, Fenczik, Flenykó, Choma, Bacsinszky, Neviczky, Hrabár, Karczub, Szilvay stb. papi család tagjai népesítették be a kis ruszin falvak paróchiáit. Fiaik a főgimnázium és tanitóképző, leányaik a Nagy-utcai leányintézet falai között nyerték neveltetésüket összevegyülve az ungvári középosztály ifjúságával.

Ezek a családok leginkább egymásba házasodtak. Falun lefolyt életük elkülönözte őket az ungvári magyar világtól.

Műveltségük azonban magyar volt. Családi körben is magyarul beszéltek és éreztek. Ruszin népünknek hűséges vezetői voltak. De ezt minden nehézség nélkül össze tudták egyeztetni államhűségükkel.

Firczák püspök rezidenciájában is magyar szó uralkodott. Finom diplomata arcélével, halk lépteivel, uri egyéniségével előkelő és magyar légkört teremtett ott a népszerű titkár, később püspök: **Papp Antal.** A cseh uralom tudta is, mit jelent Papp Antal a magyarságnak. Ami aljas piszkálódás, kicsinyes bosszantás kitelt tőlük, azt mind kipróbálták vele szemben. Végül is kiüldözték a püspöki palotából.

Az ungvári társaságban nem egy görög katolikus pap tett szert népszerűségre. Igy Gebé Andor, a jovíális theológiai tanár. No meg **Jaczkovics Mihály,** az egész város szeretett Miska bácsija. **Aranyos kedélyű, csupaszív ember.** Magyarságát vérével pecsételte. Ő lett a világháború első magyar hősi halottja. A háborut közvetlen megelőző debreceni merénylet áldozata, magyarságának mártírja.

Nagyon vázlatos pár vonással ime az ungvári társasélet képe a századforduló idejéből. Látnivaló, hogy egy magyar város élete rajzolódik ki ezekből a vonásokból.

Olyan magyar városé, melynek nincs nemzetiségi kevertsége. Meg van az egyénisége, de ez az egyéniség magyar.

(Folytatása a jövő vasárnap.)

Kölcsey Ferenc és Kossuth Lajos

Irta: *Dr. Hegyaljai Kiss Géza.*

Mikor Kölcsey 1838 aug. 24-én meghalt, Kossuth Lajos a budavári börtönben fájdalmasan megsiratta. Mélyérzésű, meleg tartós barátság fejlődött ki a két nagy lélek között. Nem egy vidéknek es nem egy kollégiumnak voltak a fiai. Valószínű, hogy nem ismerték egymást előbb.

Bizonyos, hogy a 12 évvel idősebb Kölcsey csak akkor lett figyelmes Kossuthra, mikor a pozsonyi országgyűlésen 1932 dec. 24-én felszólalt, mint a távollévők követe és a kerületi napló nyomtatását sürgette. Ez lett volna az első lépés arra, hogy az országgyülésen történtekről közlemény jelenjék meg.

Kölcsey 1832 dec. 30-án emlékezik meg naplójában Kossuthról. 29-én Wesselényinél konferencia volt. Kossuth felolvasta eddigi jegyzeteit. Megbízták, hogy Orosz Józseffel s két gyorsíróval adja ki a naplót.

Kölcsey Andrássy Györgyöt kérdi meg: milyen ember Kossuth? Az gyanúsnak mondja. Mikor a napló hivatásos megbízással nem indul meg, megindítja Kossuth az Országgyülési Tudósításokat. Igy Kölcsey a maga személyével győződhet meg róla, hogy Kossuth a tettek embere, lángeszű alkotó, minden becsülésre érdemes.

Kossuth 1835 febr. 11-én, mikor Kölcsey eltávozott a gyűlésről, gyászba foglalta a Tudósítások szegélyét. Az azóta közhellyé vált szép szavakkal jellemezte a Pozsonyból eltávozott szatmári követet.

Kölcsey viszont Szatmár vármegye 1836 december 12-i gyülésén méltatja Kossuth Törvényhatósági Tudósításainak jelentőségét. Kölcsey Felirást fogalmazott Kossuth Tudósításainak támogatására Igy írt... Kedves jelenet volt előttünk, hogy Kossuth Lajos hazánkfia az országgyűlés történeteit írott lapjaiban példás szorgalommal, hűséggel, éles belátással stb. szerkesztő és széllyel küldözé s ennek tette által magát a nemzet köszönetére érdemessé tevé. E férfiutól országgyülés végével nem várhatánk kevesebbet, mint azt, hogy diadalmasan futott pályáját bezárni nem fogja s ha országgyülési hírek közlésével a nemzet által érzett hiányt kipótolná, most a megyei közgyüléseket veendi célba. Sajnos, csak magán levelezés útján közöltettek a tárgyak, miknek nyomtatott hírlapjainkban legragyogóbb helyet kellene elfoglalniok.

Igy védi Kölcsey a Kossuth munkáját, mikor levelezéséért a hatalom háborgatja. Befolyással van Kossuth védelmére, mikor 1837 májusában a Törvényhatósági Tudósításoknak Kossuth elfogatása vet végett.

Sőt Deákkal együtt Kölcsey is azok közt volt, akiknek elfogatásával látta volna teljesnek a munkáját az akkori bécsi politika.

Mikor Kossuth hírét veszi 1838 aug. 24. után, hogy Kölcsey meghalt, alig bír magához térni levertségéből. Miért nem inkább én? — kiált fel. És a tudós, emberbarát Kölcseyt a fájdalom erejében annál tökéletesebben jellemzi.

A Kossuth börtöni olvasmányai között ot találjuk Kölcsey Minden Munkáinak I—II. kötetét.

Kossuth Lajos beszédeiben, irásaiban egy-egy idézetben később is visszatér a sokáig siratott nagy barát emléke. A Pesti Hírlap cikkeiben többször említi a szívének kedves Kölcseyt. 1842-ben, a Pesti Hírlap 105. számában megkapóan jellemzi Kölcsey szónoklatát az úrbérről:... a szív-lelket rázó gazdag gondolatok, a rózsaszínű elmésség, a hideg észnek élesen metsző ítéleteit, a vívott ügy szentségétől melegült férfias merészség s a szónoklatnak minden bájai az örökváltságot engedelmező törvénynek utolsó győzelmet vívatnak... Alig enyészett egy két év és Kölcseyt, a felejthetetlent, a nemzet bánatkönnye sírba kísérte; és nemes Szatmármegye a roppant veszteség fájdalmában azt, akit nemrég elveiben magától eltaszított, az elveszett erényt — virtutem sublatam ex oculis — fény csillagának vallotta, nemzetünket a lehunytnak emlékezetben méltatásra s bánatrészvételre szólította föl s arcképét gyülésterme számára lefesteté.

Ebben a szellemben jár el ma is a magyarság, mikor a Himnusz költőjének, halála századik évfordulóján, szoborban és szívben újítja meg áldott emlékezetét.

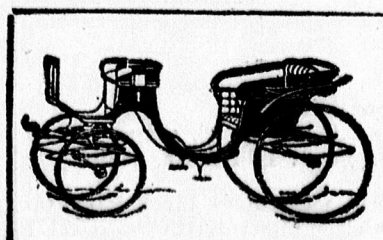
KOCSIK
minden alakban
Riesz Henrik
kocsigyár, Debrecen

125 évvel ezelőtt, amidőn Hollandia visszanyerte függetlenségét, vonult be az orániai hereceg Hollandiába. Ezt a napot minden esztendőben korhű jelmezekben megünneplik.

1602-ben, amidőn Savoyai herceg megtámadta Genfet, a lakosság nem tudott felöltözni és hálóingben verte vissza Savoyai seregét. Ezt a napot Genfben minden évben korhűen úgy, ahogy annak idején történt, megünneplik és a jelenetet lejátszák.

A szeretet ünnepén

Irta: Nánássy László

Minden évben várva-várt nagy nap a korácsony, a Szeretet ünnepe. Ilyenkor valahogy lefoszlik az emberről a hétköznapi szürkeség, feloldódik a lelki elfásultság közönyössége, a mindennapi életrobot egyformasága s mindnyájan megérhezhetjük, hogy egy szent valóság várakozik ránk a közelgő napokban, amikor megélhetjük, átérezhetjük ami oly nagyon hiányzik egyéni életünkben — a szeretet jelenlétét, mindenen átütő hatalmas erejét.

Karácsony ünnepén szegény-gazdag, fiatal-öreg, férfi-nő, tudós-tudatlan, előkelő- és ismeretlen senki — gyermekké lesz s önfeledt várakozással néz a nagy ünnep elé.

Karácsonykor minden ember ráeszmél annak tudatára, hogy nincs az emberi életnek olyan adottsága, mely maradék nélkül be tudná tölteni emberi lelkünket, ha onnan hiányzik a szeretet minden betöltő valósága. Szeretet nélkül tudomány, művészet, költészet, vagyon, testi egészség értetlen semmiség, ami agyonnyomja a szeretet utáni csillapíthatatlan vágyunkat.

Ha Debrecenben egy vasárnap délelőtt megállunk a Piac uccán, vagy a világ bármelyik fővárosának legforgalmasabb fűútvonalán s minden egyes embert megkérdezhetnénk, hogy van-e a szívében-lelkében szeretet? — nagyon kevés olyan emberrel találkozhatnánk, aki őszintén megvallaná, hogy az ő lelkében még nyoma sincs a szeretet érzésének.

Minden ember a szeretetről beszél, a szeretet után vágyódik, a szeretetlenség miatt szenved — és mégis nincs szeretet az emberi társadalomban!

Pedig letagadhatatlan tény, hogy nincs olyan ember a világon, bármilyen eldurvult jellemű, alattomos gondolkozású legyen is, akinek lelkében ne volna a szeretet szent érzése. Az emberek tömegénél azonban a szeretetük iránytüje érdekeikre, önös igényeikre van beállítva. Szeretik azokat, akiktől viszontszeretetet várnak. Szeretik szüleiket, mert sok jót köszönhetnek a szülői gondoskodásnak, féltő odadásnak, szeretik testvéreiket, hitvesüket, mert az összetartozandóság, a vérség köteléke hevíti érzéseiket, szeretik gyermekeiket, mert a saját mivoltuk megtestesülését, újraszületését élik át, szeretik barátaikat, mert a rokonérzéseket látják meg bennük. A nagy tömeg azonban nem látja meg az összetartozandóságot, nem érzi meg a szeretet átütő erejét, ha nem látja meg az érdekkapcsolatot, az érzelmi kölcsönösséget, az anyagi vagy szellemi rántaltságot. Ezért nincs szeretet itt a földi világban, ezért siralmak völgye a földi élet, ezért nehéz harc, küzdelem az emberi élet, akadályverseny az emberi sors, ezért egyik ember a másik fukarasa, ezért szakadnak a népekre és nemzetekre a nagy válságok, ezért fenyegeti állandóan az emberi kultúrát a háború réme.

Az az igazi, a Krisztusi szeretet, amikor szeretetünk irányítője nem a különféle érdekek, hanem a Szeretet örök Forrása — az Isten felé mutat!

Amikor ráeszmél a gondolkozó, elmélkedő ember, hogy valamennyien Isten gyermekei vagyunk, bármilyen nemzethez, fajhoz vagy felekezethez tartozunk; Istenben mindannyian egymásra utalt testvérek vagyunk, akiknek egymást segíteni kell, mindnyájan csak Isten kegyelméből élünk, mert semmink sincs, amit nem az Isten ingyen kegyelméből kaptunk, — mindannyian Isten kezében vagyunk s halálunk után igazságos ítélőszéke előtt kell számot adnunk életünk minden cselekedetéről. Nem lehetünk ellenségek egymással szemben, hiszen az Isten alkotta meg s hívta létbe a különféle nemzeteket és fajokat, az Isten kapcsolt minket sorsközösségbe, az Isten árasztja kegyelmözönét mindnyájunkra, az Isten küldte el számunkra a világ Megváltóját, a názáreti Jézust, hogy ha Benne hiszünk —, el ne vesszünk, hanem mindannyiunknak örök élete legyen!

Ha az Isten felé fordítjuk lelki szemeinket, meg kell látnunk önmagunkat, hogy mindannyian a bűnök sarában vergődünk. Isten kegyelme nélkül tehetetlenek vagyunk és mi emberek egymásra vagyunk utalva, mert az Isten szemében valamennyien testvérek vagyunk s Ő a mi Atyánk! Rá kell eszmélnünk, hogy úgy kell ránéznünk minden egyes emberre, hogy mindenkire féltő gonddal tekint az ég és föld Ura — az Isten. Ha rosszat, gonoszságot követ el velünk szemben egy embertestvérünk —, ezt csak azért teszi, mert nem tekintett az Istenre és nem olvashatta ki a mennyei Atya tekintetéből, hogy az örök szeretet rosszat, gonoszságot nem hagyhat jóvá és minden olyan cselekedetünkért meg kell fizetnünk a szenvedések adójával, ami ellentétben van a szeretet törvényével.

A rosszat jóval kell megfizetnünk, az igazságtalanságot igazsággal kell viszonoznunk, a durvaságot szelídséggel kell kieggyenlítenünk, az önző kapzsiságot önzetlen jósággal kell helyrehoznunk, az ellenünk elkövetett bűnt — megbocsátással kell kiengesztelnünk.

Így lefoszlik rólunk az emberi gyarlóság, nem érezzük meg az élet bajait és súlyát, mert megérezzük az Istennel az örök szeretettel való bensőséges kapcsolatot, átéljük, hogy aki szeretetben van, Istenben van és Isten van őbenne. Ez és csakis ez az Isten felé tekintő, az igazi Krisztusi szeretet irányvonala, emberi megvalósulása: ez a Karácsony a Szeretet ünnepének lényegbeli megünneplése.

*

1938. év Karácsonya forrongó nemzetközi, társadalmi és politikai válságban köszönt az egész világra. Az öt világrész visszhangzik a különféle jelszavaktól eszméktől, tervek kovácsolásától és megvalósításától. Nemzetek és fajok szövetkeznek egymással, hogy a zerősebb tömeg lehengerelhesse a gyengébbeket. Kiüssék a hatalmi fölényből a másikat és más irányzat kezébe adják a hatalom kormányrudját. Az egyes nemzeti határokon belül pártok és osztályok néznek egymással farkasszemet, hogy alkalmas pillanatban egymás fölé kerekedjenek. Ezért 1938. év Karácsonya csak piros betűs ünnep lesz, de hiányozni fog a lelkekből a béke, a szeretet szent valósága s a szeretetlenség léghuzama el fogja oltani a karácsonyfa gyertyáinak lobogását.

*

Amikor megkondulnak a karácsonyi harangok s hírdetni fogják a Szeretet égi követének, a názáreti Jézus megszületésének ünnepét, jusson eszünkbe az az embertársunk, aki ellen gyülölet él a szívünkben, emlékezzünk azokra, akik ellen vétkeztünk, gondoljunk azokra, akik ránk vannak utalva, felejtsünk el örökre minden sérelmet, amit ellenünk elkövettek, kapcsoljuk be szívünk-lelkünk minden érzelmét az Isten szívébe —, érezzük meg, hogy mi emberek egy nagy összetartozó család vagyunk, akiknek a Szeretet Istene az Édesatyja s akkor a karácsonyi harangok zengésében meg fogjuk hallani a mennyei énekkar fenséges melódiáját:

»*Dicsőség a magasságban Istennek és békesség a földön a jóakaratú embereknek!*«

*

Akik pedig ezt nem hallják, nem érzik meg, azok csak esznek, isznak, ünnepi ruhába öltözködnek, ajándékokat adnak, kapnak és várnak, de Karácsony szent ünnepén nem érzik meg a Karácsony lelkét — *Szeretet Istenét!*

Betlehemi éjjel

Irta: Baja Mihály.

Betlehemi éjjel,
Te vagy a világnak
Legragyogóbb napja:
Ekkor könyrűlt meg
Árvákon, mirajtunk
Mindnyájunknak Atyja.

Betelt az igéret:
Nem bünteti többé
A bűnt a halálban,
Ki leszállt a földre
Egy parányi gyermek
Édes mosolyában.

Angyalok, tiétek
E nagy éjszakának
Minden drága titka,
Ó, maradjatok még
Szivünk közelében,
Ne szálljatok vissza!

Végre annyi hű szem
Könnyein keresztül
Hadd nézzen az Égre,
Hadd zengjen az ének
Pásztorok, szegények
Gyönyörűségére.

Betlehemi csillag,
Le ne tűnj az égről:
Ragyogj a világra.
Hints mennyei csókot
Az Isten Fiának
Enyhe jászolára.

Jer, mutasd az útat
Bölcsnek és Királynak,
Hogy oda találjon...
És taníts meg újra,
Hogy a szeretetnél
Nincs szebb a világon!

Három és tél nap a Manrézában

Irta: dr Tarján Oszkár

róm. kath. egyházközségi tanácstag.

Ha valamely régen várt, kívánt, óhajtott esemény nagyon jól sikerült, ha életünkben valami nagyon szép, jó, kedves, kellemes, elragadó, meglepő, felejthetetlen volt s mély nyomokat hagyott szívünkben, lelkünkben, akkor azt szoktuk mondani: Élmény volt, felejthetetlen élmény! Ilyen élmény, ilyen felejthetetlen élmény volt az a három és fél nap, melyet szeptember havában a Manrezában eltöltöttem.

Vasárnap a déli sebes vonattal indultam a Debrecenből. A Nyugatira érkezés után meglepetés, később bosszúság ért. A kettes autóbusz kalauza nem tudta, hol van a Manréza, azt még megbocsátottam volna neki, de hogy a Labanc uccát sem tudta, az már boszszantott. Mikor azután szívszorongó meghatottsággal átléptem a Manréza küszöbét, hamar feledtem ezt a kis incidenst. A portán egy szívélyes férfi testvér, reverendás fráter fogadott, előtte pedig egy kis asztalkán huszonhét egyforma kartonlap feküdt. Az enyémen a következő adatok voltak. Szobaszám: 13. Név, állás. Lakóhely. Lelkigyakorlatot végzett: 575.

Felvidultam, amikor a 13-as szobaszámot megpillantottam. Itt már több szerencsém lesz, mint az autóbuszon. Én ugyanis augusztus 13-án, pénteken születtem pont 13 órakor, mint jó anyám gyakran mesélte. Minden vizsgámat 13-án, vagy pénteken tettem s most is lehetőleg 13-án vagy pénteken végzem a fontosabb dolgaimat.

A házirend elolvasása után lementem ismerkedni a télikertbe, mely egyben az olvasó is, érdekesebbnél érdekesebb könyvekkel, folyóiratokkal és körben a falakon sok-sok csoportképpel azokról, akik a lelkigyakorlatokon résztvettek s akik közt sok kedves ismerőst fedeztünk fel. A télikert egyébként előtere az ebédlőnek.

Már ott volt vezetőnk P. Révay Tibor, a Manréza jelenlegi igazgatója, aki nagyban megkönnyítette az ismerkedést s akinek egyéniségét a későbbiek során fogom megkísérelni jellemezni.

Háromnegyed nyolckor Veni Sanctére gyűltünk össze az I. emeleten levő kápolnában. Istenem ez a kápolna! Csodaszép. Mint egy ékszerdoboz. Három oltár fehér karrarai márványból. Gyönyörű falfestmények, üvegfestmények, este fényes világítás mennyezetről és oldalt. Lélekemelő, áhítatkeltő. Ezt látni kell. Leírni nem lehet.

Nyolc órakor volt a vacsora. A vacsora közben üdvözölte a lelkiatya a megjelenteket, külön kiemelve Debrecen képviselőjét. Ez alatt a vacsora alatt még szabad volt beszélgetni, sőt a kedves Páter unszolt is bennünket: tessék beszélgetni, dohányozni, dalolni, ami jól esik, ma még szabad; de mintha mindnyájunk lelkét átjárta volna a templom áhítata, csak csendben váltottunk néhány szót, úgybogy Tibor atyánk észlelődött, kérdezvén, ki kér reggel kávé helyett teát? Csak négyen jelentkeztek. Ejnye úgy látszik ateisták vannak túlnyomó-számban, — mondotta derűsen ...

Kilenc órakor bevezető előadás következett a földszinten levő előadóteremben, mely ugyanolyan terjedelmű, mint a fölötte levő kápolna, három egyszerűbb oltárral, előadói emelvénnyel s a hallgatóság részére kényelmes karosszékekkel. Az emelvénnyel szemben van egy trónszékszerű, bársonyos karosszék, ide ül mindig a hallgatóság séniora, a legidősebb, ez esetben egy nyugalmazott iskolaigazgató, aki 66 éves kora dacára fürgén, vidáman vett részt a lelkigyakorlatokon, immár negyedszer.

Az igen érdekes bevezető előadás után háromnegyed kilneckor rövid esti imára betértünk a kápolnába és tíz órára ki-ki szobájában volt és mély csend borult az épületre.

No most azután úgy gondolom, minden olvasómnál jelentkezik az a kérdés, hogy mit is csinál a lelkigyakorlatos a három nap alatt, nincsen-e unalom, hogyan lehet kibírni ezt a hosszú silenciumot? Ezekre a kérdésekre ad választ a lelkigyakorlatok napirendje.

Unatkozni nincs idő. Előrebocsájtom, sehol anyira nem nyer igazolást az a böles közmondás: Hallgatni arany! s hölgyeim és uraim nem is hiszik, milyen könnyű hallgatni!

Bizonyára lesz, aki kérdezi: De hát evés közben, — bár ilyenkor egyébként is illik a hallgatás, különösen halevés közben, — csak dukál egy-két szó, egy kis eszmecsere, pláne, ha huszonhét vagy még több férfi van együtt. Hogyan lehet itt megállni a szótlanságot? Erről is gondoskodás történt. Táplálkozás közben egy-egy novicius, — nekünk véletlenül éppen egy debreceni ifjú, Hortobágyi nevű, az ő kellemes, mély orgánumával, — felolvas igen érdekes könyvrészleteket pl. P. Banghának A Jezsuiták és az ők ellenségei című könyvből hallottunk mi, még eddig nem olvasott szemelvényeket. És most következik egy igen nehéz pont és feladat: Annak elmondása, hogy miről is beszélt hát a lelkivezető, miről is folytak az elmélkedések? Ezeket hűen visszaadni, de még csak megközelítően is, merész vállalkozás lenne.

Páterünk aranyos derűjével átszőtt, utánozhatatlan kedvességgel, közvetlenséggel, okos érveléssel, nagy alapos tudás, meggyőződéses, az életből vett példák voltak utolérhetetlen fegyverei a mindennapi elmélkedéseknél.

Kétféléről nem lesz itt szó — kezdte Tibor atya, — Isten létéről s arról, hogy lélek van! *Ez a kettő vitán felül áll.* Ezt vagy hiszed, vagy nem. Erről nincs mit beszélni. S akkor egy órán keresztül beszélt a Mindenhatóról s a lélekről olyan szépen, hogy még a szánkat is nyitva felejtettük. Honnan való vagyok? Mi a lét? Miért élek? Darwin, Häkel, a kezdet a vég! Milyen a viszony köztem és a földi dolgok között? Minden Istentől van. Ő a kezdet és a vég!

Azután beszélt a bűnről, a bűn biológiájáról, büntetéséről. Beszélt a halálról. Mindig készülni kell a halálra. De nem kell észnélkül siettetni eljövetelét. Minek iszol annyi bort, pálinkát, sört, ha tudod, hogy árt s egy félliter bor elfogyasztása után részeg leszel. Nem húzatok fogat borbéllyal, mert vérmérgezést kapok; csak olyannal engedem magam beretváltatni, aki tudja a mesterségét s nem kontárral, inassal, aki igyekszik faragott képet csinálni magának az én arcomból. Mikor halunk meg, nem tudjuk? A Manréza volt igazgatóját 46 éves korában, fürdés közben, a déli órákban, az intézet úszómedencéjében találták holtan.

Hol a pokol? Nem tudjuk. Talán a föld gyomrában ...

*

Én három napi szótlanságra tettem fogadalmat s ezt állottam is irgalom nélkül. A harmadik napon odajött hozzám egyik társam, egy járásbíró, ki már többször vett részt lelkigyakorlaton s aki ott ősmert meg az első este, azelőtt még híremet sem hallotta s a következőket súgta a fülembe: Tudt az a szokás, hogy a harmadik napon este, vacsora után, amikor vége a silenciumnak, a páter elbúcsúzik a lelkigyakorlatosoktól s erre valaki válaszolni szokott, megköszönve a lelkiatya fáradozását. Reád, — már mint énreám — gondoltunk, légy szíves vállald ezt a szerepet. Ujamat ajkamra téve, jeleztem, hogy nem beszélhetek, de vettem egy kis cédulát s a következőket írtam rá: »Ne haragudj kérlek, de fogadásom miatt nem beszélhetek. Ha nem lesz nálam alkalmasabb, szívesen mondok este néhány szót.«

Vacsora után nagyon szép szavakkal vett búcsút tőlünk Révay Páter, kiemelve, hogy mar régen nem voltak neki ily csendes, fegyelmezett, úri, megértő gyakorlatosai, mint aminők mi voltunk. Szavai után felhangzott a »halljuk Tarjánt« és én erre többek között a következő búcsúszavakat mondottam:

— Az én lelkemnek, szívemnek régi-régi vágya teljesült azzal, hogy ide eljöhettem. Minden várakozásomat felülmúlt az, amiben részem volt. S itt az énről áttérek a plurális majesztatikusra, a méltóságos többesre. Mi ennek túlnyomó részét annak az embernek köszönhetjük, akihez első sorban fordulok szavaimmal és úgy érzem mindnyájunk nevében beszélek akkor, amikor hálás köszönetet mondok a mi lelkiatyánknak főtisztelendő Páter Révay Tibor dr úrnak, aki általa vallott, de általunk kétkedéssel fogadott 64 éves életkora dacára fáradságot nem ismerő frisseséggel, közvetlenséggel, nagyképűségtől mentes mély tudással, tudománnyal, derűvel átszőtt elmélkedéseivel oly annyira rövidddé tette ezt az elmúlt három napot ...

Reggel az asztalon egy cédulát találtam ezzel a felírással: Mi a véleménye a Manrézáról? Én már is elkezdtem a propagandát. Nem titok, a következőket írtam válaszul: »Lelkemnek, szívemnek régi vágya teljesült azzal, hogy eljöhettem a Manrézába, melyről már sokat hallottam és mindig csak jót. Minden elképzelésemet felülmúlta az, amit itt találtam úgy a mentálisakban, mint a materiálisokban. Nagy csend, óriási rend, nyugalom, nincs rohanás, ajtócsapkodás, üzlet, rebach, káromkodás, frigység, lihegő verseny, hazudozás, ledérség — kis mennyország! ...

Karácsony

Karácsony este! ... Szent Karácsony este!
Mosolygó álom; ... örök tiszta fény!
Mint angyal szárnyak hozta égi szépség
Világits át az emberek szivén!

Komor, sötétlő özvés köde ül itt:
A Krisztus-arcrak fénye elveszett! ...
És sebet sebre tépő szörnyü harcban
Szenvedjük már csak ezt az életet!

A hit helyébe üres, balga gőg jött;
Törtető láz: vad, durva, — féktelen! ...
És már, már holt a szeretet varázsa:
A Krisztusé, — az örök, végtelen!

Karácsony — ágak csipkés gyertyalángja:
Te gyujts szivünkbe uj hitet nekünk,
Hogy minden csak egy tünő gonosz álom,
— Krisztus fénye áttör a világon, —
S egy szebb, egy jobb jövőbe ébredünk!

Zivuska Andor.

Az első karácsonyia

Az első karácsonyfa a legenda szerint még Adél császárnő korából ered a kilencedik századból. A később szentté avatott Adél, II. Rudolfnak, Burgundia királyának volt a lánya. Már nagyon fiatalon feleségül vette a szépséges királykisasszonyt Lotár, Olaszország királya, de már 19 éves korában özveggyé lett.

A fiatal özvegyre nehéz napok virradtak, Berenger, Ivrae őrgrófja bandita módon megtámadta a védtelen bús özvegyet, elrabolta országát és koronáját, őt magát pedig csecsemőgyermekével penészes börtönbe vetette. Mikor pedig azt hitte, hogy a szép özvegy már megpuhult, vissza akarta neki adni országát és koronáját, ha feleségül megy fiához. Adél az ajánlatot visszautasította. Nemsokára azonban Adél udvari papjának sikerült a fiatal özvegy királynét börtönéből kiszöktetnie s két komornája kíséretében lopva rejtett utakon Canossa várába kalauzolta. Nélkülözés teljes barangolásukban egy sürű fenyőerdőben rájuk esteledett. December 24-ike volt, tehát karácsony este. Tüzet raktak egy nagy fenyőfa alatt tartotta az udvari pap karácsonyi miséjét is s a vallásos Adél imája közben megfogadta, ha Isten szerencsés céljához segíti, a fenyőfás karácsonyestét minden évben megünnepli. Reggelre kelvén, hó esett és beborította szállongó pihéjével a karaván és a karácsonyfát.

A karácsonyéji táborozás még a melegen beburkolt csecsemőnek sem ártott. Két nappal később Canossába értek, ahol meglepő híreket hallottak. I. Ottó német császár nagy sereg élén sietett segítségére az elűzött Adélnak. Berengárt megverte és Adélnak visszaadta országát és koronáját. Hálából Adél felségül ment Ottó császárhoz s örök emlékü országában elrendelte a fenyőfás karácsonyest megünneplését.

Lélekkémhez

(Rajongód.)

Ha elkerülsz, ha nem szeretsz,
Ha emlékem fakulni kezd
— S én rajongód — szeretlek ...
Ugy-e nem haragszol érte,
Ha titokban követnélek,
S megbocsátod nekem ezt?

Ha könnyeim elfelejted,
Ha Rajongód kopott, szürke
Lesz majd egyszer már neked ...
Sóhajom úgy-e elszállhat
Házad felé és nem zárod
El az útját? ... Jaj, ne tedd!

Ha feledtél, ha megvetnél,
Ha megcsalnál, kinevetnél
S botor szívem még keresne
Téged vágyón akkor is,
Had pihenjen lábad előtt
Ne bántsd ... inkább bátorítsd!

S ha már minden bánat elül
És szivemben csend lesz belül
S a nagy Utra elmegyek ...
Lelkem ott is csak vár, keres,
Hogy végre ott enyém lehess
S üdvezüljek ott veled!

MEGYERY JÓZSEF.

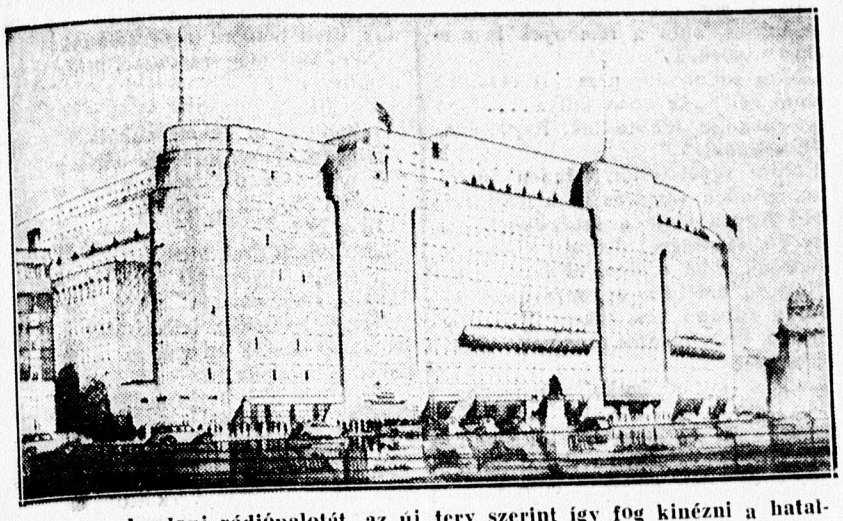

Átépítik a londoni rádiópalotát, az új terv szerint így fog kinézni a hatalmas épület.

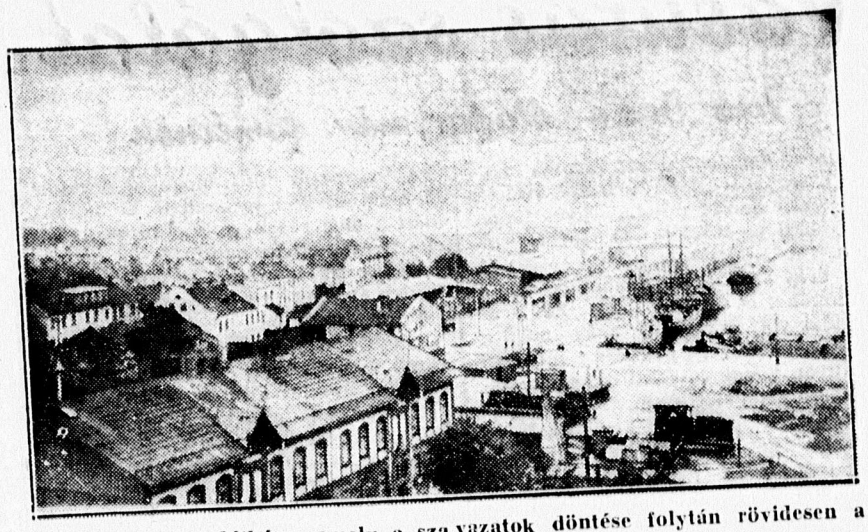

A Memel vidék látképe, amely a szavazatok döntése folytán rövidesen a német birodalomhoz fog tartozni.

Uj nyomokon a hajduság őszinte történetének megirásában

A legrégibb nyomok Debrecenhez vezetnek, mint a hajdúság főközpontjához. — Kiváltságok, melyeket egyedül a hajduk élveztek Debrecenben. — Hogyan alakult ki a főkapitányi rendszer, közigazgatás és bíráskodás. — Dr. Herpay Gábor főlevéltárnok értékes kutató munkája.

Sokat, sokszor írtak már a hajdú népről, mióta az oknyomozó magyar történetelemírás elindult azon az úton, mely ma már igen szép eredményekre mutathat rej. Sok mindent megírtak, de egységes hajdusági történelemről eddig nem beszélhettünk. Eddig, de most már lassanként erről is szó lehet,

mert a legujabb kutatások, adatok birtokában egyik leghivatottabb kutató tudósunk, a kiváló levéltárnok és országosan is elismerten nagy geneológus, dr. Herpay Gábor éppen geneológiai buvárkodásai alkalmával szedte össze törhetetlen hittel és rendületlen kitartással azokat az adatokat, melyek végre fényt vetnek a hajduság dicső multjára is.

Mielőtt a vele való érdekes beszélgetésre térnénk, megemlítjük, hogy még ma is úgy él a hajdu mult a magyar köztudatban, hogy valamikor ezek az elszánt legények marhahajesárok voltak, akiket hajtóknak neveztek, majd éppen elszántságuk és vakmerőségük miatt fegyveres embereknek is felfogadtak, aztán az osztrák uralom, a Habsburgok mérhetetlen elnyomó politikája azzal az érveléssel, hogy saját magát hadd pusztítsa a magyar, zsoldos seregei közé vette a hajdu népet, amikor a német kézen lévő végvárakban végezték a végvári vitézek, bizony nem egyszer martalóc életét és ott ártottak, pusztítottak, ahol éppen alkalom kínálkozott lopásra, rablásra, fosztogatásra.

Bocskay István, a nagy fejedelem érdeme, hogy ezt a népséget el tudta vonni a német zsoldból és már az álmosdi csatánál megmutatták ezek az elszánt katonák, hogy a magyar ügyért tudnak csak igazában harcolni, lelkesedni.

Az Álmosd környéki csatában szereplő hajduk egy része annak idején Kállóban és a többi német kézen lévő várban zsoldoskodott, innen az a vélemény, hogy a hajdufészkek egyike éppen Kálló volt, holott, mint alább látjuk, ennek csaknem az ellenkezője igaz... Már azért is így volt ez, mert az elszánt, alapjában német gyűlölő hajdu népség nem állotta a németet még akkor se, ha a sors a zsoldjába kényszerítette, ezért gyakori volt az összetűzés, sőt harc a szintén császári zsoldban lézengő németekkel. Bocskay tragikus halála után ismét zavaros idők következtek, amikor is a hajdúság immár, mint hatalom, beleszólt a fejedelemválasztásba, mert éppenséggel nem volt közömbös számára, hogy ki lesz az úra, ki lesz a fejedelem.

Mivel a hajduság Rákóczi Zsigmond mellé állott, az új fejedelem Boeskay mintájára uj hajdu telepeket létesitett, ekkor keletkeztek a szalontai, régeni és a többi hajdufészkek, melyek a törzs hajdufészektől, a később hajdukerületnek nevezett területtől távolabb estek...

Ennyit a kérdés ismeretéhez és most lássuk, hogy mit tudott meg hosszú kutató munkája alatt dr. Herpay Gábor a hajduság multjáról. Felkerestük vármegyei levéltári hivatalában, ahol hatalmas, fóliáns köteteknek beillő jegyzetgyüjteményei között fogad bennünket.

Ezek a jegyzetek tulajdonképen kész könyvek, csak kézzel irt kincsei még a magyar tudományos életnek, melyek megjelenésre, kiadásra várnak s mi hisszük, hogy éppen a fontosság és érdekesség fogja mielőbb könyvek alakjában megjelenő közkincsekké tenni...

Szívesen és örömmel beszél a hajdúságról és annak eddig ismeretlen történelmi adatairól, mint olyan ember, akivel egészen véletlenül kedvenc témájáról beszélgetnek.

— Régen gyüjtöm az adatokat és most végre egyik része ennek a gyüjtésnek készen áll kiadásra, — veszi elő az egyik fóliáns-jegyzet csomót, — ennél a munkánál az a feltevésem indította el a munkát, hogy okvetlen kell Debrecen multjában, életében olyan nyomoknak lenniök, melyek a hajdu néppel foglalkoznak. Igy kezdtem el a régi, eredeti jegyzőkönyvek alapján a kutatást és

ma már hatszáz olyan Debrecenbe letelepedett hajdu-családot irtam össze, mely családok a bécsi békekötés után, tehát 1606-ban telepedtek le ennek a városnak polgáraiként és ettől kezdődően itt éltek.

Ötszáz ragyogóan szép magyar névnél több szerepel ebben a gyüjteményben, olyan nevek, melyeknek viselői ma is élnek és nem is sejtik, hogy őseik egykor letelepedett szabad nemes hajduk voltak. Bacsó, Rásó, Salánki, Nádházi, Kuthi, Mátyus, Pongor, Rabatós, Szálkay, Rácz, Tarpai, Torma, Turbucz, Tőkés, Végh, Zöld, Lente, Szegi, Szilasi és a többi jó magyar nevű családok öse itt vert szállást itt kapott otthont. Összeírtam ezeket a családokat 1606-tól egészen 1660 évig bezárólag.

Én abból indultam ki, hogy Boeskay Debrecen környékén telepitette le a hajdukat, akkor ennek a városnak is van valami köze a hajdu multhoz. Hogy jó nyomon indultam el, arra fényes bizonyság ez a névsor, ami azt bizonyitja, hogy a legtöbb hajdu éppen ebben a városban telepedett le és az igazi hajdu központ Debrecen volt.

Debrecen mindig féltékenyen őrizte privilégiumait, jogait és ezekben a kiváltságokban nem részesített senkit. Ha gyülésre pl. beállított a török, mely pedig nagy hatalom volt, a tanácsbeliek fejükbe csapták a föveget, elrikkantották magukat, hogy koresma és nem tanácsház többé a gyülés, ami azt jelentette, hogy senki ember fiától beleszólást el nem fogadtak ügyeik intézésébe.

Annál meglepőbb volt részemre a felfedezés, hogy ezek a jogaikra büszke és féltékeny debrecenieck a tanácsba beválasztottak ettől az időtől kezdődően két, három hajdu hadnagyot, kapitányt, mely beválasztásnak az a magyarázata, hogy a város civil polgárai és a hajduk között felmerült vitás, bíráskodási esetekben ezek a vezető, beválasztott tanácsbeli hajdu tisztek intézték a békéltetési eljárást.

— Hogy mi vezette erre az engedményre a debrecenieket, arra is megtaláljuk a feleletet. Ezek a hajduk a bécsi béke után, tehát akkor, amikor a fosztogató német hadakat leverték s a fosztogatásból haracsolt sok, sok ingó és bingó marhát, aranyat, drágaságot visszaszedték, tehát mint igen gazdag, igen vagyonos emberek Debrecen gazdasági életébe éppen a gazdag német zsákmányból súlyos értékeket hoztak, tehát érdemes volt őket befogadni, nekik szállást és telket adni, jó pénzért. Hogy ezek a hajduk vagyonos, kinces legények voltak, bizonyítja éppen az én kutatásom másik eredménye,

mely szerint a debreceni hajduk megvásárolták Mikepéres községet teljesen a péresiektől, Dobóktól, Csultoktól és éppen Herpay Péter kuruc hadnagy egykori atyámfia is egyik ilyen vásárlófél volt. Kabát pedig, ezt a másik ekkor lett hajdu szállást magától a töröktől vették meg jó pénzen, friss pénzen...

— Kutatásaim rávilágítanak arra is, hogy alakult ki a később ismert hajdukerület bíróskodásával, közigazgatásával. Azt állapítottam meg, hogy a hajdukerület hét városa, melyek Bocskaytól nyerték a szabadságot és javakat az egykori jegyzőkönyvek alapján megállapítható, hogy semmiféle függőviszonyban egymással nem voltak. Minden város intézte a saját ügyei, bajait belátása szerint, a fellebbezéseket pedig egyenesen a kassai generálishoz kellett intézni, tudniillik a kassai generális volt a teljhatalmu ura a hajduságnak is. Hogy mi vezette aztán a hajdukat arra, hogy tömörülvén egységes hajdukerületet alkossanak? Egyszerű most már erre is a felelet: a közös sors, a közös nyomoruság.

A szabolcsmegyei és szepesi kamarák által kivetett magas adók, melyeket a katonaság szállásolására, tartására vetettek ki, az ember és lóporció igazságos elosztása indította arra a hajdukat, hogy közös sorsuk közös intézésére megteremtsék a hajdukerületet.

1698-ban jöttek össze először ilyen közös tanácskozásra és első hajdu főkapitánynak megválasztották Dézsány Istvánt, akit Lipót császár és király is megerősitett ebben az állásban, ettől az időtől van jegyzőkönyvük is a hajduknak.

— A kerületi bíráskodást és közigazgatást pedig a Rákóczi-féle szabadság mozgalom teremtette meg. — Az történt ugyanis, hogy a fellebbezések és ügyek intézése a hajdu főkapitány választás után is a kassai generálishoz tartozott és a hosszú harc, a bizonytalan élet aztán módot adott arra, hogy a megalakult Hajdukerületnek hét városa a kassai főkapitányi jogot kapott arra, hogy ideiglenesen a főkapitány intézzen el egyes fellebbezéseket és akkor, 1703-ban lett Téglás, Kálló és Balmazujváros is hajdúvárossá, ezzel tiz ilyen városról szól a megmaradt bizonyság és most már a tiz hajdu város élére Rákóczi Ferenc fejedelem Buday István kassai generálist állította, tehát nem is választották az uj főkapitányt, hanem a fejedelem nevezte ki.

Mivel nehéz volt a vele való érintkezés, a hajduk jogot kaptak egy viccekapitány választására, aki helyben lakjék, ekkor választották meg Fogarassy Tamást, Hajdúböszörmény nótáriusát, aki aztán kassai főkapitányi engedéllyel nem a tiz, csak a régi hét hajdu város életét, közigazgatási és bíráskodási ügyeit intézte.

Ebből az intézkedési jogból nőtt ki a hajdukerület közigazgatása, mert a közös ügyek megbeszélésre joga lett összehívni a hét város vezetőségét.

Uj szint, uj adatok sorát mondta el néhány perc alatt dr. Herpay Gábor a hajduk történetéből, abból az évekre kiterjedő értékes kutató munkából, mely Debrecenre és a környéki hajdunépre érdekes és értékes történeti adatok tárházából csak mutatvány, mely adatokból közelesen megszületik a hajdu nép igazi, őszinte történelme.

Szalacsy Rácz Imre.

Vasutas szolgálat

Irta Barta Aladár máv. főmérnök

1938 év ősze, majdnem pirosra festette országunk határát. Késen volt az élni akaró ország minden egyes tagja.

A vasúti társadalom is sorompóba állott.

24 órás szolgálatra rendelték be a mérnököket is. De ez nem 24 órás szolgálat volt, hanem 36 órás, mivel a 24 óra leteltével gyakran motoros hajtányon vonalbeutazást is tartottunk. Ellenőrző szolgálatra mentünk a pályara, a legnagyobb készséggel és örömmel.

Éjjel az iroda pamlagán, sötétben fekve gondolkodom azon, mi a teendőm légitámadás esetén? Meghitt társaságot folytatok így magamban. Napnál hulló napfények ragyogtak a rozsdásodó levelek lemezén és most éjjel, — testünk összebarátkozzék a repülőgépek bombáival? — A nyugtalanító bizonytalanságok kirobbanó feszültsége, egy 1915. évi háborús eseményemet idézte elő, amely a hóviharban zajlott le. Az eseményt az iroda sötétségében újból átéltem.

Hogy is volt?

*

Chozsimirc falu mellett ástuk be magunkat az agyagba. Nehány napig nyugodtan élveztük a fehérre festett téli táj szépségeit.

Kicsi életet befutott kadettem, pislálkodó tót őrmesterem, cvikkeres mérnökhallgató önkéntesem, ki-ki, a maga filozófiáján magyarázza a háborút, este, amikor kicsi tiszti fedezékemben összegyültek.

Parancsot kap az ezred, hogy tisztipatrult küldjön ki az ellenség felé, megludni és meggyőződni arról, mi igaz abból, hogy sok az előretolt előőrsök száma es mi a közeli célja az ellenségnek? Tábori telefonunkon jelentkeztem, felhatalmazást kaptam.

Összeállítottam a társaságot és jóval éjfél előtt elindulok a misztikus bizonytalanság felé.

Ezek a mi harcosaink igazi harcfiak.

Jókedvükben nagyzási hóbortba is estek, mivel a hóviharban lyukat akarnak lőni. Az ellenséget akarjuk fészkükből kizavarni. Helyismeret és üres sóhajtások elhangzása nélkül megyünk: Előre!

Az egész ruhatáram rajtam van e hátborzongató homozdulásban. Most már a fájókint, örömmel szenvedem, pesszimisztikus gondolataim nincsenek. De igen! Egy aggályom van csak. Aggódni családom fennmaradásának lehetőségéért, aggódni az ellenség családjáért.

Csillagalakú fehér képződmények lebegnek, hókristályok csillognak a fenséges fehér síkon.

A hótakarón haladunk előre, az ellenség ellen, akit még nem látunk, de tudjuk azt, hogy felfejlődött frontunkkal szemben, talán párhuzamos vonalban vannak a vastag hórétegbe ásva. A meleg hótakaró alatt védett helyen várják támadásunkat, a szűzfehér lepedőnek piros színűre csepegtetését.

Lecsökkentett látással haladunk előre. Valóságos ködösségre fujta a keletkezett szél a láthatárt. Szürke ködszerűség, amely átlátszó finom szürkeségéből átfuvolázta magát a sötétebb szürkére és felforgatta, a hóréteg fehérre zománcozott felületét, kimarta alóla, a szalicilszerű hókristályt, hogy a megriadt kristály szemecskék a végtelen űrben pajzán játékot üzzenek velünk.

Minden jégkristály, amely katonáink csillogó szemébe ütődött, Tiszavirág életűvé vált. Elolvadt. Meghalt. A halottszemecskéket letöröltük, másképpen sírni úgyse tudtunk. Az elhalt szemecske helyébe más millió szem ébredt fel és kergette egymást a sivatag végtelenségébe.

A vízcsepp és hóanyagforgalom izommunkánkat serkentette, a lábunk alatt a megpréselt, a megsüppedt, hóréteg recsegett-ropogott.

Rohanunk a dicsőség felé, amelyet esetleg életünk rövidítésével kell megváltanunk.

Beleborzongunk a hóviharba. A kavargó és széltől hajtott hótömegbe sodródunk. Indulat kitörést követni szokott klasszifikálhatatlan kifejezést nem hallunk egyik bajtárs ajkáról sem.

A lelki összeomlás fájdalmát, ha követné a test fizikai megfájulása, ez itt zokszó nélkül megy végbe. Nem lelki összeomlás ez, hanem a kebel olvasztó medencéjében végbement tisztítótűz: szeretni az ellenséget is.

Ilyen szellemi meteortörmelékek hullanak keblünkre: izzótűzzel lőni és szívbelileg szeretni embertársunkat.

Előre! Szépnek, jónak, stílusosnak találom az időt. Majd önpusztító gondolataimból felriadva, középkoros szemmel nézek a kavargó hórengetegbe és azontúl látni vélem az ellenséget!

De hopp! Egy éjszakai gránát lecsapódását követi egy néhány schrapnell, hogy megfélemlítsék drága embereimet. Futunk elalélt testünkkel, ösztönösen: csak »előre«!

Ni-ni, Gefreiter Malek, Korporal Bánowszky, őrmester Matyóka, mi van magukkal?

Miért nidereznek?

»Hadnagy úr! a gödörben muszkák vannak!« De már az őrmester is alig bír szuszogni a megindultságtól. Lekapja válláról fegyverét és a mellettem lévő gödörhöz ugrik Matyóka is, lövésreemeli emeli fegyverét.

»Ki az?« Szól le a gödörbe.

Nincs válasz. Matyóka, az égnek a hátát mutató, szürkés ruhájú embernek döfi a fegyveragyát. Üres kongás. »Orosz halott«, — mondja Matyóka. A test felpuffadva, összegémberedve.

Igen, itt harcok folytak, a két frontközti területen, s miután a két ellenfél beásta magát, a halottaknak gödrőt ástak ugyan, de kicsi idő miatt az elföldelésük elmaradt.

Önkéntes Weisz jelenti: »Hadnagy úr! az egyik gödörben egy fényes pontot látok.« Megnézem a gödör széléről. Kihült testek hullafoltokkal, felpuffadt hassal büzös rothadó szagot árasztva. Ezt a látományt megfesteni tökéletesebben és hivebben nem lehet, aminthogy ezt csoportosítva, holthűséggel láttuk. Tisztnek ujján brilliáns gyűrű ragyog. »Nem szabad hozzá nyulni fiúk, hanem: Előre!«

Hol az ellenség? A szél az nem ellenség, az otthon is van. A havazást ismerem attól a kortól, amikor a jegeces szemeket cukorkának említettem. A jeges földkéreg régi ismerősöm. Szeretem hallani a recsegő-ropogását a lában alatt. Ez sem ellenség. A halottak sem ellenségeim. Fegyverem és fegyvertársaim, hozzám tartozók, védőim, szerető barátaim.

Az ellenség felől, elengedett világító rakéták száraz villámrózsái, tarka ezüstszínű levelezésbe mennek át és szárnyukat csapkodják, huhogva keresnek bennünket. Ez már ellenség és most már az imbolyogva szálldogáló hószemeket is ellenségnek tekintem. Ritkul és imbolyog a hószem. A foszladozó köd pedig folytogató életösztönömet elhomályosítja a sötét éjszakában.

Ez már ellenségünk.

Keresem az élő ellenséget, aki vérem csurgását várja hónapok óta.

„Gyere mellém infanterist, Szotak fiam, mit is énekeltél a multkor a sötétségben, a végtelen éjszakában, a fedezékben mellettem? Ne félj, fiam, akarom hallani nótádat, itt, ahol mi igazítjuk sorsunkat, itt, a fehér sivatagban, itt, ahol a remények is csalódást okoznak."

„Nem tudok én, nem jut eszembe semmi se!" „Az apád kutya....! ha nem énekelsz, kiköttetlek! Rajta, énekelj, azonnal!"

Kőhint egyet-kettőt, minden mondása, minden verssora után teszi ezt. Hadd legyen ideje a szóéneknek, a ragyogó, szépséggel diszitett világürbe behatolni, abba a tüzes csillagos ürbe keringeni, amelyen át hozzánk, felénk, a zuhanó vas, tüzességgel fog huhogni, hogy pirosas arcukból a vért megfakassza.

Lágyan, bután énekel, de meghatottan így:

„Sirhat, zokoghat, az az édes anya,
Kinek háboruba megy a fia.
Kezét vagy lábát golyóval ellövik,
Szegény katonát, hazájába viszik.

Pajtás, hogyha látsz rajtam egy vérsebet,
Töltsd meg fegyvered, lőjj agyon engemet,
Vagy szuronyodat szegezd a szívemnek,
Ne hagyj sokáig szenvedni engemet.
»Jól van fiam igen, szép a nótád.«

Embereim, boldog ölelő, egymásba fonódással juttatják kifejezésre meghatottságukat.

Testünk izmai dinamikus frissességgel lázadoznak, a vér arcunkba zudul... Ami itt körülöttem történik, az nem illuziófosztó álom, ez reális valóság. Ez a lélek kicsiszolt brillians értéke, amely többet ér a boltról esetleg elrabolt brilliáns gyürünél.

Ennek az éneknek szuggeráló ereje van. Ahol ülünk, a havon, itt a gondolatokat nem kontigentálják, magától fakad az egyszerű, tiszta elgondolás és cselekedet.

„Na, igen, őrmester Matyóka, mielőtt tovább mennénk, Csintalant is szeretném énekeltetni aztán: Előre!"

„Hadnagy úr! A csintalan messze van tőlünk, jobbra 100 lépésnyire s alig tud járni, mivel magával hozott 5 muszka sajkát, 10 darab apró láncot, egy vasalót, 5 orosz szuronyt és a gatyája szára a cipőtől a combjáig búzával van megrakva. A mult éjjel a mögöttünk lévő tanyán pakolta magára, szabadságra akart menni és ezeket a lim-lomokat beteg nagyanyjának akarta haza vinni."

Csintalan jöjjön hozzám „eins, zwei!" parancsoltam.

„Te csintalan fiam, mit cipelsz magaddal? Hiszen ez az értéketelen semmik itten betegre rogyasztanak?!"

Nem vált meg vasékszereitől, sem a hombárjától.

Énekli:

»Hadnagy ur fekete subája,
Barna kislány, húzódik alája,
Mennél jobban huzódik alája,
Annál jobban ki látszik a —
Mi a Te?
Eins, zwei, drei, vier,
A fehér lábaszára!«
»Auf, fiúk, előre!«

Jászay kadettem felbocsátja rakétáját, hogy lássák, mi van az előtérben, hol az ellenségünk?

Izgul a levegő. Jajgatások itt-ott, felszakadó világosság bontakozik ki. Jobbról-balról fegyvertüzek.

Mi is hanyatvágódunk és megindítjuk tüzünket. Fegyverkattogásunk 11 óráig tartott, míg Békássy százados zászlóaljával a két front közti területet az ellenség apró kis csapataitól meg nem tisztította.

A Napheve nem idegesítette a hóborította síkság felületét, nem sütött, nem mutatkozott. Előőrségemre sugarait nem lövelte és inkább ködös, fátyolos függönyét bocsátotta a völgyre, hogy az apró szétszórt kis házakból kiszűremlő pontfények, a hótengeren tündöklő tájképpel kárpótoljanak bennünket.

*

Akkor vértől áztatott földön jártunk, csatangoltunk, hirt, dicsőséget szerezni Országunknak.

És mégis durva »műtétet« végeztek Országunkon, amelynek vágása 20 éven át okozott fájdalmat, keserűséget.

Elmult a világháború zaja, amelyre ilyen rendkívüli állapotban ma csak emlék nekünk; emlék az elszenvedett múltról, amelyre ilyen rendkívüli állapotban gondolunk félálomban, terbes szolgálatunkkor.

Most vérömlés nélkül, önállóan végeztünk plasztikai műtétet, hangzavarok kikapcsolásával. Bár a visszajuttatott terület Magyar szempontból nem nagy, de mégis, ez az Országunk felett elhuzódó koronázó dísz, nekünk tündérföldet jelentsen csillámló vízfelületével, a folyóvíz felületén játszadozó Napkévéivel, mennyfényezett hegyeivel, erdeivel és kedves — okos és jó embereivel.

Rég elmult boldog idők napsütéses fénye újból helyet kíván az Alföldön.

Gyertek-gyertek felvidékiek, jöjjetek, jöjjetek alföldiek, közelebb egymáshoz, az ölelésre, az édes testvéri csókra.

Karácsony estéjén...

Karácsony estjén szállj magadba...
Tisztisd meg bűnös lelkedet,
Hogy tisztult szemmel megláthassad:
A bethlehemi gyermeket...

Ha szíved, lelked durván ütik,
S ezer kínnak kínjával fáj,
Ha ártatlanul meghurcolnak,
Csak tűrj... és emelt fővel járj!

S gondolj Jézusra, hogyha szenvedsz.
Aki csak azért született,
Hogy más bűnéért él'tét adja
S megszentelé a feszületet.

S gondolj Jézusra, ha lelked vérzik...
Neki hét sebe vérzett
És mégis mindnek megbocsátott,
Aki ellene vétkezett.

Karácsony estjén szállj magadba...
Tisztisd a szennytől lelkedet,
Hogy tisztult szemmel megláthassad:
A bethlehemi gyermeket!

Debrecen, 1938. dec. hó. GAYNÉ, B. EDY.

ASSZONYOK DEBRECZENJE

Ünnepet

ülünk. Asszonyom, olyan ünnepet, mely húsz esztendeig váratott magára. Nem teljes, nem egész, nem az igazi örömteljes ünnep ez, de már mégis ünnep. Olyan, milyen a szép béke esztendőkben rossz években volt.

Ünnep, de nem egészen békebeli ünnep.

Mert mi vártunk, többet vártunk húsz esztendőn keresztül és most, amikor egy keveset kaptunk, legalább ünnepibb hangulatunk van.

Mi többet, jóval többet vártunk.

Erre a várakozásra minden jogunk meg volt és meg van.

Jól tudjuk, hogy ez is eredmény, de még se az, amire titkon számítottunk húsz esztendőn keresztül az esztendők minden napján.

De most nem akarunk zúgolódni.

Nem akarunk hálátlanoknak látszani az isteni gondviseléssel szemben, mert ez az eredmény kezdetnek minden esetre nagy érték. Elvégre egymillió emberrel többen vagyunk, egymillió lélekkel többen hirdetjük, hogy hívei vagyunk a magyar gondolatnak és édes hazának. Egymillió ember nagy tömeg, éppen azért hálásak vagyunk az Istennek, hogy ennyi jót tett velünk éppen a Béke szent ünnepe előtt, de valljuk, hirdetjük, hogy ezen a megkezdett úton tovább akarunk menni. Mi még többet akarunk, s hisszük, hogy erre a többre Isten is segít bennünket.

A szent estén tehát ezzel a gondolattal és lelkülettel, Isten akaratának megérzésével és ebben az akaratban való megnyugvással érezzük, hogy a megindult győzelmes igazság elhozza előbb, utóbb a teljes győzelmet, a szent Békét, melyet húsz esztendőn keresztül vártunk imádságos lélekkel és hittel...

Agy, Oly, Lotty, Putty vigyázat

Az ypszilonbetegséget a vezetéknevek után megkapták a kersztnevek is. Az angolutánzó ypszilonos divathóbort a báli tudósításokban szereplő hölgyek keresztneveiben egyre gyakoribb és erről a hóbortról most alaposan leszedi a keresztvizet a Magyarosan című nyelvművelő folyóirat legfrissebb számában Zolnai Gyula.

A magyar helyesírásban az i hangot y-nal írni helytelen. Az még megjárja, hogy ha például Anci, Emmi, Eszti nevű hölgyek ypszlonosítják keresztnevüket, de amikor g, l, n, t, mássalhangzók mellé kerül az ypszilon, furcsa olvasási bajokkal kell számolni. A Lotti és Putti nevű hölgyek rosszul teszik, ha ypszilonosítanak, mert a nevüket könnyen úgy olvashatják, hogy lotty és putty, így azután a modernizált, ragyogó keresztnevüket könnyen indulatszónak érthetik. De történhet olyan eset is, hogy Ili és Oli jár rosszul: »Oly szép volt, hogy ki sem mondhatom,« ebből a mondatból senki sem gondol arra, hogy — Oli kisasszony csodálatos szépségét akarja érzékeltetni az író. Ági neveztű kisasszonyaink óvatosságból az ypszilonosítás mániája közben keresztnevükbe belebiggyesztették a régieskedő h betűt, Ághy-nak írják magukat, nehogy Ágy-nak nevezzék őket.

De jaj azoknak is, akik a kettőspontot kedvelik keresztnevük a betűjén és azt írják, hogy Bäby, Mädy. Ezt angolosnak tartják, holott az angolban nincs umlautos betű, ez az írásmód teljesen németes.

Az angolimádat szülte, hogy a magyar Mari helyett Maryt írnak a hölgyek. Az utóbbi előkelőbbnek tetszik, magyar alakját polgáriabbnak hiszik. Ezen a bajon lehet segíteni. Olyan nőneveket kell választani, amelyek előkelősködésre nem csábítanak és hozzánk közel állanak. A Hortense, Stefanie, Valérie nevek magyartalanok, de viszont manapság nagyon divatosak, pedig magyarul is le lehet őket írni, úgy hogy »előkelőségüket« megőrizzék: Hortenzia, Stefánia, Valéria.

A keresztnevek magyartalan divatja a mai nemzedékre nézve részben már alig lehet megváltoztatni, de még mindig magyarabbá lehet tenni az olyan neveket, amelyeknek van már régibb megmagyarosodott, vagy hozzánk közelebbálló latinos alakjuk. Marianne helyett például nagyon jó a Mária Anna vagy Marianna. A Magyarosan a leányiskoláktól várja, hogy a női keresztnevek megmagyarosodjanak.

Az idei szőrmedivat

Az idei divatban legszembetűnőbb a változás a szőrmekabátoknál. Míg eddig nagyobbrészt klasszikusan egyenes, vagy derékbaszabott kabátokat készítettek a legelőkelőbb párisi szőrmeházak: adig az idén majdnem olyan sokféle változatot látunk a szőrmékben, mint akár a toalettekben.

Néhány év előtt ki gondolta volna, hogy a perzsakabátokat antilop derékrész beállításával olyan harangos szabással fogják készíteni, mint akár egy ballerina szoknyáját.

Idén nemcsak perzsából, hanem még a vastag biberből is látunk ilyen harangosan készült fazónokat. Gyakran szőrméből vagy antilopból készílik a derékrészt, hogy a kabát viselője derékban abszolut karcsú legyen, de gyakran széles antilop- vagy bőrövvel helyettesítik ezt a szőrmébe beállított széles övszerű pántot.

A nagy bundagallérok teljesen eltűntek a kabátokról. Míg a fantasztikus értékű, drága szőrme bundák is gallér nélkül, vagy egész parányi, álló, vagy visszahajtott sálgallérral készülnek. Érdekes, hogy a nemes prémből, a nerzből, breitschvantzból készült kabátok sem egészen hosszúak, mindig látni tenyérnyit a ruhából.

A derékbaszabott kabátokkal ellentétben sok hátul már válltól kiindulva harangos szőrmekabátot is készítenek. Szilszkinből, biberből s nutriából nagyon szépek ezek a modellek.

Az ujjakban is nagy a változatosság. A válliban puffos, lefelé szűkülő ujjak mellett sok olyan bőujjat is készítenek, amely csuklóban van összefogva. De divatosak a csuklóban nyitott, harangalakú ujjak is.

Viszont, a legelőkelőbb párisi divatkreátorok idén nagyon sok perzsa kabátot mutat, elegáns délutáni ruhákhoz. Sőt, egyik modelljén a perzsakabátot szilszkinnel van kombinálva. Derékig a kabát szilszkin, deréktól kezdve a szoknyarésze breitschvanz-perzsa.

Érdekesek a nerzskabátok is, amelyeknél hátul egyenesen futnak a csíkok, elől diagonás vonalban, az ujjon pedig keresztbe.

Molineaux az egész vékony, szinte selyem finomságú breitschvanzból csípőig érő, bőhátú kabátot készít, vattelinnal vastagon bélelve és paplanszerűen lesteppelve.

A csípőig érő, vagy ennél rövidebb szőrmekabátok nagyon divatosak az idén.

Nagyon divatosak a szőrmekeppek is, a keppek legtöbbször csípőig érnek, de láttunk hétnyolcados, sőt estélyre földig érő szőrmekeppeket is.

A nemes szőrmék mellett, természetesen idén is sok olcsó szőrméből való kabátot készítenek. Elegáns kabátok készülnek az olcsóbb minőségű fekete, nyírott bárányból is. Sporthoz a legdrágább párisi szőrmeházak is mutatnak bárányborból készült, vagy bárányborrel bélelt kabátokat.

A kapucin

A kapucin rendkívül divatos Párisban. Sportbundákon, uccai kosztümökön sok esetben helyettesítette a szőrmegallért kapucin. Természetesen szép időben nappal Párisban sem fog senki a parányi kalapra borított kapucinnal sétálni, de autóutazásnál, havas időben, nagy hidegben kitűnő szolgálatot tesz és talán nem is lesz olyan feltűnő az egyébként mindenkinek jól álló szőrmekapucini a szőrmekabátokon. Megvédi az estélyi frizurát a széltől és ami nem kevésbé fontos, a fejet a hidegtől. Sportbunda alig készülhet kapucini nélkül.

Heti étlap

Hétfő. Ebéd: Lebbencsleves, tüzdelt tűrücomb makarónival, burgonyapürével. — Vacsora: Hideg felvágott, tea, keksz.

Kedd. Ebéd: Gulyásleves, tepertős túróscsusza. — Vacsora: Kocsonya, sült gesztenye.

Szerda. Ebéd: Gombaleves, fogolysült rizzsel. — Vacsora: Velőstekercs, sajt.

Csütörtök. Ebéd: Csirkeaprólékleves, töltött csirke burkonyakörettel. — Vacsora: Rakottburgonya uborkával.

Péntek. Ebéd: Paradicsomleves, rántott hal, burgonyasaláta. — Vacsora: Sült burgonya vajjal, tea, apró sütemény.

Szombat. Ebéd: Húsleves, főtt hús paradicsommártással és burgonyával. Vacsora: Rizottó céklával, alma.

Vasárnap. Ebéd: Karfiol-leves, kacsasült vereskáposztával, burgonyapürével, gesztenyetorta. — Vacsora: Ludaskása uborkával, szőlő, déli torta.

Különfélék

A Velencében megtartott biennallei filmverseny zsűrijének egyetlen nőtagja Mile Metterholm svéd hölgy volt, aki érdekes szabású ruháihoz, nyakában állandóan svéd háziipari kendőt és csattot viselt.

*

A Balkán nálunk vásárol. A legelőkelőbb konstantinápolyi divatszalón tulajdonosnő, Madmü Huryé vezetése alatt egy nagyobb divatszakmai társaság már két hete Budapesten tartózkodik és Bécs helyett itt szerzik be szőrme, ruha és kellék újdonságaikat.

*

A kopenhágai miss Europa választáson résztvett egy magyar hölgy is, Zalay Anna.

*

A párisi divatvilágban is akadt híve a vegetáriánus étkezésnek. A leghíresebb párisi mannequin, az orosz származású Lud Maggy Ruff gyönyörű toalettjeinek bemutatója, a legragyogóbb termetű hölgy, reggelire csak friss gyümölcsöt és tejet iszik és este csak egy egész gyenge, legtöbbször hústalan ebédet eszik apjánál, akinek orosz vendéglője van.

*

A Sketch című angol világlap egész oldalon hozza Masirevich Mária színes képét, londoni volt követünk leányáét, akit lelkes angolbarátnak és a londoni társaság kedvencének nevez, megjegyezve, hogy sok magyar író művét fordította le angolra és egyike a legelegánsabb hölgyeknek. Ami nagy szó az angoloknál.

Receptek

Finom túróslepény. Negyed kiló lisztet egy deka élesztőt, tejjel összevéve, kovászt csinálunk. Ha megkelt, hozzáadunk csapp sót, egy diónagyságú vajat, egy tojás sárgáját, egy kanál porcukrot, egy deci tejfelt, az egészet tejjel összedagasztjuk, jól kidolgozzuk és kelni hagyjuk. Ha megkelt, kisodorjuk, középnagyságú tepsibe tesszük és a következő tölteléket kenjük a tetejére: fél kiló finom tehéntúrót, egy deci tejfelt, két tojás sárgáját, ízlés szerinti cukrot, egy darabka vajat, öt deka mazsolát jól összedolgozunk, ezt a masszát a tészta tetejére tesszük, világos sárgára sütjük, ha kihűlt, hosszúkás szeleteket vágunk belőle, melegen lecukrozzuk.

A kinai copf világrekordja

A kínai copf világrekordot állított fel, de nem ám valahol a Jangcse mellett, hanem — Londonban.

A Stafford melletti Doxeyben lakó Mrs. Verron Mayer anyai kötelességei közt volt egy nagyon kellemetlen is: hogy hazajuthasson, naponta kénytelen volt feltolni egy meredek dombon a két csemetéjével megterhelt gyerekkocsit. Addig panaszkodott, míg végre férjének, aki elektrotechnikus, nagyszerű ötlete támadt: a gyerekkocsi egyik kerekére kis elektromotort szerelt fel, amely a nehéz „hegyi túrán" pompás segítségnek bizonyult.

Mrs. Vernon Mayer nagyon elégedett volt az új helyzettel. De csak pár napig, mert közbelépett Szent Bürokrácius Kínaicopf: Mr. Vernon, mint egy mechanizált gyerekkocsi tulajdonosa, Londonból a közlekedésügyi minisztériumtól a következő ünnepélyes rendeletet kapta:

1. Fizessen évente 4 font 10 shilling adót.

2. Szerezzen autóvezetői igazolványt.

3. Eszközöljön baleset elleni biztosítást.

4. Szereljen fel a gyerekkocsira táblát lajstromozott járműszámmal.

5. A motorral járó gyerekkocsit ne tolja a gyalogjárón.

6. Szerelje fel a gyerekkocsit két fékkel és jelzőkürttel.

... Mrs. Vernon Mayer újra motor nélkül tolja a gyerekkocsit.

MODERN HÖLGY.

— Hol voltál?

— Esküvőn.

— Érdekes volt?

— Nem nagyon.

— Ki volt a menyasszony?

— Én.

A MENYASSZONY

— Nagysága, kérem, kezét csókolom, tizennégy nap múlva elmegyek, kezét csókolom, mert férjhez megyek.

— Ah, nagyszerű! És ki veszi el?

— A sarki rendőr.

— Úgy? Hogy hívják?

— Azt nem tudom, kezét csókolom, de a számát: 501.

LUDAS MATYI

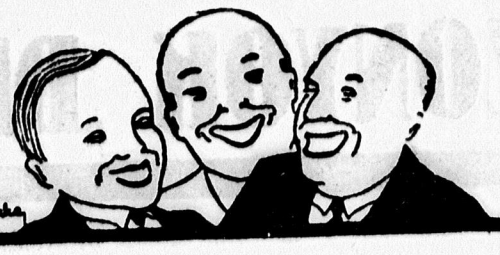

Az igazmondás széruma

(Szatira.)

Irta: *Szabó József Sándor.*

(Színhely: Orvoskongresszus. Dr Nobei Odisszeus beszámolóját tartja legújabb vizsgálódásainak eredményéről. Nagyszakállú, hajlotthátú úr; meglátszik rajta, hogy egész életét tudományos vizsgálódásnak szentelte; a mások sorsát hordozta szívén s közben teljesen elfeledkezett arról, hogy magával is törődjék valamit. A tudós prototipusa.)

Igen tisztelt Kongresszus!

Két évtized verítékes munkájáról akarok önöknek most szerény előadásomban beszámolni. Munkámmal, melyet különösen ajánlok a törvényszéki orvosi karon működő igentiszteit kollégáim nagybecsű figyelmébe, — az volt a célom, hogy bűnesetek kideritésénél kollégáim bevonásával a hatóságok munkáját megkönnyítsem és meggyorsítsam. Mert, uraim, a bűnesetek kideritésénél a nyomozást teljesítő hatóságok komoly és eredményes munkáját főképen a vádlott, valamint a tanuk megbízhatatlan és egyéni gátlásokon átformálódott vallomásai akadályozzák — miként azt minden — nyomozással hivatásszerüen foglalkozó hatósági embernek megfigyelni módjában állott. Mert, uraim, — hiába a kultúra és a morál, minden bűnöző, ha a hurok már nagyon szorul a torka körül, — ösztönös, kultúrálatlan emberré válik, pillanatok alatt lehámlik róla a nevelés és a társadalmi morál adta külső máz, és legyen bármilyen felsőbrendű lény, nem fog többé idegenkedni a különben általa anyira el is ítélt, megszégyenítő hazudozástól sem, ha abban kiutat talál szorult helyzetében.

Ezek a tények sarkaltak engemet arra, hogy beható tanulmányozásokat folytassak, eben az irányban és vizsgálódásaim során arra a meglepő eredményre jutottam, hogy a hazudozást egy, félelemtermelte agy-méreg hozza létre. Tanulmányoztam ezt a mérget és ma már büszkén mondhatom, hogy megtaláltam az ellenszerét.

Ime: egy kis fiola uraim! Ebben a fiolában van a »Iustiferrum« — a hazudozás meggátlására szolgáló szérum, — ahogyan találmányom elneveztem. Egyetlen injekció a bőr alá: és a delikvens már a tiszta igazat vallja!... Ne mosolyogjanak uraim, ez nem boszorkányság, ez tiszta kémia! Az agy munkája nem ördöngösség, nem túlvilági misztikum: az agy munkája uraim, kémiai folyamat, amelyet nagyban, mondhatnám százszázalékban befolyásol az agy-sejtek kémiai összetétele, pillanatnyi kémiai adottságra.

Ne, ne mosolyogjanak uraim! Nem nagyképüség, amit mondok, de szintiszta tudomány, kísérleteken alapuló tudományos megállapitás. Lesz alkalmam még arra is, hogy »Iustiferrum«-om vegyi összetételét ismertessem, de e pillanatban nem ezen van a hangsúly. — e pillanatban a szer hatása a fontos. Van-e igen tisztelt kollégáim között valaki, aki hajlandó volna magát beoltatni? No, ne féljenek kedves kollégáim, a szer teljesen veszélytelen és semmi káros utókövetkezménnyel nem jár. Hatása 10 perc alatt bekövetkezik, de félóra alatt el is múlik, úgy hogy igentisztelt kollégáim közül, ha valamelyik alá veti is magát az oltásnak, félóra mulva már ismét úgy hazudozhat ismét, ahogyan akar. Hát nincs senki önök között, aki vállalkozna? Tehát kételkednek állitásaimban. Végtelen csodálkozásomnak kell, hogy kifejezést adjak efölött a tény fölött. Tehát nem hisznek nekem? Jól van... A tudomány szent nevében magamon fogom bemutatni a hatást. De meg kell fogadniok, hogy amit tőlem hallanak, örökké a mi titkunk marad. Igen? No jó! (Feltöri a fiolát, a pravazt teleszívja a vízszinü folyadékkal, majd feltüri kabátja ujját és a folyadékot a karjába fecskendezi. Pár perc szünet után arca felragyog, valami csodálatos fény és nyugalom, valami nagy fölény gyul a szemébe.)

Igen tisztelt Kongresszus!

Ha rámnéznek, ha jobban szemügyre veszik külsőmet, talán azt fogják gondolni az első pillanatban, hogy az önzetlen emberszeretet, a munka, a tudományos vizsgálódás szürke apostola áll önök előtt, aki a szenvedő és helytelen irányban haladó emberiség jövőjének szent érdekében tett éjjet és nappal eggyé, hogy kutatásaival előbbre vigye embertársai sorsát. Nos uraim, ez merő hazugság. Önök előtt a világ legnagyravágyóbb, legbecsvágyóbb embere áll, aki kielégitetlen becsvágyában képes volt feláldozni az egész életét, csakhogy megmutassa önöknek és az egész emberiségnek, hogy ki ő, hogy mit tud ő, — hogy megszégyenitse elméjének ragyogásával azokat, akik elfeledték neki a zsenit megillető tiszteletet megadni és születési helyét életében megjelölni. Igen, nem a tudományos vizsgálódás, volt az, aki mély redőket szántott arcomra, hanem a ki nem elégithető, égető vad hiúság, kétségbeejtő vágy a népszerüség, a megbecsülés után, torokszorongató elkeseredés a meg nem érdemelt semmibevevés, mellőzés miatt. Lehet, hogy valamikor rég megcsillant bennem az emberszeretet szikrája s lehet, hogy találmánnyal talán előbbre akartam vinni a szenvedő emberiség sorsát, de ebben a pillanatban — amikor hitetlenségükkel megsértették emberfeletti hiúságomat, — őszintén szólva — azt szeretném látni, hogy önök itt mindannyian, de az egész emberiség is, — aki nem hisz a tehetségben, az isteni adottságban, merüljön el és pusztuljon el, fuljon bele a hazugság piszkos és fertőző posványába, nem pusztán azért, mert a hazugság a legundorítóbb minden emberi hibánál, de, és különösen azért, mert nem hisznek nekem. Én, aki az előbb azt mondtam, hogy tudományomat a jövő emelkedettebb kultúrájának szolgálatába állitom, most kijelentem, hogy hazudtam. Igen hazudtam. És én, a munka apostola, a szenvedő emberiség barátja, most azt szeretném, ha az egész világ belefulna önökkel együtt abba a nagy-nagy posványba, amit hazugságnak neveznek, nem, nem azért, mert ez a posvány szégyenletesen mély és undorító, hanem azért, mert megint megsértették hitetlenségükkel a hiúságomat és kételkedni mertek a tehetségemben. Utálom a szívem mélyéről önöket uraim. És most — bosszúból — ellenszolgáltatás nélkül felajánlom önöknek életem művét: az »Iustirennum«-ot, az igazmondás szérumát. És merem remélni, hogyha önök ezt a szert bevezetik a gyakorlatba és egyszer, egy könnyelmü pillanatban beoltanak vele valakit, az majd a felszabadult emberi igazság szent nevében megfogja önöknek adni azokat az őszintén kiérdemelt pofonokat, amelyekkel én vagyok adós önöknek.

—==—

IZGATOTT EMBER...

— Piszok!... Disznó!... Gazember!... Azt mondja, hogy én hülye vagyok?... Pardon... Pardon!... Már értem... Szóval csak azt kérdezi, hogy hü-e?...

UJ GAZDAGOK A VILÁG KÖRÜL

— Akármit beszélsz Ernő, én bizton emlékszem, hogy a Baedekerben az állt, hogy nekik kell huzni a kocsit...

FELFEDEZÉS A GÁRDÁBAN.

Csak egy mosolyt

SZELIDITÉS

— Nem maradok egy percig sem —, kiált fel a menyecske! — Megyek innen!

— Igazán? — kérdi a férj

— Igazán.

— Mikor?

— Azonnal.

— Helyes. Én meg bejelentem a rendőrségnek, hogy kerestessen. Majd kiadják a körözö levelet: Nagy száj, pisze orr, kicsit kancsal, negyvenkettes láb...

— Csak nem teszed meg?

— De igen!

(Önagysága maradt.)

GYERMEKÉSSZEL.

— Ugye mama, az aludttejet akkor fejik, mikor a tehén alszik?

MOST MÁR JOBBAN MEGY.

— Na, hogy megy neked, Kohn, — kérdi Grün.

— Köszönöm. Jobban, mint tavaly.

— Na ne mondd.

— De. Tavaly nagyon rosszul ment és sokat ráfizettem. Az idén sehogyse megy és nem fizetek rá.

GYÓGYKEZELÉS.

Tanyai doktor: Itt a recept. Az orvosságot csináltassa meg odabent, aztán minden este, mikor lefekszik, bevesz belőle egy evőkanálra valót, négy kanál vizben.

János: De kérem szépen, csak három evőkanalunk van otthon!

APRÓHIRDETÉSEK.

Munkanélküli unalmas óráimban elmennék jobb házhoz **ebédpartnernek.** — Ügynökök kiméljenek.

Bejárónő, ki jól mos-vasal darabszám felvétetik.

Tüzifa, szén-előleget felveszek. Link Eduard szélhámos.

Egy magas növésü leander felvétetik **gyermek mellé.**

HASONLÓAN.

Egy nevelőnő három havi szolgálat után felmond és abban a pillanatban le is fekszik az ágyba. A házbeliek azt hiszik, hogy beteg és orvost hivnak. Az orvos tetőtöltalpig megvizsgálja és semmi bajt nem talál.

— Hát mi baja van mégis? — kérdi a lánytól.

— Nézze doktor ur, — szól a nevelőn: — én három hónapja vagyok ebben a házban és még egy fillér dijazást sem kaptam. Amig a pénzemet meg nem kapom, addig nem kelek fel az ágyból.

— Na, fiam, — szól erre az orvos, — akkor csináljon csak nekem is egy kis helyet az ágyban, mert én két éve nem kaptam egy fillért sem ebben a házban.

MEGÉRI.

Amint befut a vonat egy hosszú alagútba, az utazó nászulaspár ajka hosszú csókba összeforr. Amint a vonat kiér az alagútból a szembenülő úr megszólal:

— Ez a kétkilométeres út tizmilliárdba került.

A fiatalasszonyka urára néz és csillogó szemekkel igy szól:

— Megéri.

AHOGY TETSZIK.

— Egy foghúzásért öt pengőt számit? Rémsok pénz ez azért e pár pillanatnyi munkáért?

— Hát ha úgy óhajtja, legközelebb majd lassabban fogom húzni a fogát.

KORSZERÜ.

— Főnök úr, ma délutánra szabadságot kérek.

— Minek?

— Öngyilkos szeretnék lenni.

BORRAVALÓ.

Az antialkoholisták pályadíjat tüztek ki a borravaló szót helyettesítő új kifejezésre: 1. Pincérdíj. 2. Tálcánfelejtmény. 3. Marokdugó. 4. Mindenre való. 5. Nyakra nem való. 6. Szomorú, de való.

CIVILIZÁCIÓ.

Unterwood amerikai szenátor hires volt a bőkezüségéről. Egy napon meglátogatta őt egy sarkutazó, hogy támogatást kérjen tőle északsarki expediciós útjára.

— Mielőtt a mi civilizációnkkal fölkerestük volna az eszkimókat — mondta szép, cirkalmas beszédben —, nagyon sokszor megesett, hogy a szerencsétlen páriák az éhség gyötrelmei miatt olajmécsesüket ették meg.

Underwood nyugodtan felelte:

— No és most talán villanykörtékkel táplálkoznak?

GYERMEKEK DEBRECZENJE

Azt irod,

hogy ennek az esztendőnek minden örömét és minden ajándékát arra akarod felhasználni, hogy örömed és kapott ajándékaid megosztod azokkal a kis magyarokkal, akik húsz esztendőn keresztül idegen uralom alatt nem ismerték a magyar karácsony szépségét. A gondolat gyönyörű és a kivitel egyedül rajtad áll.

Bár nagyon sokan követnék a te példád.

Bárcsak minél többen rájönnének arra, hogy azt, amit a nagyok, felnőttek annak idején elrontottak, azt ti, a gyermekek most jóváteszitek.

Mert sok, nagyon sok a jóvátennivaló.

Sokat kell tenni, hogy elfelejtsük azt a multat, amikor a magyarnak még olyan jól ment a sorsa, hogy egymás ellen is támadhatott.

Emberi gondolkodásod példára kell, hogy sarkaljon minden magyar gyermeket, hiszen te nem akarsz egyebet, mint azt, hogy magyar gyermek a magyar gyermekért tegyen meg mindent, amit ereje enged. És mi az, amit tehetsz, ha nem azt, hogy abból ami felesleged van, adsz azoknak, akiknek semmijük nincsen.

Tenni kell, adni kell, szeretettel, megértéssel, egymásratalálással ...

Egészen bizonyos, hogy az ilyen karácsonyi gondolat a magasságos égben is szebben tündöklik és a jó Isten is mosolygóan nézi a ti kivirágzott ajándékozó kedveteket.

Csak tovább, csak rajta és tedd azt, amit a szived diktál, amit a lelked parancsol és akkor nincs hatalom és nincs erő, mely sokáig elválasztana minket azoktól a magyar testvérektől, akik a történtek után is rabságos sorsban várják a még szebb magyar karácsonyt.

Karácsony est

Kint hideg van,
Hull a hó;
Bent mesélget
Nagyapó.
Karácsony van,
Szép Karácsony est;
Világ Megváltója
Ma született.
Ajkamon
A nóta,
Szivemben
A hála,
Édes kis
Jézuska,
Nálam vendég
Légy ma.

Ballabás Ilona

Jancsi és Juliska

Jancsi és Juliska szegény gyermekek voltak. Egy nap ki kellett menniök az erdőbe. Szépen sütött a nap. De hamar sötét lett, elborult az ég. Mikor hazaakartak menni, nem találták az utat. Sokáig bolyongtak a gyerekek az erdőben. Juliska félt, Jancsi vigasztalta. Egyszercsak kiáltásokat hallottak. Jancsi! Juliska! — gyertek haza! A gyerekek szeme az örömtől csillogott. Megindultak a hang irányában, és édesanyjukat látták. Édesanyjuk Juliskát, édesapjuk pedig Jancsit vette élébe. A gyerekek hamar elaludtak és nagy darab kalácsról álmodtak.

Csanak Dóra III. o. t. elemi.

Itt van a tél

Jajjong, sivít a bús, őszi szél,
A fákról lassan pereg a levél,
Hull a levél

Puszta a kert, csendes a határ
Elköltözött már a fecske madár,
Gólya madár.

Lassan, csendesen, halkan hull a hó
Fehér lepelben megjelenik a tél,
Itt van a tél.

Barna Tibor.

Karácsonykor

Eljött már a szép Karácsony végre,
Sok munka van ilyenkor a mennybe'!
Dolgoznak az angyalkák serényen,
Karácsonyfát díszítenek szépen.

Karácsonyfát díszítenek,
Raknak reá minden jót,
Aranyalmát, ezüst-diót,
Cukrot, fügét, mézes patkót!

Aztán mikor eljön az est,
Földre szállnak az angyalkák,
S minden jó gyermeknek hoznak,
Egy-egy szép karácsonyfát.

Minden gyerek nagyon örül
A szép ajándéknak.
Azt se tudják, mit nézzenek,
Melyikhez nyuljanak.

De azután a gyermekek
Letérdelnek szépen,
Fölharsan a hála ének
»Dicsőség mennyben az Istennek.«

Csernus Mária.

Mikulás 1938-ban

Nemrég kapott egy új cipőt
Pityipalkó Miska
Mert a régit ökörgyelme
Már nagyon szemnyuzta
Nézegette az új cipőt
Gyönyörködött benne,
Milyen jó lesz, mondogatta,
Korcsolyázni ebbe.

Elérkezett a Mikulás
Gyönyörű szép estje,
Pityipalkó ezt az estét
Szívszorongva leste.
Kipucolta az új cipőt
S az ablakba tette,
Izgatottan gondolt arra,
Mi lesz reggel benne?

Hatodikán reggel Miska
Amikor felébredt
Első dolga az volt, hogy a
Cipőjéhez lépett,
Csak lépett volna, mert cipőnek
Csak hűlt helyét látta
Miskának az ijedtségtől
Leesett az álla.

Barna Tibor.

A Mikulás bácsi

Megérkezett a Mikulás bácsi,
Sok minden jóval,
Suhogó pálcával,
Szép piros csizmával

Örül ennek minden gyerm...
Ha Mikulást látja.
Jöjjön is el minden évben
Minden gyermek várja.

Dézsi Margit.

Imre bácsinak

Kincses bánya a Te lelked
Tele van arannyal,
Felsír néhá a mélyéről
Nóta és madár dal.

Mint a kráter belsejéből
A kiömlő láva.
Úgy folyik lelked mélyéből
Álmoknak világa.

Barcsa Györgyike.

Karácsony napja

Sokszázévvel ezelőtt
E hónap szent ünnepén,
Születeit meg a kis Jézus
Betlehemnek mezején.

A kisgyerekből nemsokára
Világ Messiása lett,
Akit a nép »hálából
A keresztre feszített.

Azért hát emberek
ha ülitek ez ünnepet,
Gondoljatok a Jézusra
Ki értetek született és szenvedett.

Papp János.

Elbujt a Nap

Jancsi és Juliska szegény gyermekek voltak. Egy nap az erdőben fát szedegettek. Szép idő volt. A nap sugara a fák lehulló piros, sárga levelére sütött. Egyszercsak lement a nap. Köd ereszkedett le az erdőre. A gyermekek nagyon megijedtek. Keresték a hazavezető utat, de nem találták meg, hanem még beljebb mentek az erdőbe. Elfélvedtek. A nagy fáradságtól ledőltek egy fa alá. Egész éjjel aludtak. Reggel kisütött a nap és hazatalált Jancsi és Juliska. Otthon nagy örömet keltett a gyermekek hazatérte.

Lassányi Zsuzsa, III. o. t. elemi.

Könnyes Karácsony

Irta: *Fényi Erzsébet.*

Gyönyörűen esett a hó, egy kis fiú az ucca sarkon állt, rongyos ruhában, mezítláb. Ehes volt, már két napja nem evett semmit és elment a városba koldulni. Odahaza édesanyja beteg volt és még két kis testvére volt, édesapja már egy éve meghalt. Ő volt a legnagyobb, neki kellett menni, gondolta, hátha lesz olyan ember, aki megkönyörül rajtja. Mert csak ő tudta hogy milyen nehéz a sorsuk s hogy milyen nehéz az élet. Édesanyja két kicsiny testvérével a városon kívül egy nádfedeles házban laktak. Az édesanyja nem tudott felkelni, nem tudott dolgozni A kis fiú a város közepére ment, mert ott volt a legforgalmasabb ucca. Fájó szívvel nézte a jövő-menőket, mert eszébe jutott, hogy ma karácsony este van. Könnyes szemmel nézte a boldog embereket, voltak emberek, akik 1—2 fillért dobtak a kisfiúcskának. Ahogy ott állt a kisfiú, megszólaltak a harangok, kilenc óra volt. A kisfiú beszaladt egy boltba és kenyeret vett a pár fillérért, amit kapott, gondolta ha már nem tud mást venni, ez is jó lesz. A kis fiú, kilenc óra lévén hazafelé indult. Mégegyszer vissza nézett a csillogó városra, mindenütt ki volt világítva az ablak, mindenütt örültek a karácsonynak, csak neki nem volt meleg szobája, ágy kalácsa és csillogó karácsonyfája. A kis fiúcska boldogan vitte haza a pár deka kenyeret s két kistestvére mohón kapott a kenyér után. Amint ott ülnek, valaki kopogtatott, a doktor bácsi nyitott be. Édesanyja kezelő orvosa, nagy csomagot hozott magával és egy kis csillogó karácsonyfát. Doktor bácsi meggyujtotta a gyertyákat és talán boldogabb volt, mint a gyermekek. A gyerekek nem tudtak a boldogságtól szólni, hiszen mindegyik szemében csak az öröm ragyogott és érezték, hogy a doktor bácsit a Jézuska vezérelte nozzájuk. olbdogan csókoltak kezet és megköszönték a sokféle ajándékot. Amikor elment a doktor bácsi, imához kezdtek és boldogan köszönték meg a jó Jézuskának, hogy rájuk is gondolt.

Éjfél volt, az óra ütött, a városban megszólaltak a harangok és a városon kívül egy kunyhóban boldogan, csillogó szemmel énekelték:

Dicsőség mennyben az Istennek!
Békeség földön az Embernek!

Boldog K arácsony

Irta: *Csernus Katalin.*

Karácsony este volt. A hó nagy pelyhekben hull a földre. Iluska nagybetegen feküdt az ágyban. Lázas volt, félrebeszélt. álandoan azt mondta, hogy a Jézuska itt volt és gyönyörű babát hozott neki. Bátyja, a 16 éves Feri szomorúan ült az ágya mellett és könnyes szemmel hallgatta húga szakadozott beszédét és fájt a szive, mert arra gondolt, hogy milyen csalódást okoz Iluskának, ha megtudja, hogy nem volt itt a Jézuska. Megaztán eszébe jutott sz is, hogy tavaly ilyenkor mily boldogok voltak. Édesanyja élt, az apja haza jött Amerikából és meglátogatta őket és oh, de sok szép ajándékot hozott a Jézuska. Aztán az apja ement vissza Amerikába és és többet nem adott életjelt magáról. Anyját sírba vitte a sok bánat, ők pedig egyedül maradtak. O bejárt az üzletbe, Iluskát pedig napközi othonba íratta. Igy éltek szegényesen havi 20 pengő jövedelemből és bizony sokszor megéheztek s a sok nyomor tette tönkre Iluskát is. Tovább már nem gondolkozhatott, mert Iluska éberedni kezdett. Feri a beteg fölé hajolt s örömmel leste ébredését. Iluska pedig felnyitotta szemét és lázasan suttogta: a babát, a babát, nézd Feri. Aztán hirtelen felült és körülnézett, aztán fájdalmasan mondta: Feri, miért vitted el a babámat és újulian rogyott párnái közzé. Feri zokogva locsolta homlokát és dörzsölte a kis kezét. S egy felóra is eltelt, míg az ajulásból mély, de jótékony álomba merült. Feri pedig tüzet rakott és teavizet tett fel melegedni a hályába. Aztán leült az ágy mellé és forrt imádságot küldött a jó Istenhez és kérte, hogy jöjjön el hozzájuk is. Aztán a sok gondtól fáradtan elaludt. De a ajtót nyitva felejtette és úgy 8 órakor egy férfi lépett a szobába, megállt, körülnézett, és amint meglátta a két gyereket, öröm villant a szemében. Megfordult és kiment, de nemsokára karácsonyfával és rengeteg ajándékkal tért vissza. Feldíszítette a kis karácsonyfát, az ajándékot köré rakta és egy kis csengőt vett elő. Csengetett. A két gyerek hirtelen felébredt és riadtan néztek körül. Iluska hirtelen felkiáltott. A babára és kinyujtotta kezét a karácsonyfa alatt ülő gyönyörű porcellán baba felé. Feri pedig felugrott és zokogva kiáltotta édesapám, édes jó apám és meg ölelte a férfiut aztán csodálkozva kérdezte, hogy került ide? Az apa könnyes szemmel bár, de mosolygott. Aztán oda lépett a fiához és a babát a

Életnagyságú babák a londoni karácsonyi vásáron.

A japánok készülnek az ujév megünneplésére. Egy műhely, ahol az ujévi ajándékok készülnek.

kis Iluskához vitte, ki boldog örömmel szorította magához és mosolyogva mondta: Köszönöm apám. Aztán leült az apa és elmesélte, hogy tavaly karácsonykor, mikor innen elment, a hajón betegséget kapott és 6 hónapig feküdt egy kórházban. Mikor onnan kijött, levelet írt, de nem kapott rá választ. Egyszer aztán, folytatta sóhajtva az apa, a gyárba egy új munkás jött, aki ismert látásból tégedet, édes Feri fiam és mondta, hogy árvák vagytok. Én erre hajóra ültem és haza jöttem. Itthon aztán a bejelentő hivatalba siettem és megtudtam végre, hogy hol laktok. Most hát itt vagyok és soha többet nem hagylak el benneteket. Most pedig Ferikém, szaladj el az orvoshoz és hívd el. Feri el is szaladt a közelj orvoshoz, aki el is jött, megvizsgálta Iluskát és a receptet megírva elment. Feri ismét elszaladt a patikába és kiváltotta az orvoságot. Aztán mikor haza jött, beadták Iluskának az orvoságot, aki babáját magához szorítva kipirult arccal nézte a sok szép ajándékot és a csillogó karácsonyfát. Feri örömmel nézte hugát és így szólt apjához: Édesapám, úgy-e szép az én kicsi hugicám, már 5 éves? Az apa mosolyogva s boldogan felelt: Nagyon szép, csak sovány szegényke, de nem baj, szépen meggyógyul és akkor majd elmegyünk innen egy kis faluba, hol Amerikában szerzett pénzen házat, földet s baromfit vettem és ott a jó levegőn, a friss tejtől ismét piros és egészséges lesz. Feri boldogan simult apjához, aztán szomorúan monta, óh Istenem Anyukát miért hivtad magadhoz. Milyen boldogok lennénk most együtt. Az apa fiára nézett és így szólt: ne sírj, fiam, anyád már boldog és mosolyagva néz az égből minket. De most köszönjük meg a jó Istennek, hogy egymásra találtunk. És hogy nem érkeztem későn. Aztán az apa és fia a karácsonyfa elé térdeltek, Iluska pedig felült, azután összetette két kis kezét és felcsendült a hála ének a boldog kis család ajkáról. — »Mennyből az angyal lejött hozzátok pásztorok.«

Imre bácsi postájából

Kedves Imre bácsi!

Ismét küldök egy verset »A rab halála« címmel. Kérem Imre bácsit, ha a vers megfelelő, szíveskedjék azt a »Gyermekek Debrczen«-jébe kitenni. Maradok továbbra is a »Gyermekek Debreczen«-jének hű munkatársa -s Imre bácsi tisztelője:

iff. Szabó László Zoltán
fémip. szakisk. tan.

Kedves Imre bácsi!

Tesék szíves lenni bevenni a gyermekek táborába. Most küldök egy verset, melynek címe a Mikulás bácsi. Ha jónak tetszik találni, tessék szíves lenni közölni a Gyermekek Debreczenjébe.

Maradok tisztelettel:

Dézsi Margit

Üzenet: Örömmel fogadunk a táborunkba.

Kedves Imre bácsi!

Küldök két verset. Üzenet Kárpátaljára és a Honvéd halála. Ha jónak találja vegyen fel engem is társ-szerkesztőnek a Gyermekek Debreczenjébe. Üdvözlettel és köszönettel maradtam munkatársa:

Barcza Györgyike.

Üzenet: Minden jelentkezőt örömmel fogadok.

Kedves Imre bácsi!

Ne tessék haragudni, hogy ilyen soká írok, de helyre hozom hibámat és ezentúl hűségesen írom a verseket. Most is küldök két verset és ha jónak tetszik találni; tessék szíves lenni kitenni Karácsony vasárnapján a Gyermekek Debreczen-jébe.

Maradok továbbra is hű munkatársa Imre bácsinak:

Ballabás Ilona Dóczi polg. I. b. o. t.

Üzenet: Másik versed ellettem Ujévre, Örömmel olvasom. hogy ezután szorgalmas munkatársam leszel. Nem is tudom hirtelen, hogy Te kaptál már könyvet? Ird meg mielőbb.

Kedves Imre bácsi!

Ismét kezembe vettem a tollat és írok. Ne tessék haragudni, hogy eddig nem írtam. Okát nem irom meg, mert hosszú lenne. Itt küldök egy mesét, ha jó, tessék szíves lenni közölni a Gyermekek Debreczenjében.

Kívánok Imre bácsinak kellemes és boldog Karácsonyi ünnepet. Hűséges munkatársa:

Fényi Erzsébet.

E heti könyvjutalmat Szabó László Zoltán, N. Telek István és Dézsi Margit kapták. Jutalomkönyvüket csütörtökön délután 3—4 óra között átvehetik lapunk kiadóhivatalában.

Mindenkinek: Örömteli, boldog, szép magyar karácsonyt kívánok minden kis munkatársamnak és olvasómnak. És köszönöm mindannyiatoknak a szíves megemlékezést.

Betlehemi csillag

Betlehemi csillag
Ragyog az égen.
A három királyt
S a pásztorokat
Elvezeti szépen
Egy istállóhoz,
Melynek jászolában
Kis Jézus pihen.
Óh Jézus, dicsőség Neked,
Mily nagy a Te szereteted,
Dicsőség a mennyei Atyának
És az Ő Szent Fiának!

Ballabás Ilona
Dóczi polg. I. b. o. t.

KERESZTREJTVÉNY

TERVEZTE: GYÖNGYÖSSI PETHES ANDOR

NAGYMAGYARORSZÁGÉRT!

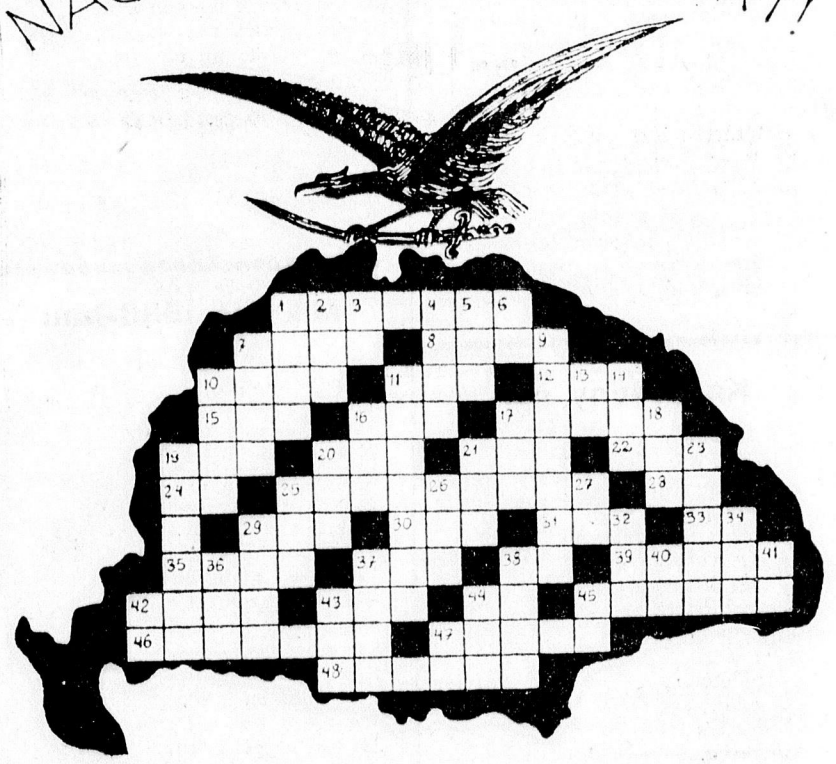

Megfejtésül beküldendő: a vízszintes 1, 25, 46 és a függőleges 9, 11, 19.

Vízszintes sorok: 1. Karácsonykor várják a gyerekek. 7. Ragadozó emlős. 8. Alpesi pleecser. 10. A Tisza balparti mellékfolyója. 11. Művészet — latinul. 12. Exotikus állat. 15. Országos Társadalmi Intézet. 16. Római számok: 5, 50 és 100. 17. Gyujtó. 19. Menyasszony. 20. Sérülés. 21. Tenger — németül. 22. Kiterjedt Árpádkori nemzetség. 24. Göndör Sándor. 25. Krisztus születésének emlékünnepe. 28. Bibliai mitikus király. 29. Vágásra szolgáló szerszám. 30. Szerbiai város. 31. Ilyen hal is van! 33. Római pénz volt. 35. Enyv, lép — németül. 37. Halál — németül. 38. Bródy Sándor. 39. Bosszúság — franciául. 42. A virágpor felfogására szolgál. 43. Hizelgés. 44. Fonetikus betű. 45. A gleecserek által szállított törmelék. 46. A napkeleti bölcsek előtt ment. 47. Ritka női név. 48. A Föld egyik legnagyobb országrésze.

Függőleges sorok: 1. Indiai zarándok. 2. Korszak. 3. Azonos betük. 4. Sarc. (Éjnye, de nehéz!) 5. Méhlakás. 6. A. R. 7. A görög abc második betüje. 9. Ilyen arányoság is van! 10. Fűszer. 11. Skipetárok. 13. Nem — olálul. 14. Szovjetoroszországi város. 16. Út. 17. Ilyen fizika is van! 18. Turku. 19. A régi magyar hivatalos stílusban a jobbágy jelzője volt. 20. A madarak királya. 21. Azonos mássalhangzók. 23. Az őskeresztények szeretet-lakomája. 25. Spion. 26. A spanyol mondák legnagyobb hőse. 27. Az ytterbium vegyjele. 29. Németországi kikötőváros. 32. Nemzetközi nyelv. 34. Vaspálya. 36. Mint a 31. vízszintes. 37. A régi rómaiak nemzeti férfiöltözete. 38. Férfi név. 40. A Berettyó joboldali mellékfolyója. 41. A tantal vegyjele. 42. A bór és szén vegyjele. 43. Tornaszer. 44. A Rába folyó négi neve. 47. Ott — németül.

REJTVÉNYEK FEJTÖRŐ

Rovatvezető: Boross György

A rejtvényrovat minden olvasójának és barátjának kellemes karácsonyi ünnepeket kíván a

ROVATVEZETŐ.

Karácsonyi díjaink:

1 díszdoboz csokoládé,
2×2—2 drb. színházjegy,
1×2 drb. mozijegy,
15×1—1 drb. kötet könyv.

Megjegyezzük, hogy a könyveket a világirodalom legnagyobbjainak munkái közül választjuk ki.

Mozaik

Barátai és tanítványai a legmélyebb gyászban vették körül.

— Mit sirtok, barátaim? — kérdezte őket. — Legyetek férfiak és kívánjatok nekem szerencsét!

Egyik tanítványa zokogva így szólt:

— Ó mester, fáj nekem, hogy ártatlanul kell elveszned!

Az ősz bölcs megsimogatta tanítványa fejét és mosolyogva pirongatta:

— Kedves fiam, hát inkább szeretnéd, ha bűnösen halnék meg?

Nyugodtan, derűs arccal ürítette ki a méregpoharat. Utolsó szavai ezek voltak:

— Kriton fiam, el ne felejts értem egy kakast áldozni.

Kérdés:

1. A világtörténelem melyik epizódját írja le ez a mozaik?
2. Miért kötötte lelkére fiának a kakasáldozatot?

Képrejtvények

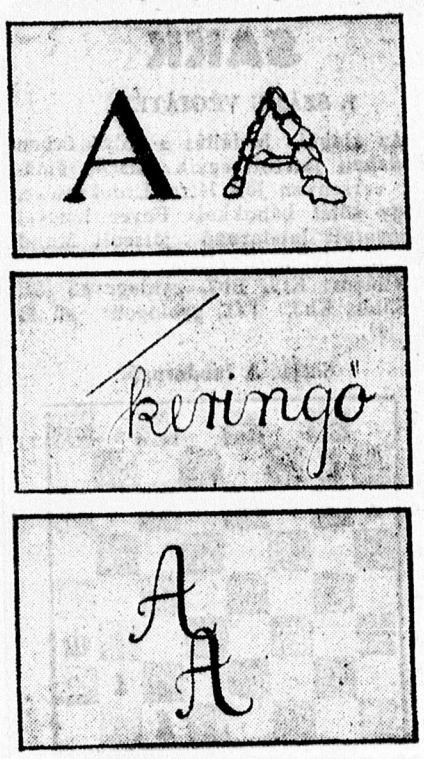

1.

rocska s
s=b

V. Ferdinád 1835-1848

V. Ferdinánd királyunk nem volt éppen zseni. Gyermekesen jó szívéről és korlátoltságáról sokféle derűs adoma maradt fenn.

Magyar királyi uralkodásának különösen egyik momentuma felejthetetlen a történelemben. Ez Pozsonyban, 1847 november 12-én a magyar országgyűlésnek magyar nyelven való megnyitása volt. Tizenhárom szó volt az egész trónbeszéd, de 300 év óta ez volt az első eset, hogy a magyar király magyarul szólt az ország rendeihez. A lelkesedés nem ismert határt.

V. Ferdinánd a magyar tanácsosok rábeszélésére határozta ezt el. A kamarilla és Metternich ugyan el akarták tántorítani e szándékától és azzal érveltek, hogy nem tud magyarul s hogy rossz kiejtéséért a magyarok ki fogják nevetni.

V. Ferdinánd azonban nem engedett. Az ijesztgetésekre válaszolta azt a híressé vált mondást, amely e rejtvény tárgya.

Ferdinánd válaszát úgy tudjuk meg, ha a „meghatározások"-nak megfelelően megfejtjük és az ábrába beírjuk a nyolc ötbetűs fogalmat (a megfelelő számozott kockába csak egy betű kerülhet). Ezután 1—36-ig olvassuk össze a beírt betűket s a rejtély megoldódott. (Beküldendő a mondás.)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31	32	33	34	35	36

MEGHATÁROZÁSOK:

1. Elefántcsont	1	7	8	22	31
2. Gorilla	5	9	11	19	36
3. Hitler népe	4	3	14	27	28
4. Európai határfolyó	10	6	33	21	32
5. Adós teszi	18	13	2	25	34
6. A tőke hozadéka	23	12	17	35	28
7. Vásárolni	26	16	15	24	30
8. Szerencsés	29	3	20	16	10

Itt a fekete — hol a fekete?

Az alábbi ábrából hiányoznak a fekete kockák és a számok. Próbáljuk meg a megfelelő helyre helyezni őket és a keresztrejtvényt úgy megfejteni. Hangsúlyozzuk, hogy ez sokkal nehezebb feladat a rejtvénykészítésnél is! Annyit elárulunk, hogy a rejtvényben a kockák szimmetrikusan vannak elhelyezve.

Megfejtésül a rekonstruált rejtvény ábra küldendő be.

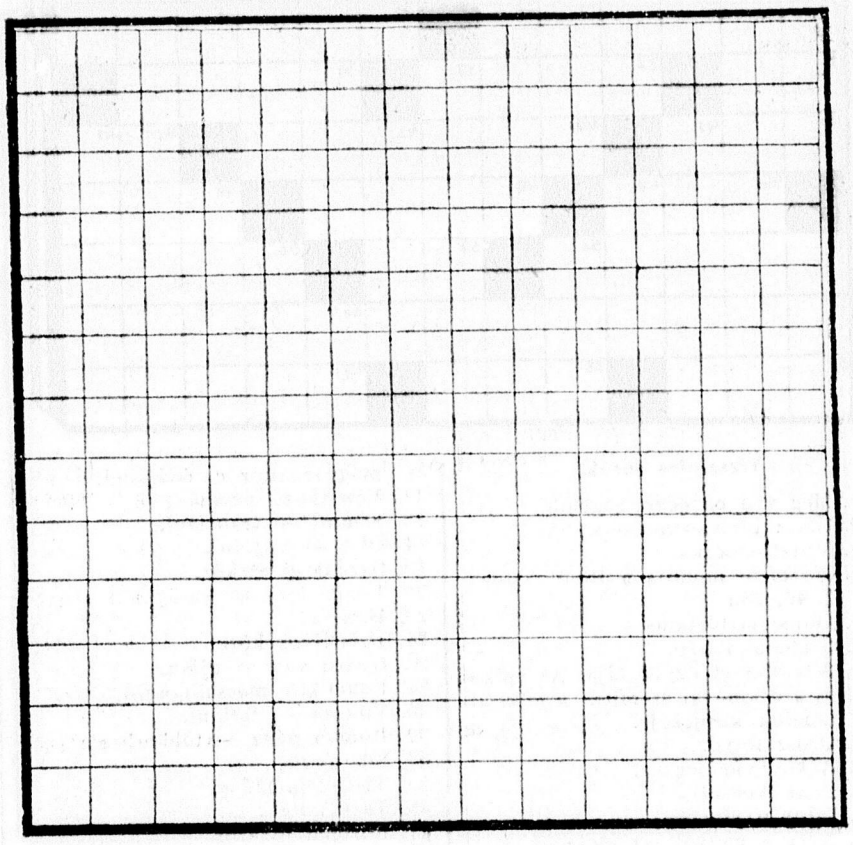

Vízszintes sorok:

1. Pirul ikerszava.
5. Mindjárt bekapom!?
8. Kutya teszi.
12. Ünnep.
15. Vissza: nagyközség Máramaros-megyében, a Visó mellett. Romániáé.
16. Vannak — angolul.
17. Trompf.
18. Téli közlekedési eszköz.
19. Angol női név.
21. Vallásrövidítés.
22. Egymásutáni mássalhangzók.
23. Szülő.
24. Lóversenyműszó.
26. Görög betű.
27. Algériai származású francia katona.
28. Olasz epikus költő (1544—1595), „A megszabadított Jeruzsálem" című romantikus lovagi eposz írója.
30. Munkavállalók.
33. Krassó-Szörény vármegyei nagyközség. Szénbányászatáról és vasműveiről híres.
34. Zokogó.
35. Kettőzve: becézett szülő.
36. Y. T. T.
37. Honvédelmi miniszter volt. Bartha elődje.
38. Vissza: angol prepozíció.
39. Kérdőszó.
40. Város Portugáliában.
42. Rögtön, azonnal.
44. A Volga legnagyobb mellékfolyója.
46. Bővizű alpesi folyó Ostmarkban.
47. Portugáliai kikötőváros, a Dueró torkolatánál.
48. Felkelők, lázadók.
51. Elaszott füves mező.
53. Északoroszországi félsziget.

Függőleges sorok:

1. Tanonc.
2. Dosztojevszkij: Bűn és bűnhődés c. regényének főhőse.
3. Szökken.
4. Selyemszövéséről híres francia város, 571.000 lakossal.
5. Feltételes kötőszó.
6. Katolikus ünnep.
7. Jézus anyja.
8. United States.
9. Portugál gyarmat Indiában.
10. Jézus első, névszerint ismert tanítványa.
11. Házi szárnyas.
13. Körülbelül — rövidítése.
14. Tengeri emlős.
19. Hátsóindiai francia birtok.
20. Nyári mezei munkás.
23. Egyetemi díszterem.
25. Napszak.
26. Egyiptomi napisten.
27. Egyik jóni sziget, 418 négyzetkilométer, 37.000 lakossal.
28. Alaktalan, formátlan.
29. Előzménye.
31. Kérdőnévmás tárgyesetben.
32. Az utolsó magyar királyné.
37. Csúnya, csúf.
38. Nagyon meleg, tüzes.
39. Piaci árus.
41. Ut — latinul.
42. A 19. függőleges őslakói
43. Zsírpárna az áll alatt.
45. Menyasszony.
47. Pro memoria — rövidítése.
49. Azonos mássalhangzók.
50. Házi állat.

Ki tud többet?

Az alábbi rejtvény megfejtése nem lesz nehéz feladat, de könnyű sem! Ha az utolsó betűig megfejtettük, akkor még egy feladatot kell a fejtőnek megoldani, ami már lényegesen könnyebb lesz. Átlóirányban, felülről lefelé olvasva ki talál több értelmes szót? (Pl. a 33, 38, 43 stb. kockák esúcsain átmenő egyenes mentén!)

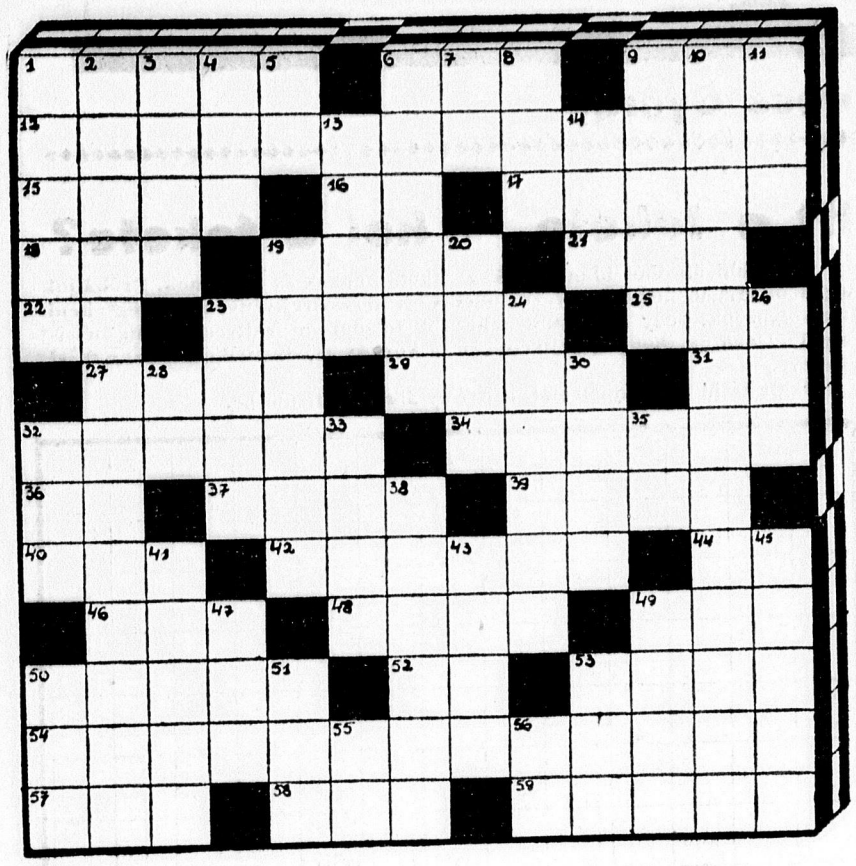

Vízszintes sorok:

1. Meg van engedve, szabad.
6. Olasz birtokosnévmás.
9. Mutatószócska.
12. Józsefről mondja a Biblia (Mózes I. 46, 26.)
15. Önmegtartóztatás.
16. Szigetlakó nép.
17. A költészet egyik faja. Az epikával és a drámával szemben a lelki állapotok kifejezője.
18. Orosz folyó.
19. A könyvbe jegyez.
21. Lom ikerszava.
22. Irány a pincébe!
23. Adja a nagyot, az előkelőt.
25. Azonos magánhangzók.
27. Shakespeare-király.
29. Angol földmértékegység.
31. Főúri cím rövidítése.
32. Munició.
34. Az ördög bibliája.
36. Tojás — németül.
37. Pozitív elektród.
39. Anyós.
40. 499 és 5 római számmal.
42. Névtelen — ismert görög szóval.
44. R. Z.
46. Vissza: West amerikai filmszínésznő keresztneve.
48. Vonatkozónévmás tárgyesetben.
49. Mutatószócska, a 9. vízsz. párja.
50. Gyümölcs.
52. Német prepozíció.
53. Női becenév.
54. Zsoltáridézet.
57. Zeusz szerelme.
58. Görögben: föld.
59. Fejsze.

Függőleges sorok:

1. Mulatozik, víg életet él.
2. A Chlopii hadparancs idején, a lázongó kedélyek lecsillapítására mondotta ezt gróf Tisza István, Körber osztrák miniszterelnökre, miker az a magyar ügyekbe beleavatkozott.
3. Ragadozó madár.
4. Napszak.
5. Te — latinul.
6. Lehár-gróf.
7. Olasz névelő.
8. Diplomás — rövidítve.
9. Tenger.
10. Szállóige Berzsenyi Dániel: A magyarokhoz c. ódájából.
11. Vonatkozó névmás.
13. Semmi — franciául.
14. Olaj — angolul.
19. Gazdasági eszköz.
20. Lengyelország külügyminisztere.
23. Hon.
24. Kristályos kőzet.
26. Gyűrű van az ujján.
28. Fonetikus mássalhangzó.
30. Voltam — latinul.
32. Román pénz — többesben.
33. Sík mező.
35. Tiszteletpéldány.
38. Társasjáték.
41. Európai főváros.
43. Mutatószócska — kettőzve.
45. Város a Tisza mellett (S. H. S.).
47. Öltözet.
49. Elesendesedik.
50. Békaporonty.
51. Főnévképző.
53. Máramarosi folyó.
55. Alá.
56. Házőrző.

Betüberakás

Va . . ol
Tan . . ónő
Te . . rautó
Fe . . ver
Sz . . ér
Kel . . kezik
Ko . . rna
Mo . . olódik
Zam . . os

Ha a két-két pontot megfelelő betükkel helyettesítjük, egy-egy értelmes szót kapunk. A behelyezett betük — felülről lefelé olvasva — a **Vulgata-ból eredő híres szállóigét adnak.** (Ez kijdendő be!)

Csak ugy mondom, hogy

Karácsony előtt.

Fiat voluntas tua!
Szodoma és Gomora.
Furor teutonicus.
Az utolsó vacsora.
Parabolák. Kirabolni.

50. SZ. REJTVÉNYSZELVÉNY

Név:
Pontos cím:

Betürejtvények

1.
Bá vigadós —.

2.
Mendegél a
g—d

3.
tánemulatság fátum
—.

4.
1.
paszuly

SAKK

7. SZÁMU VÉGJÁTÉK

Az alábbi hadállás a folyó évben **Lodzban** játszott egyik kisebb amatőr versenyen jött létre. Érdekessége, hogy sötét bábokkal Feyer lengyel válogatott labdarugó játszott Mund Auguszt (világos) ellen.

Világos: Kf2, Bb7, gyalog: a5 (3).
Sötét: Kh3, Ff1, gyalogok: a6 és g2 (4).

Sötét: **A labdarugó.**

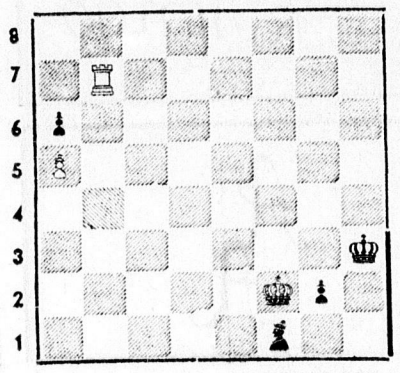

Világos: **A sakkozó.**

Sötét úgy képzelte, hogy a mérkőzés 0:0-ra áll és könnyű szerrel kihuzza az időt. Elbizakodottságában kijelentette, hogy a figurákat és a táblát is megeszi (!), ha veszít. Következett: 1. Bg7, Kh4. 2. Bg3, Kh5. 3. Ke3, Kh4. 4. Kf4, Kh5. 5. Bg4, Kh6. 6. Bg5, Kh7. 7. Ke5, Kh6. 8. Kf6, Kh7. 9. Bg6, Kh8. 10. Bg7! és világos jó étvágyat kívánt.

59. SZ. SAKKFELADVÁNY.

Szöghy József, Ujpest.

Eredeti.

Sötét: Kc6, Fb6, Fd3, Hc3, Hg5, gyalogok: c7 és d7 (7).

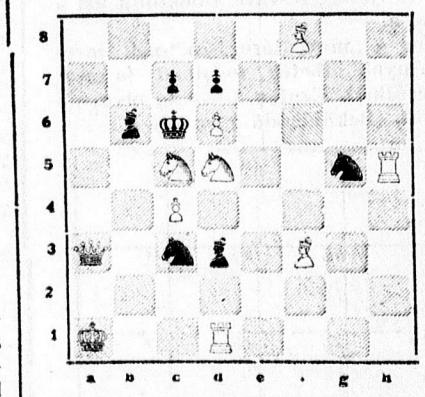

Világos: Ka1, Va3, Bd1, Bh5, Ff3, Ff8, Hc5, Hd5, gy : c4 és d6 (10).

Világos indul és a második lépésben mattot ad.

98. SZÁMU JÁTSZMA.

Francia védelem.

Jesteit—Kuppe. Bochum, 1937.

1. e4, e6. 2. d4, d5. 3. Hc3, Hf6. 4. Fg5, Fe7. 5. e5, Hfd7. 6. h4, c5 7. Hcb5, f6. 8. exf6, Hdxf6. 9. dxc5, Fxc5. 10. Fd3, 0—0. 11. Ve2. e5. 12. 0—0—0! Ve7. 13. Hc3! Bfd8? (d4!) 14. Hxc5, B8xd5. 15. Fc4. Fe6. 16. Fxd5, Fxd5. 17. Bexd5, Hbc6. 18. Vc4! sötét feladta, mert a Bd8 matt fenyegetés miatt a c5 futár elveszett.

99. SZÁMU JÁTSZMA

Holland védelem.

Lange—Diemer. Weidenau-Sieg. 1937.

1. d4, f5. 2. c4, e6. 3. e3, d5. 4. Fd3, c6. 5. Hf3, Fd6. 6. 0—0, Vf6. 7. Ho3, Hf7. 8. e4, dxe4. 9. Fxe4 ! c5. 10. dxc5,Fxc5. 11. Fg5, Vd6. 12. Hfxe5, Vxd1. 13. Baxd1, fxe4. 14. Hcxe4, Hbd7. 15. Hed6†, Kf8. 16. Fxe7†!! Sötét feladta, mert kxe7. 17. Hxc8† után a d7 huszár elveszett.

100. SZ. JÁTSZMA.

Egy elfelejtett variáns.

Albin ellenesel.

Világos: **Bogoljubow. Sötét: Schiffler.** Villingen, 1938.

1. d4, d5. 2. c4, e5. 3. dxe5, dxe4?! (jobb 2.... d4!, de a szöveglépésnek is vannak kacskaringós útvesztői.) **4. Vxd8†** (a vezért cserélni kell, mert pld. 4. Va4†, Hc6! 5. Vxc4, Fe6. 6. Vb5, Vd7! után sötét kitűnően áll s ha az ellenfél elmereng, — 7. Vxb7? Bb8, 8. Va6, Hb 4 ! ! (kátyuba kerül) **4.... Kxd8. 5. Hc3** (Kitűnő e helyen 5. c4! is. Pld. 5.... Fe6. 6. f4, b5. 7. a4, c6. 8. axb5, cxb5. 9. b3! stb. Sötét azonban javíthatja a változatot: 5. c4! Hc6! 6. Fxc4, Hxe5. 7. Fe2, Fc5! stb.) **5.... Ke8.** (Schiffler mester újítása. Bogoljubow szerint jobb 5.... Fe6! 6. c4, Hc6. 7. Hf3, Fb4. 8. Fg5†, Ke8! egyenlő játékkal.)

Számításba jön 5.... c6 (dr. Tarrasch) és 5. Fd7! (dr. Balogh) is. Utóbbira (5.... Fd7!-re) a Probst—dr.Balogh I. F. S. B. 1930. játszmában 6. c4, Hc6. 7. Ff4, Hge7! 8. Hf3, Hg6. 9. Fg3, Fc6. 10. 0—0—0, Ke8 következett korai döntetlennel, míg ugyanezen a versenyen dr. Dyckhoff —dr. Balogh ellen 6. Ff4! Fb4. 7. e3! b5. 8. a4, Ha6. — 8.... c6? 9. Fe2! Hc7. 10. Ff3, Hd5. 11. Hge2! stb. — 9. axb5, Fxc3†. 10. bxc3, Fxb5. 11. Hf3, Hc5. 12. Hd4, c6. 13. Hf5, He4. 14. Bd1†, Kc7! 15. Bd4! Hxc3. 16. Fxc4 után előnybe került.

6. c4, Fe6. 7. Fe3! Hc6. 8. Hf3, Bd8. 9. Fe2, Hb4? (Erőtlen. A fejlődő Hg8 — e7 — g6 észszerűbb volt.) **10. Bc1! a6. 11. Hd4, b5. 12. 0—0, c5?** (Tetszetős, de gyengébb, mint 12.... Fc8! mely megtartja a futót, elkerüli a gyaloglánc lazítását és c5!-el fenyeget.) **13. Hxe6, fxe6. 14. a4! Bb8. 15. axb5, axb5. 16. Ba1! Hd3.** (A „nyitány" után most kezdődik a tánc. Sötét szívósan védekezik, de Bogoljubow jobb taktikusnak és mélyebb sztratégának bizonyul.) **17. Ba5, b4. 18. Ha4, Hxe5. 19. Ff4! He6. 20. Ba6, c5. 21. Bxe6, cxf4. 22. Fxe4! Kd7. 23. Ba6, Kc7. 24. Bd1, Hf6. 25. c5, Hg4. 26. Be6!** (Kellemetlen.) **26.... Hxe5. 27. Bd5! Bd8. 28. Ba7†, Kb8. 29. Bxd8†, Kxa7. 30. Fd5, Ka6. 31. b3! Hg6.** (Az egyetlen akcióképes figura.) **32. Ba8†, Kb5. 33. Be8! Fe7.** (33.... Ka6?-ra 34. g3!! parádriposzt azonnal nyer. Fld. 34.... Fe7. 35. Be7!!, — fenyeget Fc4† és Ba7 matt — He5. 36. gxf4! stb.) **34. Fc4†, Ka5. 35. Bc6, Ba8. 36. Bc6! Ff8. 37. g3!** (Sötét „kész".) **37.... Ba7. 38. h4, fxg3. 39. fxg3, Ba8. 40. b5, Hh8. 41. Bb6, g6. 42. g4** (Nyerésre visz 42. Bb5†, Ka6. 43 Bxc5†, Kb7. 44. Fd5†, Kb8. 45. Bb5†! is. Hiba volna most 45. Fxa8?, mert 45.... Fxc5†. 46. Hxc5, Kxa8. 47. hxg6, Hxg6. 48. Hd3, b5 után sötétnek remis esélyei vannak.) **42.... gxh5. 43. gxh5, h6. 44. Kg2, Fe7. 45. Kf3! Hf7. 46. Bb5†, Ka6. 47. Bxc5†, Kb7. 48. Fd5† sötét feladta.** Elméleti értékkel biró játszma. Bogoljubow remekelt. Teljesítményének értékét emeli az is, hogy időellenőrzés mellett egyidejüleg 19 ellenféllel mérkőzött. (: + 17 = 2.) A résztvevők között több mester is akadt, Schiffler pedig ismert nevű teoretikus.

Ambrus Sándor.

A Debreczen rádióműsora

1938 december 25-től december 31-ig

VASÁRNAP

DECEMBER 25.

BUDAPEST I. 8.30: Hírek.
9: Református istentisztelet a Kálvin-téri templomból. Prédikál Ravasz László püspök.
10: Egyházi ének és szentbeszéd a belvárosi főplébánia templomból. — A szentbeszédet mise közben P. Bangha Béla S. J. mondja. Énekel a templom énekkara Berg Ottó vezetésével.
11.30: Evangélikus istentisztelet a Bécsikapu-téri templomból. Prédikál Varsányi Mátyás budai-vári lelkész. Énekszámok a Dunántúli Énekeskönyvből 131., 138., Himnusz. Orgonál Várkonyi Endre.
12.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés.
12.30: Operaházi zenekar. Vezényel Rajter Lajos.
Közben kb. 13.10: 1. „Két karácsonyfa története." Irta Aszlányi Károly. 2. „Betlehemi királyok." József Attila verse. — Elmondja Szilassy Gyula.
14: Hanglemezek.
15: „Időszerű gazdasági tanácsadó." (A földmivelésügyi miniszterium rádióelőadássorozata.)
15.45: A rádió szalonzenekara. Vezényel Bertha István. Közreműködik Gémes Irén (hárfa), és Székelyhidy Ferenc, az Operaház tagja. 1. Dohnányi: Magyar karácsonyi énekek tenorszólóra. 2. Rousseau: Változatok egy régi karácsonyi pásztordalra. 3. Tournier: Tündérország — előjáték és tánc.
16.30: „A huszonegyedik karácsony." Hankiss János dr. egyetemi tanár előadása. (Közművelődési előadássorozat.)
17: Lakatos Flóris cigányzenekara muzsikál.
17.45: „Karácsonyi népszokások a Felvidéken." Manga János előadása.
18.15: Ketter Ernő zongorázik.
18.40: Hírek.
18.45: Hírek szlovák és ruszin nyelven.
19: A vatikáni rádió karácsonyi hangversenyének közvetítése. Előadásra kerül Lorenzo Perosi: „A Megváltó születése" c. oratóriumának második része.
19.50: „Aranyvirág." Daljáték három felvonásban. Irta Martos Ferenc. Zenéjét szerezte Huszka Jenő. Rendező Gyarmathy Sándor. Vezényel Marthon Géza. Személyek: Potyoviev Danilo herceg — Maleczky Oszkár; Beppo, hajóslegény — Laurisin Lajos; Silvio, hajóslegény — D'Arrigo Kornél; Carlo, hajóslegény — Kompóthy Gyula. Aranyvirág — Orosz Julia; Tina — Eszterházy Ilona; Lola — Hernády Gizi; Carina — Antal Erzsi; Stone Ellen, amerikai milliárdos — Fekete Pál; Egy tapasztalatlan ifjú — Pálóczy László; Meridon Lise — Albán Anna; Diaz Dianna — Péter Nóra; Első gavallér — Balassa János; Második gavallér — Tompa Béla; Harmadik gavallér — Rubinyi Tibor; Fogadós — Pajor István; John — Galetta Ferenc; Főpincér — Győző Lajos.
Utána kb. 22: Hírek, időjárásjelentés.
22.20: Közvetítés a Debrecen-étteremből. Kurina Simi cigányzenekara muzsikál.
Közben 22.30: Hírek német és olasz nyelven.
23: Hírek angol és francia nyelven.
23.10: Tánclemezek.
0.05: Hírek.
BUDAPEST II. 11.15: Hanglemezek.
15: A rádió szalonzenekara.
17.15: „Karácsony Betlehemben." Irta Meigl László. (Felolvasás.)
17.45: Lakatos Flóris cigányzenekara muzsikál.
18.40: Ketter Ernő zongorázik.
19: „Magyarok Rómában a mult században." Tóth László dr. egyetemi tanár előadása.
19.50: A József nádor 2. honvéd gyalogezred zenekara. Vezényel Seregi Artur.
21: Hírek, ügetőversenyeredmények.
A RÖVIDHULLÁMU ADÓÁLLOMÁS 15—16 és 1—2 óráig ad műsort.
KASSA. 7: Egyházi ének és szentbeszéd szlovák nyelven.
8.10: Egyházi zene hanglemezről.
8.30—17: Azonos Bp. I. műsorával.
17: Felvidéki hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven.
17.15—0.15: Azonos Bp. I. műsorával.
KÜLFÖLDI ÉRDEKESEBB MŰSORSZÁMOK: Bécs 15.30: Takács Jenő előadása. Olasz I. 18.15: Magyarországi táncok. Oslo 19.50: Filharmonikusok hangversenye.
TÁNCZENE: Bukarest 21.05, Zágráb 22, Brno 22.35, Varsó 23, Köln, 23, Bruxelles 24.

HÉTFŐ

DECEMBER 26.

BUDAPEST I. 8.30: Hírek.
9: Unitárius istentisztelet a Kohárystreetai templomból. Prédikál Józan Miklós püspöki vikárius.
10: Egyházi ének és szentbeszéd a budavári koronázó főtemplomból. A szentbeszédet mise közben P. Böle Kornél O. P. rendfőnök mondja. — Énekel a templom énekkara Sugár Viktor vezetésével. Orgonál Várhelyi Antal.
11.15: Görögkatolikus istentisztelet a Rózsák-terén levő magyar főplébánia templomból. A szentbeszédet mise közben Krajnyák Gábor dr. tb. kanonok mondja. Énekel a plébánia vegyeskara Szemerszky János vezényletével.
12.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés.
12.30: Beszkárt-zenekar. — Vezényel Müller Károly. — 1. Csajkovszkij: Ünnepi induló. 2. Messager: Bohóc szvit. 3. Verdi: Sziciliai vecsernye — nyitány. 4. Figedy Sándor: Régi nóták. 5. aldteufel: Álmodozás — keringő. 6. Pécsi József: Bécsi visszhangok — egyveleg.
Közben kb. 13: „Világhiradó." Máthé Elek előadása.
14: Bura Sándor cigányzenekara.
15: „Gyermekek órája." Harsányi Gizi mesél (hanglemezekkel).
16: Hanglemezek.
16.30: „A kinai papucs." Thury Lajos elbeszélése.
17: Balys Dvarionas zongorázik a magyar-litván művészcsere keretében.
17.30: „Báthory István erdélyi fejedelem és lengyel király." Veress Endre előadása.
18: Tánclemezek.
19: Hírek.
19.05: Hírek szlovák és ruszin nyelven.
19.20: „Karácsonyi nótás hangulat." Bevezetőt mond Balázs Árpád. Énekel Nagy Izabella és Cselényi József, kíséri Magyari Imre cigányzenekara.
20.10: „Krisztus-legendák." Lagerlöf Zelma novellái nyomán írta Barsi Ödön és Marchis György. Rendező Németh Antal. 1. „A császár látomása." — 2. „Menekülés Egyiptomba." — 3. „A karácsonyi rózsa legendája." — 4. „A gyertyaláng."
Utána kb. 21.40: Hírek, időjárásjelentés.
22: Szalonötös.
22.30: Hírek német és olasz nyelven.
22.45: Operaházi zenekar. — Vezényel Fridl Frigyes. — 1. Grieg: II. Peer Gin, szvit. 2. Boieldieu: A bagdadi kalifa — nyitány. 3. Liszt: XIV. rapszódia. 4. Sibelius: Finnlandia — szimfónikus költemény. 5. Kern Auréi: Moliere — szvit (Lavotta Rezső átdolgozása). 6. Strauss József: Szférák zenéje — keringő.
Közben 23: Hírek angol és francia nyelven.
0.05: Hírek.
BUDAPEST II. 11.15: Hanglemezek.
18.30: „Százesztendős az első Petőfi-vers." Vándor Kálmán előadása.
19.35: Budapest új városmérése. Oltay Károly műegyetemi tanár előadása.
20.10: Hanglemezek.
21: Hírek.
21.25: Szalonötös.
A RÖVIDHULLÁMU ADÓÁLLOMÁS 1—2 óráig.
KASSA. 8.30—9: Azonos Bp. I. műsorával.
9: Egyházi ének és szentbeszéd. A szentbeszédet mise után Suhaj Béla dr. hittanár mondja.
10.20: Greguss Gyula evangélikus lelkész karácsonyi elmélkedése.
10.40: Egyházi zene hanglemezről.
11.15—16: Azonos Bp. I. műsorával.
16: Felvidéki hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven.
16.15: Stoffián Rózsi gyermekdalokat énekel.
16.40: Gönczy Gábor ref. lelkész karácsonyi elmélkedése.
17—22: Azonos Bp. I. műsorával.
22: Orgováni Jani cigányzenekara muzsikál a Schalkház-szállóból.
22.45—0.15: Azonos Bp. I. műsorával.
KÜLFÖLDI ÉRDEKESEBB MŰSORSZÁMOK: Bécs 19.15: Mozart: Varázsfuvola, opera. Königsberg 20.10: Lehár: Vígözvegy. Bécs 20.10: Nagy Lehár-egyveleg Réthy Eszter közreműködésével.
TÁNCZENE: Lahti 21.10, Kalundborg 21.10, Zágráb 22.20, Oslo 22.15, Zágráb 22.20, München 22.35.

KEDD

DECEMBER 27.

BUDAPEST I. 6.45: Torna. — Hírek. Hanglemezek. — 1. Müller József: Kossuth induló. 2. Seregi Artur: Katicabogárka — induló. 3. Ziehrer: Ejszakázók — keringő. 4. Labitzky: A pásztorlány álma. 5. Sousa: A kapitány — amerikai induló.
Utána: Étrend, közlemények.
10: Hírek.
10.20: „Régi nagyasszonyaink a nemzetmentés szolgálatában." Irta Kárpáthyné Nagy Rózsa. (Felolvasás.)
10.45: „Párizsi divathirek." (Felolvasás.)
11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
12: Déli harangszó az Egyetemi-templomból. — Himnusz. — Időjárásjelentés.
12.10: Eugen Stepat balalajka-zenekara.
Közben 12.30: Hírek.
13.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés.
13.30: Toll Jancsi cigányzenekara muzsikál.
14.35: Hírek.
14.50: A rádió műsorának ismertetése.
15: Árfolyamhirek, piaci árak, élelmiszerárak.
16.10: Asszonyok tanácsadója. Arányi Mária előadása.
16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.
17: „Az esztendő nagy szobrász-halottja." (Emlékezés Szentgyörgyi Istvánra.) Ybl Ervin dr. előadása.
17.30: Hanglemezek.
18: Légoltalmi gyakorlat egy elemi iskolában. Közvetítés a Mária Terézia téri községi gyakorló elemi iskolából.
18.35: A rádió szalonzenekara.
Közben 19: Hírek.
19.05: Hírek szlovák és ruszin nyelven.
20.25: Operettelőadás közvetítése a Szegedi Városi Szinházból. „Ezredes kisasszony." Operett három felvonásban, négy képben. Szövegét és verseit irta Hniczky László. Zenéjét szerezte Sally Géza. Rendező Sziklay Jenő. Vezényel Beck Miklós. Személyek: Golgonszky Iván herceg — Szabó István; Zinocska, a leánya — Sz. Patkós Irma; Szendrő Gábor főispán — Herczeg Vilmos; Szendrő László főhadnagy, a fia — D. Kovács József; Pálfy Tamás, huszáregyedes — Juhász János; Gloria Gorden, énekesnő — Komlós Juci; Francis de la Saint Roquelles márki Szokoly Gyula; Anna, szobalány — Mészáros Ági; Jancsi, tisztiszolga — Veszely Pál; Petrov, főlakáj — Zilahy Jnos; Nastja, főkomorna — Szigethy Irén; Pali bácsi, öreg béres — Földes Mihály; Első úr — Mişán István; Második úr — Garamszegi Károly; Első hölgy — Koltai Aranka; Második hölgy — Magyarics Flóra.
I. felv. után kb. 21.10: Hírek.
II. felvonás után kb. 22.20: Időjárásjelentés, majd hírek német és olasz nyelven.
Előadás után kb. 23.10: Hírek angol és francia nyelven.
Majd: Közvetítés a Pátria-kávéházból. Horváth Jancsi cigányzenekara muzsikál.
0.05: Hírek.
BUDAPEST II. 18.30: A földmivelésügyi minisztérium mezőgazdasági félórája.
19: Hanglemez.
19.50: „Egy Kölcsey-lány naplója." Kozocsa Sándor dr. előadása.
20.20: Thoma József zongorázik.
21: Hírek.
21.20: Közvetítés a Pátria-kávéházból. Horváth Jancsi cigányzenekara muzsikál.
22: Időjárásjelentés.
A RÖVIDHULLÁMU ADÓÁLLOMÁS 1—2 óráig műsort ad.
KASSA. 11.10: „Az ifjuságnak." Szíklay Ferenc dr. előadása.
11.30: Indulók hanglemezről.
11.40: Felvidéki hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven.
12—15.30: Azonos Bp. I. műsorával.
15.30: A kassai Zenekedvelők Kórusa Dalegyletének kamaraegyüttese karácsonyi dalokat énekel.
15.50: Felvidéki hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven.
16.10: Negramotna Olga orosz dalokat és románcokat énekel.
16.25: „Ruszinszkó gazdasági helyzete." Ivancsó Antal dr. ruszinnyelvű előadása.
16.45—0.15: Azonos Bp. I. műsorával.
KÜLFÖLDI ÉRDEKESEBB MŰSORSZÁMOK: Varsó 20: Moniuszko: A rejtelmes kastély, opera. Strasburg 21.15: Opera.
TÁNCZENE: Königsberg 20.10, Lipcse 21.10, Zágráb 22.20, London 23.20.

SZERDA

DECEMBER 28.

BUDAPEST I. 6.45: Torna. — Hírek. Hanglemezek. — 1. Járjatok be minden földet — induló. 2. Friesay Richárd: Ladiladilom — induló. 3. Bordin: Bécsi idill — keringő. 4. Kockert: Tintoretto — intermezzo. 5. Sylva-Lorenzo: Induló.
Utána: Étrend, közlemények.
10: Hírek.
10.20: „Begtás kertjének virágai." Irta Csizy Béla. (Felolvasás.)

10.45: „Az Oxford-csoport" Genfben tartott ülésének élményeiről beszámol dr. Ebner Ferencné. (Felolvasás.)
11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
12: Déli harangszó az Egyetemi-templomból. — Himnusz. — Időjárásjelentés.
12.10: Bodrics Béla cigányzenekara muzsikál.
Közben 12.30: Hírek.
13.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés.
13.30: Országos Postászenekar. Vezényel Eördögh János.
14.35: Hírek.
14.50: A rádió műsorának ismertetése.
15: Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
16.15: A rádió diákfélórája: „gróf Kun Géza." Nagy Sándor dr. előadása.
16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.
17: „Magyar táj magyar szemmel." — (Kemény Zsigmond Erdélyben.) Irta Tolnai Gábor dr. (Felolvasás.)
17.30: Joseph Maria Hausschild énekel a magyar-német művészcsere keretében.
18: „A magyar levente-intézmény." Vitéz Kiss Kálmán altábornagy, az Országos Testnevelési Tanács társelnökének előadása.
18.35: Dénes József cigányzenekara muzsikál.
19: Hírek.
19.05: Hírek szlovák és ruszin nyelven.
19.25: A rádió szalonzenekara.
19.45: Dsida Jenő emlékezete. Zágoni Dezső előadása az erdélyi líra ifjú halottjáról.
20.30: Operaházi zenekar. Vezényel Rajter Lajos.
21.40: Hírek, időjárásjelentés.
22: Hanglemezek.
Közben 22.30: Hírek német és olasz nyelven.
23: Hírek angol és francia nyelven.
23.10: Közvetítés a Britannia-szállóból. Heinemann Ede jazzenekara játszik.
0.05: Hírek.
BUDAPEST II. 19: Dénes József cigányzenekara.
19.20: „A Fővárosi Könyvtár." Irta Révész Béla. (Felolvasás.)
19.50: A rádió szalonzenekara.
20.30: „Polgári gondok." Sz. Horváth János csevegése.
21: Hírek.
21.20: Hanglemez.
22: Időjárásjelentés.
A RÖVIDHULLÁMU ADÓÁLLOMÁS 1—2 óráig műsort.
KASSA. 11.10: „Pra mládez." Predniáska. — Szlovák ifjusági előadás.
11.30: Hanglemezek.
11.40: Felvidéki hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven.
12—15.30: Azonos Bp. I. műsorával.
15.30: „A felszabadulás diákemlékei." Bors Kálmán mérnök előadása.
15.50: Felvidéki hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven.
16.10: Varacskay József magyar nótákat énekel, kíséri Danyi Aladár cigányzenekara.
16.45—18.20: Azonos Bp. I. műsorával.
18.20: Látogatás a Kazinczy-cserkészeknél. Beszél Máriássy József.
19—0.15: Azonos Bp. I. műsorval.
KÜLFÖLDI ÉRDEKESEBB MÜSORSZÁMOK: Ljubljana 20: Opera. Bécs 21: Szimfónikus hangverseny. Olasz I. Szimfónikus hangverseny.
TÁNCZENE: Oslo 20.15—24, Zágráb 22.20, Luxemburg 23.50, London 23.25.

CSÜTÖRTÖK

DECEMBER 29.

BUDAPEST I. 6.45: Torna. — Hírek. Hanglemezek. — 1. Müller József: Fejérvári induló. 2. Ruszinszkó Nándor: Vitéz Bartóffy induló. 3. Cremieux: Mikor a szerelem meghal — keringő. 4. Königsberger: Xantippe 5. Blankenburg: Gladiátorok búcsúja — induló.
Utána: Étrend, közlemények.
10: Hírek.
10.20: „A Felvidék hatszázéves kultúrvárosa: Rozsnyó." Irta Hunyady Belánné. (Felolvasás.)
10.45: Kassa város hajdani vitéz kapitánya." Irta Nagy Dániel. (Felolvasás.)
11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
12: Déli harangszó az Egyetemi-templomból. — Himnusz. — Időjárásjelentés.
12.10: Friss Antal gordonkázik, zongorakísérettel.
12.45: Hírek.
13: Hanglemezek.
Közben 13.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés.
14.35: Hírek.
14.50: A rádió műsorának ismertetése.
15: Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
16.15: „Szilveszteri tanácsadó." Héjjas Pálné háztartási előadása.
16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.
17: „A mezőörök." Weber Lajos miniszteri tanácsos előadása. (A földmívelésügyi minisztérium rádióelőadássorozata.)
17.30: A rádió szalonzenekara.
Közben 18: „Akik kimaradtak." (A Szepesség.) Felkay Ferenc dr. székesfővárosi tanácsnok előadása.
19: Hírek.
19.05: Hírek szlovák és ruszin nyelven.
19.20: Hanglemezek!
19.55: A rádió külügyi negyedórája.
20.10: „Karácsony." Hangjáték három részben. May Károly regényéből dramatizálta Vándor Kálmán. Rendező Csanády György.
Utána kb. 21.40: Hírek, időjárásjelentés,
22: Közvetítés a Szeiffert-kávéházból. Csorba Gyula cigányzenekara muzsikál.
22.30: Hírek német és olasz nyelven.
22.45: Állástalan Zenészek Szimfónikus zenekara.
Közben 23: Hírek angol és francia nyelven.
0.05: Hírek.
BUDAPEST II. 17: Hanglemezek.
18.05: A rádió szalonzenekara.
19.40: „Ki örököl?" Komlósi előadása.
20.10: Hanglemezek.
21: Hírek, ügetőversenyeredmények.
21.20: Csorba Gyula cigányzenekara.
A RÖVIDHULLÁMU ADÓÁLLOMÁS 1—2 óráig műsort.
KASSA. 11.10: Népdalok hanglemezről.
11.25: „Zempléni karcsonyi népszokások." Simkó Gusztáv előadása.
11.40: Felvidéki hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven.
12—15.25: Azonos Bp. I. műsorával.
15.25: Hanglemez.
15.50: Felvidéki hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven.
16.10: Vidám muzsika két hangszeren.
16.25: „Színjátszásunk a cseh uralom alatt." Brück Sándor dr. előadása.
16.45—0.15: Azonos Bp. I. műsorával.
KÜLFÖLDI ÉRDEKESEBB MÜSORSZÁMOK: Bukarest 20.15: Filharmonikusok hangversenye. Stuttgart 24: A fehér nő, opera.
TÁNCZENE: Zágráb 22.20, Svájci rom. 22, Kalundborg 23.10.

PÉNTEK

DECEMBER 30.

BUDAPEST I. 6.45: Torna. — Hírek. Hanglemezek. — 1. Friesay Richárd: Kisangyalom — induló. 2. Óvári József: Ózdi frontharcosok indulója. 3. Waldteufel: Korcsolyázók — keringő. 4. Krome: Az arany zenélő óra. 5. Beethoven: Yorck induló.
Utána: Étrend, közlemények.
10: Hírek.
10.20: „A balkezesség." Irta Irányi Jenő dr. (Felolvasás.)
10.45: „A biztonságosabb magyar jövő felé." Irta Bodnár László. (Felolvasás.)
11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
12: Déli harangszó az Egyetemi-templomból. — Himnusz. — Időjárásjelentés.
12.10: Hanglemezek.
Közben 12.30: Hírek.
13.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés.
13.30: A rádió szalonzenekara.
14.35: Hírek.
14.50: A rádió műsorának ismertetése.
15: Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
16.15: Diákfélóra: „Szent István álma." Irta dr. Wehner Józsefné. (Felolvasás.)
Utána: Ifjusági közlemények.
16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.
17: „Érsekujvári dalidó." Spur Endre Előadása. Közreműködik Magyari Imre cigányzenekara.
18: „Az első humanista pápák." Villani Lajos báró előadása.
18.30: Keulerné Bajkó Éva és Daudáné Paica Anna kétzongorás műsora.
19: Hírek.
19.05: Hírek szlovák és ruszin nyelven.
19.20: Budai Dalárda. Vezényel Ádám Jenő.
20: „Gyermekek öreg földön." Tamási Áron elbeszélése.
20.30: Budapesti Hangverseny Zenekar. Vezényel Polgár Tibor.
21.40: Hírek, időjárásjelentés.
22: Közvetítés a Newyork-kávéházból. Mikulai Gusztáv jazzenekara játszik.
22.30: Hírek német és olasz nyelven.
22.45: Közvetítés a Spolarich-kávéházból. Sárai Elemér cigányzenekara muzsikál.
Közben 23: Hírek angol és francia nyelven.
23.45: Márffy Oszkár dr. milánói egyetemi tanár olasznyelvű előadása.
0.05: Hírek.
BUDAPEST II. 18.30: „Egy úttörő magyar folklorista." Kiss Lajos előadása Törös Károlyról.
19.30: Színésztréfák." Turi Elemér előadása.
20: Hanglemez.
21: Hírek.
21.20: Közvetítés a Newyork-kávéházból. Mikulai Gusztáv jazzenekara játszik.
A RÖVIDHULLÁMU ADÓÁLLOMÁS 1—2 óráig műsort.
KASSA. 11.10: Ruszinnyelvű ifjúsági előadás.
11.30: Orosz zene hanglemezről.
11.40: Felvidéki hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven.
12—15.30: Azonos Bp. I. műsorával.
15.30: Szlovák félóra.
16.05: Felvidéki hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven.
16.20: Vitéz Csatáry József ezredes előadása.
16.45—18: Azonos Bp. I. műsorával.
18: Szepességi félóra.
18.30—0.15: Azonos Bp. I. műsorával.
KÜLFÖLDI ÉRDEKESEBB MÜSORSZÁMOK: Lahti 17.15: Magyar dalok és zongoradarabok. Bukarest 20.30: Verdi: Traviata. Lipcse 20.10: Filharmonikusok hangversenye.
TÁNCZENE: Zágráb 22.20. Kalundborg 22.50, Olasz II. 22.45, London 23.25.

SZOMBAT

DECEMBER 31.

BUDAPEST I. 6.45: Torna. — Hírek. Hanglemezek. — 1. Lehár: Vásárhelyi induló. 2. Friesay Richárd: Az 1. h. gy. ezred indulója. 3. Bordin: Keringő. 4. Kockert: Beköszönt a virágos tavasz — intermezzo. 5. Abad: Pasodoble.
Utána: Étrend, közlemények.
10: Hírek.
10.20: Bartóky József elbeszélése: „Visszajönnek." (Felolvasás.)
10.45: „Mit nézzünk meg?" A Nemzeti Muzeum állattárának új hal- és hüllőgyüjteménye. Ismerteti Éhik Gyula dr. (Felolvasás.)
11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
12: Déli harangszó az Egyetemi-templomból. — Himnusz. — Időjárásjelentés.
12.10: Farkas Sándor cigányzenekara muzsikál.
Közben 12.30: Hírek.
13.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés.
13.30: Hanglemezek.
14.35: Hírek.
14.50: A rádió műsorának ismertetése.
15: Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
16.15: „A mentők Szilvesztere." Ruszwurm Rezső dr. igazgatófőorvos előadása.
16.30: „Mit üzen a rádió?"
16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.
17: Lovászi Ferenc cigányzenekara.
17.45: A rádió szalonzenekara.
Közben 18: Ravasz László dr. püspök szilveszteri beszéde.
19: Hírek.
19.05: Hírek szlovák és ruszin nyelven.
19.15: „Felvidék." Száz perc történelem. Összeállította és az összekötő szövegeket írta Csanády György.
21: „Szilveszter." Vídám hangjáték három részben.
22.30: „Szórakozik a főváros." A pécsi egyetemi öregdiákok vídám estje. Irta és összeállította ifj. Holub József dr. Rendező: Barsi Ödön. Szereplők: Fábián György dr., ifj. Holub József dr., Meleser Andor, Szönyi Jenő, Reinprecht Rudolf és Werling Gusztáv. Kísér Veress Károly cigányzenekara.
23.30: Magyar nóták. Énekel Utry Anna és Palló Imre, kísér Veres Károly cigányzenekara.
23.55: Az Ujesztendő köszöntése. Elmondja vitéz Somogyváry Gyula.
24: Éjféli harangszó a kassai Szent Erzsébet székesegyházból.
Utána: Himnusz.
Majd: „Szózat." Elmondja Kiss Ferenc, a Nemzeti Színház örökös tagja
Utána: Rákóczi induló.
0.15: Magyar táncok és hallgatók és táncolemezek.
BUDAPEST II. 16.30: Lovászi Ferenc cigányzenekara.
17: „Az év halottai." (Felolvasás.)
17.30: Hanglemezek.
18.30: A földmivelésügyi minisztérium mezőgazdasági félórája.
21: Táncolemezek.
A RÖVIDHULLÁMU ADÓÁLLOMÁS 24—1 óráig műsort ad.
KASSA. 11.10: Szlovák népdalok.
11.25: Szlovák költők verseiből ad elő Tapolyi Rózsi.
11.40: Felvidéki hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven.
12—15.30: Azonos Bp. I. műsorával.
15.30: „Árvák Szilvesztere." A kassai árvaház gyermekkara énekel.
15.50: Felvidéki hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven.
16.10: A m. kir. 21. honvéd gyalogezred zenekara. Vezényel Pongrácz Géza.
16.45—17: Azonos Budapest I. műsorával.
17: A honvéd zenekar folytatja műsorát.
17.20: „Húsz év a Felvidék irodalmában." Kovács Endre előadása.
17.45—3: Azonos Bp. I. műsorával.
KÜLFÖLDI ÉRDEKESEBB MÜSORSZÁMOK: Bécs 12: Szimfónikusok hangversenye. Köln 19.30: Zeller: A madarász, operett.
TÁNCZENE: Svájci r. 22.15, London 23.30, R. Paris 24, München 24, Kalundborg 0.30.

x **Még a takarékos ember is járhat szinházba, ha kedvezményes füzetszelvényt vált a Csokonai Szinház földszinti titkári irodájában.**

A szeretet virágai Debrecenben

Debrecen példát mutat az egész országnak az emberszeretetben.

A mai idők kíméletlen érdekharcában szükségesnek tartják sokan, hogy az önzés dicsérete mellett szót tegyenek az önzetlenség mellett is, hiszen elvégre az emberszeretet csodálatos virágai teszik fel a koronát az emberi méltóságra. Igaz, hogy az emberi természetnek megfelelőbb, ha természetes önzését követi, de annál szebb, ha a jobb ember útjára lépve, gyakorolja az emberszeretetet. A szeretet virágai Debrecenben is nyílnak és büszkén mondhatjuk, hogy példát adunk az egész országnak. A szeretet, sajnos, nem érvényesülhet a maga teljes erejével, de a szeretetnek Debrecenben kinyílt, áldást adó virágai a maguk kis területén is bizonyítják, hogy az életet nemesebbé és jobbá csak a szeretet teheti, mert

csak szeretettel lehet letörölni a könnyeket, megnemesíteni a lelkeket.

Debrecen évszázadokkal ezelőtt is példát mutatott már a szeretet gyakorlására az Ispotály létesítésével. Most már egész sorozata az üdvös akciónak indult meg.

Kastély a csavargó gyermekek számára

Kevesen tudják, hogy az ebesi tanyai vasúti megállóhoz közel, egész kastély áll a debreceni csavargó gyermekek rendelkezésére. A Kollégiumnak van ott birtoka és a birtokon lévő 12 szobás kastélyt átadták a nemes célra. A gondozás nélkül maradt, csavargó leánygyermekeket szedi össze a Diakonissza képző Intézet.

kiviszik a kastélyba, ahol teljes ellátást kapnak, gondos felügyelet alatt vannak és a közelben lévő tanyai elemi iskolába járnak.

Olyan leánykákat visznek ki a kastélyba, akik még iskolaköteles korban vannak. A kastélyhoz adott a Kollégium néhány hold földet is, hogy konyhakerti gazdálkodást a gyerekek bevonásával megvalósíthassák.

A régi Bábaképző Intézetben 100 szegény gyermeknek tart a Szeretetszövetség és a KIE modern napközi otthont. Fiúk, leányok az iskolából odamennek, ott tanulnak tovább, ételmet kapnak, jó melegben vannak jóságos felügyelők mellett. Este aludni hazatérnek a kicsinyek.

A tanonc-otthonra büszke lehet Debrecen. Ezt az otthont *Erdélyi* Mihály s. lelkész a Szeretet Szövetség titkára szervezte meg. Jelenleg

az Ispotályban elhelyezett otthonban 36 tanonc kap teljes ellátást, lakást, fűtést, világítást, élelmet és ruházatot.

Fizetik a tandíjat, tanszereket és minden költséget, mely a tanoncképzéssel van összefüggésben. Gondoskodnak arról, hogy hazafias és vallásos szellemben nevelkedjenek fel a fiatal fiúk és dolgos, becsületes polgárai legyenek a hazának. Ezt az otthont a Szeretet Szövetség és a Diakónusképző Intézet tartják fenn és gondoskodnak a kiadások fedezéséről.

A fűtést, világítást és élelmet a város adja. A tanoncoknak fürdőszoba is áll rendelkezésére és a felügyelőjük minden ügyet elintéz, mindenben segítségükre van. Érdemes megemlíteni, hogy ezek a gyermekek a teljes elhagyatottságból, az uccáról kerültek a KIE áldozatos munkájával biztos talajra és így nem lettek a nyomor, a bűn martalékai. Kiválogatták őket és ha nem volt meg a szükséges előfeltétel, képzettség, ahoz, hogy tanoncnak szerződjenek, gondoskodtak a tanfolyamokról. A fiúk szorgalmasan dolgoznak műhelyeikben, mestereiknél, főnökeiknél és azután az otthonba mennek, ott laknak.

43 holdas birtok a szegény kisfiuknak

Nagyszabású az az akció, melynek célja az, hogy a kóborló fiúgyermekeket, akiknek hozzátartozói nem tudják, vagy nem akarják gondját viselni, vagy a környezetük csak veszélyes lehet a számukra, elhelyezzék egy táborban, ahol felnevelik őket. A város arra a célra adta át

a Halápon 43 holdas birtokát örök használatra,

csupán jogelismerési díjat kell érte fizetni. Ezen a birtokon akarják megépíteni aszegény kisfiúk otthonát, ahol tanulnak, felnevelkednek az iskoláztatás sem okoz különösebb gondot, mert közel van a halápi tanyai iskola, ahová járhatnának a kis gyermekek. Anyagiak hiányában még nem épült meg a halápi fiú-otthon és csupán

két éven át tartották ott nyári táborozást az uccákról odavitt fiúkkal,

sok gyermek menekült meg már ezen módon is a bűnbesodródástól.

A „Reménység háza"

Debrecenben épült meg először az egész országban az a ház, melyet arra szántak, hogy a fogházból kikerült megtévedt emberek, ha jó útra akarnak térni, hajlékot találjanak, munkát kapjanak, míg a társadalomban ismét elhelyezkedhetnek. Elnevezték a házat »A reménység házának« és januárban már megkezdi működését. Egyenlőre csak

tíz ágyat állítanak be a szobákba.

A gyűjtés még folyik, hogy teljes legyen a felszerelés. A város 1200 négyszögöles telket is adott a házhely mellé, hogy gyümölcsös és konyhakertje legyen a »A reménység háza« lakóinak. A ház építése 13.000 pengőbe került az önkéntes adományokon kívül és a Szeretet Szövetség építette meg. Ennek a hajléknak a megépítése körül *Maar* Margit tanárnőnek vannak elévülhetetlen érdemei.

A Szeretet Szövetség titkárával *Erdélyi* Mihállyal beszélgettem ezekről az akciókról és megkérdeztem, hogy milyen módon teremtik elő a szükséges pénzt a szegények megmentése, segítése céljára.

— Több módja van a pénz előteremtésének — mondotta. Az egyik a persely rendszer.

Persely 1200 család asztalán

A persely rendszer azt jelenti, hogy jólelkű keresztyén családok kapnak egy perselyt, jelenleg 1200 persely van kihelyezve. A lezárt perselyekbe egész éven át bedobják a jótékonyságra szánt fillérjeiket. Az év végén a szövetség pénzbeszedője felnyitja a perselyeket, nyugta ellenében átveszi a pénzt a családtól. A persely akció igen jól bevált. *Kovács* Margit zongoratanítónő tavaly 142 pengőt, az évben 110 pengőt gyűjtött a perselybe és azzal adta át, hogy a pénzből

fizessék ki egy szegény tüdőbajos debreceni család évi tejszámláját.

Gyűjtöttek kisebb nagyobb összegeket, egyetemi tanár felesége és Téglavetőben lakó mosónő, aki egész éven át hat pengőt gyűjtött össze a maga szerény keresetéből, hogy megsegítsen egy másik szegényt. Ez

a mosónő adta a legtöbbet, mert úgyszólván magától vonta meg

A Debrecenben megépült „Reménységháza".

azokat a filléreket.

A köszönetet azzal hárította el, hogy csak a kötelességét teljesítette a krisztusi parancsot és nincs abban semmi csodálni való, hogy még ő is adakozik, hiszen

csak a szegény értheti meg, érezheti át teljesen egy másik szegény baját.

— A másik gyűjtési mód a borítékrendszer. A református egyház adófizetőihez borítékot küldenek és felkérik, hogy tetszés szerinti összeget tegyenek a borítékba és zárják le a borítékot. A borítékot a Szeretet Szövetség arcképes igazolványos pénzbeszedője gyűjti össze. Az Arany Bika rt. is kapott egy borítékot és ő adta a legtöbbet a borítékba, 50 pengőt. A gyűjtés folyik, perselyben és borítékban és megindul a pénz a szegények, nélkülözők felé, bizonyságául annak, hogy vannak még jó lélkek.

A Szeretet Szövetség melynek debreceni csoportját dr **Makkay S.** debreceni egyetemi tanár a volt erdélyi reformátusok püspök irányítja havonta rendszeresen támogat 50 szegény gyermeket, akik özvegy édesanyjukkal élnek szegényes viszonyok között.

A Szeretet Szövetség, működése az egész országban ismert és kiterjedt, Debrecenben a jövőben fokozódó erővel fog dolgozni. Uj árvaházat is nyitnak még, mert egy szép nagy házat a belvárosban már

a szövetségre hagyományoztak azzal a kikötéssel, hogy árvaház céljára kell felhasználni.

Az adakozó neve titok még, de neve ismert és tisztelt az emberek előtt.

Igy folyik a szeretet munkája Debrecenben, ebben az ősi városban, melyet évszázadok viharán át nem komor várfalak, hanem a munka és polgári tisztesség tartott meg és erősített meg a pusztulások idején is. Csokorba szedtem a szeretet virágait, melyek dícsérik Debrecent és népét. Vannak még akciók számosak ezeken kívül is az emberszeretet gyakorlására ebben a városban, biztató bizonyságára annak, hogy amikor legjobban csapdosnak a gyülölet és érdek szította hullámok, akkor nyílnak meg a szívek és dobognak egymás felé, ahogy azt Krisztus elrendelé.

Bencze Mihály.

Haj, Debrecen!...

Mint álomjáró rovom az uccáit,
Régi ember régi városomban.
Keresnivalóm nincs itt énnekem.
Mégis, mégis minden fordulónál
Kivirágzik egy-egy régi emlék.
Ó olyan terhes ez a sok virág!
Elgondolom, míg bolyongok árván:
Ki látja meg nagy-nagy vívódásom,
Könnyes szemem és nagy lelki csatám?
Kit érint meg, mint langyos fuvalom
Mélyről jövő fájó sóhajtásom?
Régi fények vibrálnak előttem
És szembe jönnek régi emberek...
Nem ismernek rám, én megismerem —
Ki tudja azt, mikor láttam őket?
Olyanok mind, miként voltak régen.
Csak a hajuk lett tiszta hófehér,
Csak az arcukon egyre több a ráne.
Úgy szeretnék szólani hozzájuk
S ölelni őket könnyes boldogan:
Bennük ölelném szép tünt multamat!
Haj Debrecen, de másként álmodtam
Én valaha ezt a találkozást!
De hát hiába, elszállaz élet,
Mint elrepülnek csöndes dalaim...
Hogy itt éltem és itten daloltam
Nem tudja más, csak ez ősi város
Uteáit söprő kóbor, őszi szél,
Régi kövek, régi házak, árnyak,
Nagyerdő fái, egy magános sír,
Hova egy téli, havas alkonyon
Hajszolt lelkem: a te árva sirod
Nagy poéta-ősöm: Csokonai!

NAGY FERENC.

(Sárrétudvari.)

Visszaemlékezések a szudéta-kérdés multjára

Irta: dr Veress István

Most, hogy hosszú, húsz éves várakozás után visszakaptuk a Felvidéket, vagy legalább is annak egy részét, újra és újra feltesszük a kérdést, hogy miféle tényezőknek köszönhetjük ezt a vértelen győzelmet, amely vissza vezetett hozzánk, több mint egymillió drága, magyar testvért. — Olaszországnak, vagy Németországnak, vagy mindkettőnek? Nem tévedünk, ha a visszacsatolás egyik igen fontos tényezőjének odaállítjuk a szudéta-kérdést, amelynek kirobbanása szakította szét tulajdonképpen az alkotók által örökéletünek hitt Csehszlovákiát darabokra. Az eredeti Csehország éjszaki részét hívják szudéti-vidéknek, ahol közvetlen a nagy német birodalom mellett laknak a legnagyobb tömegben a németek. Innen indult ki évtizedek óta minden német mozgalom Csehországban. A mai nemzedék már alig ismeri a szudéta-kérdést. Valamikor réges-régen, mikor hozzám hasonló korúakkal együtt ültem a debreceni gimnázium egyik-másik tantermében, klasszikus műveltségü tanáraink gyakran bailottuk a latin közmondást: „Historia est magistra vitae!" (A történelem az élet tanítómestere.) Ma már, a mai kor nyelvén így lehetne ezt a latin közmondást lefordítani helyesen: A mult ismerete érteti meg velünk a jelent. Ne gondoljuk, hogy a szudéta-kérdés csak most keletkezett, néhány év óta. Nem! Már több évtizedes multra tekinthet vissza.

1897-et irtak. Az osztrák parlamentben düböngött az obstrukció, az agyonbeszélés, ellenállás, amely betegség nem sokára átragadt a magyar országgyülésre is s éveken át megakadályozott abban minden komoly munkát s ezáltal aláásta az ország kimondhatatlan nagy kárára a parlamentarizmus tekintélyét. Az osztrák parlamentben a leghangosabbak voltak a csehek, akik minden tárgyalást igyekeztek megakadályozni s már akkor élt bennük a nagy szlávosítási irodalmi gondolat, amely törekedett a monarchiát szétdarabolni. Pedig a monarchiának a legdédelgetebb népe a csehek voltak. Nekik voltak a legtöbb gyáraik. Jólétben éltek. Őket küldték tisztviselőkül a nyakunkra 1849 után, mikor a magyar ügy elbukott. Egyik-másik csak egy kutyával jött ide s már rövid idő alatt meggazdagodott. Ugyan azt a szerepet játszották a leigázott Magyarországon akkor, mint most a világháború után a Felvidéken.

A csehek — ez a tagadhatatlan, legtehetségesebb szláv nép — visszagondolva régi önállóságára — a monarchiában külön államot akart létesíteni, olyan keretek között, mint Magyarország. Államuk Cseh és Morvaországból, továbbá Sziléziából állott volna. Az önállóságra való törekvésük mellett azonban a területükön élő németeket igyekeztek elnyomni, bolott minden kultúrájukat a németeknek köcszönhetik. Hiszen az első német egyetem Prágában keletkezett. És mégis hányszor olvastuk a világháború előtt, hogy a csehek Prága uccáin a szegény német diákokat véresre verték csupán azért, mert németségükhöz ragaszkodtak. Az 1867-iki kiegyezés után a csehek sokáig távoltartották magukat az osztrák parlamenttől, csak 1879-ben gróf Taafe akkori miniszterelnöknek sikerült reá birni őket, hogy abba belépjenek. Természetesen mindez nem ment engedmények nélkül. 1880-ban kiadta Taafe az első nyelvrendeletet, hogy minden törvényszéknél, még a tisztán németek által lakott területeken is minden beadvány két nyelven szerkeszthető: cseh és német nyelven s minden ügy a beadvány nyelvén intézendő el. Lassanként a csehek, mint tisztviselők elözönlötték a németlakosú helyeket, különösen a szudéta vidéket, ami egyre jobban kiélesítette a két nép közötti ellentétet. Ez a beözönlés még nagyobb lett, amidőn Taafe engedményül a csehek részére felállította 1882-ben a csehnyelvü egyetemet Prágában, ahonnan százával kerültek ki tisztviselőknek, tanároknak való emberek s mivel elhelyezkedésük számára kicsiny volt a csehnyelvü terület, a németek közzé mentek.

A szudéta kérdés legélesebben jutott felszínre 1897-ben. Ugyanis az úgynevezett ifjú csehek, akik féltek attól, hogy Csehországnak két, német- és csehnyelvi területre való felosztása az egységes Csehország feldarabolására vezet, sürgették a külön „cseh államjog"-ot. Miután ebbe az osztrák kormány nem ment bele, az ifjú csehek, amint fentebb jeleztük, az osztrák parlamenti tárgyalást mindenképen megakadályozták. Hogy a cseheket magának megnyerje az akkor szláv származású osztrák miniszterelnök, Badeni, kiadta 1897 április 5-én a hirhedt nyelvrendeletet, amely szerint Csehországban minden hivatalnoknak két nyelven kell tudni: cseh és német nyelven s ha az egyiket nem tudja, azt rövid idő alatt el kell sajátítania, mert különben a szolgálatból elbocsátják. Ez a rendelet súlyos csapást jelentett a németekre s nemzeti érzületükben sértve érezték magukat. Ez a rendelet szerintük felesleges volt, mert a csehek úgy is beszélték a német nyelvet, mint kultúr- és világnyelvet, amelyre oly kis nép, amilyen a cseh nép, igazán reá volt utalva. Az ellenállás a nyelvrendelet ellen a szudétanémetek részéről megkezdődött. Most már ők obstruáltak a leghevesebben az osztrák parlamentben, amely ebben az időben szócsaták, verekedések, pofozkodások színhelye lett. Magam is láttam 1897 október elején, amidőn külföldi tanulmányaim előtt Bécsben időztem, a karzatról egy ilyen ülést, amidőn arról vitatkoztak hosszasan valamely ügyből kifolyólag, hogy Wimpergernél (szálloda a bécsi nyugati pályaudvar közelében) egy osztrák képviselő szódavizet ivott-e vagy tiszta bort. A szudétanémetek egyesületeket alakítottak a német nyelv és jelleg megőrzése végett. Megszületett ekkor Schumacher költő tollából a németek csatadala, amelyet meg is zenésitettek. A csatadal kezdősorai bevenyészett magyar fordításban így hangzanak: Fel, lengj, régi lobogó! Ki veled acél fegyverünk! Német csatakiáltás zúgj, dörögj hegyen völgyön át! Amit az atyák egykor kivívtak, amit az anyák hiven megőriztek, soha se rabolják el tőlünk: a német szót és a német jelleget! Most 41 év multán előveszem könyvtáramból egy német folyóiratnak 1897. évi bekötött számait s meghatva olvasom abból a szudétanémetek harcias küzdelmét az elcsehesítés ellen.

A cseh jellemet és gondolkodásmódot volt alkalmam éppen ebben az időben 1897/98. megismerkedni Baselben egy diákotthonban, ahol huszan laktunk. Ezek közül 2 magyar, 3 cseh volt, a többiek svájciak és birodalmi németek. A csehek bennünket magyarokat gyülöltek, pedig közülök kettő magyar származású volt, ivadékai azon magyar református lelkészeknek, akik a XVIII. század végén II. József türelmi rendeletének kiadása idejében a lelkészek nélkül levő cseh-morva testvérek gyülekezeteibe mentek az egyház vezetésére. Az egyik cseht Nagynagy hívták. Mondtam is neki, hogy az ő ereiben magyar vér folyik. Erre egyszerüen azt felelte: „Azt nem szeretném". De mindig barátságosak voltak a csehek, ha pénzt akartak tőlünk kérni. Valahányszor egyik svájci elkezdte játszani a szudéták harci dalát, vagy pedig felkértek bennünket a svájciak magyar dalok éneklésére, a csehek a társalgó teremből mindig kivonultak. De távollétükkel tündököltek azon a búcsúünnepélyen is, amelyen a báziatva megható szavakkal búcsúzott el tőlünk, távozó magyaroktól. Többször is hangsúlyozták a svájciak: ti egészen mások vagytok, mint a csehek. Veletek azért rokonszenvezünk, mert természetetek hasonlit a miénkhez: egyenes, őszinte.

A szudétanémetek és a csehek közötti harcnak egyelőre a világháború vetett véget, amelyben a két küzdőfél különbözőképen viselkedett: a szudétanémetek, mint a magyarok, mindenütt hősiesen kivették részüket a harcból, míg a csehek mindenütt megadták magukat. Egyik cseh ezredtől gyáva viselkedés miatt elvették a zászlót. Az ezred néhány hétig Debrecenben állomásozott s katonáit a magyar katonák többször felemelt karokkal üdvözölték gúnyosan, amiből egy párszor összeütközés keletkezett. Az otthon maradt csehek a szudétanémeteket ugyszólván éheztették, mert minden élelmiszert maguknak kaparitottak meg. A magyar kormány 1918 nyarán a szudétagyermekeket nagy tömegben hozatta hazánkba s elosztotta őket magyar falvakba, hogy jobb koszthoz jussanak. Ebben az időben a Sebeskörös völgyében nyaraltam. Egy napon a szudéta gyermekek nagy csoportja megtekintette a révi cseppkőbarlangot. Soha sem felejtem el, amint ezek a kiéhezett, szánandó kinézésü gyermekek körültem csoportosultak s figyelemmel hallgatták előadásomat a révi cseppkőbarlangról, annak felfedezéséről. Majd valóságosan megostromoltak, hogy szüleikhez intézett levelező lapjaikat irjam alá. Ekkor még nem gondoltam, hogy valamikor a szudéták fontos tényezők lesznek a Felvidék visszaszerzésében. A szudéták éppen, éppúgy mint az osztráknémetek, a háború után a nagy német birodalomhoz akartak csatlakozni, de a győztes nyugati hatalmak ezt nem engedték.

Ausztriának a német birodalomba való bekebelezése után ezen év május havában kitört a szudétaválság. Az angolok rendesinálás végett Csehországba küldték Runciman lordot, aki felé, hosszas eredménytelen tárgyalás után már kórusban kiáltották a szudéták: kedves Lord! Szabadits meg minket Csehszlovákiától! Erre visszhangként hangzott a Felvidéken: Vissza! Vissza! Mindent vissza! Majd megszólaltak a lengyelek is, az Olsa vidékén, amelyet a csehek akkor raboltak el a lengyelektől, amidőn azok 1920-ban élethalálharcot folytattak a Szovjettel. Csehszlovákia sorsa meg volt pecsételve.

Húsz évvel ezelőtt, 1918 végén a cseh katonák, amidőn bevonultak Kassára azt dalolták: „Nem harcoltunk, mégis győztünk!" Most, húsz év mulva szégyenkezve, dühösen, énekszó nélkül vonultak ki Kassáról. Azt a tanulságot legalább magukkal vihették, hogy a történelem mindig igazságot szolgáltat s megbünteti azokat, akik nem vérrel, hanem álnoksággal szereznek országokat s népek elnyomásával akarják azokat megtartani.

Esti levél

Felöltöztetlek halkan magamban
megezüstözött ropke szavakban.

És apró, lila betüket vetek,
bennök remegnek lágy leheletek.

De szántok hozzá apró sorokat,
viszhangra váró halk sóhajokat.

A gondolatim is belé vetem,
lelkem derüjét benn felejthetem?

Bilincsbeverten meggyen a vágyam,
ó! szabaditsd fel csillagcsodában!

A szemem fényét mind Neked adom,
hogy elpihenjen drága arcodon.

Fáradt mosolyom is itt rejtőzik,
egy félénk csókkal szádig vergődik.

A bendzsó hangom nézd hogy
kilincsel! •
ne tárcsázd most fel, fájón csilingel.

Könnyekkel küldöm gyöngyvirág-
arcom,
hogy kedves kezed elsimogasson.

Szász vallomással felhős kékvizen
megy babarózsás bánatos szivem.

A szépségeket beléje zárom
csókold életre piciny Virágom.

Végére hagytam keblem vén'szát,
hajtsd rá szépfejed s most — jóéjszakát.

legenyi vitéz Soltésznė Guldán Olga.

Belvárosi Takarékpénztár Rt.
Budapest
debreceni fiókja.
Foglalkozik a banküglylet minden ágával.
Telefon: 19-52, 28-40.

HOFHERR-SCHRANTZ-CLAYTON-SHUTTLEWORTH
Magyar Gépgyári Művek R. T. vezérképviselete és főraktára
Nyersolaj traktoraink tükörkormányú acélekéink, »Gazda-Drill« sorvetőgépeink, acélboronáink borsajtóink világhirüek.
Ráhmer Sándor Debrecen, Deák Ferenc-u .11.
Telefon 29-62. Olcsó árak. Kényelmes fizetési feltételekre.

A Déri muzeumról

Irta: Kardoss Albert

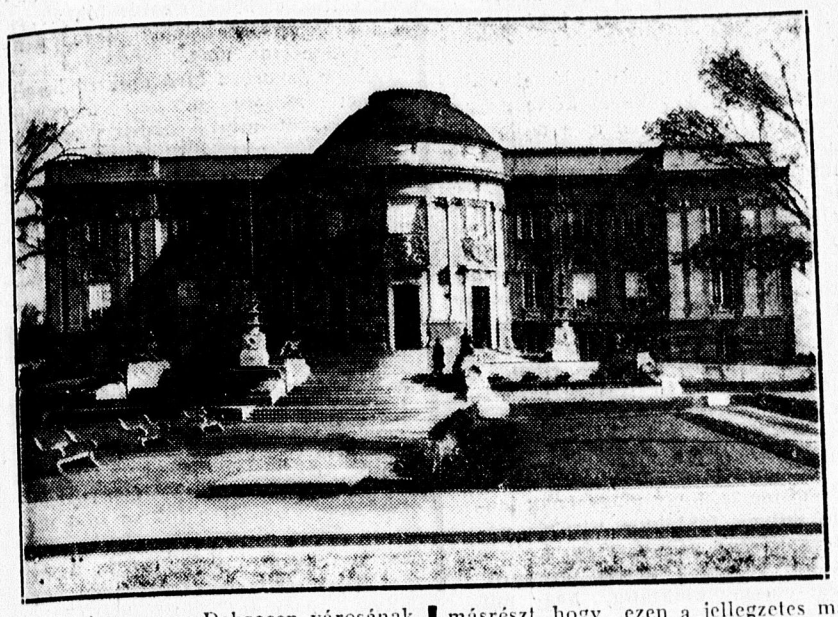

A Déri-muzeum Debrecen városának olyan nagy értékű és nagy jelentőségű művelődési intézménye, hogy illő dolog évenkint legalább egyszer behatóbban foglalkozni vele, legalább akkor, mikor egy-egy évkönyve megjelenik. Tegyünk eleget ennek az illendőségnek, jobban mondva kötelességnek most, mikor forgalomba került a Déri-múzeum 1937. évkönyve, mely 215 lapot és 100-nál több szövegképet foglal magában.

A Déri-múzeumról szólva, alig tudjuk megállapítani, hogy mi a nagyobb szerencséje, az-e, hogy alapitásától kezdve mindig akadtak nagylelkű pártfogói, vagy az-e, hogy kezdettől fogva olyan tisztviselők kerültek bele, akik éppen oly fáradhatatlanok voltak a múzeális anyag gyüjtésében és rendezésében, mint a múzeummal kapcsolatos tudományok: föld- és néprajz, régészet, város- és egyháztörténet stb., szakértő művelésében.

A múzeum pártfogói közül elég a bökezű fentartón, Debrecen sz. kir. városán kívül fölemlítenünk *Lifkovits* Artúrt, mint első, *Déri* Frigyest, mint második alapitót, *Nagybákay Sesztina* Jenőt, mint állandó gyarapitót, a múzeumi tudományok avatott művelői között helyet foglalnak az összes eddigi és jelenlegi tisztviselők. *Zoltai* Lajos nyugalmazott, *Ecsedi* István elhunyt és *Sőregi* János tényleges igazgató, *Lükő* Gábor múzeumőr és *Balogh* István múzeumi gyakornok.

A Déri-múzeumnak ezek a tisztviselői első sorban a múzeum évkönyvét használták és használják fel kutatásaik és gyüjteseik szakszerű ismertetésére, valamint rendszeres tudományos dolgozataik közlésére. Az évkönyveknek ilyen irányú szerkesztése és tartalmi összeállitása biztositja az évkönyvek iránt a nagyobb közönség érdeklődését és ad nekik több-kevesebb tudományos jelentőséget. Ebből a szempontból az 1937. évkönyv a maga változatos tartalmával méltán sorakozik előző társaihoz.

A jelen évkönyv is nehány kisebb, majdnem riportszerű cikken kivül, melyek Balogh István és Lükő Gábor tollából kerülnek ki, három terjedelmesebb dolgozatot foglal magában. Ezek a dolgozatok, amint szerzőik is mások, tárgy szerint is nagyon eltérnek egymástól.

A legterjedelmesebb egy könnyed stilusú, hangulatos útleirás a Szatmárberegi Tiszának egy kisebb szakaszáról és a Tiszába igyekvő Szamosnak egy hosszabb részéről. Ezt az utat *Sőregi* János, ezidőszerinti igazgató tette meg 1937. júliusában, egyrészt azért, hogy a Panyolán az előző években végzett nagyszabású ásatását, az ősi tölgyfapalánk várat felülvizsgálja, másrészt, hogy ezen a jellegzetes magyar vidéken, a Tisza, Szamos és Túr közén új helyeket és telepeket keressen, melyek a legalkalmasabbak volnának régészeti és náprajzi adatok gyüjtésére. A sikerült fényképekkel ékesitett színes útleirásokból kiemelkedik némely kivesző félben levő népi foglalkozásnak, a vizi- és szárazmolnárkodásnak (Rápolt és Matolcs) *az* ismertetése, továbbá annak a kompkészitő, illetőleg hidasépitő telepnek a bemutatása, amely Olcsvaapátiban működik és amely komppal, uszállyal, csónakkal látja el a Tiszapart vidékét, le egészen Szolnokig. A magyar tájak és a magyar népélet iránti lelkesedésből áthatott útirajz első sorban az ifjúságnak van szánva.

*

Egészen más tárgykörben mozog és más hangulatban szól a második terjedelmes dolgozat (137—74. lap), melyet *Zoltai* Lajos, a múzeum nyugalmazott igazgatója irt e cimen: »Vázlatok a debreceni régi polgár házatájáról.« Zoltai ugyanis, aki már két életre valót dolgozott és három emberével vetekedő munkát elvégzett, késő öregségében is azt vallja, hogy egy napig sem szabad pihentetnie fáradhatatlan tollát és hogy újabb, meg újabb termékeket kell kimernie ismereteinek kifogyhatatlan tárházából, főkép volt kenyéradó gazdájának, Debrecen sz. kir. városnak régibb és újabb története, külső és belső élete megvilágitására.

Zoltai ezzel a dolgozatlal annyival inkább adósnak érezte magát, mert egy évvel előbb bemutatta a lakóház belsejét mindenféle bútorával, ágy- és ruhaneműjével, evő és ivóedényével, most mintegy fordított sorrendben, a szobából kijőve a lakóházon kivül vezet körül a sövénykerítéstől az udvar hátsó részében álló sütőházig, ólakig és seressusig, amin félreeső helyet kell érteni.

Zoltai a debrecni polgári lakóháznak körülbelül háromszázados fejlődéséről (1550—1825) ad képet s ez a kép nagyon kevés fénypontot mutat, úgyhogy nem kell elfogultságot látnunk abban, hogy ha egy XVIII. századi angol utazóval együtt Kazinczy is *lugubris tónusúnak* találta és nevezte Debrecen városát. Mert még a XVIII. század első felében, tehát a török hódoltság és a kuruc háborúk után is századával voltak találhatók akár a belterületen is viskók, földből vert, zsúppal, gazzal fedett házikók, amelyek elbontását a tanács határozatai és a királyi biztosok (főispán-félék) rendeletei a XVIII. század végén, sőt a XIX. század első negyedében is folyton sürgetik. Amit a tanácsi határozatok és a kir. biztosi rendeletek nem tudtak elérni, azt elvégezték a gyakori tüzvészek, főkép az 1802. és 1811. évi nagy égések, melyek első sorban ezeket a kunyhókat és azoknak nád és vesszőkerítéseit, gazból és trágyából rakott gerágyáit pusztították el és igy tér és alkalom nyilt az uccák szabályozására, emberibb lakásoknak nevezhető polgári házak és igazán városi jellegü középületek emelésére. Egyébként Zoltainak ez a tanulmánya is, mint más hasonló dolgozatai, tele van érdekesebbnél-érdekesebb népéleti és népnyelvi adatokkal. Ezek közül hadd említsük azt a népjólétit, hogy még 1709 körül is a szegény emberek lakásaiban és a kollégiumi diákszóbákban *olajos papir és marhahólyag* pótolta az ablaküveget s azt a népnyelvit, hogy a módosabb házhoz hozzátartozott a *terhes ház* vagy *lisztes ház* nevü helyiség,

Dr Sőregi János iróasztalánál.

Dr Zoltai Lajos.

amely jó magyar szavakat kár volt elfeledni a *speiz* kedvéért.

*

A harmadik hosszabb dolgozatnak, egy minden tekintetben komoly tanulmánynak a szerzője Balogh István, akit még Ecsedi István vett maga mellé tanitványul és aki mint tősgyökeres debreceni sarj, teljes erővel igyekszik méltó utódává lenni Ecsedinek, a civis tudósnak, kivált, ha amint most is teszi, külföldön is gyarapitja szakképzettségét. A Hortobágypuszta, a tanyavilág, a debreceni erdőségek és főkép a pásztorélet töltik be érdeklődése körét, idevág a legújabb évkönyvben megjelnt, 36 lapra (176—212) terjedő dolgozata: *A jószág teleltetése Debrecen környékén.* A jószágon természetesen szarvasmarhát, lovat, juhot, birkát és sertést kell érteni; ennek a különféle állatfajtának, amiért más s más a pásztora, a teleltetése is más és máskép történik. A teleltetésnek a változatos és helyváltoztatással járó módjait alaposan ismerteti és sikerült képekkel szemlélteti Balogh István. A részletes ismertetésből két mozzanat tünik a szemünkbe, amelyeket különben maga a szerző is megállapit. Az egyik az, hogy a debreceni s általában az alföldi állattenyésztés sok ősi nomád elemet őrzött meg és a nyári, őszi és téli helyváltoztatással (pusztai legelő, szántóföldi tarló, erdő és erdei kaszáló) élénken emlékeztet a kirgizeknek és más török-fajta ázsiai népeknek a nomadizmusára.

A másik nevezetes mozzanat s Balogh István ezt sem hallgatja el, hogy az állattartó gazdák sokkal több gondot fordítanak a jószágra, mint a pásztorra. A jószágot az időjárás és a kártevő vad ellen épületekkel védik, (állás, karám, akol, szin, ól istálló), az ember vagyis a pásztor majd talál magának menedéket a kazal tövében, jobb esetben egy nádkévékből rakott kúpos kunyhóban.

De ezt a tárgyat nem folytatom, mert nem akarok versenyre kelni Veres Péterrel és Illyés Gyulával a pásztor s a többi cselédember védelmében, mert ők úgyis jobban értenek ehhez a feladathoz.

*

Visszatérek oda, ahonnan kiindultam. Debrecen joggal lehet büszke a maga múzeumára, a Déri-múzeumra, mert az több irányban teljesit közmüvelődési hivatást és mert benne több irányú komoly tudományos munkálkodás folyik.

Rádió
Csillár
Villamos cikk
eladás
szerelés
javitás
csakis
Nánássynál
Piac u. 85.
Menetjegyirodával szemben.

Tartós hullám? Hajfestés? Estélyi frizura? — legtökéletesebben készül
Kománominénál
Bika bérház, **József kir. herceg u. 3.**
Gyors és pontos kiszolgálás.
Telefon: 19-56.

A magyar lelkiség csodálatos gyöngyszemei a Felvidéken

Hogyan segítette Pavel Petrov cseh vizsgálóbíró a magyarokat. — A kozákból cseh bíróvá lett Petrov annyira megszerette a magyarokat, hogy nem menekült el a Felvidékről. — Egy magyar uri család szörnyű tragédiája a cseh elnyomatás alatt

A felszabadult Felvidékről jöttem, Ungvárról. Minden ismerősöm érdeklődve néz rám és várakozón. Mi ujság ottan. Mit csinálnak az ungvári magyar testvérek. Már a levélbélyeg is ujjongva hirdeti: Visszatértünk. Ki ne szeretné tudni, milyenek az ungvári magyarok. Husz évvel ezelőtt az Édesanya gyermekei szétszakadtak. Most, hogy a boldog egyesülés összeterelte őket, bár érezzük, hogy egy vér egy család vagyunk, még sem ismerjük egymást. Húsz év hosszú idő. A gyermekek felnőttek lettek, a fiatalok deresedő hajúak és a középkoruak aggastyánok.

Ezt látjuk külsőleg, de mi van a lelkekben, mivé váltak a magyar érzések, milyen jellemeket termelt ki a husz év? Ezek a gazdanélküli nyájak, mennyire maradtak magyarok.

Néhány szemelvény, ami igen jól megvilágítja az ottani magyarokat.

Lármás ruszin propaganda hangzik a rádióban, megrázó amit mond, **de ami ritkaság, most igazat mond.** Sirnak a ruszinok, akik a csehek karmaiban vonaglanak, **küzdenek tüzzel-vassal, hozzánk magyarokhoz akarnak tartozni, mint ezer évig voltak.** Egy ungvári uriasszony hallgatja és igy szól:

— Szeretem a ruszinokat. Igen szeretem, mert nekik csak a nyelvük idegen, de a szívük nem, az tiszta mint az arany, tiszta, mint a magyaroké. Régen sejtettem, hogy a csehekkel viaskodó ruszin vezetők lelkébe valami más tűz világít, amiről nem volt szabad beszélnünk. Egyszer egy ruszszin pártvezér szónoklatát hallgattam egy kis községben. A szónok háta mögött ott állt a cseh csendőr. Hagyta a szónokot beszélni, bár a szemöldöke egy párszor a beszéd alatt vészesen összehuzódott. És beszélt a szónok addigi míg a következőket nem jelentette ki:

Testvérek értjük, szeretjük egymást, ugye összetartunk, kiharcoljuk a jogainkat és meg is védjük azt a jövőben. Ne feledkezzünk meg, hogy hol a helyünk, hiszen sok száz évig tartoztunk oda...

Rosszul burkolt célzás volt. A szónokot elszólították a szónoki emelvényről és nem láttam egy pár napig. Amikor legközelebb találkozam vele, az arca nagyon halovány volt, csak a szája körül fedeztem fel egy dacos kemény vonást.

Egy másik igen érdekes és az ottani viszonyokat igen megvilágító eset.

Hivatalos ügyben egy előneves magyar családnál teáztam. Deresedő hajú uriasszony olyan kitörő örömmel fogadott, mintha régen várt vendége érkezett volna meg. Első tehát amit leszögezhetek: a hagyományos magyar vendégszeretet nem halt ki. Van egy fia, rózsaszinarcú gyermek. Kopott ruhába jár, kishivatalnok az ungvári kórházban. Később körüljárom a szobát. Ugyanis a szobából, ahol valaki lakik, **nagyszerű** képet lehet festeni, **hogy milyen az**, aki abba lakik. Az első amit észreveszek egy kép. Hollófeketehajú, nemesvonású fiatalembert ábrázol a kép. Kérdésemre, hogy kit ábrázol a kép, az uriasszony a következő képpen válaszol. Egyetlen öcsém **Ipoveczky Károly,** az ungvári gimnázium tanulója volt. Érettségi után közvetlenül elesett a világháboruban, Albániában.

— Husz évvel ezelőtt halt meg, de **nagy szomorúságomra** csak az idén találtam irt. Napi imámat mindig arcképe előtt végeztem el és ilyenkor feljajdult belőlem a nagy kérdés: **miért, hát érdemes volt ilyen fiatalon meghalni, miért hullt hősi vére, ha a haza mégis megcsonkult.** Az idén üzent öcsém, higyje úgy, ahogy mondom, üzent... Az üzenet halottak napján jött és pedig a rádión keresztül: **Ungvár a magyaroké. Sírva, nevetve, diadalmasan rohantam öcsém képe elé és csak ennyit mondottam: értelek testvér. Köszönjük nektek, megkellett halnotok a hazáért, hogy az eszme örökké éljen.**

A megható beszéd után vidámabb témára tértünk át, a csehekről beszélgettünk, akit az uriasszony folytón csak „száskáknak" és „verebeknek" titulált. Most ismét megtudok tőle egy igen érdekes epizódot. Férje Draskóczy Árpád Csonkamagyarországban középbirtokos volt, nemes ember. Jó mód, szép lovak, gyönyörű kis kastély. Mikor beözönlött a száskahad, idegbajt kapott. 1920-ban aztán megtörtént a baj. Díszmagyarba öltözött, süvegéhez árvalányhajat tett, kezébe fokost ragadott. Igy beállított az adóhivatalba, ahol már akkor csehek voltak az urak és harsány hangon kijelentette:

Én pedig egyetlen fillért sem fizetek a csehekuek, majd csak akkor fizetek adót, ha a magyarok visszajönnek. És hogy nyomatékot is adjon szavának, a kezében lévő fokossal hatalmasat csapott az adóhivatal asztalára.

Ami ezután történt, arról nem jó beszélni és elfordítja arcát a szemben ülő uriasszony. Férjem 1921-ben halt meg. Akkor még kb. **egymillió korona vagyonunk volt és most birtokunk teljesen eladósodva.** Fiacskám hosszúévek nélkülözése után elhelyezkedett a városi kórházban, mint kistisztviselő. De alig két hónapi működés után **fizetésének nagy részét adóba lefoglalták, a már 5 éve elvesztett birtok adóira.** Fülemben volt még a régi jó idők egyik kedves emléke, egy szép brilliáns függő. Ezt is kivette az utcán a fülemből a cseh végrehajtó. Nyomor jutott osztályrészül nekünk, egy betonpadlózatú konyhában helyezkedtünk el.

Egy másik eset. Egy szlovák ügyvédke látogatta meg a fiamat, aki barátja volt. A falon függő Kossuth-kép előtt megállva a következőket mondotta: **ugye Árpádkám, ez Jánosik.** (Jánosik volt a szlovákok Rózsa Sándora.) Megijedtem, hogy valami meggondolatlanságot fog elkövetni a fiam, ismerve apja természetét. De nem ez történt. A fiam finoman félreállított és a következőket mondotta barátjának:

— **Nem, barátom. A kép Kossuth apánkat ábrázolja, egyébként Jánosik a ti ősötök volt.**

Az ügyvéd úr füléig elpirult és ajkába harapott, majd kellemesebb témát pendített meg.

Váratlan vendég érkezett. Magas szélesvállu, határozott arcu férfi. A háziasszony igy mutatja be: **Pável Petrov vizsgálóbiró.** Eleven kérdőjellé válok. Idegen akcentussal, nehezen beszél magyarul. Doni kozák volt, nagyorosz származású. Emigrált a vörös uralom alatt. Ungváron már hét éve működik, mint törvényszéki vizsgálóbiró. **Első házasságából származó leánya magyar ember felesége.** Hét évi bírói működése során rengeteg katonai és politikai per folytán igen közeli nexusba került a magyarokkal. Háziasszonyommal nagyon jó barátságba került. Egyszer ügyes-bajos dolgát ment elintézni a vizsgálóbiróhoz, akinél éppen akkor egy igen szimpatikus külsejű ifjút hallgattak. **Másnap elmondotta, hogy a fiu magyar volt,** kémkedéssel vádolva. Összetett kezekkel kérte az uriasszony, hogy tegyen meg mindent a magyar fiu érdekében, mert **ezek a fiuk martirok, nem pénzért kémkednek, hanem hazájuk iránti izzó szeretetből.** A vizsgálóbiró fogékony volt az ilyenek iránt, hiszen ő is vérző honvágyat érez a szivében. **Látja őket kifosztva, nem csak anyagi javaikból és emberi jogaikból és a szeretet melegé járta át szivét a magyarok iránt, megvető gyűlölet a csehek ellen.** Azóta boldog volt, ha segitett sorsukon. Minden iránt érdeklődött, ami magyar, érdekelte őt a magyar történelem.

Megismerte, hogy magyarnak lenni milyen fájdalmas sors és milyen büszke gyönyörűség. A vizsgálati fogságba került magyarokat először kioktatta, hogy mit valljanak és mit nem és csak ezután jegyzőkönyveztette a vallomásokat.

Sokszor veszélyeztette ezáltal maga és családja egzisztenciáját. **Köszörü Károly, Egry Ferenc, dr. Kerekes István.** Ezek mind baráti kézszorítással váltak el az orosz bírótól, akiben a legnagyobb meglepetésükre pártfogót ismertek meg.

Mikor az orosz bíró ezekről beszél, szemei messze néznek, bizonyára látja magát mint szabad kozákot Oroszország pusztáin lován száguldani, akit a sors szeszélye egy hazugság és csalásból épült államba sodort, hogy segítsen a magyar nemzetnek.

Petrov Pavel, magyarul Petrov Pál vizsgálóbíró Ungváron maradt, jövedelme, vagyona nincsen, **mint volt a cseh tisztviselőknek.** Bizalommal várja sorsának elintézését. Bíró marad-e, vagy nyugdíjazzák. **Ő mindenképpen itt marad, mert ez a föld varázsával ottfogta...**

Esetek, epizódok. Igy éltek a magyarok a felszabadított Ungváron. Gyöngyszemek, melyek messzire kivilánlanak és mint a fáklya utat mutat az éjben, úgy ezek a gyöngyszemek is fáklyához hasonlóank. A magyar fajszeretet és hazaszeretet égő fáklyái.... (Zs.)

Amig egy szindarab eljut odáig...

A kiszerepezéstől a függöny felgördüléséig mi történik a kulisszák világában?

Idő: nyole óra után pár perc.

A harmadik csengetés is elhangzott... a vasfüggöny felhuzódott. A zenekarban elhelyezkedtek a zenészek... a harmester felment a pulpitusra. A gongütés elkongott a pillanattal előbb még nyüzsgő nézőtérre mély csend feküdt... Halk suhanással gördült fel a függöny és a rivalda bengáli bíborba borított, görögtüzes világában, a szép hazugságok deszkáin, megkezdődött a játék.

A játék, mely elringatja lágy hintáján az emberek lelkét, három órai kacagást, feszült figyelmet, meghatódást nyujt.

Azért, mikor vége van a darabnak és a nézőtér emberei megindulnak tolongva a ruhatár felé, csak kevesen gondolnak arra, hogy mennyi fáradtság, viszontagság, küzdelem, munka előzi meg a bemutató ünnepi lázát.

Erre próbálunk rámutatni.

*

A legideálisabb volna ott kezdeni, amikor a szerző agyában felbukkan az első ötlet. Lehet, hogy egy kávéházi asztal márványlapjánál ülve éppen. Lehet, hogy álmatlanul forgolódik... vagy kicserélik gondolataikat társszerzőivel és magában mindeniküknek megállapította, hogy vesztett.

Ebben a pillanatban azonban csak arról beszélünk, ami a színházon belül történik.

Tehát kezdődnek a gondok a darabbal...

Köztudomású, hogy darabhiány van. Ezt azonban nem hinné el az, aki a színház postáját látja. A Csokanai Színházhoz naponként 5—6 színdarab érkezik, különböző titkos drámaíróktól.

Horváth Á. igazgató lelkiismeretesen végig olvassa valamennyit. Nem veszti el türelmét a szinte reménytelen munka mellett sem.

— Ha két évben egyszer, 400 darabból találok egy jót, akkor már megérte a fáradságot — mondja.

Pedig a fáradtság még csak azután kezdődi.

Az ilyen beküldött darabokból tehát ritkán lehet valami előadásra alakalmast találni. Marad a színpadi ügynökség...

Az ügynökség megküldi a gépelt példányokat a darabból, melyre választás esett. A választásnál természetesen tekintettel kell lenni a helyi közönség ízlésére is. Hiszen számtalan esetben megtörténik, hogy Budapesten hatalmas sikert, előadásszériákat megért darabokat, vidéken siralmasan megbuknak. Mert annyira odanőttek a pesti aszfalthoz, hogy a vidéki közönség ízlésétől messze állnak.

A színdarabot kiszerepezik, vagyis megállapítják, hogy melyik szerepet, melyik színész kapja... Azután jön az olvasó próba... Itt alakulnak ki az első felfogások a szerepről és a színész egyéni elgondolását már kezdi egy közös stílus érdekében egyengetni a rendező... Ha már az olvasópróba meg volt és a szerepeket tanulják a színészek, megkezdődnek a rendes próbák...

Vidéken legkevesebb 8—10 próbával készülnek egy előadásra. Egy ilyen próba természetesen nem megy végbe valami simán. Vezényszavakhoz hasonlóan pattognak a rendezői utasítások... szüntelen ismétlések vannak, amíg csak egy-egy jelenet jól nem megy... Aztán másnap kezdődik ismét elölről minden... Igy érkeznek el a főpróba napjáig.

Addig csak rendes uccai ruhájukban tartottak próbát a színészek. A főpróbán már teljesen felöltözve, kifestve játszanak, akárcsak az előadáson. A különbség csak az, hogy még ilyenkor is átlag minden harmadik-negyedik jelenetnél visszamennek és újra próbálják azt a részt, ahol még van simitani való....

Horváth Árpád igazgató, Szabo Ernő főrendező és Kamarás Gyula rendező végzik esetenként a rendezés nehéz művészi teljesítményét a Csokonai Színháznál. Mindhárom a szigorú és kérlelhetetlen rendezők fajtájából valók, akik a legkisebb hibát sem nézik el, hanem megismételtetik a jelenetet, amíg csak nem klappol minden. Különélmény végignézni Horváth Árpád rendezését. Ezt a tökéletes munkát, mely ötletet, elgondolást ad minden szereplőnek...

A főpróbán még sok a baj... Vagy a díszlet nincsen teljesen rendbe, vagy a fényhatással van baj. De az már régi kabala, hogy ha a főpróbán mentől több baj van, annál biztosabb a premieren a siker.

Ennek a sikernek azonban nagy ára van: **hosszú hetek lázas önemésztő munkája előzi meg azt a pillanatot, amikor megszólal a gong és kezdetét veszi az előadás.** (kiss).

A középiskolai ifjuság bevonásával hatalmas fejlődésnek indul tavasszal a debreceni repülőélet

Kiképző tanfolyamokat tartanak, de már az első középiskolásokat is bevonják a repülés fejlődésének szolgálatába. A Debreceni Repülő Club nagy lendületü munkája

A repülés általában véve még elég fiatal, mindössze 34 éves, ebből az időből is Magyarország *húsz esztendőt a trianoni szerződés folytán elveszített. Éppen azt a húsz évet, amely alatt a repülés hatalmas fejlődésen ment keresztül, mert hiszen az előző évek a repülés gyermekcipőit jelentették.* Érthető, hogy most, amikor már fizikailag és lelkileg is kezdünk felszabadulni a trianoni bilincsek minden következményei alól *az összes arra illetékes szervek mindent elkövetnek, hogy a repülésben pótolják az elmulasztottakat.* A repülés nagyszükségleteit általában két területre oszthatjuk: *jól képzett pilótákra és gépekre.* A pilóták kiképzésére csak *idő kell, mert emberanyag a magyar ifjak között a legkitűnőbb áll rendelkezésre.* A gépek beszerzése pedig csak pénz kérdése és ebben a tekintetben a *hazafias és nemzeti érzésektől áthatott társadalom már is teljesíti kötelességét.*

A nagy magyar repülőprobléma megoldására *Debrecen is hatalmas előkészületek történtek és folynak még ma is állandóan.* Olyan elökelő és nagy akaraterővel rendelkező gárda fogott össze, hogy mindenek előtt a sportrepülő kiképzést diadalmas útjára elindítsa, hogy már a nevekben is meg van a garancia a teljes sikerre.

Elsősorban Budapestről a legteljesebb támogatást biztosítják gróf *Zichy* Nándor, az Országos Idegenforgalmi Hivatal igazgatója, aki a külföldi pilóták bekapcsolásánál megbecsülhetetlen szolgálatot tesz az ügynek, Tormay Géza ny. államtitkár, a debreceni vezetőférfiak közül csak néhány nevet hadd említsünk fel: eberswaldi *Siegler* Géza badtestparancsnok, *Lossonczy* István főispán, *Bókay* Zoltán dr egyetemi tanár, viléz dr *Bessenyei* Lajos cserkészkerületi elnök, *Nagybákay*-Sesztina Jenő, aki ezerpengős alapitványt tett motoros gép vásárlása céljára, *Versenyi* Tibor, akinek szervező ereje és tehetsége országosan ismert és akit a nagy nevek között első helyen kellett volna említenünk: maga *Albrecht* királyi herceg, aki pilóta is és a Debreceni Repülő Club patronusa, de lelkesedésétől áthatott, fáradhatatlan gárda foglalkozik Debrecenben a felsorollakon kívül is: élükön dr *Stepper* Károllyal a tehetséges clubkapitánnyal, aki a Debreceni Repülő Club megalakítására és megszervezésére a megbízást eredetileg kapta és nagyszerű keretet épített ki, amelyet a tavasszal töltenek meg lüktető élettel. **Grassl** *Herbert, Wieser Fáy Aladár,* s a többiek mind készséggel segítik a nagy gondolatot diadalra.

A *Debreceni Repülő Club* munkája két részre tagozódik: a motoros és a motornélküli repülés kultiválására. A motoros kiképzést már a nyáron megkezdték, a *vitorlázó repülésre a kiképzés a tavasszal indul meg.*

Nagyszerű és átfogó erejü tervet dolgoztak ki a klub vezetői az ifjúság minden réteg bekapcsolására.

A középiskolák első öt osztályába járó növendékeket az egyes iskolákban megalakitandó aero körök útján kapcsolják be a mozgalomba. Ezek az ifjak kis modelleket készítenek majd s így tanulják meg a repülés legelemibb titkait. A vezetőik a fizika tanárok és az igazgatók lesznek.

A VI., VII. és VIII. osztályos középiskolás ifjakat már a gyakorlati motornélküli repülőgépre képezik ki. Akik beválnak, szorgalmasak, kitartóak lesznek és látszik rajtuk, hogy szinte fanatikus szeretettel csüggenek a repülésen, azokat a legmagasabb fokig való kiképzésben részesitik. A VIII. osztály után kapják meg a tervszerű és rendszeres motoros pilótai kiképzést. Aki itt is szorgalmas lesz, az előtt hallatlan *nagy lehetőségek nyilnak meg, úgy magyar, mint nemzetközi vonatkozásban.*

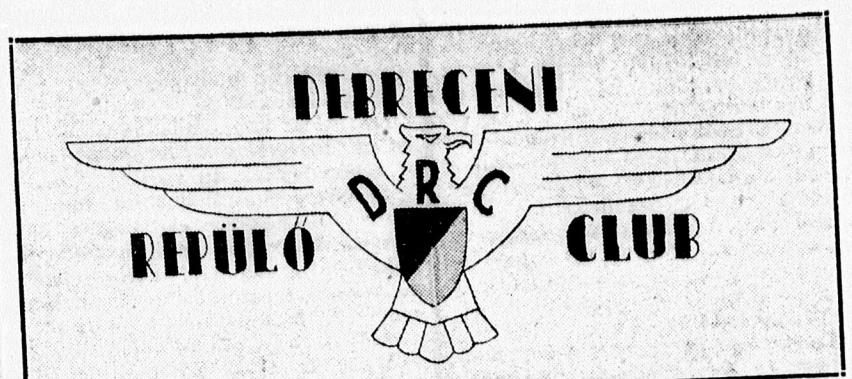

A Debreceni Repülő Club szép jelvénye.

A motoros repülő ifjakat sportrepülőkké képezik ki, még pedig egészen addig, amíg »*egyedül repülő lesz.*« Igy 50—100 közötti teljesen önálló felszállást kell végrehajtania s előírt feladatokat végeznie. *A sikeres vizsga letétele után megkapja a sportpilóta cimet.*

A Debreceni Repülő Club eddig csak szerény keretek között dolgozhatott, most azonban a *Légügyi Hivatal 6000 pengő megindulási segélyt adott, hogy a gépeket, csörlő autót stb. megrendelhessék.*

A vitorlázó repülőgépeket »házilag« állítják elő. Arra van elsősorban szükség, hogy a »*Zölling I.*« típusú gépeket készítsék el minél nagyobb számban. Ezek költségeire már is szép megajánlások történtek. Van aki *munkáját, mások szerszámot vagy készpénzt adtak. Vargha* Geza kádármester, — aki maga sem gazdag ember — és már foglalkozott gépek álépítésével, *50 pengő készpénzt adott és munkával is segit az épitesben.* Faanyag felajánlások is történtek. Fontos volt az is, hogy hol lehet a gépeket megépíteni. Erre a célra is jött segitség, aki műhelyt adott.

Nagy nyeresége a debreceni sportrepülőéletnek, hogy Debrecenbe helyezték *Kaiser* faipari művezetőt, aki Szegeden *már több gépet épített.* A cserkészkerület egyik támaszpontja lesz a repülés ügyének, *nemcsak a fegyelmezett, kitünő emberanyaga miatt, hanem pénzáldozatot is hoznak.* Majd *séges anyag fede „ snrdlu tnmnm nm* nem egy teljes gép *felépitéséhez szükséges anyag fedezetéről gondoskodtak.*

Természetesen a Club hálásan fogad minden megajánlást, mert hiszen a gépek építésén kívül sok anyag kell mentőládák, startládák stb. elkészítéséhez is.

Nagy segitségére lesz a debrecenieknek a magyar vitorlázó repülés megteremtője: *Hefty* Frigyes, az ismertnevű kitünő hadipilóta. A napokban járt Debrecenben Lossonczy István főispánnál, majd értekezletet is tartott a Club vezetőivel a helyi lendületes élet megindításáról és a szervezésről. Hefty hangoztatta, hogy *az illetékes körök nagy súlyt helyeznek a debreceni repülőélet elindulására.* Különösen fontosnak tartják ezt itt Debrecenben az ország egyik legnagyobb városában, amelynek számára különlegesen szép és nagy programot is dolgoztak ki. Minél előbb oktatói tanfolyamot tartanak, hogy kellő tanító álljon rendelkezésre. A Légügyi Hivatal a résztvevők számára teljes költségmentes tanulási lehetőséget nyujt.

Amikor az első kiképzett pilótákat »szárnyra bocsátják«, Debrecenben *nagy vitorlázó repülőbemutatót tartanak, versenyt, sétarepüléseket, motoros repülőbemutatót, szóval hatalmas nagy repülő ünnepségeket.*

Mindenki, aki ehhez a kérdéshez akár pénzbeli, akár anyag, vagy munkabeli segítséggel hozzányul, most *már tisztában van azzal, hogy itt nem sportrepülésről van szó, hanem ez a kérdés elsőrendüen nemzeti ügy, még pedig világosan: nemzetvédelmi ügy, már pedig a mostani feszült légkörben minden magyar embernek legelső kötelesége, hogy amikor nem tudhatjuk, mit hoz a jövő, erőnkön felül is támogassunk minden olyan megmozdulást, amely a nemzet egyetemének életfontosságú védelmi érdekeit szolgálja.*

Biztosak lehetünk benne, hogy Debrecenben a repülés ügye éppen az előbbi szempontok miatt a leggyorsabban csak fejlődni fog.

Egy elfelejtett ember: Lámfalussy Péter...

Az egyik szemére teljesen megvakult, a másikra alig lát. A lövésseb kiujult, súlyos beteg. — A legnagyobb nélkül özésben él Lámfalussy 6 gyermekével

Szegény Lámfalussy Péternek örökké emlékezetes marad az 1938 augusztus 23-ika. Kedden az nap történt, hogy szolgálat közben délelőtt 11 óra tájban a zsibvásár előtt egy, az ablakon berepült golyó leterítette. A vér azonnal elöntötte a fejét, ő pedig eszméletlenül a villamosban összeesett. Óriási riadalom támadt, jöttek a mentők és a véresfejü villamoskalauzt a klinikára szállitották. A gyógyulásáról aztán naponta beszámoltunk. Megirtuk, hogy isteni csoda folytán életben maradt. **Szinte meg haló volt az a szeretet és ragaszkodás, amely körülvette a sebészeti klinika ágyán. Percenként érdeklődtek állapota felől a városból, teljesen idegen emberek, de főleg a kollégák.** De nem feledkezett meg róla a HÉV igazgatósága sem, ellátták minden jóval, cigarettával és édességekkel. **Meglátogatta** naponta az a fiatalkorú diák is, aki a **szerencsétlenséget véletlenségből előidézte.** Ott ígérte meg Lámfalussynak, hogy imádkozni fog életéért és ha Isten is úgy akarja, ha meggyógyul sohasem fog róla megfeledkezni szüleivel együtt.

A gondos ápolás, melyhez hozzájárult Lámfalussy nagy életakarata és erős szervezete, meghozta a gyümölcsét és Lámfalussy „gyógyultan" hagyta el a klinikát négy hét elteltével. Joggal irhatjuk, hogy gyógyultan, mert a seb beheggedt és Lámfalussy Péter villamoskalauz súlyos sebét kiheverte, életben maradt. Azonban ma más a helyzet.

Kemény Zsigmond utca 12. szám. Ez a kis új utca a Kassa ut végéből nyilik. Itt lakik családjával a szerencsétlenül járt villamoskalauz. Kis ház, egyszoba, konyha, 300 négyszögöles telekkel. Egy nagyobb szoba, melyhez a konyhát Lámfalussy sajátkezével épitette. Szegényes bútorok, a nagy család éppen ebédel. Itt már régen bevezették az „egytálétel" akciót, mert éppen egyfélét ebédelnek: káposztás-

tésztát. A kis konyhában vágni lehet a levegőt, hogyne, hiszen csak itt fűtenek. Hat gyermeke van Lámfalussy Péternek, a legkisebbik 6 éves, a legnagyobbik 18. Három fiú és három lány. Mindnyájan igen jó, szófogadó gyerekek, akik nagyon szeretik a szüleiket. Örülnek, hogy édesapjuk otthon van, szinte lesik minden gondolatát.

Beszélgetés közben igen érdekes dolgot mondott el munkatársunknak Lámfalussy. **Elmondotta, hogy a baleset után egy pár nappal irtak Kanadába az egyik farmon lakó leánytestvérének. Másnap aztán csodák-csodája Kanadából levél jött Móriczné Lámfalussy Annától, hogy tudnak a szerencsétlenségről.** Egyik ismerősük a farm közelében fekvő kis városból vásárolt egy amerikai magyar ujságot és abban részletesen megirták a Lámfalussy esetét. A levél végén gyógyulást kivánnak a nagybeteg testvérnek.

Aziránt érdeklődünk, hogy nem volt-e a levélben egy pár dollár, mire megvigasztal bennünket Lámfalussy, hogy éppen olyan szegény emberek azok is, mint én, azzal a különbséggel, hogy ők Kanadában élnek.

— **Mennyi a havi jövedelme?** —

Elsőrangu kivitelben szállit mindenféle mezőgazdasági gépeket és eszközöket

A 80 éves „KÜHNE"
Mezőgazdasági Gépgyár rt. telepe

Debrecen, Deák Ferenc ucca 4. szám (saját ház).

OLCSÓ ÁRAK! KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK!

Kérjen árajánlatot. Telefon 25—73.

kérdezzük azután a nehezen beszélő Lámfalussyt. Megakad, igazgatja a száját és elmondja, hogy nehezen tud beszélni, mert a fél arca bűdéses, azaz meghalt. A golyó szétroncsolta az idegeket és inakat, úgyhogy a száját alig tudja mozgatni és a sok beszédtől hamar elfárad. Alig tudok enni, állandóan az ujjaimmal feszítem a számat, hogy valami ételt tudjak magamhoz venni. **Azért is fogytam ennyire le, körülbelül 10 kilóval vagyok könnyebb, mint sérülésem előtt.**

Aztán beszél az anyagi helyzetéről.

— Jelenleg tartós betegszabadságon vagyok. Hogy egy évig, vagy talán kevesebb ideig, 6 hónapig jár a fizetésem, mintha szolgálatban lennék. Ez körülbelül havonta 100 pengő, de nem kapok ennyit kézhez, mert ebből levonásaim vannak.

— Én már tudom, hogy ez a tartós betegszabadság életem fogytáig tartó beteg szabadság lesz, hiszen fél szemmel, a másik pedig félig vak, nem fogok tudni szolgálatot teljesíteni. De még más veszély is fenyeget. Az orrom felett, mint tetszik látni most is kötés van, mert a seb ismét kiujult. Most az OTI-ba járok kezelésre, ahol dr. Lengyel Zoltán főorvos úr gyógyít. A betegszabadságom után nyugdíjaznak.

— Mennyi nyugdíjat fog kapni? — kérdezzük tovább Lámfalussy Pétert.

— Negyvenhét éves vagyok most és ha Isten is úgy akarta volna, elérhettem volna a legnagyobb fizetést, amit ebben a szakmában fizetnek. **Még lett volna egy pár jó évem, ha továbbszolgálok, de így ketté tört az életem. Az biztos, hogy nem a HÉV hibájából.** Ha most nyugdíjba küldenek 45 százalék nyugdíjat kapok, melyből nyolctagú családomat nem tudom eltartani. **Annyit már is mondhatok, hogy én ebbe nem fogok belenyugodni.** Én ugyan szolgálat közben lettem munkaképtelen, de nem a vállalat hibájából. De hát akkor ki a hibás... Én semmiesetre sem fogom hagyni magamat, körömszakadtáig védem a családomat, akik sem az én, sem a vállalatom hibájából esetleg nyomorba fognak jutni. De hiszem és remélem, hogy erre nem fog sor kerülni és ha életben maradok, de szolgálatot nem tudok teljesíteni, olyan nyugdíjat kapok, mintha 60 éves koromig dolgoztam volna. Ez jár nekem és családomnak, akiket nem lehet megbüntetni azért, mert engem véletlenül lelőttek.

Búcsúzunk Lámfalussy Pétertől. Sokáig rázza kezemet, a könny kigördül agyongyötört arcára. Megköszöni a látogatást és azt a sok szeretetet, mellyel nehéz ügyét felkaroltuk. Bocsánatot kér, hogy nem tud kikísérni, pedig jönne, de az ágy nem engedi. Helyette a család kísér el egészen az utcára. Odabent már hallatszik egyik kis fiú monoton hangja, aki édes apjának olvas fel az ujságból. Mert az ujság és a dohányzás a legnagyobb szórakozása Lámfalussynak, aki az orvosok legnagyobb megdöbbenésére, már sebesülése napján is füstölt a klinikán.

A kapuban búcsúzunk a Lámfalussy családtól és boldog karácsonyi ünnepeket kívánunk nekik.

Lámfalussyné sirva fakad: Olyan szomorú karácsonya nincs senkinek, mint nekünk van. Ki gondolta volna még tavaly karácsonykor, hogy az idei ilyen lesz...

Székely Tibor.

Milyen az angol ízlés a debreceni export zsir, sertés, tejjel hizlalt fojtott csirkében

Képek a debreceni közvágóhídról — Emelkedett a vágások száma — A hűtőház vezetése nemcsak szaktudást, hanem művészi érzéket is igényel

Igy Karácsony előtt aktuális dolog egy sétát tenni a debreceni vágóhíd területén. Minden helyiségében mozgalmas képet lát a szemlélő, bármerre néz, emberek mozognak, dolgoznak és megállapítható, hogy Debrecennek ez az igen fontos intézménye komoly eredményeket, hasznos produktumokat hoz létre.

Az 1894-ben épült régi vágóhíd a fejlődésnek megfelelően mindenkor követte a modern élet követelményeit és amikor ősszel üzembe állt a hűtőház lényeges változásokat hozott az export-életben. Ennek köszönhető — mint *Vágó* Vince igazgató kijelentette — hogy elég nagyarányú külföldi export bonyolódik le.

Sok juhhúst vittek ki Párisba, hasított sertést Németországba, államilag márkázott zsirt Németországba és Angliába. A közvágóhídi hűtőházak felhasználásával nagy mennyiségű baromfi is került ezekbe az országokba.

— Emelkedett a vágások száma is — folytatta Vágó Vince igazgató a beszélgetést — a múlt évihez képest. Ennek illusztrálására álljon itt ez a kis kimutatás:

1937 januártól novemberig:	
ló	125
szarvasmarha	10.649
juh	3.452
sertés	29.113
1938 januártól novemberig	
ló	202
szarvasmarha	11.564
juh	5.787
sertés	38.544

Megtekintettük ezután *a zsírolvasztó és zsiregalizáló berendezést*, mely gőzfűtéssel dolgozik. A helybeli húsiparosok itt olvasztanak nagyban a külföldi export céljára. Hatalmas fedett zsírolvasztóban készítik dán rendszer szerint Anglia részére a zsírt. Különleges eljárással teljesen hófehér, szagtalan, ízletlen zsírt állítanak így elő, mert az angolok így szeretik. A *Külkereskedelmi Hivatal szakemberei vizsgálják felül* a 25 kg-os ládákba csomagolt export-zsírt savra, gombára, tisztaságra, vízlartalomra. A márkázás is itt történik a vágóhídon. Ebben az évben kb. *35 vagon zsír ment ki Németországba és Angliába*, innen. Ez a berendezés naponta 1—1.5 vagon zsírt bír kiolvasztani éjjel-nappali üzemnél. Igen gazdaságosan dolgozik, a gőzfűtés egyenletes meleget ad, így nem barnulhat meg a zsír, sem égett szagú nem lehet. Csőrendszeren vezetik ki a zsírt a tartályból és így *elpocsékolás nem történhet meg*. A visszamaradó tepertőt hidraulikus préssel sajtolják ki, úgyhogy elérik a maximális kitermelést. *Debrecenből szép zsírt szállítanak ki és a külföld meg van vele elégedve.*

A vágóhelyiségekben most is folyamatban van a külföldi exportra szánt hasított sertés feldolgozása. *Minden államnak meg van a maga kívánsága, hogyan akarja az árut átvenni.* Igy az exportsertést koppasztva dolgozzák fel, így sokkal tisztább, telszetősebb. Belföldi célra az ősi perzselés Debrecen—böszörményi rendszerrel készítik, mert a sertés szalonnája így paprikás szalonna céljára ízletesebb. *Az export államok előírják, hogy a belső szerveket természetes összefüggésben kell benne hagyni a sertésben, ezzel kívánják ellenőrizni, hogy teljesen egészséges árut kapjanak.* Itt naponta 5—6 száz sertést vágnak le.

Dr *Csiszár* Vilmos állatorvos *húsvizsgálati bakterológiai laboratóriumába* is betekintettünk. Itt vizsgálják meg a fertőzésre gyanus állatokat a fogyasztásra való kibocsátás előtt. Egész múzeumszerű üvegtartályokban sorakoznak fel itt a különféle kóros esetekről felvett preparátumok. A baktériumtenyésztő termószban 24 óráig áll a vizsgálati tárgy, azután különféle eljárások után egész pontosan megállapítható, hogy fertőzött-e a gyanusnak talált állat, vagy sem. Látogatásunkkor is megtekintettünk egy ilyen vizsgálatot, mely kimutatja, hogy az adott esetben nem az egész állat fertőzött, hanem csak egy része.

Megtekintettük a jéggyártó helyiséget is, ahol 12—14 óra alatt készül a műjég. Igen érdekes, amikor egy egész sor jég kiemelkedik és a gépek azonnal szervirozzák az elszállításra váró autókhoz. Láttuk a vérfeldolgozót is, ahol egész halmokban emelkedik a vérliszt, amit takarmányozásra használnak fel.

A vágóhelyiségekben példás tisztaság uralkodik állandóan és a magas pályarendszer lehetővé teszi, hogy a felnégyelt marha higiénikusan kerüljön a hűtőbe. A sínpálya a hűtőig vezet, s így a kocsihoz is tisztán szállíthatják az állatokat.

Végül megtekintettük *a modern hűtőházat*, mely ebben az évben nyílt meg. Főleg az export-kereskedelem előmozdítására épült. Októberben helyezték üzembe és így gyümölcsöt már nem tudtak benne elraktározni. De annál több vágott baromfi, lőtt vad, van benne most is. *Az elmult hónapban 30 vagon árút szállítottak ki a hűtőházból főleg Németországba és Angliába, főkép vágott baromfit.*

Itt *Petykó* István hűtőmester kalauzolt minket, aki elsőrangú szakértője ennek a sok tudást, gyakorlatot igénylő munkának. Láthattuk az egyes hűtőkamrákban az export vágott sertéseket, *a tejjel hizlalt csirkéket, gyönggytyúkokat, angol relációban fojtva és nem vágva.* Minden teremben más-más a hőmérséklet, minden állatfajtának meg van a szabványos hűtési ideje. Voltunk *a faggasztóban is, ahol minusz 18 fokos hidegben bizony fel kellett gyűrni az embernek a kabátja gallérját. A hűtőtest alatt valóságos vihar tombol itt*, mely megfagyasztással fenyegeti az emberi kezet, ha alátartjuk. Itt 48—72 óráig fagyasztják az árukat. Igen fontos, hogy a levegőt frissel tudjuk pótolni, amikor arra szükség van. Vannak másfél és egy vagonos hűtőtermek különféle modern hűtőberendezésekkel és eljárásokkal. Külön termek vannak a vágott állatok részére, a szárnyasokra, tojásokra, gyümölcsökre, tejtermékekre. Az egyik teremből épen látogatásunkkor ürítették ki az árut. A *hűtővezetékeken vastag hó és zúzmara lerakódások maradnak vissza.*

Petykó István valóban nehéz munkát végez itt. *Minden teremnek állandóan vizsgálni kell a hőfokát és irányítani a hűtőberendezéseket.* Éjjel-nappal szakadatlan munkát, inspekciót kívánó feladat el *Nemcsak a tudomány alaposságával kell itt dolgozni, hanem egészen a művészetig finomult érzékkel. Csak így érhető el, hogy az exportáru a legcsekélyebb baj nélkül úgy érjen el hatnapos utazás után például Londonba, hogy ott újra hűtőházi tárolásra legyen alkalmas.*

Mindezt a gépházban lévő távhőmérő szerkezet állandó figyeléssel lehet csak elérni, mely fölé aggódó gonddal hajolnak a hűtőmester és munkatársai éjjel-nappal. Igy érhetik el azt, hogy mindig a legjobbat produkálhatják, amire nekünk — kis államnak — szükségünk van a legteljesebb mértékben, hogy exportképesek legyünk.

A debreceni közvágóhídon tett látogatásunkról szóló beszámolónkat Vágó Vince igazgató szavaival zárjuk. Nemzetvédelmi szempontból különös jelentőségű intézmény — mondotta — a közvégóhíd és a hűtőház. Közegészségügyi szempontból elsőrendű követelmény, hogy szigorúan megvizsgált húsárú kerüljön forgalomba. A hűtőháznak és zsírolvasztó berendezésnek igen nagy jelentősége van Debrecen szempontjából, mert *lehetővé teszi hogy helybeli és környéki termelők gazdasági terményeiket külföldi export céljára felhasználhassák.* A modern közvágóhíd pedig lehetővé teszi a versenyképes exportot, mely Debrecenben még pompás virágzásnak indulhat.

(u. gy.)

Debreceni gyorsírá élete 1938-ban

Irta: **Naményi Zoltán**
gyorsíróiskolai igazgató.

A magyar gyorsírási kultúrának Debrecen a bölcsője. Az első önálló magyar gyorsírási rendszert debreceni kálvinista theológus, névszerint **Gáti** István alkotta és ezzel meg is örökítette a debreceni papok prédikációit. (Érdekes, hogy száz évvel ezelőtt a debreceni papok nagyobb súlyt helyeztek beszédeik megörökítésére, szószerinti lejegyzésére, mint mostanában.)

Az országos hírű debreceni Főiskolai Gyorsíróegylet szellemi örökét vette át az 1922-ben alakult Debreceni Gyorsírók Társasága, amelynek születésénél ott látjuk dr. Erdős Károlyt, Zöld Józsefet, Csobán Endrét, dr. Csáthy Dezsőt, Székely Andort, dr. László Bélát. Az Egységes Magyar Gyorsírás megteremtésekor azonnal áttért az egyesület az új rendszer terjesztésére s azóta töretlen erővel szolgálja ennek a minden részében magyar eredeti rendszernek ügyét. Örömmel állapíthatjuk meg, hogy a dr. Traeger Ernő kormánybiztos éleslátásával előre megrajzolt fejlődést az Egységes Gyorsírás segítségével valóban elértük itt a keleti kerületben is s ha ezt a fejlődést külső megnyilvánulásában keressük, megtalálhatjuk a legutóbbi országos és kerületi versenyek eredményeiben, mert amíg az előző évben a magasfoku versenyeken (250—300 szótag) mindössze 6 sikeres versenyző volt, addig 1938-ban már 16 versenyző dolgozott sikeresen a beszédírói fokokon. Ezzel a 16 sikeres versenyzővel egyszerre az élre került Debrecen, mert Szegeden csak 15, Pécsett 11, Győrben 10 versenyző szerepelt sikeresen e magas fokokon. Az alsóbb fokokon is emelkedett a sikeres versenyzők száma s az 1938-ik évben kétszer annyi versenyző szerepelt sikeresen az 1937. évhez viszonyítva.

Ezek az eredmények nagy részben a Debreceni Gyorsírók Társasága eredményes munkájának köszönhetők s köszönhetők legnagyobb részben az egyesület elnökének, dr. Erdős Károlynak, aki 40 év óta fanatikus, lelkes, önzetlen apostola a magyar gyorsírás ügyének. A Debreceni Gyorsírók Társasága megérdemelné, hogy a vármegye és a város támogassa munkáját s Szeged, Győr, Pécs mintájára hatható-

Városi Takarék és Hitelintézet rt.
Debrecen, Csapó u. 4. szám.
Alapitási év: 1873. Saját tőkék: 3,048.507 pengő.
Foglalkozik a bank- és takarékpénztári üzlet minden ágával.
Külön osztály: ZÁLOGHÁZ az intézet székházában.
Kölcsönöket nyujt ékszerekre, arany-ezüst tárgyakra és egyéb ingóságokra.

sabban karolja fel a gyorsírás ügyét.

A keleti kerületi bajnoki gyorsíróversenyeket ez évben május 5-én Debrecenben tartották s ez a verseny seregszemléje volt a Tiszántúl legkiválóbb gyorsíróinak, de itt láttuk Miskole, Gyöngyös, Sátoraljaujhely, Sárospatak gyorsíróit is. A kerület gyorsíróbajnoka, ismét dr. Zsatkovics Endre orvos lett, a kerület hölgybajnoka Kovács Ilonka okl. gyorsírástanárnő (Naményi Gyorsíróiskola), a kerületi szakiskolai bajnok dr. Halász Lajos ügyvédjelölt (Naményi Gyorsíróiskola).

A kultuszminiszter által szervezett Irodai Gyorsírókat és Gépírókat Vizsgáló Országos Bizottságnak Debrecenben most már két tagja van, dr. Horváth Gyula máv. tanácsos és az ujonnan kinevezett dr. Erdős Károly egyetemi tanár. A bizottság hat izben tartott Debrecenben államvizsgát az elmult év folyamán s a sikeresen vizsgázók száma 56 (ebből 47 a Naményi Gyorsíróiskola növendéke volt). Az állami hivatalok s a magánvállalatok most már megkövetelik a tisztviselői felvételeknél az államérvényes gyorsírói és gépírói bizonyítványt a rendes iskolai végzettségen felül. Debrecenben kb. 200 tisztviselőnek van államvizsgája s ezek közül alig találunk állásnélkülit.

A december 17-én tartott karácsonyi gyorsíróversenyen is száznál több lelkes fiatal gyorsíró mérte össze erejét s a kiosztott oklevelek tömege is azt bizonyítja, hogy az a fellendülés és fejlődés, amely gyorsírási téren Debrecenben megindult, tovább folytatódik. A december 17-én tartott közgyülésen ünnepelte a Debreceni Gyorsírók Társasága dr. Erdős Károly egyetemi tanárnak 40 éves gyorsírói jubileumát.

A Budapesten megalakult Beszédírókat és Gyakorló Gyorsírókat Vizsgáló Országos Bizottság előtt letendő legmagasabb beszédírói, parlamenti gyorsírói szakvizsgára is többen készülnek Debrecenben. E vizsga követelménye 10 perces, percenként 300—350 szótagos sebességű szöveg áttétele.

Uj erők, uj tehetségek bukkantak fel a gyorsírás területén Debrecenben s hisszük, hogy az elkövetkezendő év eredményekben, sikerekben még gazdagabb lesz.

Gaál Évike,
a legfiatalabb debreceni müvésznő a »Gellérthegyi Kaland«-ban.

A frontharcosok karácsonyi ünnepélyének szereplői.

Gyermekfelsegélyezés a Munkásotthonban.

A Munkás-Otthon gyermek-felsegélyezése

A Munkásszervezetek Szövetsége Nőbizottsága, mint minden évben az idén is megrendezte a karácsonyi gyermekfelsegélyezési akciót, mely pénteken délután bensőséges és ünnepélyes keretek között zajlott le a Margit-fürdői Munkás-Otthonban.

Százötven gyermek részesült a munkásszervezetek segitő akciójából, amelynek ellenértékét a Nőbizottság tagjai önkéntes gyüjtéssel teremtette elő. Kiosztásra került 40 fiucska öltöny, 40 leányka ruha, 40 szvetter, 200 méter flanel, 200 méter vászon, 150 harisnya és egyéb gyermekfelruházási tárgyak. Ezeket a gyüjtött pénzösszegből vásárolták a munkásasszonyok. Természetesen a helybeli kereskedelem is hozzájárult adományaival az akció sikeréhez. Külön ki kell emelni az Árpád-téri Gombos Divatáruházat, mely üzlet szerény keretei daczára, öt gyermek felruházását eszközölte, illetve tette lehetővé.

A ruhanemüeken kívül mintegy 500 pengő értékü élelmiszer és cukorka is került kiosztásra a munkásotthoni ünnepélyen.

Magáról az ünnepségről annyit irhatunk, hogy az lélekemelően felemelő volt. Kovács Lajosné nőbizottsági elnöknő — egyszerü bekötöttfejü munkásasszonyhoz illő — keresetlen szavakkal köszöntötte a Munkás-Otthon disztermében összegyült megjelenteket és rámutatott az ezer gondokkal küzködő munkásasszonyoknak nehéz életkörülményeire és társadalmi téren vállalt kötelezettségeikre.

Erdei István titkár ünnepi beszédében méltatta a munkásasszonyok nemes törekvését. Rámutatott arra a körülményre, amelyet az önzetlen, hivalkodás nélkül végzett munka és annak értéklése lelkiajándékként jelent. Ezt a lelki ajándékot ismerték fel a debreceni munkásasszonyok és hangyaszorgalmú munkával törölték le 150 gyermek arcáról karácsony ünnepén a gondot. Képletes hasonlatokkal bizonyitgatta, hogy a munkássors és az embertársi szolidaritás a bölcsőtől a koporsóig kell, hogy összefogja az egymásra utalt jószándékú embereket. Végül a vezetőség megbizásából mondott meleg szavakkal köszönetet a névtelenségbe élő és közéleti szerepléstől irtózó derék munkásasszonyoknak.

A Munkás-Otthon gyermekfelsegélyezési ünnepélye — melynek szervezése, példás és mintaszerü volt — a legharmónikusabb melegségben és együttérzéssel ért véget. Az ünnepély keretében Berecz Jolánka és Fábián István szavaltak mély hatást és nagy tetszést keltve.

x Még a takarékos ember is járhat szinházba, ha kedvezményes füzetszelvényt vált a Csokonai Szinház földszinti titkári irodájában.

MAGYAR
ÁLTALÁNOS HITELBANK
debreceni fiókja.
ALAPITTATOTT: 1867-BEN.
Telefonszám: 23—70. Telefonszám: 23—71.
Alaptőke és alapok cca 70 millió pengő.

DEBRECENI HAJLITOTT BUTORGYÁR ÉS FAKERESKEDELMI RT.

Gyár: Debrecen, Nagyvárad u. 31. Telefon: 12—75.

Tűzifa-Osztály, Salétrom ucca 5. Telefon: 21—56.

Bútor-Osztály: Ferenc József út 32. szám. Telefon: 23—41.

Budapesti lerakat: VII., Rákóczi út 30. szám. Telefon: 1—334—47.

A Magyar Általános Hitelbank érdekeltsége.

Foghelének nincsen párja
Hogyha
Tip-Top
a márkája

Gyártja:
AZ EGYESÜLT KEFEGYÁRAK RT., DEBRECEN.
A Magyar Általános Hitelbank érdekeltsége.

Telefon: 21-43. Telefon: 34-08.

Debreceni Vásárpénztár R.-T.

HITELEKET, ELŐLEGEKET FOLYÓSIT HIZLALÁSRA ÉS A VÁSÁRRA KERÜLŐ SERTÉSEKRE

Kassa

Valóság lett a gyönyörű álom...
Tízmillió boldog magyar szájon
Hálaimába fullnak a szavak..
Kassa mienk lett... Kassa már szabad...
Lehullt a bilincs, megnyílt a börtön
S ez áldott, drága ősi szent földön
Nem lesz több könny, se sóhaj, se jajszó,
Kassa mienk!... Szabad a magyar szó!...
Szabad a szó, mely tiltva volt nekünk,
Míg láncot hordott megkötve kezünk.

S szabad a dal, mely hozsánnázva száll,
S repül... repül, mint ős Turul madár...
A dalok szárnyán lelkünk is repül
És hisszük, hisszük rendületlenül,
Hogy Pozsony, Késmárk, Eperjes, Nyitra,
Visszajönnek mind, nemsoká... vissza!...
Ez a hit éltet, ez a hit táplál,
E hit tesz minket különbbé másnál...
Ha hitünk elvész, ha közöny takar,
A pusztulásba süllyed a magyar...

Ősi jussunk, az ősi szent határ,
Mely őrt áll büszkén Kárpát bércfalán
Tiltón sikolt fel a magas égig,
Testét durva rabló kezek tépik...
— Testvér! Ne félj! Bízó hittel higyjed,
Lehullnak mind az átkozott bilincsek!
Határunk újra régi lesz s szabad
És véges-végig felvirrad a Nap
Mely ott tündöklöl Kassa kék egén.
S valóra válik minden szép remény,
Miről húsz évig álmodtunk csupán.
Kassa mienk... A régi Fő uccán
Magyar honvédek lépése dobog
S a házakon magyar zászló lobog...

A vén toronyban dalol a harang:
...Kassa magyar... És messze száll a hang
Bim... bam, bim-bam... Győzött az Igazság
Hangját a szelek messze elragadják.
A Dómban lent, kripta rejtekébe'
Nagy Urunk pihen. Szívében béke
És boldogság nyugalma költözött,
Nem hangzik csak szó hamvai fölött!...

Kassa földjén szabad földben pihen.
Hallod-e testvér, hallod, mit izen?
...Magyar népem, édes magyar népem,
Boldog lesz már örök pihenésem.
Mert Kassa egén ragyog már a Nap!
S dereng... dereng a magyar virradat.
Mert él az Isten és él az Igazság
S míg Isten él, nem győzhet a gazság
S nem vehet erőt rajtad semmi sem!..
Hidd e szent hitet úgy, mint én hiszem.

Imád felett őrködve én állok,
Meglásd, újra a régi határok
Ölelnek át majd... Nem leszel halott...
Országom fénye újból felragyog...
...Hol a hant annyi hős magyart takar,
Kassa! Rád mondták, hogy nem vagy magyar
Mit szól ehhez a nagyjaink sora?...
Bercsényi, Thököli, Zrínyi Ilona?...

Kassán ahány szív, mind egyet akar:
Magyar akar maradni a magyar!
Húsz kínos év minden szenvedése
Tanú rá, e nép Rákóczi-népe!
...A próbát Kassa kiálltad végig
S magyar maradsz újabb ezer évig!...

SZABÓ MÁRIA.

A világhírű filmsztár harmadszor gyujtott karácsonyi lángokat a tetétleni gyermekeknek

Lilian Harveyről, a „puszta királynőjéről" operettet írnak

Három esztendővel ezelőtt járta be a sajtót az a hír, hogy a világhírű német filmsztár, Lilian Harvey, megvásárolta a tetétleni gróf Zichy kastélyt és földbirtokot. Még a nyár forró sugarai csókolgatták a kövér hajdúsági földeket, amikor a püspökladányi járásbíróságon vétel jogcímén a telekkönyvbe bevezették Lilian Harvey nevét, azt a nevet, amely transzparensektől a világlapokig mindenütt gyakran felvetődött.

Egy nyári napon lett Lilian Harvey a tetétleni birtok úrnője, de a tetétleni lakosság szívében csak havas karácsonyestén foglalta el ezt a helyet, amikor kastélyának megnyílt ajtaján bevonult a község és hatalmas karácsonyfa gyult ki és lángjánál, a szent este fényében összetalálkozott a német filmsztár és a magyar nép.

Ettől az időtől kezdve Tetétlen lakossága szívébe zárta a filigrán alakú világhírű művésznőt, aki időnként lerándult autóján birtokára. A község határába elébe ment fogata és azon repült be a fehérfalú házak között a régi rezidenciába. A transzparensek, Jupiterlámpák égető fényében filmező művésznő megpihent évenként néhány napot a tetétleni kastély árnyékos parkjában, ahol halhatatlan melódiák keltek valamikor szárnyra, a félkarú zongoraművész, Zichy Géza gróf művészete nyomán. Talán ezek a bűvös melódiák lengték körül a legszebb filmszínésznőt a pihenő órákon, talán a magyar föld varázsa fogta meg ellenállhatatlan erővel, de egyre gyakoribbak lettek látogatásai Tetétlennek. Már úgy jött birtokára, mint aki egy hosszú, fárasztó kirándulás után hazatér és a kis falu egyszerű, derék lakosai is szinte ünnepnek tekintették a napot, amikor a könnyű kis fogat végig repült a poros tetéteni uccákon és »hazahozta« a művésznőt.

Egy esztendővel ezelőtt már a második karácsonyon tárta ki kastélya kapuit a falu lakosságának Lilian Harvey. Megérkezett pontosan karácsony szombatjára és a szent estét ott töltötte az ő egyszerű emberei, igazi barátai között. A község részéről Medgyessy István főjegyző üdvözölte a művésznőt, aki elment az ovodába tiszteletére rendezett ünnepélyre, melyen egy bájos szőke leány, Gagán Ibolya németnyelven köszöntötte a világhírű filmsztárt, aki meghatottan ölelte meg a szép, szőke magyar lányt. Aztán a falu kicsiny gyermekei rendeztek ünnepélyt a művésznő tiszteletére az ovodában. Majd felment a község lakossága a kastélyba, ahol ismét hatalmas karácsonyfa várta a megjelenteket és minden gyermek cukros csomagot, az idősebbek meleg téli ruhadarabokat kaptak a »falu tündérétől.«

Aztán elkövetkezett az 1938-as esztendő. Lilian Harvey ebben az évben malomtulajdonos is lett Tetétlenen. Megvásárolta a Kurucsó Gyula tulajdonában levő malmot. A gazdaság részére minden hónapban folyósította a pénzt, de haza egyre ritkábban jött. Legutóbb Olaszországban filmezett és annyira elfoglalta munkája, hogy nem tudott időt szakítani még a szokott néhánynapos pihenőre sem.

Pedig a tetétleniek már aratáskor várták Lilian Harveyt. Ugy volt, hogy az UFA vezérkarával fog lerándulni birtokára. Velük jött volna az ismert zeneszerző és librettó-író is, akik operettet írnak Lilian Harveyről, a »Puszta királynője« címen. Ebben a romantikus nagy operettben a magyarországi birtokvásárlást írják meg egy kedves szerelmi történet szálaival szőve át a birtokvásárlás históriáját.

A tetétleniek várták a művésznőt, azonban a látogatás elmaradt. De ha személyesen nem is jöhetett Lilian Harvey jószágigazgatója megkapta az utasítást, hogy a karácsony estét megkell tartani, éppúgy, mint minden esztendőben. Ismét kitárulnak a kastély kapui a szent estén és mikor a kastély kis kápolnájában megkondulnak a harangok, kigyullad a láng a falu karácsonyfáján... színes fénnyel... tündöklően.

A tetétleniek pedig arra számítanak, hogy karácsony első napjára megérkezik maga Lilian Harvey is, ahogy még minden esztendőben betoppant, mint egy jótékony tündér a kis falu fehérre meszelt házai közé. Mert hiába ég ezer fénnyel a karácsonyfa, hasztalan nyilnak meg a kastély kapui, ha nem érkezik meg maga a világhírű filmsztár, akinek valahányszor új filmjét mutatták be, a tetétleniek mindig tömegesen mennek el a legközelebbi városi moziba megcsodálni úrnőjük művészetét — ha nem robog végig a feldíszített fogat Lilian Harvey karcsú alakja nem száll ki a kastély előtt, mosolyát, mint vérpiros rózsát hullajtva az emberek felé — ez a karácsony valahogy üresebb lesz, mint a többi volt. Mert Lilian Harvey, aki meghódította vászonról őt világrész publikumát, a tetétlenieknek, mint ember költözött be nagyon a szívébe.

(parvusz.)

A földmüvelésügyi miniszter cikke vezeti be a Tiszántuli Gazdák ünnepi számát

Az ország egyik legtartalmasabb, legnívósabb mezőgazdasági szaklapja a „Tiszántúli Gazdák" ünnepi száma megjelent. Vitéz **Czeglédy** Béla főszerkesztő és dr. **Yulow** Viktor felelősszerkesztő vezetésével működő gárda ezzel az ünnepi számmal olyat produkált, amire nincs ma példa a magyar szaksajtóban. A lap 36 oldalon jelent meg igen gazdag tartalommal. A vezető cikket a földmívelésügyi miniszter, gróf **Teleki** Mihály írta „Mezőgazdasági érdekképviseletünk jövendő útja" címen. Dr. **Máté Imre** az Országos Mezőgazdasági Kamara igazgatója „Tiszántúlra szebb jövő vár" című cikke, dr. gróf **Somssich** Gyula, **Ambrózy** György, dr. **Kállay** Miklós, **Beke** László, dr. **Doby** Géza, dr. **Aczél** Márton, **Pohl** Ferenc, dr. **Péter** Zoltán, dr. **Vargha** Zsigmond, dr. **Berényi** Dénes, dr. **Nagy** Jenő, dr. vitéz **Bitera** Miklós, dr. **Husz** Béla és mások cikkei, maradandó értéket jelentenek minden gazda számára.

A „Tiszántúli Gazdák" rovatai bőséges anyagukkal teljes tárházát adják a gazdáknak, mindabból, amit tudni kell az aktuális mezőgazdaságt kérdésekkel kapcsolatban.

A „Tiszántúli Gazdák" reprezentatív tartalommal a magyar mezőgazda élet vezetőinek cikkeivel ajándékozta meg olvasóit. Az országos viszonylatban is nagy figyelmet érdemlő, kitűnő lap kifogástalan nyomdatechnikai előállítása, a Tiszántúli Könyv- és Lapkiadó RT. érdeme.

Nagy üzlethelység

május 1-re kiadó. Jelenleg Bőde főüzlet, Csapó u. 8. Értekezni háztulajdonosnál, udvarban, kereszt-épület.

x Nagy kedvezménnyel válthat színházi füzet-szelvényt a Csokonai Színház földszinti titkárirodájában.

Az erős belső vándorforgalom nagyarányu kibontakozása tekinteté. ben minden lehetőt elkövetünk

— mondja Veress Gábor, az IB USz alelnök-vezérigazgatója.

A jóslás nem hálás tudomány s különösképpen nem az idegenforgalmi vonatkozásokban, ahol a papírforma gyakran megbukik és nem egyszer a legkevésbé esélyes dolgok valósulnak meg. Éppen ezért különös érdekessége van annak, hogy Veress Gábornak, az IBUSz kiváló képességű alelnök-vezérigazgtaójánka legutóbbi karácsonyi számunk részére adott nyilatkozata az 1938-as év várható eseményeire vonatkozólag a legapróbb részleteiben is kísérteties pontossággal bevált. Hajszálra úgy következtek az események, amint ezt egy évvel ezelőtt a magyar idegenforgalomnak ez a nagynevű szaktekintélye megjövendölte.

Budapesti munkatársunk ismét felkereste Veress Gábort, nyilatkozzon lapunk számára arról, milyennek látja ma idegenforgalmi helyzetünket s főképpen mik az elgondolásai a magyar vidéket legközelebbről érdeklő belső vándorforgalom tekintetében?

— Az idegenforgalom múlt esztendei tanulságai megerősítettek abban a meggyőződésünkben —, kezdte nyilatkozatát Veress Gábor — hogy a turisztika a politikai és gazdasági élet eseményeivel szemben rendkívüli érzékenységet mutat.

— A múlt esztendő nyugtalanságainak következményei évközben is állandóan érezhetők voltak, de most már statisztikai számadatokkal is kimutatható, hogy ezek

a nyugtalanságok Európaszerte jelentékeny visszaesést okoztak az idegenforgalom terén

és ettől a visszaeséstől még a vendégforgalom klasszikus területei: Svájc, Olaszország és Franciaország sem kíméltettek meg. Ez évben inkább az utazási irodák fáradozásai, továbbá a különféle hivatalos akciók (Kraft durch Freude, Dopolavoro, stb.) értek el eredményeket az u. n. minőségi vendégforgalom jelentékeny visszaesése mellett. Arra a kérdésre tehát, hogy a jövő esztendőre milyen kilátások és milyen tervek vannak, az utazási szakember várakozástel jesen tekint a diplomaták felé: tőlük sokkal több függ, mint a mi munkánktól.

— Magyarország sajnálatosképpen szintén kiveszi részét az idegenforgalom hanyatlásából s a jövő esztendőt illetően is egészen bizonytalan helyzetben vagyunk. Ha ettől az általános kerettől eltekintünk, mégis sok olyan konkrét feladat vár reánk, melyeknek megvalósítását bizakodva reméljük. E vonatkozásban

nagy reményeket fűzünk a belső vándorforgalom fejlődéséhez, hiszen egymillió testvérünk tért vissza Szent István palástjának oltalma alá,

akik húsz évig el voltak zárva tőlünk. Ez az örvendetes esemény azt a kötelességet rója ránk, hogy visszaérkezett testvéreink földjét meglátogassuk s ugyanakkor megismertessük őket újból a Csonka Haza húsz esztendeig nélkülözött szépségeivel. Ilyen irányú előkészületek máris folyamatban vannak és a kölcsönös csereforgalom 1939. évi programjában első helyen a Felvidékre induló és a Felvidékről ideérkező turistaakciók lebonyolítása áll.

— Ezen kívül korábbi programunknak megfelelően és különösen a kormány többszörösen is hangoztatott célkitűzései szolgálatában a belső vándorforgalom felélénkítése, hazai gyógyfürdőink és üdülőhelyeink nyári forgalmának fejlesztése és általában egy erős belső vándorforgalom nagyarányú kibontakozása tekintetében minden lehetőt el fogunk követni és

már most, a tél folyamán előkészítjük vidéki városainkkal és turisztikai nevezetességeinkkel azokat a kapcsolatokat, melyek ennek a várva-várt mozgalomnak a megindításához és erőteljes kifejlesztéséhez mulhatatlanul szükségesek.

Számítunk e tekintetben a magyar vidék megértő és most már számos tapasztalat során megedzett támogatására és olyan együttműködésre, amely közvetve és közvetlenül is a magyar vendégeskedő és vendéglátó közönség hasznára lesz. Sok előjelből következtetünk arra —, hogy várakozásunkban nem érnek majd csalódások.

Karácsonyi kiosztás a Máv. műhelyben

Bensőséges ünnepség helye volt pénteken délután a Máv. műhely díszterme, ahol mintegy 800 ember szorongott dr. Génesi Sándor műhelyfőnök élén, a mérnöki és tisztviselői kar és sok boldog mosolygó szegény gyermek, özvegy és apa, akik ajándékra várakoztak. Az Egyetértés dalárdája a Magyar Hiszekegy-et énekelte, majd Kárpáti Józsefné, a műhelyi MANSz elnöke üdvözölte a megjelenteket, megköszönve dr. Lossonczy Istvánné főispánnénak gondoskodó szeretetét és támogatását, mellyel lehetővé tette 68 gyermek felruházását. Hálás köszönetet mondott a Máv. Igazgatóságának atyai gondoskodásáért, amellyel 51 szegényebbsorsú sokgyermekes családapán segített cipőadománnyal. Mély hálával adózott dr. Génesi Sándor műhelyfőnök úrnak és a Máv. Műhelyi Segítő Bizottság minden egyes tagjának nemes adományaikért, amellyel 37 szegény vasutas gyermeket és árvát cipővel, még 10 gyermeket ruhával láttak el, valamint a Máv. kolóniabeli magyar asszonyoknak, akik a kalács és szeretetcsomagok előteremtésében segítségére siettek. Kifejezésre juttatta Kárpáti Józsefné MANSz elnöknő beszédében azt a tökéletes harmóniát, amely a műhelyi belső és külső egyesületek között létrejött a szeretet jegyében. Dr. Bakos Lajos VOGE titkár beszámolt a Vasutasok Országos Gazdasági Egyesületének adományáról, amely egyesület 88 pár cipőt és 10 szeretetcsomagot adományozott, majd Benedek Sándor műszaki tanácsos mondotta el magasszárnyalású beszédét, amely mélyen a szívekbe vésődött. A Máv. műhelytelepi állami elemi iskola növendékei alkották az élőképet Guthy Istvánné tanítónő vezetésével, majd az iskola dalárdája énekelt karácsonyi énekeket Pálffy József karnagy vezényletével csodálatos precizitással. Lévay Mária a szegény gyermekek nevében köszönte meg az ajándékokat bájos, kedves prózai beszédben, melyet Szabó Miklós iskolaigazgató írt ezen alkalomra.

Ezután megkezdődött a kiosztás. Kárpáti Józsefné, Geguss László titkár és a Máv. műhelyi MANSz tagjai meleg szeretettel láttak munkához, a vállfák egyre ürültek, a kalácshegy, a szeretetcsomagok fogytak, a boldogság és öröm pedig növekedett.

Egy másik asztalnál dr. Bakos Lajos titkár serénykedett, egy harmadik asztalnál a nyilastelepi MANSz tagjai Benedikty Józsefné és Szathmáry Dánielné osztották ajándékaikat szintén nagy igyekezettel és szeretettel.

A Máv. műhely személyzete pedig boldog örömmel nézte a sok megbatódott, könnyező gyermekszemeket.

Dr. Génesi Sándor műhelyfőnök úr mindenre kiterjedő érdeklődéssel nézte a munkát, meg-megsímogatva a fonnyadt kis arcokat nagy részvéttel, meleg szeretettel.

Kedves epizódok játszódtak le: egyes kisleányok a terem hátterében azonnal levetették rossz ruhájukat és felvették a tetszetős, jó erős minőségű anyagból készült új ruhácskájukat. Egy kis fiu szintén levette rossz cipőjét, de az uj cipő nem ment fel az átázott vizes lábra, dr. Génesi váltig mondogatta, hogy majd a mama felhuzza odahaza, a kis fiu pedig azt vadaszolta: nem megyek én innen el, amíg fel nem huzom, — mire cipőjét mások segítségével sikerült felhuznia.

A Máv. műhelyi személyzet szívében egy boldog napot könyvelhet el és lelkiismerete nyugalmával várhatja a szent karácsonyt.

A Debreceni Jótékony Nőegylet árvái a munkácsi Református Szeretet Árvaház árváiért

Dr. Bertók Béla munkácsi, kárpátaljai református püspök levele a Jótékony Nőegylet elnökségéhez

A Magyar a magyarért mozgalom a Felvidék visszatérésekor megérintette a Debreceni Jótékony Nőegylet vezetősége lelkét is. Sass Béláné elnök lelkében merült fel az a nemes gondolat, hogy a Jótékony Nőegylet árvái is vegyék ki ebből a testvér a testvérért való mozgalomból a részüket s az árvaházban nevelt árva leánykák a testvéri szeretet melegétől indíttatva küldjék el az annyi megpróbáltatáson keresztül ment felvidéki árva testvéreik számára a maguk szíves karácsonyi ajándékát. A választmány nagy örömmel és lelkesedéssel tette magáévá Sass Béláné indítványát s a Jótékony Nőegylet árvái 25 téli leányruhát készítettek, varrtak meg a munkácsi Református Szeretet-Árvaház árváinak. Ez az Árvaház három éve alakult, alaptőke nélkül, kizárólag a szeretetre és élő hitre támaszkodva, *negyven magyar gyermeket ragadva ki a cseh hatalom karmai közül és készítve számukra a magyar jövőt.* Volt olyan magyar árva gyermek is, aki mikor bekerült az árvaházba már egy szót sem tudott magyarul és büszkén mondta: nem vagyok magyar és nem is akarok magyar lenni, aki most már magyar, aki szégyennel gondol arra, hogy volt idő, amikor nem volt magyar.

Az árvaházi gyermekek által készített ruhák elkészültek s a Jótékony Nőegylet választmánya előtt a gyermekek be is mutatták azokat s dr Erdős Károly egyetemi tanár a Jótékony Nőegylet igazgatója levélben ajánlotta fel azokat a munkácsi Református Szeretet-Árvaház gyermekei számára dr Bertók Béla munkácsi püspöknek.

Dr Bertók Béla püspök Isten iránti hálával köszönte meg a Jótékony Nőegylet árvái testvéri szeretetét. Meleghangú levelet intézett dr Erdős Károly igazgatóhoz, melyben a Debreceni Jótékony Nőegylet árvái cselekedetében a keresztyéni gondolat valóraváltását látja, ahol árvák adnak az árváknak. Ahol Jézus él — írja a Püspök — ott nincs szegénység, csak segíteni való készség, ami a legdrágább erény.

A Debreceni Jótékony Nőegylet árvái által elkészített ruhák megérkeztek Munkácsra s a munkácsi református árva leánykák nevében Bácsy Gyula püspöki lelkész, az Árvaház igazgatója írta meg a Jótékony Nőegylet elnökségének, hogy a munkácsi református árva leánykák az ők debreceni árva testvéreiknek, a Jótékony Nőegylet elnökségének és minden tagjának szívük melegével mondanak köszönetet.

A munkácsi Kárpáti Híradó is meleg szeretettel s köszönettel emlékezik meg a debreceni Jótékony Nőegylet árvái testvéri szeretetből fakadó nemes cselekedetéről.

A Debreceni Jótékony Nőegylet árvái számára december 23-án az Árvaházban igen meleg hangulatú kedves karácsonyfa ünnepélyt rendezett. Ezen az ünnepélyen a karácsonyfa alatt dr Erdős Károly igazgató beszédében biztosította a Jótékony Nőegylet árváit, akik nagy lelkesedéssel munkálkodtak munkácsi testvéreinkért, hogy amikor árva társaik Munkácson felveszik a ruhácskákat, megérzik a debreceni leánykák szíve szeretetének sugárzását és velük együtt imádságos szívük dobogsát.

— **Az ungvári iparosok segélykérése.** Az ungvári vegyes ipartestület 300 öslakos iparos részére, akik nagy nyomorban vannak, pénzbeli segítséget kért a debreceni Ipartestülettől. Az előljáróság úgy határozott, hogy ötven pengőt küld azonnal az ungvári és 50 50 pengőt a tiszaujlaki iparosoknak, akik szintén segélyt kértek. Egyuttal felhívják Lossonczy István főispán figyelmét az ungvári iparosok helyzetére.

Angol Magyar Bank Rt.
debreceni fiókja.
Alaptőke és tartalék:
40 millió pengő.
Foglalkozik a banküzlet minden ágával.

Karácsonyi ajándékok
Korcsolyák
Gyermekszerszámok
Háztartási cikkek
nagy választékban kaphatók
SESZTINA LAJOS
vasnagykereskedésében Debrecen.

Magyarország legöregebb somfája Debrecenben diszlik

350 esztendős somfa a Somogyi-család udvarán.

A fák élete általában kevés városi embert érdekel. Szinte közönyösen mennek el mellette. Pedig, aki olvasta valaha Rabindranah Tagore csodálatosan érdekes és költői könyveit, annak lehetetlen másképpen gondolni ezekre az ég felé ágaskodó, lombokba borult óriásokra, mint élőlényekre, melyeknek csodálatos, sokszor évszázadokra terjedő élete van.

Egy ilyen érdekes fa díszlik a pár hónappal ezelőtt elhunyt dr. Somogyi Zoltán hírneves orvosprofesszor udvarán, legöregebb somfa Magyarországon, 350 éves.

A fának annak idején csodájára jártak és a fővárosból is több híres természettudós jött Debrecenbe megnézni. Ugyanis egészen szokatlan a somnál, mely inkább cserjékben található, hogy ilyen hatalmas és több évszázados életű fája legyen.

Dr. Somogyi Zoltánról az elhunyt híres szemorvosról, aki emberek ezreinek adta vissza látását, mindenki tudta, hogy milyen nagy természetbuvár. Éppen a napokban elevenítették fel a Kollégiumi Diákszövetségben zoológiai munkásságát, melyet dr. Nagy Jenő tanárral, a Tiszántúli Madárvédelmi Egyesület elnökével együttesen kifejtett. Ennek a munkának kezdetét még a régi diákkor boldog, romantikus világa aranyozta be. Somogyi professzor, az emberek ezreinek jótevője, látásuk visszaadója, mint kollégiumi kisdiák járta az akkor még dús és viruló, meg nem nyirbált és meg nem ritkított, madarak ezreitől ellepett Nagyerdőt és gyüjtötte a különböző madártojásokat. Később, a férfikor nehéz, elfoglalt élete a régi, kedves buvárkodást elfelejtette Somogyi Zoltán dr-ral, azonban a nyugalom esztendeiben ismét visszatért hozzá és szenvedélyes szeretettel osztályozta a tojásfajtákat, írt róluk jegyzeteket és növelte napról-napra gyüjteményét. Külföldi álmokba levelezett, cserélte a tojásfajtákat, hogy minél teljesebbé váljon a gyüjtemény és minél mélyebben ássa bele alkonyuló életét a még gyermekkorból visszaderengő, szenvedélyes buvárkodásba.

De dr. Somogyi Zoltán nemcsak híres zoológus volt, hanem nagy természetbuvár is. A Hatvan utcai ház udvarán levő három és félszázados öreg somfára természetesen nagyon büszke volt.

A debreceni somfának egyébként is hire futott a tudományos világban és számos szakcikk jelent meg róla. Kuriózumnak, rendkivüli érdekességnek tartották.

Az öreg somfa pedig ott díszlik a debreceni ház udvarán. Hatalmas, terebélyes törzséből, mint integető karok nyulnak ki az ágak . . . Ha tudna beszélni . . . vagy ha az ember megérthetné, amit a fák beszélnek, csodálatos dolgokat mondhatna el 350 év történetéből . . . a csodálatos multról és a szomorú jelenről.

Debreczeni Első Takarék-pénztár

Alakult 1846-ban.

Foglalkozik a takarékpénztár s banküzlet minden ágával, közelebbről: elfogad betéteket és folyósit uj kölcsönöket a legelőnyösebb feltételek mellett, elad föld- és házingatlanokat, stb.

Karácsony estéjén

Fütetlen szobában! Töled elhaggyatva,
Jégvirágok vannak az ablakomon,
A hóvihar az ajtómat töri rázza,
. . . . Rólad ábrándozom.

Hivnak a harangok éjféli misére
Fáradt és beteg vagyok.
Szivem sebét ki gyógyitaná meg?
. . . . Tereád gondolok.

Hideg szobámban a hold világit
Egy aranyfürtöt könnyezve csókolok
A múlt édes percei ma vissza szállnak
. . . . Érted imádkozok.

Rózsák illatával telik meg kis szobám
Lelked ma itt ragyog — tünik a bánatom
Megtört szivem! Hozzád simul.
. . . . Bánbánó könnyeid felcsókolom.

Karácsony estéjén, éhezem és fázom
Szemembe mégis örömkönny ragyog
Az első szerelmek! Örök életüek
. . . . E reményben nyugodtan meghalok!

ANONYMUS

Szines szinházi filmkockák

A huszárparádé

Nádassy László, Beck Miklós és dr. Bakoss Géza operettje ünnepi bemutatója lesz a Csokonai színháznak. A kedves, vidám, hangulatos operettet karácsonyi ajándékul szánta a színház vasárnapi közönsége számára. A darab meséje a katonaéletből van véve, első felvonása a kaszárnyaudvaron és egy tisztibálon, a második felvonás Szamossy László főhadnagy birtokán, a harmadik a kaposvári szálló szinháztermében játszódik le.

A Huszárparádé egyike a legsikerültebb huszároperetteknek és bizonyára nagy sikere lesz Debrecenben.

Kitűnő szereposztásban

kerül előadásra a Huszárparádé, a teljes operettársulat szóhoz jut a darabban. A férfifőszerepet Márkus Lajos, a női főszerepet pedig Hamvay Lucy játsza. Mellettük Halassy Mariska, Sugár Misi, Mányai Lajos, Kondor Ily, Kamarás Gyula, Nagy Endre, Szabó Ernő, Horváth F. Ferenc, Erős Pál, Déghy Piri, Seprényi Lajos és Puskás játszák a darab kitűnő szerepeit.

Régi ismerősök

mutatkoznak be a Huszárparádé előadásán a közönségnek. Mányai Lajos és Nagy Endre, akik eddig katonai szolgálatuk miatt nem léphettek fel, ismét színpadra lépnek és pedig először a Huszárparádéban: parádés szerepekben. A debreceni közönség bizonyára a régi szeretettel fogadja a két színészt.

Nagyszerű

pattogó muzsikája van a Huszárparádénak, melynek zenéjét Beck Miklós és dr. Bakoss Géza szerezték. A darab néhány slágerét alább közöljük.

Hamvay Lucy és Sugár Misi énekli ezt a pompás duettet:

Hamvay:
Szép tavasz van
Mégis baj van nálunk
Oly búsan járunk,
Mi mindenütt.

Sugár:
Még a napra
is dühösen nézünk
Hiszen minékünk,
Az úgyse süt!

Hamvay:
Jó testvérek vagyunk
én és fivérem
Ám jobb lenne mással
sétálni kérem!
Kell egy leány
és egy legény
Jók leszünk:
megigérem.

Refr.:
Jaj, mit tegyek,
Vajh mit egyek,
Hogy egy megigéző
Szépség legyek?
Falnak megyek
Ezt nem birom már.
Herceg vagyok
Bájos vagyok
S egy kis szivthartot
Mégsem kapok.
Szörnyen nagyok
A kinjaim már.
Nos hát mi lesz
Párom ki lesz?
Kell egy kaland
Vígan leszünk
Ugy élhetünk
Mint két galamb
Jaj, mit tegyek?
Vajh mit egyek,
Hogy egy megigéző
Szépség legyek?
Falnak megyek
Ezt nem birom már . . .

Ezt a fülbemászó slágert pedig Hamvay Lucy és Márkus Lajos énekli a „nagy jelenetben".

Már engedjen el
Nekem menni kell,
Ugy tüzel a szám.
Ne nézzen így reám
El nem engedem,
Itt marad velem,
Mért szaladna már?
Szivünk egymásra vár.

Refr.:
Félek magamtól
A szivem dobog
Talán még bajt csinálok
Félek magamtól
A vágyam lobog
Baj lesz:
Ha nem vigyázok.
Érzem, hogy még ma
Szerelmes leszek.
Érzem, hogy még ma
Bolondot teszek.
Félek magamtól
A szivem dobog
Talán még bajt csinálok.

TROPUSI SZERELEM

című operett lesz a színház ünnepi utáni első ujdonsága. Az újszerű, érdekes operettet pompás kiállításban, remek szereposztásban mutatja be a színház.

A TISZÁNTÚLI KISIPAROS

A kormányzó arcképét elhelyezik az ipartestület disztermében

Pataki József alelnök javasolta, hogy a Kormányzó úr őfőméltóságának arcképét festessék meg és helyezzék el a diszteremben.

Galamb Ferenc bejelentette, hogy éppen most vásároltak meg egy kisebb képet, mely a Kormányzót ábrázolja s az elöljáróság tanácstermében helyezik el.

Az elöljáróság egyhangú lelkesedéssel elfogadta *Pataky* ózsef javaslatát és kimondta, hogy a nagy portrét a díszteremben fogják elhelyezni.

Krisch Károly azt indítványozta, hogy a portrét szépen festő Klinger Antallal festessék meg a képet. Erre nézve nem hoztak határozatot, hanem az elnökséget megbizták hogy belátása szerint megfelelő és jó képet festessen meg.

Akciót inditanak az iparosmenház létesitésére

Lechner Lajos jegyző javaslatot tett az elöljáróságnak, hogy teremtsenek alapot az iparos-menház létrehozására. Gyakorlati részére azt indítványozta, hogy az iparosok, akik készpénzért vásárolják áruikat, engedjék át a néhány százalékos pénztári engedményt a **menház alapra. Igy egy évben körülbelül 25.000** pengő gyülne össze.

Az elöljáróság elvileg kimondta a menház létesítését és elhatározta, hogy akciót indít erre a célra.

Galamb Ferenc elnök megjegyezte, hogy a menház létrehozására komolyabb alapot kell teremteni, még pedig a költségvetés keretén belül. Attól kell tartani, hogy az iparosok nem adják oda a pénztári engedményüket, még akkor se, ha menházra kellene, a kereskedőktől pedig nem lehet az iparosvásárlások után adományokat kérni.

Általános ellenőrzést tartott a számvizsgáló bizottság a szakosztályokban

Az Ipartestület számvizsgáló bizottsága általános nagy vizsgálattal felülbirálta az egyes szakosztályokban az ügy- és vagyonkezelést. Az eredményről részletes jelutést terjesztettek az elöljáróság ele, amely legutóbbi ülésen tárgyalta a kérdést.

Lechner Lajos jegyző előadta, hogy a vizsgálatot Lajos Béla számvizsgáló bizottsági elnök vezetésével november 7-től december 2-ig tartották meg és ez alatt 44 szakosztály működését vizsgálták meg.

Ahol szükséges volt, a hiányosságra a szakosztályok veztői figyelmét felhivják és egyben kioktatták a helyes ügy- és vagyonkezelésre. Általában nagyobb rendetlenséget vagy mulasztást egyik szakosztályban sem találtak.

Elszomoritó jelenségnek tartják, hogy a tagok a szakosztályi üléseket nem látogatják.

A számvizsgáló bizottság a szakosztályok helyesebb ügyvitele és vagyonkezelésre vonatkozó megfelelő szakszerű javaslatokat terjesztett elő, melyeket elfogadtak.

Galamb Ferenc javaslatara az elöljáróság az önzetlen és nagy munkát végzett számvizsgáló bizottságnak értékes tevékenységéért. A bizottság javaslatai kiegészitését jelentik annak az elgondolásnak, mely Galamb Ferenc elnököt és az Ipartestület veztőit áthatották abban a tekintetben, hogy a szakosztályok élénkebb és hatékonyabb életét biztosítsák.

Az elöljáróság felhatalmazta az elnökséget, hogy a számvizsgáló bizottság javaslatait megvalósítsa. Ezzel a lépéssel ismét jelntős mértékben közelebb jut az Ipartestület nagy céljainak eléréséhez.

Krisch Károly javasolta, kötelezzék a szakosztályi jegyzőket a számvizsgáló bizottság által megállapított hiányok pótlására.

Az elöljáróság kimondta, hogy már a vonatkozó törvényes rendelkezések értelmében is a hiányokat a jegyzőknek pótolniok kell, ha ezt nem teszik, pénzbirsággal sujtják őket.

A CIMFESTŐIPAR HELYZETÉNEK JAVITÁSÁÉRT

Érdekes ügyet tárgyalt az Ipartestület elöljárósága. Arról volt szó, hogy a most divatos fémbetűket, melyeket a cégtáblákon helyeznek el, valamint a zománctáblákat csak cimfestők készithessék és készíttethesék el.

Az elöljáróság úgy határozott, hogy megkeresi a közigazgatási batóságot, hogy a törvény előírásainak meg nem felelő cégtáblákat cseréltesse ki.

Ezel a kérdéssel kapcsolatban Frisch szakosztályi elnök a cimfestők nehéz anyagi helyzetét tárta fel. Már a modern portálok is nagyban veszélyeztetik a cimfestők létét. **Javasolja, keresség meg az ország összes cimfestő szakosztályait, hogy közösen találjanak védelmet a maguk számára. Semmiféle cimtáblát, — még neoncsövet se — vállalhasson más, csak cimfestőiparos.** Sérelmezi, hogy zománc kocsitáblákat papírkereskedők, sőt öcskások is vállalnak.

Az egész kérdést egyelőre úgy viszik tovább, hogy a *Kamara útján értekezlete hívnak össze az érdekelt szakmák bevonásával.*

— Tanoncszabadítás az Ipartestületen. Az Ipartestület elöljárósága utolsó ülésén 30 tanoncot szabadított fel és adta ki részükre a segédlevelet. Az ifjak közül ifj. Krisch Károlynak kitüntetésképen egy szép emlékkönyvet is nyujtott át Szendrey Sándor alelnök, aki üdvözölte az új segédeket és buzdította őket, hogy szorgalmas munkával képezzék tovább magukat.

— Jándy Ferenc aljegyző súlyos beteg. Az elöljáróság sajnálattal vette ezt a bejelentést tudomásul és engedélyezte a helyettesítését.

— Az iparos ifjúság szeretet egyletе részére az elöljáróság 10 pengő segélyt utalt ki. Helyes, ha az iparos ifjakat minél előbb ránevelik az egymás szeretö támogatására.

—o—

Nagy áldozatokat hoznak karácsonykor a rászorult iparosok és özvegyekért

Az iparosoknak eddig semmiféle alapjuk nincs, amelyből az elaggottakat, özvegyeket és árvákat támogatnák. Ilyenkor karácsony előtt lelkes emberek gyüjtéseket indítanak s így — legalább egyszer egy évben — juttatnak valamit a nyomorgóknak.

Galamb Ferenc elnök bejelentette, hogy az idén **Pataky** József alelnök áldozatkészségéből nagyobb erővel folyhatott a gyüjtés, mert **Pataky autójával állandóan járt a saját költségén és így a gyüjtők sokkal több embert kereshettek fel. Ezért Patakynak hálás köszönetet szavazott az elöljáróság.**

Közölte Galamb Ferenc elnök, hogy készpénzben 1274 pengőt gyüjtöttek össze, ezenkívül sok természetbeni adományt is kaptak, többek között 200 kalácsot, 410 kg. kenyeret, Bödétől husi és zsírt, a főispán a Magyar a magyarért akcióból 50 kg zsírnak valót és 28 pár csizmát adott a belügyminiszter engedélyével, ezeken kívül árut, cipőt, Nagy József szücsmester egy szép szőrmegallért adott, amelyet értékesitettek és az árából élelmiszert vettek.

Az elöljáróság örömmel vette tudomsul a szép eredményt és a gyüjtésért köszönetet szavazott Galamb Ferenc elnöknek, Szendrey Sándor és Pataky József alelnököknek és mindenek előtt azoknak a jószivü embereknek, akik szivesen adtak a magukéból.

Galamb Ferenc arra kérte a szakosztályokat, hogy a maguk kebelében is szervezzék meg a gyüjtőakciókat, mert **most is sokan vannak, valamikor jobb napokat látott iparosok, akik nyomorognak és segélyre vannak utalva. Nem tudhatjuk, mit hoz ránk a jövő, tehát amíg tudunk, segitsünk másokon.**

A szakosztályi elnökök elhatározták, hogy a segitőakciót saját tagjaik sorában is kiterjesztik.

Nálunk csökkent Csehszlovákiában nőtt a kényszeregyezségek száma

Budapestről jelentik: Az O. H. E. abban az elgondolásban, hogy a visszacsatolt területek hitelvédelmi viszonyai méltán tarthatnak igényt az érdeklődésre, összehasonlitó kimutatást készitett az utóbbi tiz esztendő kényszeregyezségeinek és csődjeinek alakulásáról az anyaországban és a visszacsatolt Felvidéken. A kimutatás szerint 1928. évben a kényszeregyezségek száma Csehszlovákiában 2541 volt, Magyarországon 1134, csőd 518, illetve 385. A javulási folyamat nálunk sokkal gyorsabban és erőteljesebben indult meg. Mint Csehszlovákiában. **Magyarországon a csődeseteknek a kényszeregyezségekhez viszonyított aránya 1928 óta állandóan csökkent s 1934-től ez az arányszám 10—15 százalék körül mozgott. Ezzel szemben Csehszlovákiában a kényszeregyezségek és csődök arányszámának változásai fordított arányban haladnak. 1932—33-ban ez az arányszám 30—40 százalék volt, a következő két évben 60—65 szzalékra emelkedett, az 1936—1937. években pedig már 75—80 százalék volt.** Az OHE szerint a gazdasági forgalom szabadságának és a jogélet egységesitésének mielőbbi megteremtése a most már újból egységbe fonódott országnak alapvetően fontos érdeke. Ez nyujt majd lehetőséget arra, hogy az egészséges gazdasági vérkeringés mielőbb megindulhasson és a változott viszonyoknak megfelelően kiépülhessenek a az ujabb hitelösszeköttetések is.

AZ IPARTESTÜLETI BÉKÉLTETŐ BIZOTTSÁG MEGKEZDI MÜKÖDÉSÉT

Az iparügyi miniszter leiratot intézett a polgármesterhez és közölte, hogy 35.892—1938. III. sz. rendeletével Debrecen és Vidéke Ipartestület békéltető bizottságának ügyrendjét az azon keresztülvezetett változtatásokkal jóváhagyta.

Ilyen körülmények között az ipartestületi békéltető bizottság megkezdheti müködését.

— Pataky József alelnök „bevonult". Galamb Ferenc ipartestületi elnök az elöljárósági ülésen örömmel bejelentette, hogy Pataky József alelnök leszerelt és „bevonult" az Ipartestülethez, ahol átvette alelnöki tisztségével járó teendőit. Ez alkalomból szivélyesen üdvözölte Patakyt, akit az elöljáróság meleg tapssal köszöntött.

— A cimfestő szakosztly évi 2 P tagdíjat szed. Ezt bejelentette az elöljáróságnak, mely tudomásul vette és engedélyezte a 2 pengő szedését.

— Az iparosok művelődéséért. Az Ipartestület elöljárósága elhatározta, hogy a tél folyamán tanfolyamokat rendez, melyek az iparosok művelődését célozzák. A tanfolyamok megszervezésének kivitelével Lechner Lajos jegyzőt biztáa meg.

SEGÉD- ÉS TANONCMUNKÁKBÓL KIÁLLITÁST RENDEZNEK

Elhatározta az elöljáróság, hogy a segéd- és tanoncmunkákból a jövő évben kiállitást rendez. A kivitelt előkészitő bizottságra bizzák.

Ezzel kapcsolatban Szilágyi Pál mézeskalácsosmester azt kérte, hogy a kiállitást kapcsolják össze időbelileg valami nagyobb idegenforgalmi attrakcióval. Például jónak tartaná, ha ez a kiállitás a Kollégium jubileumi ünnepélyének idejére esne.

Az elöljáróság a gondolatot helyeslléssel fogadta.

— Népegészségügyi és munkásvédelmi kongresszust rendeznek Kassán a jövő év elején. Az elöljáróság ezen a kongresszuson az elnökség útján képviselteti magát.

— Az OTI-hátralékok 60 hónap alatti megfizetésére akciót indítottak a füszer kiskereskedők. Támogatás végett az Ipartestülethez is fordultak. Az elöljáróság szeretettel támogatja a kiskereskedők akcióját és azt kérik, hogy az OTI adja meg ezt a részletfizetési kedvezményt a folyó illetékek pontos fizetése mellett.

— A férfiszabó szakosztály a maga szakosztályi tagdíjait úgy állapította meg, hogy az ipartestületi díjak 25—50 százalékát teszik ki. A bejelentést az elöljáróság tudomásul vette.

TISZÁNTÚLI KISGAZDA

Megreformálják az aratás módját

A mezőhegyesi birtokon kísérleteznek az új kaszálással. Az emberiség legnagyobb testi munkateljesítményei közé tartozik az aratás. A nehéz munkát még nehezebbé teszi az a körülmény, hogy a legnagyobb melegben kell elvégezni a munkát. A nagy és megerőltető munkának eredménye az, hogy az aratómunkások 17 százaléka szívbajos lesz. Érthető, hogy »a látástól vakulásig« tartó, néhány napi 14 órai munkát jelentő szakadatlan tevékenységet igyekeznek könnyíteni és az aratásnak olyan módjait feltalálni, hogy a munkát kevesebb erővel tudják elvégezni az aratók. Nem gépi erőre akarnak áttérni, hanem a kézzel aratók munkáján akarnak könnyíteni.

Thomka Zoltán új kaszálási módot talált fel és új kaszát is tervezett, mert szerinte helytelen a testtartása a munkásoknak és ezzel rengeteg munkaenergiát veszítenek. Az új kaszálási mód egyenes testtartást kíván és nem nyujtott karokkal kell tartani a kaszát.

A Thomka-féle kaszálási módszernél ugyanis a kasza pengéje a földdel vízszintesen van a nyélre szerelve. A jó munkamódszer megtalálásának fontosságára jellemző lehet, hogy egy aratómunkás hét órai munkaidő alatt tizenegyezer haszavágást végez és az eddigi módszer szerint tizenegyezerszer kellett naponta meghajolnia, amihez még még ugyanesak hajlott tartásban végzett három és félórai kévekötés, egy órai keresztrakás, majd a kaszakikalapálása járult, vagyis a mezőgazdasági munkások naponta tizenhárom órát töltöttek hajladozással. A Thomka féle kaszálásnál a lényegesen kisebb energiaveszteséget jelentő, egyenes testtartással való kaszálás mellett a munkateljesítmény is növekszik. Ugyanis a teóriához tartozik az is, hogy a vágás lendületében a munkás egy lépést balfelé tesz minden kaszavágásnál, ami által az eddigi egy méter nyolcvan centiméteres nagyságban vágott rendet két méter harminc centiméteres vágási területre lehet feljavítani.

Az idén már bemutatták és filmre is vették az új aratási módot. A következő aratáson már nagyban csinálják a kísérletezést a mezőhegyesi birtokon, ahol kipróbálják, hogy az új vagy a régi aratási mód alkalmasabb és a munkás erejének kímélésére, de az aratási munka ütemének megtartására. Versenyaratást is rendeznek az állami birtokon a régi és amost tervezett új kaszával.

Törvényjavaslat készül a len és kender termeléséről

A len és kendertermelésre Európa legkiválóbb vidéke Magyarország és mégis az történt, hogy külföldről hozzuk be a szükséges lent és kendert. Évente több milliót fizetnek a külföldi len és kender anyagért bár idehaza is bőségesen termelhetnék.

Örömmel vetük a hírt, hogy az ország nyersanyagellátása szempontjából nagy horderejű törvényjavaslat van készülőben. Mindazokra a nyersanyagokra vonatkozóan intézkedést tartalmaz, melyek hazai viszonyok között minden nehézség nélkül előállíthatók. Igy természetesen ez a törvénytervezet átöleli a hazai len- és kendertermesztés kérdését is. A törvény nemcsak a len- és kendertermesztését kívánja védelembe részesíteni, de annak minél nagyobb kiterjesztését komolyan alátámasztani.

A szoptató koca téli takarmányozása

A szoptató kocára nagy gondot kell fordítani, mert nemcsak a koca hálás a jó gondozásért, táplálásért, hanem a malacokban is bőven visszafizetődik. Az olyan kisgazdánál természetes, hogy nem fizet a koca, ha külön fiaztatója sincs és egy reggel arra ébred, hogy az éjszaka ellés után agyonnyomták, taposták a többi sertések a kis malacot. Ott sem hasznos a kocatartás, ahol nem adnak elégséges élelmet a szoptató kocának és csak satnya értéktelen, korcs malac.

A szoptató koca téli helyes takarmányozásról a következőket kell tudni:

Ellés után 2—3 napig és pedig naponta többízben a kocát híg ivós moslékkal kináljuk. E moslékot legjobb zabdara, árpadara, búzadara és búzatakarmányliszt közül egyikből vagy másikból langyos vízzel, esetleg lefölözött tejjel készíteni. A további 2—3 napon rátérünk a szoptató koca rendes takarmányozására, fokozatosan emelt adagokkal való szoktatással. Mivel a szoptató koca takarmányozása nemcsak a malac szopóskorbeli, hanem jövőbeli fejlődésére is kihatással van, annak bőségesnek és táplálónak kell lennie.. A szoptató koca tápláló anyagszükséglete a létfentartáshoz és a tejtermeléshez igényelt táplálóanyagokból tevődik össze. A koca 1 liter tejtermelésre több táplálóanyagot fordít, mint a tehén, mert tejének kétszerannyi a fehérje- és zsírtartalma, mint a tehéntejé.

A koca etetése akkor megfelelő, ha az ellés után négy héttel már nem soványodik, a súlya a 4—8 hét közti időben lényegesen nem változik és azután pedig gyarapodik.

A szoptató kocát ugyanezen takarmányokkal etetjük, mint amelyeket múlt számunkban a vemhes kocával foglalkozó cikkünkben említettünk. A szoptató kocánál szintén fontos, hogy mindennemű takarmánya romlatlan, egészséges legyen. A dohos, penészes, avas, savanyodott, valamint a hideg takarmány is, annyira megváltoztatja a koca tejét, hogy a malacok bélhurutot kaphatnak. Tejelési abrakul a kocával lehetőleg keveréket etessünk. Ennek a kukorica legfeljebb 40 százaléka legyen. Ha a szoptató koca alaptakarmányában is szerepel abrak, akkor kívánatos, hogy a napi összes abrakmennyiségnek a kukorica 50 százalékát meg ne haladja.

Nagyobb mennyiségű kukorica a szoptato kocának még kevésbé való, mint a vemhesnek. A szoptató koca tejelő abrakjába keverjünk fehérjében gazdagabb abrakfélét, mert a tejtermeléshez sok fehérje legyen. A mészellátásra is súlyt helyezzünk: a tejelő abrakba 1.5 százaléknyi, tehát 1 kg-jához 1 és fél deka takarmánymeszet keverjünk. Ettől a mészpótlástól csak akkor térjünk el, ha lucernalisztet is etetünk, mert abban 1 kg-onkint 3 deka takarmánymésznek megfelelő a mésztöbblet. A takarmánymész abrakba keverendő mennyiségbe a lucernaliszt mésztartalma beszámítható, az a lucernaliszt etetett mennyisége szerint csökkenthető.

A szoptató koca napi sóadagja 4—10 g között váltakozik.

A digózó kisgazda

Most, hogy a földbirtokreform erősen foglalkoztatja a magyar közéletet, itt is, ott hangzik a szó, hogy nem lesz haszon abból, ha a kisgazdák kezébe megy a földbirtok, mert nem viseli jól gondját és nem hoznak ki annyi hasznot a földből, mint egy nagy uradalom, mely rendelkezik mindenféle szükséges segítő erővel, hogy minél többet és jobban termeljen.

Megvan a módja mindennek, annak is, hogy a maradi kisgazdák megtanítsák az okszerűbb gazdálkodásra, ott, ahol arra szükség van. Senki sem ellensége a saját pénzének és tanul szívesen, ha látja hasznát. Azzal kapcsolatban, hogy milyen hűséges művelője a földnek a magyar kisgazda, elmondom a következőket:

Gyoma környékén Wodianer báró örököseinek birtokából földet kaptak kisgazdák. A birtok egyrészén erősen szikes a föld és olyan is volt za uradalom kezelése alatt is. Most azonban már az őszön a szikest feltörték a kisgazdák és hozákezdtek a digózáshoz, mélyárkokat ástak és felszínre fordították az altalajban élő mészdús agyagot, ellemetve vele örökre a szíket. Nehéz munka, arcuk verjtékével öntözik a földet, de termővé teszik, megmunkálják, mert szeretik a földet, hiszen azon terem nekik a mindennapi kenyér.

A baromfiólak rendbentartása

Azok a kisgazdák, akik a baromfiakat azért tartják, hogy hasznuk is legyen a baromfitartásból, mert értékesíteni akarják a tojást, melynek darabja most 8 fillér és eladni is akarnak a baromfiból, azok gondját is viselik a baromfinak, mert csak úgy lehet használt látni. Ilyen télidőben olyan ólban kell tartani, hogy a hideg széltől óvjuk. A meghűlés, átfázás következtében a baromfiak hamar lesznek áldozatai különféle betegségeknek.

A baromfiól rendben tartásának elengedhetetlen feltétele az ól tisztántartása oly módon, hogy forró lúgos vízzel minden faalkatrészt lemosunk és azután a megszáradt ólat jól bemeszeljük. Két hetenként kell ilyen módon tisztántartani az ólat és akkor semmiféle betegségcsira nem fejlődhet ki, nem támadja meg a baromfiakat, melyek a téli idő nagyrészét a szűk helyen töltik el.

A meszelésnél vigyázni kell arra, hogy teljesen frissen oltott mésszel meszeljük be az ólat, mert a frissen oltott mésztejnek sokkal nagyobb a baktérium ölő hatása, mint a már megkocsonyásodott oltott mésznek.

Arra vigyázni kell, hogy az ólban ne legyenek huzatot előidéző rések, mert arra érzékeny a baromfi és hamarabb fázik meg. Gondoskodni kell száraz alomszalmáról is a baromfi részére. Igen jó hatású a baromfira, ha herelevelet, vagy lucernaszénát kap szecskázva a lágyeledelhez, mert szükséges, hogy a baromfiak növényi tápsókat is kapjanak télen és a tojástermelés szempontjából is elengedhetetlen. A ludak, kacsák helyét állandóan jól almozzuk. Az alomba a baromfiak részére lehet elszórni szemet, mert így kapargálják, keresgetik, tehát többet mozognak és nem fáznak annyira és nem gubasztanak.

A tenyészanyagot is ilyenkor kell kiválasztani. Fontos, hogy korai keltetésű legyen a tenyészanyag, mert azok fejlődnek ki jól a hűvös őszi időkre és jól bírják majd a telelltetést. A baromfiakból a selejtes anyagot piacra kell adni, vagy házi fogyasztásra adni. Arra kell törekedni, hogy minél jobb húsú vagy minél szebb és több tojást adó baromfiak maradjanak meg a tenyészetben és csakis azok tojását használjuk ültetéshez, ne pedig bizonytalan silány tojásokat tegyünk a kotlók alá.

Takarmánytermesztési Intézet

A visszakerült Felvidék fővárosában Kassán Mezőgazdasági Kutató Intézet van és van Takarmánytermesztési Intézet is. A két intézet most meg üres, mert a csehek kiürítették távozásuk idején. A földmüvelésügyi kormány intézkedésére azonban rövidesen megindul ismét az élet a két fontos intézetnél.

A Takarmánytermesztési Intézettel és annak működésével foglalkozni fogunk, mert igen fontos szerepe van és a mezőgazdaság ma már nem dolgozhat oszerűen, helyes takarmánytermesztés nélkül. A kassai intézet könyvet is adott ki működéséről. A könyvhöz előszót dr **Bódis István,** az intézet igazgatója írt. Az előszó tömör foglalata annak, amit a helyes takarmánytermesztésről tudni kell. A tehenészetnél sem elegendő, hogy jó tehenészet legyen, mert a legjobb tehenészet is tönkre megy és nem ad kellő hasznot, ha rossz a takarmány. A jó takarmány adja a több hasznot a jószágtartásnál.

A takarmánynövények termesztési terve akkor van jól megoldva, ha a kritikus időszakok: a téli takarmányozás vége és a nyári takarmányozás első fele, feltétlenül biztosítva van.

— **Érdeklődőnek.** A „Tiszántúli Kisgazda« rovat vezetőjének címe: Bencze Mihály hírlapíró, »Debreczen« szerkesztősége. A levélben kért tanácsokra válaszolunk.

Lég- és gázvédelmi cikkek
vitéz Tamássy (Bészler) Lajos
szaküzletében
Piac u. 17.

SPORT

Az amatőr Bocskai . . .

Irta: TAMÁSSY LÁSZLÓ.

A profifutball — valljuk be őszintén — a csőd előtt áll, a felszámolás küszöbén van. Ausztria-Németországban megszünt a profifutball, Csehország most szünteti be, nálunk is, — hiába kendőzik, szépítik — rövid idő kérdése a profifutball csendes, végelgyengüléses kimulása és valljuk be őszintén, senki sem sajnálja. Izléstelen volt az embervásár, erkölcstelen a rideg üzleti kalmárszellem, amely a sport rovására ment . . . A Ferencváros még áll valahogy, a Hungária elnöke, Brüll Alfréd kiakar vándorolni s akkor a Hungária is leépíthet: Ujpestnél is ilyen az irányzat. A többiek már évek óta halódnak . . .

A Bocskai is most tért rá az átalakulás útjára. Éppen az utolsó pillanatban, mert máskülönben meg is szünhetett volna.

A kérdés most az, helyesen járt-e el és helyesen jár el a jövőben is Bocskai egyfelől és hogy úgy sport-, mint másvonatkozásban megtud-e felelni hivatásának másfelől?

A válasz: helyesen járt el és másképpen nem is tehetett, másirányú kibontakozás nem volt. A közönség száma, a tagok létszáma egyre apad, játékosokat nem lehet „örökre" eladni, a külföldi túralehetőségek megszüntek, az adósságok egyre jobban nyomták a Bocskait és a legnagyobb kiadást a játékosok fizetése jelentette. És ha legalább klasszis játékosok lettek volna és szépen, eredményesen játszottak volna, Mert egy Vince, a jó Teleki, Vágó, Alberti, Markos, Sághy, Móré, Finta megérdemelte a fizetést, sőt nagy fizetést is, de hol vannak a mostani játékosok a régiek tudásától és fizetésben pedig nem volt meg az a nagy különbség.

Ha a Bocskai játékosai ezentul nem kapnak fizetést, a legnagyobb kiadási tétel megszűnik és mindjárt egyensúlyba jön a háztartás, a költségvetési mérleg. Heti 400—500 pengő, havi 2000 pengő takarítható meg így. És sokkal erkölcsösebb, sokkal megnyugtatóbb, ha a játékosokat állásban, polgári állásban helyezik el.

A régi profirendszer mellett nem szívesen adott sem közület, sem magános, állást fizetett labdarugónak, egyrészt, — mert volt más jó jövedelme, nem dolgozott, mert nem igen akart, de nem is igen tudott, hiszen télen-nyáron kéthónapos külföldi túrákon járt a Bocskai-játékos, szombaton már mérkőzésekre ment a bajnoki idényben, hétfőn meg még nem volt otthon, hétközben meg edzések ürügye alatt nem ment munkahelyére és ez rossz vért szült a többi alkalmazott körében is . . .

Ez most megszünik és egészségesebb vágányra terelődik.

Sőt: a város, hatóság erkölcsi, anyagi támogatását is, úgy a játékosok elhelyezése, mint segély, támogatás, pályabérelengedés ügyében is megfelelőbben lehet elérni, nagyobb erkölcsi súllyal küzdhet érte a Bocskai, mint amikor üzleti vállalkozás volt. S ez is sokat jelent . . .

A játékerő meg nem fog csökkenni, legalább is nem annyira, hogy az nyomot hagyna. Nem lesz olyan jó az amatőr Bocskai, mint a híres ötösfogat idejében, de nem lesz rosszabb annál a csapatnál, amely már két három év óta fizetés ellenére is állandóan a kiesési veszélyes zónában tanyázik. A közönség már nem olyan nagyigényű és amint bosszankodott, amikor a fizetett játékosok szív nélkül és rosszul játszottak és kikaptak amatőrellenfelektől — éppen úgy most lelkesíteni, támogatni fogja az amatőr tisztán lelkesedésből, sportszeretetből küzdő játékosokat és kétszeres öröm lesz a győzelem, az eredmény.

Az amatőralapra való áttérés technikai megoldása másodrangú kérdés, nem fontos, hogy a DTE-be, vagy a DVSE-be olvad-e be, mi lesz az új amatőregylet neve, Debreceni Bocskai TE, vagy más.

A lényeg: megszüntetni minden felesleges kiadást, takarékoskodni minden vonalon: megfelelő játékosok toborzása, több, ifjúsági és II. csapat szerepeltetése az utánpótlás biztosítására, megfelelő sportirányitókat és munkásokat beállitani a megfelelő helyre, a fegyelem, rend, tiszta sportszellem megvalósítása, szeretet, de erős kéz, nemzeti érzés minden vonalon és akkor a Bocskai — nem volt, hanem lesz . . .

●●●

Az ünnepek alatt, ilyesmi is csak nagyon régen fordult elő, a Ferencváros tölti külföldön. Görögországban az ünnepeket. Ujpest meg vasárnap indul egyiptomi túrájára és első mérkőzését január 1-én játsza Alexandriában.

A többi csapat itthon tölti a karácsonyt, nincs külföldi túra sehol.

A Ferencváros vasárnap Pireusban, hétfőn Athénben játszik túramérkőzést.

A Nemzeti van még túrán és Észak-Afrikában, Oránban játsza első mérkőzését.

A többi sportágban sem lesz kimagasló esemény az ünnepek alatt.

●●

49.535/1938. fj. HIRDETMÉNY. A városi nyugdíjasok vasúti arcképes igazolványainak az 1939. évre érvényesítése. A városi igényjogosult nyugdíjasok, valamint igényjogosult családtagjaik vasúti arcképes igazolványaiknak az 1939. évre érvényesítése iránti igényüket az *1939. évi január hó 4. napjától január hó 17. napjáig terjedő időben* bármelyik hétfői vagy csütörtöki napon a hivatalos órák alatt a városi számvevőség személyi osztályánál történő előzetes érvényesítés után az előírt díjak egyidejű befizetése mellett, közvetlenül a városi házipénztárban jelenthetik be. A nyugdíjas tisztviselők (családfők) az előírt 24 pengő térítési összegből csak 12 pengőt tartoznak a házipénztárba befizetni, a térítési díj másik felét tevő 12 pengőt a város házipénztára viseli. A feleség és gyermekek arcképes igazolványa után a személyenként 1 (egy) pengő érvényesítési díj és új igazolvány igénylése esetén személyenként 2 (kettő) pengő kiállítási díj is fizetendő. Az igénylés alkalmával az arcképes igazolvány, illetve új igazolvány kiállításának szükséges esetén az előírt nagyságú fénykép a házipénztárba beszolgáltatandó. A fenti határidő után igényelt vasúti arcképes igazolvány érvényesítése esetén 3 pengővel több érvényesítési díj fizetendő. Debrecen, 1938. december 16. *Polgármester.*

●●

Lapunk olvasóinak PESTEN a
Metropole szálloda
RÁKÓCZI UT 58.
kedvezményes szoba és penzióárakat számit.
Télikert! — Kávéház! — Sörözö!
Jazz! — Tánc! — Cigányzene!

Az uri betyár

Hajdusági regény

Irta: Móricz Pál

(23)

Az igazi betyár és a kapcabetyárok.

Gorzsás Jóska is nánási hajdú volt, Székely Gábort is Bocskay népéhez számították, ha mindjárt nem is birtokos hajdú urak voltak. Gorzsás volt a fiatalabbik. Nehézkés léptü, nehézkés gondolkozású, tömzsi gyaloghajdú. Vén Székely Gábor meg madárhúsú, könnyü felfogású ember volt.

Gorzsásnak barnás volt a színe, a szőke Székelyt furfangja, fürgesége is érdemesitették a székely névre. Azonban abban mind a ketten egyeztek: az akácoktól árnyékolt méhesben szivesebben hallgatták a méhecskék durúzsolását, — mintsem a napsütötte pusztán a kaszapenge suhogását . . .

Ellenben — telente — a fonókban Székelyék voltak a szóvivők. Míg nyáron a kenyérgyüjtő paraszti munkálkodás helyett inkább a rétségeket bújták. Vadmadártojással szedték tele a tarisznyát. A darulövő puskával zsákmányoltak ezüstfehérfoltú kócsagot is. Midőn pedig tél következett, a meglékelt erekből halat, csíkot meregettek... Olykor hajcsárul szegődtek rác kupecek falkáihoz és le a Bánságig járták a vásárokat. Azonban szivesebben dolgoztak saját kézre, ha egy lovat, marhát elköthettek az országos vásárokban.

Gorzsásékat nem igen fúrdalta lelkiismeretök. Zordabb időben a jógazda búzás szuszékját megabajgatták, kamrát ástak. A tyúkólat sem kímélték. Némelykor a gyepszélen vagy a nyomáson birkát berheltek. Ezt a birkát ítéletnapig kereshette a juhász: mert a lopott birka a két hajdú pogányul telhetetlen bográcsban menten áldozati báránnyá változott. Midőn pedig olykor rajtavesztettek, egyszerü volt a védekezésök:

— Megkövetjük alásson a nemzetes főhadnagy urat, szegíny embernek is ílni kell!

És mivel a kihivóbb bűneselekményektől tartózkodtak, a dolgos hajdúnemzetség szemhunyvást tűrte a két, javíthatatlan föld-terhét. Közben olykor dutyiba csukták, olykor felpáleázták a kutyaütőket.

Éppen most is a pitvarajtóban hasalt Gorzsás. Majd kiugrott a szeme. Madzagkötelet szorongatott a markában. Az udvarra ocsú volt kiszórva. Az ocsú felett a páleikával feltámasztva tátongott a dagasztóteknő, a Gorzsás markában szorongatott madzagkötél pedig ehhez a pálcikához volt erősítve . . .

Ilyen fortélyos csapdát eszelt ki Gorzsás Magda. Mégpedig galambcsapdát. Szomszéd rózsaszájú Szabóéknál százával költött a galamb; holott midőn tyúkhús nem került, a galambpecsenyét sem vetette meg Gorzsás hajdú. Igaz, hogy egyszer-egyszer sokáig megtartott a hasalás, pediglen az óvatos galamb felett elránthatta a teknőt . . .

— Hihi! . . . Na, ládd! . . . Még galambpecsenyére vásik a foga!

— Hogy az ördög!

Gorzsás már éppen el akarta rántani a madzagot, midőn a váratlanul betoppant alak megzavarta cseles munkáját.

— Huss! . . . — a megriadt galambok a harmadik szomszédságra repültek.

Gorzsás hajdú arcán akkor simultak el a ráncok, midőn felismerte a hívatlan vendéget.

— A teremfáját neki! . . . Hát kelmed az, Székely bátyám?!

— Hihi! . . . József ecsém! Nem is tudtam, hogy ilyen csemegés vagy és ennyire hívánod a galambpecsenyét?

— Valamivel csak kell foglalatoskodni, bátyám.

— Hejnye! . . . Neked ez is foglalkozás?

— Hát mit csináljak?

— Mit csinálj? . . . Mit csináljál? . . . Ez még a furcsa! . . . Nekem, az öregebbiknek kell számon tartani, hogy holnap lesz a nyíregyházi nagyszabadság?

— Píz nélkül mit csináljak én a vásárba?!

— Píz nélkül? . . . Hászen azírt megyünk oda, hátha nékünk is akad valamiféle seft?

— Nem bánom! . . . Gyerünk! . . . Ha Gábor bátyám jónak látja.

— Hogy jónak látom? . . . Ihol már a szeredás is a nyakamban van! A darulövőt is kettészedtem, és a szűrujjba dugtam. Te se titovázzál soká . . . Iziben kenyeret, szalonnát a tarisznyádba, azután gyerünk!

Gorzsás hajdú nyakába penderítette a szűrt. Miután a pipájára is rácsiholt, fokost ragadott a kézbe. Azután pénz nélkül nekilódultak a nyíregyházi vásárnak.

Másnap volt a vásár. Tizezrével verődtek itt össze a Nyírségről és a Hajdúságról. Igen sikeres vásár volt ez. Csupán Gorzsásnak, meg a cselesalos Székelynek nem sikeredett üzlet. Gorzsás dél tájban panaszra fakadt.

— Píz nélkül a vásárba?! . . . Ugy-i mondtam Gábor bátyámnak?

— Ne bosszonts! . . . Pízzel a bolond is csinál vásárt. Inkább a szemed nyisd ki! . . . Azután fülelj is mindenfelé!

Váltig pislogott, váltig fülelt Gorzsás, csak nem sikerekedett üzlet. Pedig Gorzsást a lacipecsenye szaga is izgatta! Midőn a foszlós lágy kenyérre, a ropogós bőrös pecsenyére gondolt Gorzsás, csakügy nyáladzott az erős kívánságtól. — Akkor riadt fel, amikor Gábor bátyja oldalba ütötte.

— Hé! Te! . . . Alvajáró! . . .

— No mi az?

— Ne búsulj, cimbora! Most már mink is csinálunk üzletet.

Egy ekhós szekeren kis tirpák, tót fiúcska ült. Ostorral csapkodta a lőcsfőhöz kötött jóhasú, paraszti lovacskát.

— Nyete! . . . Csak mán vinnétek innét!

A két hajdú összevillogott. Gorzsás már oldozta is a kötőféket. Székely hajdú a fiúcskával nyájaskodott.

— Visszük mán gyermekem.

— Vigyék is kelmetek! . . . Elég soká vigyáztam rá.

Mihamar előgyelgett a két hajdú a vásári tömegben. Székely Gábor elégülten sunyított Gorzsásra.

— József hé! . . . Mit is mondtam neked?

Gorzsás elmosolyodott, bár érthető agodalmak gyötörték, mert kezében volt a kötőfékszár. Székely Gábor leolvasta arcáról a félszet.

— Ne rímüldözz, ecsém! . . .

— Ha legalább a gazdáját ismerném, félreállanék az útjából . . .

(Folyt. köv.)

Apróhirdetések eleje a 16. oldalon

Kommenciós
tehenész, 16 éves fia kocsisnak, feleségének fejnie kell, — együttes jó fizetéssel Loránffy u. 20. 1873

Komoly
agilis és jómegjelenésü uraknak nagy kereseti lehetőségre adunk alkalmat. Jelentkezés hétfőn Kazander, Török Bálint u. 2. 1890

Jó
munkás fodrászsegédet felveszek, Péterfia 61. 1834

Italmérésembe
nős percentest, kaucival felveszek. Cim a kiadóban. 1681

Tanulók
cipész és felsőrészkészitésbe felvétetnek, Csillag 29. 1806

Fiatal
házmesternárt felveszünk. Jelentkezés délelőtt, Rákóczi ucca 17. 6787

Házmester,
gyermektelen, megbizható, kinek felesége főzni tud, január 1-ére felvétetik, lakással, az asszony fitéssel és koszttal. — Rákóczi ucca 65. sz. harmadik ajtó. 1735

Rádogossegéd
és tanuló felvétetik Gebauer gyár, Hid u 10. 1807

Lakatostanulót,
ügyes fiut jobb családból fizetéssel felveszek Rákóczi u. 13. szám. 1840

Ügyes
megbizható kifutót felvesz Müszaki társaság, Hunyadi 17. 1853

Tanulót
jó családból felveszünk Müszaki társaság, Hunyadi 17. 1854

Tanuló
felvétetik, Lukács Andor, Piac ucca 41. 1895

Fűszeressegéd,
fiatal, felvétetik, Lukács, Piac ucca 41. 1896

Alkalmazást keres férfi

Házmesterséget
vállalok. Most jöttem be vidékről. Király Ferenc ucca 51. 1815

Órakönyvelést
vállal mérlegképes könyvelő, levelező. — Cimeket kérek: Szölősi trafik, püspöki palota. 1855

Alkalmazást nyer nő

Megbizható
lejárónőt felveszek január 1-re. Kálvin tér 13. II. emelet. 1857

Masamód
önállóan dolgozó segédlány, — ugyanott tanulólány felvétetik. „Hella", Csapó ucca 22 881

Bejárónőt
délelőttre felveszek. Jelentkezni 2—4-ig Frank, Piac 49. II. 1871

Bejárónőt
alkalmaz január 1-re idős házaspár. Szüleinél lakó leány előnyben. — Magoss György tér 17. 1788

Német
nevelőnőt keresek — Bathyányi u. 1. I., dr Jakab. 1796

Önállóan
főző mindenest hosszu bizonyitvánnyal felveszek. Békésné, Batthyányi 17. félemelet. 1792

Idősebb
magános urhoz egy középkoru, feltétlen független, jobb családból származó nő házvezetőnőnek, gondozónak azonnal belépheť. Jelentkezni Tanitó ucca 5. 1725

Háztartási alkalmazott

Perfekt
szakácsnőt keresek január 1-re hosszu bizonyitvánnyal vidéki tanyára. Cim a ikadóban. 1811

Alkalmazást keres nő

Kiszolgálásban
gyakorlott leány csekély dijazásért állást kers Király Ferenc ucca 51. 1814

50 éves
magános asszony elmenne rendes helyre kosztért és lakásért elsejére, vidékre is. Szondi u. 6. sz. 7. a. 1794

Fiatal
leányt — cselédnek ajánlok. Csak keresztyén családhoz. Cim a kiadóban. 1775

Fehérnemü
varráshoz házakhoz ajánlkozom. Horgolást vállalok. Wilhelmné, Homok u. 84 1842

Sveici női fehérnemüek
Harisnyák Zsebkendők
mélyen leszállitott árban
Nagy Gyulánál
Püspöki palota

Ajánlat

Bundát
készit a legszebb kivitelben, alakit Katona Vilmos szücs, Simonffy ucca 2. 815 1. 3.

Varrógép, kerékpár
vétel, csere, eladás kölcsönzés. — Géprészek minden géphez. Javitások jótállással, Eisenberger, Csapó ucca 101. szám. 1379 1. 15.

„Le-La"
zománcos tüzhelyek és olcsóbb lakatos tüzhelyek raktára. Levendcsik. Csapó ucca 87. sz. Zománc tüzhelyek szakszerü javitása. 415 1. 6

Ajándék
kosaras naptárak már 8 fillértől kaphatók az Acél Antikvárium-ban. Széchenyi u. 2. Ugyanott előjegyzési és zsebnaptárak. 1376 1. 5

Tükörgyártás,
üvegcsiszolás, hibás tükrök újáöntése, fürdőszobatükrök, Sipkovits, Nagyvárad ucca 15. szám. Telefon 22-95 175+ vv

Takaréktüzhely
új és használt készen olcsón, javitásait felelősséggel vállalom. — Nagy István, Széchenyi ucca 6. sz. 336 12 24

Koresolya
2 pengőtől. Sláger gramofonlemezek hihetetlen olcsón s ajándéktárgyak. Vagyonmentő, Hunyadi ucca 18. 1037 1. 7.

Zománcozott tűzhelyek
nagy választékban olcsón kaphatók. Ócska tüzhelyét becserélem. Hatvan ucca 70. Telefon: 12-84. 1673 1. 11.

Cipő-
szükségletét Nagy Béla cipőüzletében szerezze be. Mindenféle cipőkben nagyválaszték. Olcsó karácsonyi vásárlás Nagy Béla, Dégenfeld-tér 11. (Tiszapalota 11) 762 1. 2

Női
fekete téli kabát, 22.— pengőtől, férfi télikabát 25 pengőtől kapható Vágó Sándornál, Csapó ucca 10 605 12. 31.

Hó-
és sárcipőjavitás, vulkanizálva is Batthyány ucca 10. Nagy Károly, 1879

Kecsik,
minden alakban, autófényezés, Riesz kocsigyártó, Hatvan ucca. 1828 1. 8.

Ágysodronyok,
drótsodronykerítések, összecsukós vaságyak, mosdók, állófogasok, s lábtörlők, gyermekgyak készülnek Ottónál Rákóczi ucca 13. 1829

Gyermek
női, férfi cipők legolcsóbban Ökrös saját készítményü raktárából Sas ucca 1. 871 12 25

Koresolya-
javitást és nikkelezést, azonnal szakszerüen készit Horváth Ferenc müszaki üzeme, Domb ucca 20., telefon 16-51. 1742

Koresolyák,
szánkák, pisztolyok, s alpakka evőeszközök, konyhamérlegek, habüstök, húsgépek, dió és kávódarálók, tortalapok, hőpalackok, s karácsonyi ajándéktárgyak Nagy vasüzletének nagy kirakatában. (Csapókanyar). 1900

Teljes ellátás

Kellemes lakás,
finom koszt a Hungária panzióban **szobák napokra s hónapszámra,** Ferenc József út 59. szám, telefon: 23-39. 800. 12. 31

Kosztot,
kvártélyt adna egy-két tisztviselőnőnek, Kollégium közelében lakó özvegy tisztviselőné. — Cim a kiadóban. 1835

Kereslet

Házilag
készült befőtteket és különböző lekvárt vesszek. Iványi mükereskedése, püspöki palota. 1904

Oktatás

Kivándorlókat
szücsségre kitanitok. Cim a kiadóban. 1906

Társ

Üzlethelyiségbe
betársulhat, Csapó u. legforgalmasabb helyén. Jelige: „Rezsicsökkentés". 1830

Iroda

Orvosi
rendelőnek alkalmas egy szoba, előszoba kiadó. Rothermere ucca 50. szám. 1870

Élelmiszer ital

Bor
újlétai, sajáttermésü, édeskés rizling, kadarka, zöldszilváni boraimat ünnepre legolcsóbban árusitom, Simoffy 59. sarok. 1571 1 1

Zamatos
tokajhegyaljai ó és újborok, termelői pincészete. Széchenyi ucca 22. szám. 933 1. 4.

Libacomb
1.20 kilója, libamáj 3 fillértől, csapóuccai szinházátjárónál, libahúsüzletben. Pénteken 3 órától. Szombaton félöt óráig zárva. 1322 1. 13.

Ujlétai
sajáttermésü rizling, ezerjó boraimat leszállitottam. Maróthy Gy. ucca 10. 1754

Alma,
elsőrendü Jonathán, 5-10 kilónként is 95 fillér, házhoz szállitva, özv. dr Pokoly Józsefné, Debrecen 1 sz. postahivatal. 1685

Kitünő
tokaji borok a Hantospincébe kaphatók. József kir. herceg ucca 2. szám. 1762

Bor
sajáttermésü literenként kapható. Uj szép szmoking eladó. Csonka ucca 18. 1687

Libaaprólék
70 fillér, libacomb 120 kilója, libamáj 3 fillértől dekája, csapóuuccai szinházátjárónál, libahúsüzletben. Hétfőn reggel nyitva. 1322 1. 13

Hangszer

Zongora,
kereszthúros, fekete olcsón eladó. Hangolást, javitást vállalok. Piac ucca 44. 1875

Eladó
alighasznált fekete kereszthúros, páncéltökés körpáncélrámás koncertzongora. Cim a kiadóban. 1798

Rádió

Eladó
olcsón 2+1 rádió, Bekecs ucca 4 szám. 1748

Bútor

Dióhálók,
kombinált szekrények, rökamiék, ebédlők, iróasztalok, hármasszekrények, konyhabútorok olcsón, Butormagazin, Széchenyi u. 6. sz. 310. 12. 27

Egy hálószoba
bútor eladó. Batthyány ucca 24. 1764

Lakesiszolt
fehér hálószoba, nagy konyhaasztal eladó. — Attilatér 7. 1756

Eladó
hálószoba butor, ebédlőkredenc, hangulatlámpa. — OTI bérház, földszint 31. Délután 4—5-ig. 1819

Eladó
háló, ebédlő, garantált féregmentes. István ut 51. sz. Széchenyi ut végén. 1825

Valódi
antik komót, szekreter, karosszék, dióágy, barokkszékek, Czeglédy. Pesti ucca 43. 1848

Bútorok,
sajátkészitésü hálószobák, konyhák, olcsón eladák. Deák Ferenc u. 10. asztalosnál. 1885

Vegyes

Grafológusnő,
sorsdöntő ügyeiben szakszerüen felvilágosit Fogad állandóan. Széchenyi ucca 43 1793

Istállótrágyát
adok szalmáért, több késztrágyát is adok, — Fohn fatelep, Nagyállomás. 188

20 darab marbát,
vagy 200 darab birkát, teleltetésre vállalok. Széna, tengeriszár, s szalma van. Érdeklődni: Hunyadi ucca 2. udvarban. 1907

Elveszett

Elveszett
hosszúnyelü lorgnette szemüveg, Batthyány, vagy Csapó uccán. Megtaláló jutalomban részesül, Péterfia 48. 1783

Elveszett
foxi kutya nikkel nyaklánccal. Péterfia 48. Megtaláló jutalmazva lesz. 1783

Autó, motor, kerékpár

500-as csukott
„Fiat" autó, generáljavitva, eladó. Hunyadi ucca 2., udvarban. 1908

Eladó
Elfaszachsz 100 köbcentis motor kitünő állapotban. Jókai 52. 1898

Üzlet, mühely, raktárhelyiség

Bolt
legforgalmasabb központon (piac) azonnal kiadó. Csapó 19. Házfelügyelő 1767

Utcára
nyiló mühelyhelyiség azonnal kiadó, ugyanott teljes kovácsmühely berendezés eladó. Értekezni délelőtt 11 óráig Zápolya u. 10. 1785

Kiadó
egy szép kis üzlethelyiség január 1-re. Csapó u. 26. 1797

Fatelep,
vagy más ipartelep céljára, villamos megálló mellett, a város belterületén, 600 öl telek, iroda és épületekkel körülkerítve, érvényes telepengedéllyel, rendkivül jutányosan azonnal átadó, vagy bérbeadó. Értekezni dr Jakobovits ügyvédnél, — Ferenc József út 49. 1861

Műszerész-
mühely eladó, berendezéssel együtt. Kassa ut 11. 1822

Eladó
két kemencés pékség azonnal, Gyár ucca 4. 1860

Kiadó
egy üzlethelyiség, bármilyen célra. Márton Kálmán ucca 13. 1876

OLMOT
vesz lapunk nyomdája
József királyi herceg u. 1. sz.

Szép fehér felvidéki
Dióbél
3·80
Déligyümölcsáruház
Arany Bika mellett és a Hungária palotában

Átadó üzlet, vendéglő

Hentesüzlet,
hatvanezerpengős évi forgalmú átadó. Érdeklődők címeit „Hentes" jeligére a kiadóba kérem. 1892

Nyíregyházán,
bevezetett kézimunkaüzlet, árúraktárral sürgősen eladó. Braun, Nyíregyháza, Bethlen ucca 4. 1659

Eladó
fűszer, csemege üzlet, berendezéssel, forgalmas helyen. Cím a kiadóban. 1732

Pékség,
házzal, központban eladó. Érdeklődni lehet: Piac ucca 4. I. e. 1845

Régi
jól bevezetett étkezde, lakással, elköltözés miatt eladó. Cím a kiadóban. 1843

Kiadó lakás egyszobás

Nagyon
szép uccai parkettes szoba, előszobával gázzal, januárra, Barna u. 15. szám. 1781

Kiadó
egy ötméteres szép tiszta udvari lakás, s konyha, spájz, fáskamara, január 1-ére, — Szepességi ucca 31. 1775

Kiadó
egy szoba, konyha, fás kamara, külön udvarban, László ucca 8. sz. Tócóskert. 1791

Hasaskocát
vállalok malacáért. — Ugyanott egy szoba, s konyha kiadó. Balaton ucca 65. Téglaskert. 1758

Egy
szép szoba, konyha, s egészséges, világos gyümölcsösben, nyugdíjas, (lehetőleg) magános úrinőnek, István út 51. Széchenyi út végén. 1824

Egy
nagy szoba, fürdőszobával, bútor nélkül kiadó Piac ucca 77. művirágkészítőnél. 1880

Kiadó lakás kétszobás

Két
nagy szoba, konyha, mellékhelyiséggel, azonnalra kiadó. Híd ucca 10. szám. 1808

Kétszobás
lakás nagy kerttel kiadó, jannártól, Jósika ucca 13. (Népfürdőnél) 1782

Két szoba,
konyha, spájz, sertéstartással kiadó. Kinizsi ucca 33. 1838

Kiadó
Piac ucca legszebb helyén két gőzfűtéses, fólépcsőházi ucca szoba. Üzleti irodának, vagy orvosi rendelőnek alkalmas. Cím a kiadóban. 1787

Kettő
szoba lakásnak, vagy klubhelyiségnek kiadó. Szent Anna ucca 29. sz. Érdeklődni: városháza I. em. 37. sz. 1878

Kiadó lakás háromszobás

Bikabérházban
3 szobás, központifűtéses lakás kiadó. Cím a kiadóban. 1767

Háromszobás
utcai lakás párthelyiségnek, vagy lakásnak kiadó. Mester utca 7. 1823

Azonnal
kaidó háromszobás lakás teljes komforttal, ujonnan festve. Bethlen u. 30. 1899

Város
közepén három szobás lakás kértre, kiadó. — Piac 56. 1833

Háromszobás,
összkomfortos modern lakás, azonnal kiadó, Kétmalom ucca 5. 1858

Kiadó
háromszobás lakás istállóval és sertésóllal, Bihari ucca 12 sz. alatt 1859

Háromszobás,
fürdőszobás, parkettás, teljes komfortos villalakás, május 1-ére, Poroszlay út 26. sz. alatt kiadó. Értekezni Tóth és Sebestyén Rt-nál, Fürdő ucca 2. 1846

Azonnal
kiadó udvari 3 szobás emeleti, 3 szobás földszintes uccai lakások. Baltazár Dezső ucca 12 1867

Lakást keres

Köztemetőhöz
közel egy szoba, konyhás lakást keresek. — Cím a kiadóban. 1829

Májustól
villát, Vilmos császár körútnál bérelnék. — Ajánlatokat „Tanár" jeligére kérek. 1770

Májusra
4—6 szobás komfortos lakást, belsőségen keresek. Komlósi út 36. 1746

Butorozott szoba

Butorozott
utcai szoba belvárosban, teljes ellátással kiadó. Domb 14. 1799

Utcai
különbejáratu butorozott szoba kaidó. Péterfia 29. 1832

Tiszta,
csinosan bútorozott szoba, azonnalra is kiadó. Domb ucca 14. 1841

Különbejáratú
bútorozott szoba kiadó püspöki palota I. kapu, II. em. 5. 1850

Különbejáratú
parkettes, folyóvizes, s mosdóval felszerelt bútorozott szoba kiadó, Arany János ucca 46. 1849

Különbejáratú
uccai bútorozott szoba, előszobával kiadó. — Busi ucca 3. Péterfia közelében. 1866

Átutazóknak
központban, uccai kapualatti bútorozott szoba kiadó. Háztulajdonos, Rothermere 42. 1882

Uccai
bútorozott szoba, közös előszoba bejárattal, esetleg két személynek is kiadó. Arany János ucca 19. 1886

Különbejáratú
uccai parkettes szép bútorozott szoba, József kir. herceg ucca 35. sz. I. jobboldal. 1889

Kapualatti
különbejáratú uccai bútorozott szoba, azonnal kiadó. Zugó ucca 4. 1903

Uccai
bútorozott szoba, azonnal is kiadó. Domb u. 19. szám. 1893

Ingóságvétel

Keresünk
megvételre kakukkos órákat, petrolelmfőzőket, egyajtós ruhaszekrényeket. Ingóságközvetítő. Püspöki palota. 1894

Ingóság eladás

Kétaknás folytonégő
„Perpetum" salgótarjáni kőszénkályha, jó állapotban, nagyobb lakások, szobák fűtésére igen alkalmas, eladó. Párja megtekinthető a kiadóhivatalban. 1679 vv.

Füllesztő
(krumplifőző) százhatvan literes, használt eladó. Révész, Hunyadi ucca 21. 1728

Nationalkassza
alig használt eladó. — Cím a kiadóban. 1831

Uriszoba
garnitura szép, jó állapotban olcsón eladó. OTI bérház III. kapu. III. em. 48. 1784

Kétkerekű
kézikocsi, rádió, olajfestmények eladók. — Mester ucca 39. 1856

Kútszivattyú
5 méter csővel eladó. Eötvös ucca 23. 1887

Eladó
vendéglői asztalok, karszékek, lócák, hiteles üvegek, poharak, 120 liter fonottkorsók. — újonnanépült faház, söntésnek alkalmas. — Jókai 52. 1899

Jost
tűzes irózen olcsón eladó. Erdős mérnök, Kossuth u. 3. I. 1790

Eladó
egy hármas páncélszekrény. Megtekinthető 11—12-ig. Péterfia 8. 1805

Szmoking,
két frakk és Ferenc József kabát eladó. Domokos Lajos ucca 6. 1771

Nagyon szép
művészi facsillárok, s eredeti empire és biedermayer ülőgarnitúrák, minden elképzelhető bútorok, dísztárgyak, festmények s festmények stb igen olcsó árban beszerezhetők az Ingóságközvetítőnél, püspöki palota, telefon: 11-99. 1894

Gazdasági eszközök

Kutfuró
és vízvezetékszerelőműhelyemet, lakásomat áthelyeztem Nyíl utca 117. szám alá, hol továbbra is felelősség mellett vállalok kutfurást, vízvezetékszerelést, javítást. Kiss kutfuró, szerelő. 1708

Eladó
teljes felszerelt cséplőgép, vagy haszonbérbe kiadó Szigeti, Józsa. Dok ut 444. 1663

Gőgép
1 és féllóerős 99 literes kazánnal, olcsón eladó. Pauliny Géza, Hajdúnánás. 1722

Gazdasági termények

Vérvölgyön
többféle takarmány eladó. Értekezni: Miklós ucca 39. 1901

Ingatlant keres megvételre

Három,
vagy négyszobás összkomfortos házat keresek megvételre, nagyobb bankteherrel. — Cím a kiadóban. 1761

Eladó ház

Előnyös vétel.
Aki jó üzletet akar csinálni, vásárolja meg a Hatvan utca egyik modern házát. Nagy, 591 négyszögöles telek, több lakás van rajta: 4 szobás, 4 háromszobás, 7 kétszobás és 7 szobakonyhás lakás, de még ezen kívül 3 üzlethelyiség is bérbe van adva. A ház havi jövedelme most 909 pengő. A tulajdonos előnyös feltételekkel eladná a házát Címe megtudható a Debreczen kiadóhivatalában. 13 A +

Kitűnő
jövedelmet biztosít magának, ha sürgősen eladó házamat megveszi. A mult hónapban 111 pengő lakbért kaptam 4 lakás és egy üzlethelyiségért. Címem a Debreczen kiadóhivatalban van. 21 A +

3 pengőért házhely
négyszögöle, mint ritka alkalmi vétel most megvásárolható. A telek a sámsoni kövesúttól 1 hérenyire, az Apponyi utca 18. szám alatt fekszik. Megbizható egyén részletfizetésre is megkaphatja. 2

Hallatlan olcsón
eladó egy nagy jövedelmet hozó ház: a Vendég utca 54. sz. Hat lakás van benne, a vízvezeték az udvarban. Végső ára 4900 pengő, de lakbérleköttéssel is most megvásárolható. 9

Három utcara szóló
nagyszerű házat vehet a Nap utca, Attila tér, Baross utca által határolt telken. A ház a Nap utca 22. szám alatt van. Az alápincézett épületben szépen berendezett vendéglő magában véve is jó jövedelmet biztosít. Négyszobás urilakás parkettes, fürdőszobás, víz, villany, gázvezetékkel, virágos udvar, szőlőligas, fák. Most hat százalékos kamat jövedelmet hajt. A ház most olcsón és kellemes feltételek mellett megvehető. 23+

Egyetemi sportpályával
szemben, kedvező feltételek mellett eladó egy villateelk. Aszfaltos út mentén. Közelebbi felvilágosítást ad a Kölcsönös Segélyző Egylet, Kossuth ucca 8. 104+

Kevés pénzzel
átadó 54 pengő havi bérjövedelmet hozó ház 115 négyszögöl telek, két szoba-konyhás lakás, más kislakás és két pincehelyiség is van benne. Alkalmi vétel. Salétrom utcán fekszik. Cím a Debreczennél. 17 A +

Eladó
ház a város szívében 4 lakással, mindegyikhez fürdőszoba, évi 4000 P bérjövedelemmel — 366 négyszögöl területen. Szép virágoskert, ötven darab termő gyümölcsfa, baromfiudvar, sempernova front. Elsőrendű tőkebefektetés, Rákóczi utca 35. szám. Értekezni 2-ik lépcső, a tulajdonosnál. 101+

Nagyszerű
üzletet csinál, aki a város forgalmas, nagy fejlődés előtt álló helyén azt a házat megveszi, amelvikben 2 szobás, 4 egyszobás lakás és 1 üzlethelyiséggel szobával bíró lakás van. A havi jövedelem 130 pengő. A ház a vételár felével már átvehető. Címet a kiadóhivatal mondja meg. 14 A +

56 pengőt
hoz havonta egy 133 □-öles telken fekvő ház, több kislakás van rajta. Alkalmi vétel. Jól jár aki megveszi. Cím a kiadóban. 13 A +

Nyíl
ucca 105. számú ház, minden elfogadható áron eladó. 1719

A lakbérből
kifizetheti az egész ház árát, ha megveszi a most ujjáépített, Vargakertben fekvő házat. Lakbérekből havi 97 P folyik be. Előnyös feltételekkel a ház azonnal átadó. Cím a kiadóban. 20 A +

Alkalmai árou kevés pénzel
átvehető 119 négyszögölnyi telken épült ház a Homokkertben. Van rajta 3 egyszobás és külön egy egyszobás lakás. A ház havi jövedelme most 30 pengő. Cím a kiadóhivatalban megtudható. 18 A +

Ugyszólván ingyen
juthat most házhoz az, aki megveszi a Hétvezér utca 47. számú házat, mert a vételárat lakbérleköttéssel, részletekben kifizetheti, tehát amit a háztulajdonosnak fizetne lakbérként, azt saját háza árába fizeti. Nagyon szép konyhakert, két szivattyus kut van a 700 négyszögöles telken. Hosszú tornác, több lakás, istálló van a házban. Jól jár, aki megveszi. 4+

Havi 172 pengő
bérjövedelmet hoz egy szép ház, melynek 158 négyszögöles telke, 2—3 szobás lakása van. A házat most renoválták. Szabadkézből kedvező feltételek mellett a tulajdonos sürgősen eladná. Cím a kiadóban 22 A +

Libakerti
föld házzal és házas telek, tlekáron alul eladó. Szegfű és Viola ucca 29. Telefon 34-91. 1759

Két családi ház
Arany János ucca 40. és Nemzetőr ucca 1. sz. eladó. Értekezni dr Széll, Piac ucca 77 I. e. 1818

Kút
ucca 20. számú családi ház eladó. 1812

Péterfia
34. számú ház jutányosan eladó. 1862

Forgalmas
helyen, három uccára nyiló sarokház, Mester ucca 44. 1863

Eladó
a Csokonai ucca 29. sz. ház. Érdeklődni ott. 1826

Poroszlay
út 33. számú ház eladó Értekezhetni Mester u. 9. szám. 1836

Eladó
ház, Faragó ucca 3., két uccára nyilik, Csanó sarok mellett. 1801

Eladó
Malvin ucca 34. számú ház, két szoba, konyha, mellékhelyiségekkel, s gyümölcsöskerttel. 1820

Eladó
Hatvan ucca 68. számú ház, istállóval, magtárral, kis és nagy lakásai gazdálkodóknak kiválóan alkalmas. Értekezni dr Fazekas Sándor ügyvédnél Piac ucca 44. 1697

Önmagát kifizeti két év alatt egy havi 290 pengőt jövedelmező ház. Ügynökkel nem tárgyalok. Cím a kiadóban. 19 A +

Samu János

OFB által engedélyezett adásvételi irodája, átbelyezve: Deák Ferenc ucca 7. szám alá. —

Eladó ingatlanok:

Házak: Szent Anna ucca 29. számú emeletes bérház. Montiezredes ucca 17. számú ház sürgősen eladó. — Vendég ucca 36. Szávay Gyula ucca 1. sz. Kút ucca 120. Apponyi ucca 16. Gyepűsor 29. Széchenyi úton adómentes úri villa. Kom-lóssy úton 3 szobás, s alápincézett úrivilla. Garay ucca 5. alatt 200 és 400 öl szép házhely, sürgősen eladó.

Földek: feketén 27 s 24 hold prima. Cserép 40 hold prima birtok, 4 szobás úrilakással. —

Iroda: Deák Ferenc ucca 7. 1877

Bakóczy László

ingatlanforgalmi irodája

ELADÓ FÖLDEK

Csengerujfaluban 120 hold legprimább fekete tanyás.

Debrecentől 14 kilométerre kövesút közelében 38 hold tanyás jóminőségű homokföld huszezerért.

Nagyecserén jóminőségű tanyás homokföld huszonkettőezerért.

Nagyecserén 30 hold garantáltan búzatermő feketehomok erdő között kitűnő tanyaépületekkel huszonkettőezer pengőért.

Nyilastelep mellett, a vámospércsi kövesútnál 11 hold tanyásföld szőlővel, gyümölcsössel, akácerdővel tizennyolcezerért.

Nagyecsere vasutállomás mellett 3 hold, 5 hold és 8 hold legprimább fekete homok elköltözés miatt erdő között nyaralónak, gyümölcsösnek ritka alkalom.

Köztemetőnél, Apafája erdő alatt 5 hold legkitűnőbb feketehomok.

Ezeken kívül földek mindenféle nagyságban és minőségben úgy Debrecen környékén, mint vidékén.

ELADÓ HÁZAK

Böszörményi út 53—55. vendéglővel, kitűnő épületekkel nagy telekkel két részben is megvehető.

Huszár 3/a. Kisállomásnál hatszobás összkomfortos főuri lakással.

Harminckettőezerért Péterfia 13., István út 51., Szent Anna 64.

Huszonhatezerért Verbőczy 10., Széchenyi 83., Széchenyi 66., Rákóczi 23.

Huszezerért Busi 17., Andrási út 9/b., Varga 27., Erős Lajos 5/b., Forgács 4., Mester 43., Kar 37., Balmazujváros Bocskai I.

Tizenhatezerért Nagyvárad 11., Poroszlai ut 20., Poroszlai ut 61., Pacsirta 14.

Tizenkettőezerért Károly Ferenc József út 64., Zöldfa 7., Varga 40. és Vigkedvü 65., Jerikó 19., Apafi 111.

Tizezerért Sebes 5., Luther 20/d., Kinizsi 71, Kar 35, Szabó Kálmán 15., Csillag 35., Márton Kálmán 9/c., Oláh Károly 10., Eötvös 31., Monostorpályi út 8.

Nyolcezerért K. Tóth Kálmán 22., Monostorpályi ut 10., Határ 9., Kassa út 32., Kishegyesi út 36., Százados 12., Jerikó 3., Csillag 66., Balogh Mihály 2., Nyil 35., Komáromi 3., Rakovszky 17., Epreskert 17., Keleti sor 1/b., Epreskert 9/b. Klapka 33., K. Tóth Kálmán 7.

Hétezerért Nyil 32., Boldogfalva 6., Török Bálint 24, Hadházi 31/c Jerikó 42/., Bezerédi 20, Gróf Vécsei 4., Csillag 89.

Szőlők, telkek a legnagyobb választékban.

A Bakóczy iroda több mint 1500 darab eladó ingatlan felett rendelkezik. Azokat mind felsorolni lehetetlenség. Mindenki saját érdekében cselekszik, ha ingatlan adás-vétel ügyben felkeresi a Bakóczy irodát.

Eladó 40 holdas birtok

nagycserei vasutállomástól

400 méter, kövesúttól 600 méter távolságra. Garantáltan búzatermő fekete homok. 4 szobás, fürdőszobás modern úrilakással, bőséges gazdasági épületekkel. Napi 10 vonatjárattal, erdő között. Egy tagban, vagy kisebb parcellákban is. — Felvilágositást ad:

Bakóczy László

Ingatlanforgalmi irodája, Debrecen, Werbőczy ucca 8. sz. (Telefon: 28-26.)

Földek, házak,

telkek eladása, vétele, bérlete ügyében forduljon bizalommal Dienes József O. F. B. ingatlanforgalmi irodájához Debrecen, Bethlen u. 21.

Kedves Vevőinek

kellemes ünnepeket kiván a

Gődény csemegeüzlet

Csapó u. 7.

Egyben értesitem b. Vevőimet, hogy szenzációs áraim a következők:

1 kg mandarin	**94**
1 kg narancs	**76**
1 kg gesztenye	**74**
1 kg Jonathán alma	**98-78**
1 kg füge	**88**

Cukorka, csokoládé, keksz, teasütemény, sajt, vaj, hal, konzervfélék a legnagyobb választékban kaphatók.

Szeremlei

ucca 4. számú ház, elköltözés miatt eladó. Ugyanott egy szép Ferenc József kabát eladó. 1710

Adómentes

háromlakásos, jól jövedelmező ház, reáliskolánál eladó. Csokonai ucca 24. 1750

Eladó

ház, Honvéd ucca 55. a felerésze, minden elfogadható árért. Megtudható Meszena ucca 10. alatt. 1852

Kertségben

csinos ház igen olcsón eladó. A Bozzay telepen. 384 négyszögöl telek, 3 kislakás. Az átvételhez alig kell valamennyi pénz. Felvilágosítást a Debreczen kiadóhivatalában. 16 A +

Földbérlet

Gyümölcsös

város alatt, öt hold részből kiadó. Értekezni Klein, Bethlen ucca 19. 1712

Eladó föld

Gyümölcsösnek

kiválóan alkalmas homokföld, vágóhid villamos végállomáshoz három percre, részletre is eladó. A terület házhelyeknek is parcellázva van. Bihari ucca 4. 102 +

Bőven termő

gyümölcsös a Boldogkert, Bégány ucca 9. szám alatt eladó. Értekezni: Vigkedvü 50. 1778

Harminc hold

ebesi tanyásbirtok és a Kar ucca 26. számú ház eladó. Érdeklődni: ugyanott. 1827

Eladó föld

a vámospércsi útfélen a Kondorosi csárdával szemben, Bellegelő 71. számú tanyában 4 hold prima föld. Érdeklődni Csapó ucca 99. 1795

Alkalmilag

9 hold nyaralóval, szőlővel, gyümölcsössel eladó. Honvéd ucca 28. 1821

Parcellák

tetszésszerinti nagyságban, a legjobb fekete földből, már tavasziak alá gőzekével felszántva katasztrális holdanként 950 pengő készpénzzel kaphatók, míg a föld többi ára tizéves kölcsönnel fizethető. Ideiglenes szerződés 350.— holdanként lefizetéssel, azonnali átadással megköthető a nagy Magsi uradalmi felügyelőnél. Állomás: Mács, telefon: Debrecen 23-02. 1757

Hat és fél

holdas gyümölcsös, épülettel, állomás mellett (két darabban is) eladó. Értekezni Rákosi Jenő ucca 8. szám. félemelet 3. 1837

Közeli

községben 12 hold szőlő épületekkel, teljes felszereléssel alkalmi áron eladó. Dr Nagy ügyvéd, Csapó ucca 18. 1902

Eladó állatok

Liba,

nagyobbfajta, magnak, vagy hizlalásra beszerezhető Kossuth ucca 54. szám. 1517

Eladó

két darab kisfias jó fejőstehén, Bellegelő 201. Szabó Sándornál, — Kontsek-kert közelében. 1737

130 kilós

hizott sertés eladó Csemete ucca 17. 1817

Fiatal

két kövér sertés eladó, Árpádtér 35. 1776

Két darab

110 kilós zsírsertés eladó. Honvéd ucca 44. 1807

Hizott

mangalica sertések eladók az Apafi malomban. 1682

Eladók

11 hónapos kövér sertések, 120—140 kilóig. Hadházi ucca 30. 1717

Törzskönyvezett

mangalica tenyészkanok eladók. — Batthyány ucca 18. 1719

Tejmalac,

újévre előjegyezhető, nagy tételben is. Kossuth ucca 69. 5 ajtó. 1760

D. K. W.

Meisterklasse 4 üléses, Balilla 4 üléses és motorkerékpárok eladók. Szoboszlay, Széchenyi ucca 24. szám.

Eladó

három darab fiatal disznó 140 kiló súlyú, darabonként, Borsovai ucca 15. Boldogkert. 1802

Egy

fiatal kövér sertés eladó. Dobozi ucca 9. sz. 1865

Három

darab hizott sertés eladó, Dobó ucca 33. 1874

170-es

zsírmalacok, Dorottya ucca 25. 1891

Sertéstenyészkan

kiváló, tányérosfülü mángalicák, egy 100 kg 6 hónapos malac eladó Szappanos ucca 19. 1868

110 kilós

zsírsertés fele, vagy egészben eladó. Meszena ucca 16. 1897

Hizott

sertés 130—180 kilós eladó. Berek ucca 6. 1905

Három

darab fiatal zsírsertés, 120 kilós eladó. Teleki ucca 59. sz. 1789

Eladó

170 kilós mangalica prima sertés, Ujkert, Lehel ucca 27. 1803

Egy

130 kilós hizott zsírsertés eladó. Korponai ucca 3. szám. 1800

Eladó

egy 140 kilós zsírsertés Bethlen ucca 46. sz. 1861

Homokkert,

Rigó ucca 4. szám kismalacok, újévre eladók. Ugyanott hizó van eladó. 1837

Eladó

170—180 kilós kövér sertés, Csillag ucca 55. 1851

Sertés,

130 kilós prima, eladó, dr Szabó, Kalotaszeg u. Bejárat Böszörményi út 3. mellett. 1813

160 kilós

fiatal prima mangalica zsírsertés eladó. Csörsz ucca 14. (Honvédtemető uccából nyiló első ucca). 1429

Tehén

nagy, fejni, vagy vágni eladó. Téglavető, Görgény ucca 3 1658

Egy

180 kilós fiatal zsírsertés eladó. Nyil ucca 5. 1777

Eladó

két darab 110 kilós hizott malac, Acél ucca 45. szám. 1780

NEM GOND

eladni a

kövér sertést,

nem tölti idejét a vásárban, nem töri az állatot,

a vevő házhoz megy.

Hirdesse meg eladó kövér sertését a „Debreczen" apróhirdetéseinek

„Eladó állatok" rovatában.

Szerkesztésért felelős: PÁLFY JÓZSEF
Kiadja és nyomja a TISZÁNTULI KÖNYV- és LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Kiadásért felelős: ifj. SZIGETHY GYULA igazgató.